
**РЕГУЛАТИВА (ЕУ) Бр. 2018/1139
на Европскиот парламент и на Советот**

од 4 јули 2018 година,

**за заеднички правила во областа на цивилно воздухопловство и за
основање на Агенција на Европската унија за безбедност на воздухопловството
и за изменување и дополнување на Регулативите (ЕЗ) бр. 2111/2005,
(ЕЗ) бр. 1008/2008, (ЕУ) бр. 996/2010, (ЕУ) бр. 376/2014 и
Директивите 2014/30/ЕУ и 2014/53/ЕУ на Европскиот парламент и
на Советот и за укинувањена Регулативите (ЕЗ) бр. 552/2004 и
(ЕЗ) бр. 216/2008 на Европскиот парламент и на Советот и
Регулатива (ЕЕЗ) бр. 3922/91 на Советот**

(Текст со важност за ЕЕО)

ЕВРОПСКИОТ ПАРЛАМЕНТ И СОВЕТОТ НА ЕВРОПСКАТА УНИЈА,

имајќи го предвид Договорот за функционирањето на Европската унија, и особено член 100(2) од истиот,

имајќи го предвид предлогот на Европската комисија

после предавањето на нацртот на законскиот акт до националните парламенти,

имајќи го предвид мислењето на Европскиот економско–социјален комитет ⁽¹⁾,

имајќи го предвид мислењето на Комитетот на регионите ⁽²⁾,

постапувајќи согласно вообичаената законска постапка ⁽³⁾,

со оглед на тоа што:

- (1) Во секое време треба да се обезбеди високо и униформно ниво на безбедноста на цивилното воздухопловство со усвојување на заеднички правила за безбедноста и мерки со кои се обезбедува дека која било стока, лица и организации кои се вклучени во активностите на цивилното воздухопловство во Унијата се придржуваат кон таквите правила.
- (2) Освен тоа, во секое време треба да се обезбеди високо и униформно ниво на заштита на животната средина со мерки со кои се обезбедува дека која било стока, лица и организации кои се вклучени во активностите на цивилното воздухопловство во Унијата се придржуваат кон релевантното право на Унијата и

⁽¹⁾ Сл. весник С бр. 75, 10.3.2017 година, стр. 111.

⁽²⁾ Сл. весник С бр. 88, 21.3.2017 година, стр. 69.

⁽³⁾ Став на Европскиот парламент од 12 јуни 2018 година (се уште не е објавен во Службениот весник) и одлука на Советот од 26 јуни 2018 година.

кон меѓународните стандарди и препорачани практики.

- (3) Покрај ова, воздухопловите од трети земји кои летаат во, во рамките на, или вон територијата на која се применуваат релевантните одредби од Договорот за Европската унија („TEU“) и Договорот за функционирањето на Европската унија („TFEU“) („Договорите“), подлежат на соодветен надзор на ниво на Унијата, во рамки на ограничувањата наведени во Конвенцијата за меѓународно цивилно воздухопловство, потпишана во Чикаго на 7 декември 1944 година („Чикашката конвенција“), чии страни се сите земји—членки.
- (4) Не би било соодветно сите воздухоплови да подлежат на заеднички правила. Особено, со оглед на нивниот ограничен ризик по безбедноста на цивилното воздухопловство, воздухоплови со едноставен проект или воздухопловите кои се користат воглавно во локалниот сообраќај, и оние кои се од домашна изработка или особено ние кои се многу ретки, односно малубројните воздухоплови треба да останат под регулаторната контрола на земјите—членки, без никаква обврска согласно оваа регулатива за други земји—членки да ги признаат таквите национални договори. Меѓутоа, со цел да се олесни изработката на националните правила за воздухоплови, кои не се опфатени во опсегот на оваа регулатива, Агенцијата на Европската унија за безбедност на воздухопловството („Агенцијата“) може да донесе материјал со упатства за таа цел.
- (5) Меѓутоа, треба да се предвиди можност за примена на одредени одредби согласно оваа регулатива на одредени типови на воздухоплови кои се инаку исклучени од опсегот на оваа регулатива, особено оние кои се произведуваат индустриски и кои можат да имаат корист од слободниот промет во рамките на Унијата. Затоа, на организациите кои се вклучени во проектирањето на вакви воздухоплови треба да им се овозможи да поднесат до Агенцијата барање за уверение за тип или, ако е соодветно, да достават до Агенцијата изјава за тип на воздухоплов кои тие организации планираат да го пласираат на пазар.
- (6) Со оваа регулатива треба да се предвидат одреден број на нови алатки, кои треба да го поддржат спроведувањето на едноставни и пропорционални правила за спортското и рекреативно воздухопловство. Мерките кои се преземаат согласно оваа регулатива со цел да се регулира овој сегмент од воздухопловниот сектор треба да се пропорционални, исплатливи, флексибилни и да се засновани врз најдобрите постојни практики во земјите—членки. Овие мерки треба да се изготват навремено, во тесна соработка со земјите—членки и со нив треба да се избегне непотребниот административен и финансиски товар за производителите и операторите.
- (7) Не би било соодветно сите аеродроми да бидат предмет на заеднички општи правила. Аеродромите кои не се отворени за јавно користење или аеродромите кои не служат за комерцијален воздушен превоз или аеродромите кои немаат поплочени полетно—слетни патеки за операции по инструменти, подолги од 800 метри и кои не служат само за хеликоптери кои користат процедури за приод и заминување по инструменти треба да останат под регулаторна контрола на земјите—членки, без никаква обврска за други земји—членки согласно оваа регулатива да ги признаат таквите национални договори.

-
- (8) На земјите—членки треба да им се дозволи да ги изземат од оваа регулатива аеродромите со мал обем на сообраќај, под услов односните аеродроми да ги исполнуваат минималните заеднички цели во однос на безбедноста, кои се утврдени во соодветните битни услови наведени во оваа регулатива. Кога земја—членка дава такви изземања, тие изземања треба, исто така, да се однесуваат и на опремата која се користи на односниот аеродром и на давателите на услуги за опслужување на земја и на услуги за управување на платформа („AMS“) кои работат на аеродромите кои се изземаат. Изземањата кои земјите—членки ги дале на аеродромите пред влегување во сила на оваа регулатива остануваат да важат, а информациите за тие изземања треба да се достапни на јавноста.
- (9) Аеродромите кои ги контролира или со кои управува војската, како и управувањето со воздушниот сообраќај и услугите за воздухопловната навигација („ATM/ANS“) кои војската ги дава или ги става на располагање, треба да се изземат од опсегот на оваа регулатива. Меѓутоа, земјите—членки треба да обезбедат, согласно нивното национално право, дека тие аеродроми, кога се отворени за јавноста, и тие ATM/ANS кога даваат услуги на воздушниот сообраќај на кој се однесува Регулација (ЕЗ) бр. 549/2004 на Европскиот парламент и на Советот ⁽¹⁾, нудат ниво на безбедност и заемна оперативност со цивилните системи кои се ефикасни како и оние кои произлегуваат од примената на битните услови за аеродроми и ATM/ANS утврдени во оваа регулатива.
- (10) Ако земјите—членки сметаат дека е пожелно, особено заради постигнување на целите за безбедноста, заемната оперативност или ефикасност, наместо нивното национално право да ја применуваат оваа регулатива на воздухоплови кои вршат воени, царински, полициски активности, активности за потрага и спасување, противпожарни активности, активности за контрола на границите, активности на крајбрежната стража или слични активности и услуги кои се преземаат во интерес на јавноста, на истите треба да им се дозволи да го сторат тоа. Земјите—членки кои ја користат оваа можност треба да соработуваат со Агенцијата, особено преку доставување на сите информации кои се потребни за да се потврди дека односните воздухоплови и активности се придржуваат кон битните одредби од оваа регулатива.
- (11) Со цел да се земат предвид интересите и гледиштата на нивната воздухопловна индустрија и операторите на воздухопловите, на земјите—членки треба да им се дозволи да ги изземат од оваа регулатива активностите за проектирање, производство, одржување и операциите кои се извршуваат во поглед на одредени мали воздухоплови, а кои не се воздухопловите без екипаж, освен ако, во поглед на тие воздухоплови издадено е уверение или се смета дека е издадено согласно оваа регулатива или Регулацијата (ЕЗ) бр. 216/2008 на Европскиот парламент и на Советот ⁽²⁾, или се смета дека е издадено, или е поднесена изјава согласно оваа регулатива. Со таквите изземања не треба да создадат никакви обврски согласно

⁽¹⁾ Регулација (ЕЗ) бр. 549/2004 на Европскиот парламент и на Советот од 10 март 2004 година, за утврдување на рамка за создавање на единственото европско небо (рамковна Регулација) (Сл. весник Лбр. 96, 31.3.2004 година, стр. 1).

⁽²⁾ Регулација (ЕЗ) бр. 216/2008 на Европскиот парламент и на Советот, од 20 февруари 2008 година, за заеднички правила во областа на цивилното воздухопловство и за основање на Европска агенција за безбедност на воздухопловството и за укинување на Директива бр. 91/670/ЕЕЗ на Советот, Регулација (ЕЗ) бр. 1592/2002 и Директива 2004/36/ЕЗ (Сл. весник Лбр. 79, 19.3.2008 година, стр. 1).

оваа регулатива за други земји–членкида ги признаат таквите национални договори. Меѓутоа, со овие иземања, организација со главно деловно седиште на територијата на земја–членка која го доделила тоа иземање, не треба да се спречи да одлучи да ги врши своите активности за проектирање и производство што се однесуваат на воздухоплови кои се опфатени со таа одлука согласно оваа регулатива и со делегираните акти и актите за спроведување кои се усвоени врз основа на оваа регулатива.

(12) Мерките кои се преземаат согласно оваа регулатива за регулирање на цивилното воздухопловство во Унијата и делегираните акти и актите за спроведување кои се усвоени врз основа на оваа регулатива, треба да се соодветни и пропорционални на природата и ризиците поврзани со различните типови на воздухоплови, операции и активности на кои се однесуваат. Исто така, тие мерки треба, колку што е тоа можно, да се формулирани на начин кој е насочен кон целите кои треба да се постигнат, истовремено овозможувајќи различни начини за постигнување на тие цели и исто така, со нив треба да се поттикнува еден систематски приод кон цивилното воздухопловство, земајќи ја предвид меѓузависноста помеѓу безбедноста и други технички области за регулирање на воздухопловството, вклучувајќи го и сајбер обезбедувањето. Ова треба да придонесе кон поисплатливо постигнување на потребните нивоа на безбедност и кон поттикнување на технички и оперативни иновации. Треба да се користат признати индустриски стандарди и практики, кога е утврдено дека со нив се обезбедува придржување кон битните услови наведени во оваа регулатива.

(13) Примената на добри начела за управување со безбедноста е од суштинско значење за постојаното подобрување на безбедноста на цивилното воздухопловство во Унијата, предвидувајќи ги новите ризици по безбедноста и најдоброто можно користење на ограничените технички ресурси. Заради тоа, потребно е да се воспостави заедничка рамка за планирање и спроведување на постапки за подобрување на безбедноста. За таа цел, на ниво на Унијата треба да се изработи Европски план за безбедност на воздухопловството и Европска програма за безбедност на воздухопловството. Исто така, секоја земја–членка изработува национална програма за безбедност согласно условите од Анекс 19 кон Чикашката конвенција. Таа програма треба да е проследена со план во кој се опишани постапките кои земјите–членки треба да ги преземат за да ги ублажат утврдените ризици по безбедноста.

(14) Согласно Анекс 19 кон Чикашката конвенција, земјите–членки треба да воспостават прифатливо ниво на ефикасност на безбедноста во врска со активностите во воздухопловството кои се под нивна одговорност. Со цел да им се помогне на земјите–членки да го исполнат овој услов на еден координиран начин, во Европскиот план за безбедност на воздухопловството треба да се утврди ниво на ефикасност на безбедноста во Унијата, што се однесува на различните категории на активности во воздухопловството. Тоа ниво на ефикасност на безбедноста не треба да има обврзувачки карактер, туку пред сè треба да ја изразува амбицијата на Унијата и земјите–членки во однос на безбедноста на цивилното воздухопловство.

(15) Чикашката конвенција предвидува минимални стандарди за обезбедување на безбедноста на цивилното воздухопловство и со тоа поврзаната заштита на

животната средина. Со битните услови на Унијата и идните правила за нивно спроведување кои се утврдени во оваа регулатива треба да се обезбеди дека земјите—членки ги исполнуваат, на еднаков начин, обврските кои се утврдени во Чикашката конвенција, вклучувајќи ги и оние во однос на трети земји. Ако правилата на Унијата се разликуваат од минималните стандарди утврдени во Чикашката конвенција, тоа не влијае врз обврските наземјите—членкина соодветен начин да ја известат Меѓународната организација за цивилно воздухопловство.

- (16) Во согласност со меѓународните стандарди и препорачани практики утврдени во Чикашката конвенција треба да се утврдат битните услови кои се важечки за воздухопловните производи, делови, невградената опрема, аеродромите и давањето на ATM/ANS. Освен тоа, исто така, треба да се утврдат и битните услови кои се важечки за лицата и организациите кои се вклучени во операциите на воздухопловите, операциите на аеродромите и во давањето на услуги на ATM/ANS, како и битните услови кои се применливи за лица и производи кои се вклучени во обуката и лекарските прегледи на членовите на екипажи и контролорите на летање.
- (17) Важно е дека персоналот кој давателите на ATM/ANS го ангажираат, како што е персоналот кој се бави со електроника во областа на безбедноста на воздушниот сообраќај (*Air Traffic Safety Electronics Personnel*) („ATSEP“) е соодветно квалификуван и обучен за извршување на своите должности. Давателите на ATM/ANS, исто така, треба да спроведуваат програми за обука и проверка, земајќи ги предвид различните видови на задачи поврзани со безбедноста кои ги извршува нивниот персонал. Во актите за спроведување кои се усвојуваат врз основа на оваа регулатива, а се однесуваат на одговорностите на давателите на ATM/ANS, треба да се утврдат дополнителни детално ускладени правила за таквиот персонал, вклучувајќи го и ATSEP за да се обезбеди потребното ниво на безбедност.
- (18) Битните услови кои се однесуваат на усогласеноста на проектирањето на воздухопловните производи со заштитата на животната средина треба да се однесуваат, по потреба, и на бучавата и на емисијата на гасови на воздухопловите, со цел да се заштити животната средина и здравјето од штетното влијание од тие производи. Тие треба да одговараат на условите кои во тој поглед се воспоставени на меѓународно ниво, како што се утврдени во Чикашката конвенција. Со цел да се обезбеди целосна доследност, соодветно е во оваа регулатива да се упати на битните одредби од таа Конвенција. Меѓутоа, производите, деловите и невградената опрема треба да бидат предмет на битните услови за усогласеност со животната средина, а кои се утврдени во Анекс III кон оваа регулатива, до онаа мера до која одредбите од Чикашката конвенција не содржат услови за заштита на животната средина. Што се однесува на тие производи, делови и невградената опрема, исто така треба да се предвиди можност за утврдување на детални услови за заштита на животната средина.
- (19) Исто така, треба да се утврдат и битните услови за безбедно давање на услуги за опслужување на земја и AMS.
- (20) Со оглед на се поголемото потпирање на цивилното воздухопловство врз модерните информатички и комуникациски технологии, треба да се утврдат битни

услови за да се осигура обезбедувањето на информациите кои ги користи секторот на цивилното воздухопловство.

- (21) Обврските на оператор на аеродром може директно да ги исполнува операторот на аеродромот или, во некои случаи, трета страна. Во таквите случаи, операторот на аеродромот треба да има склучено договори со таа трета страна за да обезбеди придржување кон оваа регулатива и делегираните акти и актите за спроведување кои се усвоени врз основа на оваа регулатива.
- (22) Треба да се утврдат битни услови во врска со пријавувањето и анализата на настаните поврзани со безбедноста. Деталните правила кои се усвојуваат заради обезбедување на униформно спроведување на, и придржување кон, тие битни услови треба да се во склад со Регулотива (ЕУ) бр. 376/2014 на Европскиот парламент и на Советот ⁽¹⁾.
- (23) Воздухопловните производи, делови и невградената опрема, аеродромите и нивната опрема поврзана со безбедноста, операторите на воздухопловите и аеродромите, системите на ATM/ANS и составните делови на ATM/ANS и давателите на ATM/ANS, како и пилотите, контролорите на летање и лицата, производите и организациите кои се вклучени во нивната обука и лекарските прегледи, треба да добијат уверение или дозвола откако ќе се утврди дека ги исполнуваат соодветните битни услови или, по потреба, други услови кои се утврдени во, или согласно, оваа регулатива. Со цел да се олесни постапката за издавање на уверенија, треба да се донесат потребните детални правила за издавање на овие уверенија и по потреба, за изјавите кои треба да се поднесат за таа цел, земајќи ги предвид целите на оваа регулатива, природата и ризикот на определени засегнати активности.
- (24) Кабинскиот персонал кој е вклучен во комерцијалниот воздушен сообраќај подлежи на издавање на уверенија и, како резултат на тоа издавање на уверенија, треба да им се издаде потврда. Со цел да се обезбедат еднакви правила за издавање на потврдата, на Комисијата треба да ѝ се доделат овластувања за спроведување за да ги утврди деталните правила и постапки за квалификацијата на членовите на кабинскиот персонал. Исто така, Комисијата во тие акти за спроведување, земајќи ги предвид природата на активноста и ризиците по истата, може да бара од членовите на кабинскиот персонал, кои се вклучени во други видови на операции, да подлежат на издавање на уверение и да имаат потврда. Овие овластувања треба да се користат согласно Регулотива (ЕУ) бр. 182/2011 на Европскиот парламент и на Советот ⁽²⁾.

⁽¹⁾ Регулотива (ЕУ) бр. 376/2014 на Европскиот парламент и на Советот од 3 април 2014 година, за пријавување, анализа и последователно следење на настаните во цивилното воздухопловство, и за изменување и дополнување на Регулотива (ЕУ) бр. 996/2010 на Европскиот парламент и на Советот и за укинување на Директива 2003/42/ЕЗ на Европскиот парламент и на Советот и Регулативите (ЕЗ) бр. 1321/2007 и (ЕЗ) бр. 1330/2007 на Комисијата (Сл. Весник L 122, 24.4.2014 година, стр. 18).

⁽²⁾ Регулотива (ЕУ) бр. 182/2011 на Европскиот парламент и на Советот од 16 февруари 2011 година, за утврдување на правилата и општите начела за механизмите за контрола од страна на земјите-членки врз користењето на овластувањата на Комисијата во врска со спроведувањето (Сл. Весник L 55, 28.2.2011 година, стр. 13).

-
- (25) На организациите кои се вклучени во проектирањето и производството на воздухопловни производи, делови и невградена опрема треба да им се даде можност да дадат изјава дека проектот за воздухопловните производи, деловите и невградената опрема се придржува кон релевантните индустриски стандарди, ако се смета дека со ова ќе се обезбеди прифатливо ниво на безбедноста. Таа можност треба да е ограничена на производите кои се користат во спортското и рекреативно воздухопловство, со соодветни ограничувања и услови за обезбедување на безбедноста.
- (26) Бидејќи, во рамките на воздушниот простор покрај воздухопловите со екипаж исто така летаат и воздухоплови без екипаж, со оваа регулатива треба да се опфатат и воздухопловите без екипаж, без разлика на нивната оперативна маса. Технологиите за воздухоплови без екипаж сега овозможуваат широк распон на операции, така што овие операции треба да подлежат на правила кои се пропорционални на ризикот од конкретната операција или видот на операцијата.
- (27) Со цел да се спроведе пристап заснован врз ризици и начелото на пропорционалност, за земјите-членки треба да се предвиди степен на флексибилност што се однесува на операциите на воздухопловите без екипаж, земајќи ги предвид различните локални карактеристики во рамките на поединечна земја-членка, како што е густината на населеност, при тоа осигурувајќи соодветно ниво на безбедност.
- (28) Со правилата за воздухоплови без екипаж треба да се придонесе да се постигне придржување кон релевантните права кои се гарантирани со правото на Унијата, а особено со правото на почитување на приватниот и семејниот живот, утврдено во член 7 од Повелбата на Европската унија за основните права и со правото за заштита на личните податоци утврдено во член 8 од таа Повелба и во член 16 од TFEU и регулирано со Регулотива (ЕУ) бр. 2016/679 на Европскиот парламент и на Советот ⁽¹⁾.
- (29) Исто така, во битните услови кои се важечки за воздухопловите без екипаж и нивните мотори, елиси, делови и невградена опрема треба да се опфатат и прашањата кои се однесуваат на електромагнетната компатибилност и радиофреквенцискиот спектар, со цел да се обезбеди дека тие не предизвикуваат штетни пречки, дека ефикасното користат радиофреквенцискиот спектар и дека го поддржуваат ефикасното користење на радиофреквенцискиот спектар. Меѓутоа, многу видови на воздухопловна опрема не мора да се посебно наменети за користење било во воздухоплови без екипаж било во воздухоплови со екипаж, туку таа би можела да се користи и во двата типа на воздухоплови. Заради тоа, уловите кои се однесуваат на електромагнетната компатибилност и радиофреквенцискиот спектар треба да се применуваат само од моментот кога, и во мера во која, проектирањето на воздухопловите без екипаж и нивните мотори, елиси, делови и невградена опрема се предмет на издавање на уверение согласно оваа регулатива. Причината за ова е да се обезбеди дека режимот кој е важечки за

⁽¹⁾ Регулотива (ЕУ) бр. 2016/679 на Европскиот парламент и на Советот од 27 април 2016 година, за заштита на лицата што се однесува на обработката на личните податоци и за слободното движење на тие податоци, како и за укинување на Директива 95/46/ЕЗ (Општа Регулотива за заштита на податоците) (Сл. Весник L 119, 4.5.2016 година, стр. 1).

ваквата опрема за воздухопловството е во склад со режимот кој е важечки за други воздухоплови и нивните мотори, елиси, делови и невградена опрема за кои согласно оваа регулатива исто така се бара издавање на уверение. Во поглед на содржината, со цел да се обезбеди доследност, тие услови треба да се еднакви со оние наведени во Директива 2014/30/ЕУ на Европскиот парламент и на Советот ⁽¹⁾ и Директива 2014/53/ЕУ на Европскиот парламент и на Советот ⁽²⁾.

(30) За некои типови на воздухоплови без екипаж, примената на одредбите на оваа регулатива кои се однесуваат на регистрација, издавање на уверение, идентификација, надзор и спроведување на принудни мерки, како и одредбите кои се однесуваат на Агенцијата не е неопходна за постигнување на соодветните нивоа на безбедност. Механизмите за надзор на пазарот кои се предвидени во законодавството на Унијата за хармонизација на производите треба да се применуваат на овие случаи.

(31) Со оглед на на ризиците кои воздухопловите без екипаж ги претставуваат по безбедноста, приватноста, заштитата на личните податоци, обезбедувањето или заштитата на животната средина, треба да се утврдат услови за регистрација на воздухопловите без екипаж и на операторите на воздухоплови без екипаж. Исто така потребно е да се утврдат и дигитални, усогласени заемно оперативни национални системи во кои треба да ги чуваат информациите, вклучувајќи ги и истите основни податоци за воздухопловите без екипаж и операторите на воздухопловите без екипаж кои се регистрирани согласно оваа регулатива и актите за спроведување кои се усвоени врз основа на истата. Тие национални системи за регистрација треба да се во склад со важечкото право на Унијата и националното право за приватноста и обработката на личните податоци, а информациите кои се чуваат во тие системи за регистрација треба да се лесно достапни.

(32) Условите, правилата и постапките за ситуациите во кои проектирањето, производството, одржувањето и летањето на воздухопловите без екипаж, како и персоналот и организациите кои се вклучени во тие активности, треба да се предмет на издавање на уверение и треба да ја земат предвид природата на односниот вид на операцијата и ризикот по истата. Тие услови, правила и процедури треба особено да го имаат предвид видот, обемот и сложеноста на операцијата, вклучувајќи ја, по потреба и големината и видот на сообраќајот кој го врши одговорната организација или лице; дали е операцијата отворена за јавноста; до која мера операцијата би можела да загрози друг воздушен сообраќај или лица и имот на земја; целта на летот и видот на воздушниот простор кој се користи; и сложеноста и карактеристиките на воздухопловите без екипаж кои се вклучени во сообраќајот.

(33) Ако е потребно во интерес на безбедноста на цивилното воздухопловство,

⁽¹⁾ Директива 2014/30/ЕУ на Европскиот парламент и на Советот од 26 февруари 2014 година, за усогласување на законодавството на земјите-членки во врска со електромагнетската компатибилност (Сл. весник Лбр. 96, 29.3.2014 година, стр. 79).

⁽²⁾ Директива 2014/53/ЕУ на Европскиот парламент и на Советот од 16 април 2014 година, за усогласување на законодавството на земјите-членки во врска со ставање на располагање на радио опремата на пазар и за укинување на Директива 1999/5/ЕЗ (Сл. весник Лбр. 153, 22.5.2014 година, стр. 62).

активностите наведено во Поглавје III на оваа регулатива треба да може да се забранат, ограничат или да бидат предмет на определени услови. Таа можност треба да се користи во согласност со делегираните акти и актите за спроведување кои за таа цел Комисијата ги усвоила. Земјите—членки имаат можност да преземаат мерки во согласност со правото на Унијата, кои не се опфатени во оваа регулатива, помеѓу другото, заради причините за јавното обезбедување и заштитата на правото на приватност и заштитата на личните податоци.

(34) Моделите на воздухоплови се смета дека се воздухоплови без екипаж за потребите на оваа регулатива, а првенствено се користат за рекреативни активности. Делегираните акти и актите за спроведување во врска со воздухопловите без екипаж, кои се усвоени врз основа на оваа регулатива, треба да имаат предвид дека тие модели на воздухоплови досега имаат добри податоци за безбедноста, особено оние со кои летаат членови на здруженија или клубови за воздухопловно моделарство, кои развиле посебни правила на однесување за таквите активности. Покрај ова, при усвојување на тие делегирани акти и актите за спроведување, Комисијата треба да води сметка за непречен преод од различните национални системи на новата регулаторна рамка на Унијата, така што тие модели на воздухоплови можат да продолжат да летаат како што тоа го прават и денес, како и да ги има предвид постојните најдобри практики во земјите—членки.

(35) Со цел да се постигнат целите на оваа регулатива, Комисијата, Агенцијата и надлежните органи на земјите—членки, преку споделување на ресурси и заедничка работа, треба да делуваат како единствен европски систем за безбедност на цивилното воздухопловство. Агенцијата треба активно да ја промовира заедничката култура за издавање на уверенија и за надзор и за размена на најдобрите административни постапки, вклучувајќи и олеснување на размената на персонал помеѓу надлежните органи со цел да се допринесе кон постигнувањето на целите на оваа регулатива, земајќи ги предвид повратните информации од заинтересираните страни. Активностите на Агенцијата за следење, што се однесува на примената на оваа регулатива од страна на земјите—членки, треба да се насочени кон зајакнување на капацитетот на надлежните органи на земјите—членки за исполнување на нивните обврски кои се однесуваат на издавање на уверенија и надзор и за преносот на знаења помеѓу овие надлежни органи.

(36) Потребно е да се подржат земјите—членки во извршување на нивните задачи за издавање на уверенија, надзор – и особено за заедничкиот и прекуграничен надзор – и задачите за спроведување принудни мерки преку утврдување на делотворна рамка за здружување и споделување на воздухопловни инспектори и други стручњаци со соодветно стручно знаење. Во тој поглед, а со цел да се олесни таа размена на персонал помеѓу надлежните органи, на Агенцијата треба да и се додели улога на координатор.

(37) Агенцијата и националните надлежни органи треба да работат партнерски со цел да се подобри откривањето на несигурни услови и преземање на поправни дејствија, по потреба. Земјите—членки особено треба да имаат можност да ги прераспodelуваат една на друга или на Агенцијата одговорностите од оваа регулатива, кои се однесуваат на издавање на уверенија, надзорот и спроведувањето на принудните мерки, посебно ако е тоа потребно за зајакнување

на безбедноста или поефикасното користење на ресурсите. Таа прераспределба треба да е на доброволна основа и треба да се случува само тогаш кога постои доволно обезбедување дека тие задачи може ефикасно да се извршуваат, имајќи ја предвид блиската врска помеѓу издавањето на уверенија, надзор и спроведувањето на принудни мерки, треба да ги опфаќа сите оние одговорности во поглед на правните или физичките лица, воздухопловите, опремата, аеродромите, системите на ATM/ANS и составните делови на ATM/ANS на кои се однесува прераспределбата. Прераспределбата на одговорноста треба да подлежи на заедничка согласност, на можноста да се повлече прераспределбата и на склучување на договори во кои се утврдуваат потребните детали за обезбедување на непречен преод и континуирано делотворно извршување на односните задачи. При склучување на овие детални договори, треба да се посвети должно внимание на гледиштата и легитимните интереси на односните правни или физички лица и ако е соодветно, гледиштата на Агенцијата.

- (38) После ваква прераспределба на одговорноста на друга земја-членка, националниот надлежен орган на земјата-членка која го прифатила барањето за прераспределба станува надлежен орган и следствено треба да ги има сите права и одговорности во поглед на односните правни или физички лица кои се предвидени во оваа регулатива, во делегираните акти и актите за спроведување кои се усвоени врз основа на истата и во националното право на земјата-членка која го прифатила барањето. Прераспределбата што се однесува на спроведување на принудните мерки треба да се однесува само на одлуките и мерките кои се однесуваат на задачите во областа на издавање на уверенија и надзорот кои биле прераспределени на националниот надлежен орган на земјата-членка која го прифатила барањето. Тие одлуки и мерки подлежат на преиспитување од страна на националните судови на земјата-членка која го прифатила барањето согласно националното право на таа земја-членка. Можно е земјата-членка која го прифатила барањето да биде одговорна за извршување на предметните задачи. На сите останати одговорности за спроведување на принудни мерки на земјата-членка која го поднела барањето прераспределбата не би требало да има влијание.
- (39) Можноста да се прераспредели одговорноста за задачите кои се однесуваат на издавање на уверенија, надзорот и спроведувањето на принудните мерки на Агенцијата или друга земја-членка која се предвидуваат во оваа регулатива треба да не е во спротивност со правата и обврските на земјите-членки согласно Чикашката конвенција. Следствено, иако таквата прераспределба подразбира пренос на одговорноста на Агенцијата или друга земја-членка за потребите на правото на Унијата, таа не влијае врз одговорноста согласно Чикашката конвенција на земјата-членка која го поднела барањето.
- (40) Бидејќи соработката на Агенцијата и националните надлежни органи е од суштествено значење со цел да се обезбеди високо и униформно ниво на безбедноста во Унијата, ако задачите за издавање на уверенија, надзорот и спроведувањето на принудните мерки се прераспределат од националните надлежни органи на Агенцијата, што се однесува на организациите чии значителен дел од објектите и персоналот се наоѓаат во повеќе од една земја-членка, ваквата прераспределба не би требало да ја загрози одржливоста на националните надлежни органи во смисла на нивното знаење, вештина, ресурси и економска одржливост, не би требало да доведе до никакви форми на натпревар

помеѓу Агенцијата и националните надлежни органи и не треба да влијае врз независноста на Агенцијата при вршење на инспекциски надзор во областа на стандардизацијата заради проверка на униформното спроведување на оваа регулатива.

- (41) Треба да се воспостави механизам за поддршка на надзорот во ситуации кога потврдени докази поврзани со безбедноста, кои произлегуваат од прегледите и други активности за следење кои ги врши Агенцијата, укажуваат на сериозна и постојана неспособност на земја-членка ефикасно да обезбеди вршење на одредени или на сите задачи за издавање на уверенија, надзор и спроведување на принудни мерки во склад со оваа регулатива, и кога таквите ситуации ја загрозуваат безбедноста на цивилното воздухопловство. Во таквите случаи Агенцијата и односните земји-членки, на барање на Комисијата, треба да воспостават програма за техничка помош, со цел да ѝ се помогне на односната земја-членка во решавање на утврдените недостатоци. Во таквата програма за техничка помош особено може да се опфати и обуката на инспекторите и другиот односен персонал, помошта во изготвување на документација и постапки за надзорот, како и друга практична и конкретна поддршка кои се потребни за повторно воспоставување на безбедноста. При подготовката на програмата за техничка помош и за време на нејзиното спроведување треба да се земат предвид и потребите и гледиштата на Агенцијата и односните земји-членки. Меѓутоа, ако односната земја-членка е свесна дека програмата не може да се спроведе како што е планирано, таа треба да ја извести Комисијата, и или да ја прераспреди на Агенцијата или друга земја-членка одговорноста за задачите за издавање на уверенија, надзорот и спроведувањето на принудните мерки кои се однесуваат на недостатоците или да преземе други мерки за решавање на недостатоците.
- (42) Со цел да се постигнат главните цели на оваа регулатива, како и целите кои се однесуваат на слободното движење на стоки, луѓе, услуги и капитал, уверенијата кои се издадени и изјавите кои се дадени во склад со оваа регулатива и делегираните акти и актите за спроведување кои се усвоени врз основа на истата, треба да се важечки и да се признаваат, без дополнителни услови или процена, во сите земји-членки.
- (43) Кога се издаваат уверенија согласно оваа регулатива, можеби треба да се земат предвид уверенијата, или друга релевантна документација, со кои се потврдува придржување, а кои се издадени согласно прописите на трети земји. Тоа треба да се стори ако е така предвидено во соодветни меѓународни спогодби склучени помеѓу Унијата и трети земји или во делегираните акти кои ги усвоила Комисијата врз основа на оваа регулатива, како и согласотите спогодби или делегирани акти.
- (44) Во поглед на правилата кои се предвидени во оваа регулатива за прифаќање на уверенија и друга релевантна документација со кои се потврдува придржувањето, а кои се издадени согласно законите на трети земји, сите меѓународни спогодби кои се склучени помеѓу земја-членка и трета земја треба да се укинат или ажурираат ако тие спогодби не се усогласени со овие правила.
- (45) Одреден степен на флексибилност треба да се предвиди што се однесува на примената на правилата утврдени во оваа регулатива или во делегираните акти и

актите за спроведување, кои се усвоени врз основа на истата со цел да им се овозможи на земјите-членки да ги преземат потребните мерки како би реагирале веднаш на проблемите кои се однесуваат на безбедноста на цивилното воздухопловство, или да одобрат иземања во случај на одредени итни непредвидливи околности или итни оперативни потреби, што е предмет на соодветни услови за да се обезбеди, особено, пропорционалноста, објективната контрола и транспарентноста. За целите на пропорционалноста, Агенцијата и Комисијата треба да ги проценуваат предметните иземања во поглед на издавање на препорака, односно носење на одлука, само ако нивното времетраење е подолго од времетраењето на една сезона на ред на летање на авиопревозник, т.е. осум месеци, и тоа без штета по правата на Комисијата согласно член 258 од TFEU. Онаму каде Агенцијата е надлежниот орган што се однесува на издавањето на одредени уверенија во согласност со оваа регулатива, таа, исто така, треба да има и право да дава такви иземања во исти ситуации и под исти услови како оние кои се применуваат на земјите-членки. Во врска со тоа, треба да се предвиди и одредба за можни измени и дополнувања, по потреба, на соодветните правила како што е утврдено во делегираните акти и актите за спроведување, кои се усвоени врз основа на оваа регулатива, особено за да се овозможат други начини за придржување осигурувајќи истовремено прифатливо ниво на безбедноста на цивилното воздухопловство во Унијата.

(46) Со цел да се обезбеди правилна примена на оваа регулатива и имајќи ја предвид потребата за утврдување, проценување и ублажување на ризиците по безбедноста на цивилното воздухопловство, Комисијата, Агенцијата и националните надлежни органи треба да ги разменуваат сите информации кои им се достапни во контекст на примената на оваа регулатива. За таа цел, на Агенцијата треба да ѝ се дозволи да организира структурирана соработка за прибирање, размена и анализа на релевантните информации поврзани со безбедноста користејќи го, ако е можно, постојниот информативен систем. За таа цел, треба да се дозволи да се склучуваат потребните договори со физички и правни лица кои се предмет на оваа регулатива или со здруженија на такви лица. Треба да се појасни дека, при извршување на која било од нејзините задачи за координација кои се однесуваат на прибирање, размена и анализа на информациите, Агенцијата останува обврзана со ограничувањата во врска со пристапот на Агенцијата кон информациите од снимките од уредите за снимање на комуникацијата и слики во пилотската кабина и од уредот за снимање на податоци за летот утврдени во Регулотива (ЕУ) бр. 996/2010 на Европскиот парламент и на Советот ⁽¹⁾, а особено член 8(2) точка (г), член 14(1) точка (е) и член 14(2) од истата.

(47) Потребно е да се утврдат мерки за да се обезбеди соодветна заштита на информациите кои Комисијата, Агенцијата и националните надлежни органи ги собрале, размениле и анализирале согласно оваа регулатива, како и да се обезбеди заштитата на изворите на тие информации. Со овие мерки не треба непотребно да се влијае врз правосудните системи на земјите-членки. Заради тоа, тие треба да се без штета по важечките национални материјални закони и закони за кривична постапка, вклучувајќи го и користењето на информациите како докази. Покрај

⁽¹⁾ Регулотива (ЕУ) бр. 996/2010 на Европскиот парламент и на Советот од 20 октомври 2010 година за истрага и спречување на несреќи и инциденти во цивилното воздухопловство и за укинување на Директива 94/56/EЗ (Сл. весник L бр. 295, 12.11.2010 година, стр.35).

ова, овие мерки не треба да влијаат врз правата на трети страни за покренување на граѓански постапки, кои права треба да подлежат само на националното право.

(48) Со цел да се олесни размената на информации помеѓу Комисијата, Агенцијата и земјите-членки, вклучувајќи ги и податоците, кои се битни за задачите за издавање на уверенија, надзор и спроведување на принудни мерки, Агенцијата, во соработка со Комисијата и земјите-членки, треба да воспостави електронска база на податоци за таквите информации и да управува со нив.

(49) Регулатива (ЕУ) 2016/679 се применува на обработката на лични податоци која се врши во примената на оваа регулатива. Врз основа на таа регулатива, земјите-членки можат да предвидат иземања и ограничувања во врска со некои од правата и ограничувањата кои се предвидуваат во истата, вклучувајќи ги и оние кои се однесуваат на обработка на медицинските и здравствени податоци. Обработката на личните податоци, а особено на медицинските и здравствени податоци, кои се опфатени во базата на податоци воспоставена во склад со оваа регулатива, е потребна со цел да се овозможи делотворна соработка помеѓу земјите-членки во областа на издавање на уверенија и надзор на здравствената способност на пилотите. Размената на лични податоци подлежи на строги услови и е ограничена на она што е апсолутно потребно за постигнување на целите на оваа регулатива. На овој начин, начелата поставени во Регулатива (ЕУ) 2016/679 треба, по потреба, да се дополнат или појаснат во оваа регулатива.

(50) Регулатива (ЕЗ) бр. 45/2001 на Европскиот парламент и на Советот ⁽¹⁾, а особено одредбите од истата кои се однесуваат на доверливоста и обезбедувањето на обработката, се применува на обработката на лични податоци од страна на Агенцијата при извршување на нејзините одговорности во примената на оваа регулатива, а особено при управувањето со базата на податоци која е воспоставена со оваа регулатива. На овој начин, начелата поставени во Регулатива (ЕЗ) бр. 45/2001 треба, по потреба, да се дополнат или појаснат во оваа регулатива.

(51) Агенцијата е основана со Регулатива (ЕЗ) бр. 1592/2002 на Европскиот парламент и на Советот ⁽²⁾ во рамките на постојната институционална структура и рамнотежа на овластувањата во Унијата, таа е независна што се однесува на техничките прашања и има правна, административна и финансиска автономија. Агенцијата доби дополнителни надлежности во склад со Регулатива (ЕЗ) бр. 216/2008. Заради подобро приспособување на новите задачи кои и се доделени со оваа регулатива, треба да се извршат одредени прилагодувања во нејзината структура и функционирање.

(52) Во институционалниот систем на Унијата, спроведувањето на правото на Унијата пред сè претставува одговорност на земјите-членки. Задачите во врска со издавањето на уверенија, надзорот и спроведувањето на принудни мерки што се

⁽¹⁾ Регулатива (ЕЗ) бр. 45/2001 на Европскиот парламент и на Советот, од 18 декември 2000 година, за заштита на поединците во врска со обработката на личните податоци во институциите и телата на Заедницата и за слободното движење на тие податоци (Сл. весник L бр. 8, 12.01.2001 година, стр. 1).

⁽²⁾ Регулатива (ЕЗ) бр. 1592/2002 на Европскиот парламент и на Советот, од 15 јули 2002 година, за заеднички правила во областа на цивилното воздухопловство и за основање на Европската агенција за безбедност на цивилното воздухопловство (Сл. весник L бр. 240, 7.9.2002 година, стр. 1).

бара со оваа регулатива и делегираните акти и актите за спроведување кои се усвоени врз основа на оваа регулатива, заради тоа треба, во принцип, на национално ниво, да ги извршуваат еден или повеќе национални надлежни органи на земјите-членки. Меѓутоа, во одредени јасно дефинирани случаи, Агенцијата исто така би требало да има овластување да ги изврши тие задачи. Во овие случаи, на Агенцијата исто така треба да ѝ се овозможи да ги преземе потребните мерки во врска со операцијата на воздухопловите, оспособеноста на екипажите на воздухоплови или користењето на воздухоплови од трети земји, ако е тоа најдобриот начин да се обезбеди униформност и олесни функционирањето на внатрешниот пазар.

- (53) Агенцијата треба да ѝ обезбеди на Комисијата техничко стручно знаење во подготовката на потребните закони прописи и, по потреба, да им помага на земјите-членки и индустријата во спроведување на истите. Треба да може да се издаваат спецификации за издавање на уверенија и материјал со упатства, заедно со останатите детални спецификации и материјали со упатства, како и да се утврдуваат технички наоди и издаваат уверенија или да се заведуваат изјави, по потреба.
- (54) Глобалните навигациско-сателитски системи („GNSS“), и особено програмата на Унијата Галилеј (*Galileo*) воспоставена со Регулотива (ЕУ) бр. 1285/2013 на Европскиот парламент и на Советот ⁽¹⁾, ќе имаат клучна улога во спроведувањето на европскиот систем за управување со воздушниот сообраќај. Во овој поглед, треба да се појасни дека услугите со кои се засилуваат сигналите кои ги емитуваат сателитите на главните констелации на GNSS за потребите на воздухопловната навигација, како што се оние кои ги дава операторот на Европскиот геостационарен систем за навигација (EGNOS) и други даватели на услуги, треба да се сметаат дека се ATM/ANS. Исто така, Агенцијата треба да се овласти да ги изработи потребните технички спецификации и да им издава уверение на организациите кои даваат пан-европски ATM/ANS, како што е давателот на EGNOS со цел да се обезбеди високо, униформно ниво на безбедност, заемна операбилност и оперативна ефикасност.
- (55) Со Регулотива (ЕЗ) бр. 2111/2005 на Европскиот парламент и на Советот ⁽²⁾ се воведува обврска за Агенцијата да ги доставува сите информации кои би можеле да бидат важни за ажурирање на списокот на авиопревозници кои, заради безбедносни причини, се предмет на забрана на летање во Унијата. Исто така, Агенцијата треба да ѝ помага на Комисијата во спроведувањето на таа Регулотива со тоа што ќе ги врши потребните процени на операторите на трети земји и на надлежните органи кои се одговорни за нивниот надзор, како и преку давање на соодветни препораки на Комисијата.

⁽¹⁾ Регулотива (ЕУ) бр. 1285/2013 на Европскиот парламент и на Советот, од 11 декември 2013 година, за спроведување и користење на европскиот сателитски систем за навигација и за укинување на Регулотива (ЕЗ) бр. 876/2002 на Советот и Регулотива (ЕЗ) бр. 683/2008 на Европскиот парламент и на Советот (Сл. весник L бр. 347, 20.12.2013 година, стр. 1).

⁽²⁾ Регулотива (ЕЗ) бр. 2111/2005 на Европскиот парламент и на Советот, од 14 декември 2005 година, за утврдување на список на Заедницата на авиопревозници кои имаат забрана за летање во рамките на Заедницата и за информирање на патниците во воздушниот сообраќај за идентитетот на операторот кој го врши летот и за укинување на член 9 од Директива 2004/36/ЕЗ (Сл. весник L бр. 344, 27.12.2005 година, стр. 15).

-
- (56) Со цел да се обезбеди придржување кон оваа регулатива, треба да може да се воведат парични казни или плаќање на периодични казни, или и двете, за имателите на уверенија кои ги издала Агенцијата и за претпријатијата кои доставиле изјави до Агенцијата, ако тие ги прекршиле правилата кои се важечки за нив согласно оваа регулатива. Комисијата треба да воведат такви парични казни и плаќање на периодични пенали по препорака од Агенцијата. Во врска со ова, Комисијата, со оглед на околностите за секој поединечен случај, треба на таквите кршења да одговори на пропорционален и соодветен начин, имајќи ги предвид другите можни мерки како што е мерката за одземање на уверение.
- (57) Што се однесува на придонесот кон униформната примена на оваа регулатива, Агенцијата треба да има овластување да ја следи примената од страна на земјите-членки, вклучувајќи тука и вршење на инспекциски прегледи.
- (58) Врз основа на нејзиното техничко стручно знаење, Агенцијата треба да ѝ помага на Комисијата во утврдувањето на политиката за истрагии во спроведувањето на програмите на Унијата за истраги. Треба да ѝ се дозволи да спроведува истражување кое е моментално потребно и да учествува во *ad hoc* истражни проекти во склад со Рамковната програма на Унијата за истражување и иновации или други приватно или јавно финансирани програми на Унијата и со оние кои не се програми на Унијата.
- (59) Имајќи ја предвид постојната меѓузависност помеѓу безбедноста и обезбедувањето во цивилното воздухопловство, Агенцијата треба да учествува во соработката што се однесува на областа на обезбедувањето на воздухопловството, вклучувајќи го и сајбер обезбедувањето. Таа треба со својата експертиза да им помага на Комисијата и на земјите-членки во спроведувањето на правилата на Унијата од таа област.
- (60) Агенцијата, на барање, им помага на земјите-членки и на Комисијата во областа на меѓународните односи, кога станува збор за прашања кои се опфатени во оваа регулатива, особено во поглед на хармонизацијата на правилата и взаемното признавање на уверенијата. Таа, по извршени консултации со Комисијата, треба да има право да ги утврдува соодветните односи, преку работни аранжмани, со надлежните органи на трети земји и меѓународните организации кои се надлежни за прашања кои се опфатени во оваа регулатива. Со цел промовирање на безбедноста на светско ниво, во светло на високите стандарди кои се применуваат во целата Унија, на Агенцијата треба да и се дозволи да се вклучи, во рамките на нејзината надлежност, во *ad hoc* проектите за техничка соработка, истражување и помош со трети земји и меѓународни организации. Исто така, Агенцијата треба да и помага на Комисијата во спроведувањето на правото на Унијата во други технички области за регулирање на воздухопловството, како што е обезбедувањето или единственото европско небо, за кои Агенцијата има соодветно стручно знаење.
- (61) Заради промовирање на најдобрите практики и униформно спроведување на законите и другите прописи на Унијата за безбедност на воздухопловството, Агенцијата треба да може да ги одобрува давателите на обука во областа на воздухопловството и да дава таква обука.

-
- (62) Со Агенцијата треба да се управува и таа треба да работи согласно начелата на Заедничката изјава на Европскиот парламент и на Европската комисија за децентрализација на агенциите од 19 јули 2012 година.
- (63) Комисијата и земјите-членки треба да се застапени во Управниот одбор на Агенцијата, со цел ефикасно да се контролира нејзиното функционирање. На тој Управен одбор треба да му се дадат потребните овластувања, особено за именување на извршниот директор и за усвојување на консолидираниот годишен извештај за активностите, документот за програмирање, годишниот буџет и финансиските правила кои се важечки за Агенцијата.
- (64) Во интерес на транспарентноста на заинтересираните страни треба да им се даде статус на набљудувачи во Управниот одбор на Агенцијата.
- (65) Јавниот интерес бара од Агенцијата својата активност поврзана со безбедноста да ја заснова исклучиво врз независно стручно знаење, применувајќи ја строго оваа регулатива и делегираните акти и актите за спроведување кои се усвоени врз основа на истата. За таа цел, одлуките на Агенцијата кои се поврзани со безбедноста треба да ги носи нејзиниот извршен директор, кој треба да располага со висок степен на флексибилност во поглед на добивање на совети и организирање на внатрешното функционирање на Агенцијата.
- (66) Потребно е да се обезбеди дека страните, кои се погодени од одлуките кои ги носи Агенцијата, имаат пристап до правните лекови, кои треба да се соодветни за посебниот карактер на областа од воздухопловството. Заради тоа, треба да воспостави соодветен механизам за жалби, така што одлуките на Агенцијата можат да бидат предмет на жалба до Одборот за жалби, чии одлуки можат да подлежат на тужба во Судот на правдата на Европската унија согласно TFEU.
- (67) Сите одлуки кои ги носи Комисијата согласно оваа регулатива претставуваат предмет на преиспитување од страна на Судот на правдата согласно TFEU. На Судот на правдата, согласно член 261 од TFEU, треба да му се додели неограничена надлежност во врска со одлуките со кои Комисијата воведува парични казни или периодични плаќања на пенали.
- (68) Кога Агенцијата изготвува нацрт правила од општа природа кои националните надлежни органи треба да ги спроведуваат, таа треба да се консултира со земјите-членки. Освен тоа, онаму каде овие нацрт правила би можеле да имаат важни општествени последици, Агенцијата треба соодветно да се посветува со заинтересираните страни, вклучувајќи ги социјалните партнери на Унијата.
- (69) Заради ефикасно вршење на своите задачи согласно оваа регулатива, Агенцијата треба да соработува, по потреба, со институциите, телата, канцелариите и агенциите на Унијата во областите во кои нивните активности влијаат врз техничките аспекти на цивилното воздухопловство. Особено, Агенцијата треба да соработува со Европската агенција за хемикалии основана со Регулотива (ЕЗ) бр. 1907/2006 на Европскиот парламент и на Советот ⁽¹⁾, при размената на

⁽¹⁾ Регулотива (ЕУ) бр. 1907/2006 на Европскиот парламент и на Советот, од 18 декември 2006 година,

информации за безбедноста на хемиските супстанции, нивното влијание врз безбедноста на воздухопловството и односните научни и технички аспекти. Ако е потребно советување во врска со воени аспекти, Агенцијата треба, покрај со земјите-членки, да се консултира и со Европската агенција за одбрана основана со Одлука на Советот (CFSP) 1015/1835 ⁽¹⁾ и воени стручњаци кои земјите-членки ќе ги определат.

- (70) Потребно е на јавноста да и се дадат соодветни информации, кои се однесуваат на нивото на безбедноста на цивилното воздухопловството и со неа поврзаната заштита на животната средина, имајќи ја предвид Регулатива (ЕЗ) бр. 1049/2001 на Европскиот парламент и на Советот ⁽²⁾ и односното национално законодавство.
- (71) Со цел да се гарантира целосната автономија и независност на Агенцијата, треба да и даде автономен буџет кој пред сè финансира од придонесот на Унијата и од давачките и надоместоците кои ги плаќаат корисниците на европскиот систем за безбедност на воздухопловството. Финансиските придонеси кои ги прима Агенцијата од земјите-членки, трети земји или други субјекти или лица не смее да ја доведе во прашање нејзината независност и непристрасност. Буџетската постапка на Унијата треба да се применува се додека станува збор за придонесот од Унијата и сите други субвенции кои се исплаќаат од општиот буџет на Унијата, додека пак Европскиот ревизорски суд треба да ја врши ревизијата на сметките. Со цел да ѝ се овозможи на Агенцијата да учествува во сите важни идни проекти, нејзе треба да ѝ се даде можност да прима бесповратни средства.
- (72) Со цел да се обезбеди дека Агенцијата може да одговори на побарувачката за активностите кои ги врши, особено во врска со издавањето на уверенија и активностите поврзани со можна прераспределба на одговорноста од земјите-членки, на еден делотворен и навремен начин, почитувајќи го истовремено доброто финансиско управување, во планот за работни места треба да се земат предвид ресурсите кои се потребни за да се одговори на барањата за издавање на уверенија и за други активности на Агенцијата на еден ефикасен и навремен начин, вклучувајќи ги и оние кои произлегуваат од прераспределбата на одговорноста. За таа цел треба да се утврди група на показатели за мерење на работното оптоварување и на ефикасноста на Агенцијата во поглед на активностите кои се финансираат преку давачки и надоместоци. Имајќи ги предвид тие показатели, Агенцијата треба да го прилагоди своето планирање на персонал и управување со ресурсите кои се однесуваат на давачките и надоместоците, така што да може на соодветен начин да одговори на таквата побарувачка и на сите флукуации на приходот од давачки и надоместоци.

за регистрација, процена, одобрување и ограничување на хемикалии (REACH), за основање на Европска агенција за хемикалии, за изменување и дополнување на Директива 1999/45/EЗ и за укинување на Регулатива (ЕЕЗ) бр. 793/93 на Советот и Регулатива (ЕЗ) бр. 1488/94 на Комисијата, како и на Директива 76/769/ЕЕЗ на Советот и Директивите 91/155/ЕЕЗ, 93/67/ЕЕЗ, 93/105/ЕЗ и 2000/21/ЕЗ на Комисијата (Сл. весник L бр. 396, 30.12.2006 година, стр. 1).

⁽¹⁾ Одлука (CFSP) бр. 2015/1835 на Советот, од 12 октомври 2015 година, со која се утврдува статутот, седиштето и правилата за работа на Европската агенција за одбрана (Сл. весник L бр. 266, 13.10.2015 година, стр. 55).

⁽²⁾ Регулатива (ЕЗ) бр. 1049/2001 на Европскиот парламент и на Советот, од 30 мај 2001 година, за јавен пристап кон документите на Европскиот парламент, Советот и Комисијата (Сл. весник L бр. 145, 31.5.2001 година, стр. 43).

-
- (73) Потребно е да се утврдат соодветни мерки со цел да се обезбеди потребната заштита на чувствителните информации поврзани со безбедноста.
- (74) Давачките и надоместоците кои ги наплаќа Агенцијата треба да се утврдат на еден прегледен, чесен, недискриминаторски и униформен начин. Со нив не треба да се загрози конкурентноста на односната индустрија во Унијата. Освен тоа, тие треба да се утврдуваат врз основа на која се земаат предвид платежната способност на односните правни или физички лица, особено што се однесува на малите и средни претпријатија.
- (75) Со цел да се обезбедат подеднакви услови за спроведување на оваа регулатива, на Комисијата треба да ѝ се доделат овластувања за спроведување. Поголемиот дел од тие овластувања за спроведување, а особено оние кои се однесуваат на утврдување на детални одредби за правилата и постапките, треба да се користат во согласност со Регулотива (ЕУ) бр. 182/2011.
- (76) Комисијата треба да усвои акти за спроведување кои веднаш ќе се применуваат кога, во оправдани случаи кои се поврзани со корективните и заштитните мерки, тоа го бараат крајно итни причини.
- (77) Со цел да се земат предвид техничките, научните, оперативните или потребите за безбедност, на Комисијата треба да ѝ се доделат овластувања да усвојува акти согласно член 290 од TFEU што се однесува на изменувања и дополнувања или, ако е применливо, додатоци на одредбите за пловидбеност кои се однесуваат на проектирањето и производството, ограничувањата на времето на летање, аеродромските оператори, системите за ATM/ANS и составните делови на ATM/ANS и проектирањето, производството и одржувањето на воздухоплови без екипаж и нивните мотори, елиси, делови, невградена опрема и опрема за далечинско управување, како и на одредбите за персонал, вклучувајќи ги и пилотите кои управуваат на далечина и организациите кои се вклучени во тие активности, операторите од трети земји, за одредени аспекти на надзорот и спроведувањето на принудни мерки, за признавањето на уверенија од трети земји, за паричните казни и периодичните казни, за Одборот за жалби и за условите утврдени во Анексите од II до IX кон оваа регулатива.

Покрај ова, Комисијата треба да се овласти и да носи прописи согласно член 290 од TFEU во врска со изменување и дополнување на упатувањата во оваа регулатива на условите за заштита на животната средина, кои се содржат во Амандман 12 од том I, Амандман 9 од том II, и во првото издание на том III, се од наведеното како што се применува од 1 јануари 2018 година, од Анекс 16 кон Чикашката конвенција, или со цел да се ажурираат истите поради последователните измени и дополнувања на Анекс 16 кон таа Конвенција.

- (78) При усвојување на делегираните акти со кои се менуваат и дополнуваат Анексите II и IX кон оваа регулатива, Комисијата треба да обрне должно внимание на меѓународните стандарди и препорачани практики, а особено на меѓународните стандарди кои се утврдени во сите Анекси кон Чикашката конвенција.
- (79) При усвојување на делегираните акти согласно оваа регулатива, од особена важност е дека Комисијата за време на нејзината подготвителна работа, одржува

соодветни консултации, вклучувајќи ги и оние на ниво на стручњаци, и дека тие консултации се спроведуваат согласно начелата утврдени во Меѓу институционалната спогодба за подобро изготвување на нови закони ⁽¹⁾, од 13 април 2016 година. Особено, со цел да се обезбеди рамноправно учество во изготвувањето на делегираните акти, Европскиот парламент и Советот ги примаат сите документи во исто време кога ги примаат и стручњациите на земјите-членки, а нивните стручњаци систематски имаат пристап на состаноците на експертските групи на Комисијата, кои се бават со подготовка на делегирани акти.

(80) Давателите на ANS треба да воспостават и спроведуваат план за вонредни ситуации во случај на прекин на услугите на ATM.

(81) Треба да се настојува вклучување на европските трети земји со цел да се обезбеди подобрување на безбедноста на цивилното воздухопловството во цела Европа. Европските трети земји кои склучиле меѓународни спогодби со Унијата за усвојување и примена на *acquis* на Унијата во областа која е опфатена во оваа регулатива треба да се поврзани со работата на Агенцијата согласно правилата и постапките утврдени во рамките на тие спогодби.

(82) Со оваа регулатива се воспоставуваат заеднички правила во областа на цивилното воздухопловство и се одржува постоењето на Агенцијата. Заради тоа, Регулацијата (ЕЗ) бр. 216/2008 треба да се укине.

(83) Бидејќи правилата кои се потребни за заемната оперативност на европската мрежа за управување со воздушниот сообраќај (EATMN) или се содржат во оваа регулатива или ќе се содржат во делегираните акти и актите за спроведување кои се усвоени врз основа на оваа регулатива, Регулација (ЕЗ) бр. 552/2004 на Европскиот парламент и на Советот ⁽²⁾ треба да се укине. Меѓутоа, ќе биде потребен извесен период пред да се подготват, усвојат и да се отпочне со примена на потребните делегирани акти и актите за спроведување.

Заради тоа, правилата за спроведување кои се донесени врз основа на Регулација (ЕЗ) бр. 552/2004, сега за сега треба да останат важечки, имено Регулациите (ЕЗ) бр. 1033/2006 на Комисијата ⁽³⁾, (ЕЗ) бр. 1032/2006 ⁽⁴⁾, (ЕЗ) бр. 633/2007 ⁽⁵⁾, (ЕЗ) 262/2009 ⁽⁶⁾, (ЕЗ) бр. 29/2009 ⁽¹⁾, (ЕУ) бр. 73/2010 ⁽²⁾ и Регулацијата за

⁽¹⁾ Сл. весник L бр. 123, 12.5.2016 година, стр. 1.

⁽²⁾ Регулација (ЕЗ) бр. 552/2004 на Европскиот парламент и на Советот, од 10 мај 2004 година, за заемна оперативност на европската мрежа за управување со воздушниот сообраќај (Регулација за заемна оперативност) (Сл. весник L бр. 96, 31.3.2004 година, стр. 26).

⁽³⁾ Регулација (ЕЗ) бр. 1033/2006 на Комисијата, од 4 јули 2006 година, за утврдување на условите за процедурите за плановите на лет во фазата пред лет за единственото европско небо (Сл. весник L бр. 186, 7.7.2006 година, стр. 46).

⁽⁴⁾ Регулација (ЕЗ) бр. 1032/2006 на Комисијата, од 6 јули 2006 година, за утврдување на услови за автоматски системи за размена на податоци за летот за потребите за известување, координација и пренос на летовите помеѓу единиците на контролата на летање (Сл. весник L бр. 186, 7.7.2006 година, стр. 27).

⁽⁵⁾ Регулација (ЕЗ) бр. 633/2007 на Комисијата, од 7 јуни 2007 година, за утврдување на услови за примената на протоколот за пренос на пораките за лет, кој се користи за целите за известување, координација и пренос на летовите помеѓу единиците на контролата на летање (Сл. весник L бр. 146, 8.6.2007 година, стр. 7).

⁽⁶⁾ Регулација (ЕЗ) бр. 262/2009 на Комисијата, од 30 март 2009 година, за утврдување на услови за координирано доделување и користење на шифри за за Mode S за единственото европско небо (Сл.

спроведување (ЕУ) бр. 1206/2011 ⁽³⁾, (ЕУ) бр. 1207/2011 ⁽⁴⁾ и (ЕУ) бр. 1079/2012 ⁽⁵⁾ на Комисијата. Исто така, заради тоа одредени членови од Регулатива (ЕЗ) бр. 552/2004 и Анексите кон истата кои се однесуваат на членовите треба да продолжат да се применуваат што се однесува на предметот што е опфатен, се до датумот на примената на односните акти за спроведување и делегираните акти.

(84) Со Регулатива (ЕЗ) бр. 216/2008 се изменува и дополнува Регулатива (ЕЕЗ) бр. 3922/91 на Советот ⁽⁶⁾, на начин што се брише нејзиниот Анекс III, почнувајќи од датумот на влегување од сила на соодветните мерки наведени во член 8(5) од Регулатива (ЕЗ) бр. 216/2008. Овие мерки се уште чекаат на усвојување, а се однесуваат на ограничувањата на времето на летање и на условите за времето на одмор, што се однесува на операциите на авио такси, услугите на итната медицинска помош и операциите на комерцијалниот воздушен сообраќај со авиони со еден пилот. Останатите одредби од Регулатива (ЕЕЗ) бр. 3922/91 се веќе застарени. Заради тоа, Регулативата (ЕЕЗ) бр. 3922/91 треба да се укине од датумот на примената на мерките кои сеуште чекаат да бидат усвоени. Меѓутоа, со Регулативата (ЕЕЗ) бр. 3922/91 се воспоставува Комитетот за безбедност на воздушниот сообраќај, во смисла на Регулатива (ЕУ) бр. 182/2011, а тој комитет исто така и помага на Комисијата во контекст на Регулатива (ЕЗ) бр. 2111/2005. Заради тоа, Регулатива (ЕЗ) бр. 2111/2005 треба да се измени и дополни со цел да се обезбеди дека, за целите на таа регулатива, дека тој Комитет ќе продолжи да ѝ помага на Комисијата дури и после укинување на Регулатива (ЕЕЗ) 3922/91.

(85) Измените кои се воведуваат со оваа регулатива влијаат врз спроведувањето на другите акти на законодавство на Унијата. Заради тоа, Регулатива (ЕЗ) бр. 1008/2008 на Европскиот парламент и на Советот ⁽⁷⁾ и Регулативите (ЕУ) бр. 996/2010, (ЕУ) бр. 376/2014 и (ЕЗ) бр. 2111/2005 треба соодветно да се изменат и дополнат. Особено, треба да е можно одговорните надлежни органи за истраги во врска со безбедноста да носат одлуки, земајќи ги предвид очекуваните сознанија кои треба да се извлечат заради подобрување на безбедноста на

весник L бр. 84, 31.3.2009 година, стр. 20).

(¹) Регулатива (ЕЗ) бр. 29/2009 на Комисијата, од 16 јануари 2009 година, за утврдување на услови за услугите нас врските за пренос на податоци за единственото европско небо (Сл. весник L бр. 13, 17.1.2009 година, стр. 3).

(²) Регулатива (ЕЗ) бр. 73/2010 на Комисијата, од 26 јануари 2010 година, за утврдување на услови за квалитетот на воздухопловните податоци и воздухопловните информации за единственото европско небо (Сл. весник L бр. 23, 27.1.2010 година, стр. 6).

(³) Регулатива за спроведување (ЕУ) бр. 1206/2011 на Комисијата, од 22 ноември 2011 година, за идентификација на воздухопловите за надзорот за единственото европско небо (Сл. весник L бр. 305, 23.11.2011 година, стр. 23).

(⁴) Регулатива за спроведување (ЕУ) бр. 1207/2011 на Комисијата, од 22 ноември 2011 година, за ефикасноста на заемната оперативност на надзорот за единственото европско небо (Сл. весник L бр. 305, 23.11.2011 година, стр. 35).

(⁵) Регулатива за спроведување (ЕУ) бр. 1079/2012 на Комисијата, од 16 ноември 2012 година, за утврдување на услови за растојание помеѓу говорните канали за единственото европско небо (Сл. весник L бр. 320, 17.11.2011 година, стр. 14).

(⁶) Регулатива за спроведување (ЕЕЗ) бр. 3922/91 на Советот, од 16 декември 1991 година, за хармонизација на техничките услови и административни постапки во областа на цивилното воздухопловство (Сл. весник L бр. 373, 31.12.1991 година, стр. 4).

(⁷) Регулатива (ЕЗ) бр. 1008/2008 на Европскиот парламент и на Советот, од 24 септември 2008 година, за заеднички правила за вршење на воздушниот сообраќај во Заедницата (Сл. весник L бр. 293, 31.10.2008 година, стр. 3).

воздухопловството, да не покренуваат истрага за безбедноста, ако несреќата или сериозниот инцидент се однесува на воздухоплов без екипаж, за кој не е потребно уверение или изјава согласно оваа регулатива и ако ниедно лице не е смртно или сериозно повредено. Треба да се појасни дека, во таков случај, тие уверенија и изјави се оние кои се однесуваат на придржувањето на проектирањето на воздухопловите без екипаж кон важечките услови и кои се под надзор на Агенцијата. Таа флексибилност на надлежните органи за истраги кои се однесуваат на безбедноста треба да се применува од датумот на влегување во сила на оваа Регулотива.

(86) Регулотивата (ЕЗ) бр. 1008/2008 треба да се измени и дополни за да се земе предвид можноста која е утврдена во оваа регулатива, дека Агенцијата би можела да стане надлежниот орган за издавање и надзор на уверенијата за исполнување на безбедносни услови. Освен тоа, имајќи ја предвид се поголемата важност на авиопревозниците со оперативно седиште во повеќе земји-членки, што резултира со тоа дека надлежниот орган за дозволи за работа и надлежниот орган за уверенија за исполнување на безбедносните услови не мора повеќе да е еден ист орган, постои потреба да се зајакне ефикасниот надзор врз тие авиопревозници. Заради тоа Регулотива (ЕЗ) бр. 1008/2008 треба да се измени и дополни за да се обезбеди блиска соработка помеѓу надлежните органи кои се одговорни за надзорот што се однесува на уверението за исполнување на безбедносните услови односно дозволата за работа.

(87) Со оглед на измените на регулаторниот режим на Унијата, со кој се регулираат особено воздухопловите без екипаж, кои се воведени со оваа регулатива, Директивите 2014/30/ЕУ и 2014/53/ЕУ треба да се изменат и дополнат. Особено, што се однесува на воздухопловите, кои не се воздухоплови без екипаж, како и на моторите, елисите, деловите и невградената опрема поврзана со воздухопловите, кои не се воздухоплови без екипаж, треба да се обезбеди дека секоја таква воздухопловна опрема и понатака е исклучена од опсегот на примената на тие директиви. Исто така, воздухопловите без екипаж и нивните мотори, елиси, делови и невградена опрема треба да бидат исклучени од опсегот на тие директиви, но само од моментот и се додека проектирањето на воздухопловите без екипаж и нивните мотори, елиси, делови и невградена опрема имаат уверенија од Агенцијата согласно оваа регулатива, со оглед на тоа што согласно оваа регулатива тие, во тој случај, подлежат на битните услови кои се однесуваат на електромагнетската компатибилност и радиофреквенцискиот спектар и дека придржувањето кон тие услови треба да се проценува и обезбедува како дел од правилата за издавање на уверенија, надзорот и спроведувањето на принудни мерки кои се предвидуваат во оваа регулатива. Меѓутоа, исклучувањето на која било таква воздухопловна опрема од опсегот на Директивите 2014/30/ЕУ и 2014/53/ЕУ треба да се однесува само на воздухопловна опрема која е опфатена со опсегот на оваа регулатива и која исклучиво е наменета за користење во воздух на заштитени воздухопловни фреквенции. Како последица на ова, опремата за далечинско управување на леталата без екипаж, како и опремата која е наменета за користење во воздух, но исто така и за одредени други потреби, не се исклучува од опсегот на Директивите 2014/30/ЕУ и 2014/53/ЕУ и, заради тоа, може да подлежи и на правилата на оваа регулатива и на оние од тие Директиви.

(88) Бидејќи целите на оваа регулатива, имено воспоставувањето и одржувањето на

високо униформно ниво на безбедноста на цивилното воздухопловство, обезбедувајќи истовремено високо ниво на заштита на животната средина, земјите—членки не можат да ги постигнат на задоволителен начин заради транснационалниот карактер на воздухопловството и неговата сложеност, туку можат, заради нивниот опсег во рамките на целата Унија, да се постигнат на подобар начин на ниво на Унијата, Унијата може да донесе мерки во согласност со начелото на супсидијарност утврдено во член 5 од TEU. Во согласност со начелото за пропорционалност утврдено во тој член, со оваа регулатива не се надминува она што е потребно за остварување на тие цели,

ЈА ДОНЕСЕ ОВАА РЕГУЛАТИВА:

ПОГЛАВЈЕ I

НАЧЕЛА

Член 1

Предмет и цели

1. Главната цел на оваа регулатива е да се утврди и одржува високо униформно ниво на безбедноста на цивилното воздухопловство во Унијата.
2. Освен тоа, оваа регулатива има за цел:
 - (а) да придонесе кон поширока политика на Унијата во однос на воздухопловството и кон подобрување на севкупната ефикасност на секторот за цивилно воздухопловство;
 - (б) да го олесни, во областите кои се опфатени во оваа регулатива, слободното движење на стоки, луѓе, услуги и капитал, обезбедувајќи еднакви услови за сите учесници на внатрешниот воздухопловен пазар, и олеснувајќи ја конкурентноста на воздухопловната индустрија на Унијата;
 - (в) да придонесе кон високо, униформно ниво на заштита на животната средина;
 - (г) да го олесни, во областите кои се опфатени во оваа регулатива, слободното движење на стоки, услуги и персонал во целиот свет, со воспоставување на соодветна соработка со трети земји и нивните воздухопловни власти и со промовирање на взаемно прифаќање на уверенијата и другите релевантни документи;
 - (д) да ја промовира економската исплатливоста, меѓу другото, со избегнување на дуплирање, и со промовирање на ефикасноста на регулаторните процеси, процесите за издавање на уверенија и надзор, како и делотворното користење на односните ресурси на ниво на Унијата и на национално ниво;
 - (ѓ) да придонесе, во областите кои се опфатени во оваа регулатива, кон утврдување и одржување на високо униформно ниво на обезбедувањето на цивилното воздухопловство;

-
- (е) да им помогне на земјите—членки, во областите кои се опфатени во оваа регулатива, во користење на нивните права и исполнување на нивните обврски согласно Чикашката конвенција, со тоа што ќе обезбеди заедничко толкување и униформно навремено спроведување на нејзините одредби, по потреба;
 - (ж) да ги промовира, низ целиот свет, ставовите на Унијата во врска со стандардите на цивилното воздухопловство и правилата на цивилното воздухопловство преку воспоставување на соодветна соработка со трети земји и меѓународни организации;
 - (з) да промовира истражувања и иновации, меѓу другото, и во постапките за издавање на уверенија и надзор;
 - (с) да ја промовира, во областите кои се опфатени во оваа регулатива, техничката и оперативна заемна оперативност и размена на најдобрите административни практики;
 - (и) да ја поттикнуваат довербата на патниците во сигурно цивилно воздухопловство.

3. Целите кои се поставени во ставовите 1 и 2 се постигнуваат, меѓу друго, и преку:

- (а) подготовка, усвојување и униформна примена на сите потребни акти;
- (б) преземање на мерки за подобрување на стандардите за безбедност;
- (в) обезбедување дека изјавите и уверенијата кои се издадени согласно оваа регулатива и делегираните акти и актите за спроведување кои се усвоени врз основа на оваа регулатива, важат и се признаваат во целата Унија, без никакви дополнителни услови;
- (г) изработка, со вклучување на телото за стандардизацијата и други тела од индустријата, на детални технички стандарди кои треба да се користат како средство за придржување кон оваа регулатива и кон делегираните акти и актите за спроведување кои се усвоени врз основа на оваа регулатива, по потреба;
- (д) основањето на независна Агенција на Европската унија за безбедност на воздухопловството („Агенцијата“);
- (ѓ) униформно спроведување на сите потребни акти од страна на националните надлежни органи и Агенцијата, во рамките на нивните односни области на одговорност;
- (е) собирање, анализа и размена на информации со цел да се подржи носење на одлуки врз основа на докази;
- (ж) преземање на иницијативи за подигање на свесноста и промовирање, вклучувајќи и обуки, комуникација и ширење на релевантните информации.

Член 2
Опсег

1. Оваа регулатива се применува на:

- (а) проектирањето и производството на производи, делови и опрема за далечинско управување на воздухопловите од страна на физичко или правно лице под надзор на Агенцијата или земја—членка, до онаа мера до која не е опфатено со точка (б);
- (б) проектирањето, производството, одржувањето и работата на воздухопловите, како и на нивните мотори, елиси, делови, невградена опрема и опремата за далечинско управување на воздухопловите, ако воздухопловот е или ќе биде:
 - (i) регистриран во земја—членка, се додека и до степен до кој таа земја—членкане ги пренела своите одговорности согласно Чикашката конвенција на трета земја, и со воздухопловот управува оператор со воздухоплови од трета земја;
 - (ii) регистриран во трета земја и со кој работи оператор со воздухоплови кој е воспоставен, престојува или има главно деловно седиште на територијата на која се применуваат Договорите;
 - (iii) воздухоплов без екипаж, кој не е регистриран нити во земја—членка ниту во трета земја и со кој, во рамките на територијата на која се применуваат Договорите управува оператор со воздухоплови кој е воспоставен, престојува или има главно деловно седиште на таа територија;
- (в) на операција на воздухоплов во, во рамките на, или надвор од територијата на која се применуваат Договорите од страна на оператор со воздухоплови од трета земја;
- (г) проектирањето, производството, одржувањето и работата на опремата на аеродромите поврзана со безбедноста, која се користи или се планира да се користи на аеродромите спомнати во точка (д) и давањето на услуги за опслужување на воздухопловите на земја и на AMS на тие аеродроми;
- (д) проектирањето, одржувањето и работата на аеродромите, вклучувајќи ја и опремата на аеродромите поврзана со безбедноста, која се користи на оние аеродроми кои се наоѓаат на територијата на која се применуваат Договорите, а кои:
 - (i) се отворени за јавно користење;
 - (ii) служат за комерцијален воздушен сообраќај;
 - (iii) имаат поплочена полетно—слетна патека за летање по инструменти, долга 800 метри или повеќе, или служат само за хеликоптери кои користат процедури за приод или заминување по инструменти;
- (ѓ) без штета по правото на Унијата и националното право за заштита на животната средина и просторното планирање, заштитата на околината на аеродромите наведени во точка (д);

(е) давањето на ATM/ANS услуги во единственото европско небо, и проектирањето, одржувањето и работата на системите и составните делови кои се користат при давањето на тие ATM/ANS услуги;

(ж) без штета по Регулатива (ЕЗ) бр. 551/2004 на Европскиот парламент и на Советот ⁽¹⁾ и одговорностите на земјите-членки во врска со воздушниот простор под нивна надлежност, проектирањето на структурите на воздушниот простор во воздушниот простор на единственото европски небо.

2. Оваа регулатива исто така се применува на персоналот и организациите кои се вклучени во активностите наведени во став 1.

3. Оваа регулатива не се применува на:

(а) воздухопловите и нивните мотори, елиси, делови, неинсталирана опрема и опремата за далечинско управување на воздухопловите, додека, под контрола и одговорност на земја-членка, извршуваат воени, царински или полициски активности, активности за потрага и спасување, противпожарни активности, активности за контрола на граници, активности на крајбрежна стража или слични активности и услуги, кои во интерес на јавноста ги презема тело или во име на тело со овластувања на државни органи или на персоналот и организациите кои се вклучени во активностите кои ги вршат или услугите кои ги даваат тие воздухоплови;

(б) аеродромите или делови на аеродромите, како и опремата, персоналот и организациите кои ги контролира или со кои управува војската;

(в) ATM/ANS, вклучувајќи ги и системите и составните делови, кои војската ги обезбедува или става на располагање;

(г) проектирањето, производството, одржувањето и работата на воздухопловите, чија операција вклучува низок ризик по безбедноста на воздухопловство, како што е наведено во Анекс I и на персоналот и организациите вклучени во истата, освен ако за воздухопловот не е издадено или се смета дека не е издадено уверение согласно Регулатива (ЕЗ) бр. 216/2008;

Што се однесува на точка (а), земјите-членки обезбедуваат дека активностите кои ги вршат и услугите кои ги даваат воздухопловите спомнати во таа точка, се вршат имајќи ги предвид целите на безбедноста на оваа регулатива. Земјите-членки исто така обезбедуваат дека, по потреба, тие воздухоплови се сигурно одвоени од другите воздухоплови.

Без штета по обврските на земјите-членки согласно Чикашката конвенција, со воздухопловите кои се опфатени во Анекс I кон оваа регулатива и кои се регистрирани во земја-членка, можат да летаат во друга земја-членка, што подлежи

⁽¹⁾ Регулатива (ЕЗ) бр. 551/2004 на Европскиот парламент и на Советот, од 10 март 2004 година, за организација и користење на воздушниот простор во единственото европско небо (Регулатива за воздушниот простор) (Сл. весник L бр. 96, 31.3.2004 година, стр. 20).

на согласност одземјата—членка на чија територија тој воздухоплов лета. Исто така, овие воздухоплови може да се одржуваат, а нивниот проект да се измени, во други земји—членки, под услов дека измените во проектот и активностите за одржување се вршат под надзор на земјата—членка во која воздухопловот е регистриран и согласно процедури кои се утврдени со националното право на таа земја.

4. По пат на отстапување од наведеното во точка (г) од првиот потстав од став 3, оваа регулатива и делегираните акти и актите за спроведување кои се усвоени врз основа на оваа регулатива, се применува на проектирањето, производството и одржувањето на тип на воздухоплов кој спаѓа во опсегот на точките (д), (ѓ), (е), (ж) или (з) од точка 1 на Анекс I и на персоналот и организациите кои се вклучени во тие активности, ако:

- (а) организацијата која е одговорна за проектирањето на тој тип на воздухоплов доставила до Агенцијата барање за уверение за тип на воздухоплов согласно член 11 или, ако е соодветно, до Агенцијата доставила изјава согласно член 18(1) точка (а) што се однесува на тој тип на воздухоплов;
- (б) се планира сериско производство на тој тип на воздухоплов; и
- (в) проектот за тој тип на воздухоплов не е претходно одобрен согласно националното право на земја—членка.

Оваа регулатива и делегираните акти и актите за спроведување, кои се усвоени врз основа на оваа регулатива, се применува на односниот тип на воздухоплов од денот кога е издадено уверението за тип или, ако е применливо, од денот кога е поднесена изјавата. Меѓутоа, одредбите во врска со процена на барањето за уверение за тип и за издавање на уверение за тип од страна на Агенцијата се применуваат од датумот кога е примено барањето.

5. Без штета по националните услови за обезбедување и одбрана, и член 7(5) од Регулотива (ЕЗ) бр. 550/2004 на Европскиот парламент и на Советот ⁽¹⁾, земјите—членки осигуруваат дека:

- (а) објектите наведени во точка (б) од првиот потстав од став 3 на овој член кои се отворени за јавно користење; и
- (б) ATM/ANS спомнати во точка (в) од првиот потстав од став 3 на овој член, кои се даваат за воздушниот сообраќај на кој се применува Регулотива (ЕЗ) бр. 549/2004,

нудат ниво на безбедност и заемна оперативност со цивилните системи која е подеднакво ефикасна, како и онаа која произлегува од примената на битните услови наведени во Анексите VII и VIII кон оваа регулатива.

6. Земја—членка може да одлучи да применува кој било, или која било

⁽¹⁾ Регулотива (ЕЗ) бр. 550/2004 на Европскиот парламент и на Советот, од 10 март 2004 година, за давање на услуги на воздухопловната навигација во единственото европско небо (Регулотива за давање на услуги) (Сл. весник L бр. 96, 31.3.2004 година, стр. 10).

комбинација, од Поддел I, II, III или VII од Поглавје III, на одредени или на сите активности наведени во точка (а) од првиот потстав од став 3, на персоналот и организациите кои се вклучени во тие активности, ако смета дека, со оглед на карактеристиките на активностите, персоналот и организациите за кои станува збор и намената и содржината на односните одредби, тие одредби може ефективно да ги применува.

Од денот утврден во таа одлука, односните активности, персонал и организации исклучиво се уредуваат со одредбите од односниот Поддел, Подделовите и со одредбите од оваа регулатива кои се однесуваат на примената на тие подделови.

Односните земји—членки веднаш ја известуваат Комисијата и Агенцијата за нивната одлука и им ги доставуваат сите релевантни информации, особено за:

- (а) односниот Поддел или Подделови;
- (б) односните активности, персонал и организации;
- (в) причините за својата одлука; и
- (г) датумот од кој се применува одлуката; и

Ако, Комисијата, после извршени консултации со Агенцијата, смета дека условот утврден во првиот потстав не е исполнет, Комисијата усвојува акти за спроведување со кои се утврдува нејзината одлука за таа намена. Откако ќе се извести односната земја—членка за актите за спроведување, таа земја—членка веднаш носи одлука за измена или повлекување на поранешната одлука спомната во првиот потстав на овој став, и за ова ги известува Комисијата и Агенцијата.

Без штета по четвртиот потстав, земја—членка може исто така, во секое време, да донесе одлука да ја измени или повлече поранешната одлука спомната во првиот потстав на овој став. Во такви случаи, за тоа таа веднаш ги известува Комисијата и Агенцијата.

Агенцијата ги внесува во базата на податоци, спомната во член 74, сите одлуки на Комисијата и на земјите—членки за кои е известена согласно овој став.

Комисијата, Агенцијата и надлежните органи на односните земји—членки соработуваат за целите на примената на овој став.

7. Земјите—членки може да одлучат да ги изземат од оваа регулатива проектирањето, одржувањето и работата на аеродром и опремата која се користи, а е поврзана со безбедноста, ако тој аеродром не опслужува годишно повеќе од 10 000 патници во комерцијалниот воздушен сообраќај и нема повеќе од 850 движења годишно, кои се поврзани со операции за товар и под услов дека односните земји—членки обезбедуваат дека со таквото изземање не се загрозува придржувањето кон битните услови наведени во член 33.

Од денот утврден во таа одлука за изземање, проектирањето, одржувањето и работата на односниот аеродром и опремата поврзана со безбедноста, а која се користи на тој

аеродром и услугите за опслужување на земја и AMS на тој аеродром веќе нема да се регулираат со оваа регулатива и делегираните акти и актите за спроведување кои се усвоени врз основа на оваа регулатива.

Односната земја–членка веднаш ги известува Комисијата и Агенцијата за нејзината одлука за изземање и причините за носење на истата.

Ако Комисијата, после извршени консултации со Агенцијата, смета дека таквото изземање од страна на земја–членка не се придржува кон условите утврдени во првиот потстав, Комисијата усвојува акти за спроведување со кои се утврдува нејзината одлука за таа намена. Откако ќе се извести односната земја–членка за актите за спроведување, таа земја–членка веднаш ја менува или повлекува нејзината одлука за изземање и за тоа ги известува Комисијата и Агенцијата.

Исто така, земјите–членки ја известуваат Комисијата и Агенцијата за изземањата кои тие ги дале согласно член 4(3б) од Регулотива (ЕЗ) бр. 216/2008.

Земјите–членки секоја година ги прегледуваат податоците за сообраќајот на аеродромите кои тие ги изземале врз основа на овој став или член 4(3б) од Регулотива (ЕЗ) бр. 216/2008. Онаму каде со тоа изземање се покажува дека, во текот на три последователни години, еден од овие аеродроми годишно опслужува повеќе од 10 000 патници во комерцијалниот воздушен сообраќај или има повеќе од 850 движења годишно поврзани со операции за товар, односните земји–членки го повлекуваат изземањето за тој аеродром. Во таков случај, за тоа таа ги известува Комисијата и Агенцијата.

Агенцијата ги внесува во базата на податоци наведена во член 74, сите одлуки на Комисијата и на земјите–членки за кои е известена согласно овој став.

8. Земја–членка може да одлучи да ги из земе од оваа регулатива проектирањето, одржувањето и активностите за летање што се однесува на еден или повеќе од следните категории на воздухоплови:

- (а) авионите, освен беспилотните авиони, кои немаат повеќе од две седишта, чија мерлива критична брзина или минималната постојана брзина во конфигурација на слетување не надминува 45 јазли од калибрираната брзина, и максималната маса на полетување (МТОМ), која земјата–членка ја евидентирала, не е поголема од 600 kg за авиони со кои не се планираат летови над вода или 650 kg за авиони со кои се планира летање над вода.
- (б) хеликоптери, освен хеликоптери без екипаж, кои немаат повеќе од две седишта, а МТОМ, која земјата–членка ја евидентирала, не е поголема од 600 kg за хеликоптери со кои не се планираат летови над вода или 650 kg за хеликоптери со кои се планира летање над вода.
- (в) едрилици, освен едрилиците без екипаж, и едрилиците на моторен погон, освен едрилиците без екипаж на моторен погон, кои немаат повеќе од две седишта и чија МТОМ, која земјата–членка ја евидентирала, не е поголема од 600 kg.

Меѓутоа, што се однесува на категоријата на воздухоплови наведени во првиот

потстав, земјите—членки може да не донесат таква одлука за воздухопловите за кои е издадено уверение, или се смета дека е издадено, согласно Регулатива (ЕЗ) бр. 216/2008 или оваа регулатива, или за кои е дадена изјава согласно оваа регулатива.

9. Со одлука за изземање која земја—членка ја донела согласно став 8, не се спречува организација со главно деловно седиште на територијата на таа земја—членка, да одлучи да ги врши своите активности за проектирање и производство што се однесува на воздухоплови опфатени со таа одлука согласно оваа регулатива и делегираните акти и актите за спроведување кои се усвоени врз основа на оваа регулатива. Ако таква организација донесе таква одлука, таа за тоа ја известува односната земја—членка. Во такви случаи, одлуката за изземање која земјата—членка ја донела согласно став 8, не се применува на оние активности за проектирање и производство или на воздухопловите кои се проектирани и произведени како резултат на тие активности.

10. Без штета по обврските на земјите—членки согласно Чикашката конвенција, воздухопловите на кои се применува одлуката за изземање донесена согласно член 8 и кои се регистрирани во земјите—членки, кои ја донеле таа одлука, може да летаат во други земји—членки што подлежи на согласност на земјата—членка на чија територија се вршат летовите. Исто така, таквите воздухоплови може да се одржуваат или нивниот проект да се менува во друга земја—членка, под услов дека активностите за одржување и за таквите измени на проектот се вршат под надзор на земјата—членка во која воздухопловот е регистриран согласно процедури кои се утврдени во националното право на таа земја—членка.

Во секое уверение кое е издадено во поглед на воздухоплови на кои се применува одлука за изземање согласно став 8, јасно се наведува дека уверението не е издадено согласно оваа регулатива, туку согласно националното право на земјата—членка која го издава уверението. Други земји—членки можат да ги прифатат таквите национални уверенија само ако и самите донеле соодветна одлука согласно став 8.

11. Сите одредби од националното право на земјата—членка која врз основа на член 8 донела одлука за изземање, а со кои се уредуваат активностите за проектирање, производство, одржување и операциите на воздухопловите на кои се применува таа одлука, се пропорционални на природата и ризикот на односната активност и ги земаат предвид целите и начелата утврдени во член 1 односно член 4.

Земјата—членка која врз основа на член 8 донела одлука за изземање, веднаш, ги известува Комисијата и Агенцијата за таа одлука и им ги доставува сите релевантни информации, а особено информацијата за датумот од кој таа одлука ќе се применува и категоријата на воздухоплови на кои се однесува.

Земја—членка може да одлучи да измени или повлече одлука за изземање која таа ја донела согласно член 8. Во такви случаи, таа веднаш за тоа ги известува Комисијата и Агенцијата.

Агенцијата ги внесува во базата на податоци наведена во член 74 сите одлуки на земјите—членки за кои е известена согласно овој став.

Одлуката за изземање донесена од страна на земја—членка согласно член 8, исто така

се применува и на организациите и персоналот кои се вклучени во активностите за проектирање, производство, одржување и операции на кои таа одлука се применува.

Член 3 Дефиниции

За потребите на ова регулатива се применуваат следните дефиниции:

- (1) „надзор (*oversight*)“ значи проверка од страна на или во име на надлежниот орган, на континуирана основа, дали условите од оваа регулатива и делегираните акти и актите за спроведување кои се усвоени врз основа на оваа регулатива, врз чија основа уверението е издадено или врз кои се дава изјава, се и понатаму исполнети;
- (2) „Чикашка Конвенција (*Chicago Convention*)“ значи Конвенцијата за меѓународно цивилно воздухопловство и нејзините Анекси, потпишана во Чикаго на 7 декември 1944 година;
- (3) „производ (*product*)“ значи воздухоплов, мотор или елиса;
- (4) „дел (*part*)“ значи секој елемент на производ, како што е дефинирано со проектот за тој тип на производ;
- (5) „ATM/ANS“ значи управување со воздушниот сообраќај и услуги на воздухопловната навигација и опфаќа сè од следното: функциите на и услуги за управувањето со воздушниот сообраќај како што се утврдени во точка (1) од член 2 од Регулотива (ЕЗ) бр. 549/2004; услугите на воздухопловната навигација како што се утврдени во член 2 точка (4) од таа регулатива, вклучувајќи ги и функциите и услугите на управувањето со мрежата наведени во член 6 од Регулотива (ЕЗ) бр. 551/2004, како и услугите со кои се засилуваат сигналите кои ги испраќаат сателитите од главните констелации на GNSS за потребите на воздухопловната навигација; изработката на процедурите на летање; и услугите кои се состојат од создавање и обработка на податоците и форматирањето и испораката на податоците на општиот воздушен сообраќај за потребите на воздухопловната навигација;
- (6) „составен дел на ATM/ANS (*ATM/ANS constituent*)“ значи материјални предмети, како што е хардверот и нематеријални предмети, како што е софтверот, врз кои зависи заедната оперативност на EATMN;
- (7) „систем на ATM/ANS (*ATM/ANS system*)“ значи збир на составните делови во воздух и на земја, како и сателитската опрема, со кои се дава поддршка на услугите на воздухопловната навигација во сите фази од летот;
- (8) „главен план на ATM (*ATM Master Plan*)“ значи планот кој е усвоен со Одлука бр. 2009/320/ЕЗ на Советот ⁽¹⁾ согласно член 1(2) од Регулотива (ЕЗ) бр. 219/2007 ⁽¹⁾;

⁽¹⁾ Одлука 2009/320/ЕЗ на Советот, од 30 март 2009 година, за усвојување на Главниот план за управување со европскиот воздушниот сообраќај од проектот за испитување на ATM, под

-
- (9) „издавање уверенија (*certification*)“ значи секаков облик на признавање согласно оваа регулатива, врз основа на соодветна процена, дека правно или физичко лице, производ, дел, невградена опрема, опрема за далечинско управување на воздухоплови, аеродром, опрема на аеродромот поврзана со безбедноста, систем на ATM/ANS, составен дел на ATM/ANS или уред за симулирање на лет се придржуваат кон важечките услови на оваа регулатива и делегираните акти и актите за спроведување, кои се усвоени врз основа на оваа регулатива, преку издавање на уверение со кое се потврдува ваквото придржување;
- (10) „изјава (*declaration*)“ значи секоја изјава, во писмена форма, која се дава согласно оваа регулатива, под исклучива одговорност на правно или физичко лице што се предмет на оваа регулатива, а со која се потврдува дека правно или физичко лице, производ, дел, невградена опрема, опрема за далечинско управување на воздухоплови, аеродром, опрема на аеродромот поврзана со безбедноста, систем на ATM/ANS, составен дел на ATM/ANS или уред за симулирање на лет се придржуваат кон важечките услови од оваа регулатива и делегираните акти и актите за спроведување, кои се усвоени врз основа на оваа регулатива;
- (11) „квалификуван субјект (*qualified entity*)“ значи ополномоштено правно или физичко лице на кое може да му се доделат одредени задачи за издавање на уверенија или надзор согласно оваа регулатива, под контрола и одговорност на Агенцијата или национален надлежен орган;
- (12) „уверение (*certificate*)“ значи секое уверение, одобрение, дозвола, овластување, потврда или друг документ кој е резултат на издавање на уверенија и со кој се потврдува придржувањето кон важечките услови;
- (13) „оператор на воздухоплови (*aircraft operator*)“ значи секое правно или физичко лице кое работи или планира да работи со еден или повеќе воздухоплови;
- (14) „оператор на аеродром (*aerodrome operator*)“ значи секое правно или физичко лице кое работи или планира да работи со еден или повеќе аеродроми;
- (15) „уред за обука на симулиран лет (FSTD) (симулатор на лет) (*flight simulation training device*)“ е секој вид на уред со кој на земја се симулираат условите за летање, вклучувајќи симулатори на лет, уреди за обука на летање, уреди за обука на процедурите за летање и навигација и уреди за обука на основните процедури за летање по инструменти;
- (16) „аеродром (*aerodrome*)“ е определена копнена или водна површина, на неподвижна структура, неподвижна крајбрежна структура или структура што плута, вклучувајќи ги сите објекти, инсталации и опрема на истите, кои се планира да се користат во целост или делумно за пристигнување, заминување и движењена воздухопловите по површина;
-

покровителство на единственото европско небо на ATM на единственото европско небо (SESAR) (Сл. весник L бр. 95, 9.4.2009 година, стр. 41).

- (¹) Регулотива (ЕЗ) бр. 219/2007 на Советот, од 27 февруари 2007 година, за утврдување на заедничко претпријатие за развој на нова генерација на европски систем за управување со воздушниот сообраќај (SESAR) (Сл. весник L бр. 64, 2.3.2007 година, стр. 1).

-
- (17) „опрема на аеродром поврзана со безбедноста (*safety-related aerodrome equipment*)“ е секој инструмент, опрема, механизам, апаратура, прибор, софтвер или дополнителна опрема, кои се користат или се планира да се користат како помош за безбедноста на операцијата на воздухопловот на аеродром;
- (18) „платформа (*apron*)“ е определена површина на аеродром наменета за прифаќање на воздухоплови заради качување и симнување на патници, внесување и изнесување на пошта или товар, полнење гориво, паркирање или одржување;
- (19) „услуги за управување на платформа (*apron management service*)“ е услуга која се дава за регулирање на активностите и движењето на воздухоплови и возила на платформата;
- (20) „услуга за информации за лет (*flight information service*)“ е услуга која се дава за потребите за давање совет или информации кои се корисни за безбедно и ефикасно вршење на летовите;
- (21) „општ воздушен сообраќај (*general air traffic*)“ се сите движења на цивилните и државните воздухоплови, кои се вршат во согласност со процедурите на Меѓународната организација за цивилно воздухопловство („ICAO“);
- (22) „меѓународни стандарди и препорачани практики (*international standards and recommended practices*)“ се меѓународните стандарди и препорачани практики кои ги усвоил ICAO согласно член 37 од Чикашката конвенција;
- (23) „услуги за опслужување на земја (*groundhandling service*)“ е секоја услуга која се дава на аеродромите, а се состои од активности поврзани со безбедноставо областите на надзор на земја, проследување на летови и контрола на товарирање, опслужување на патници, багаж, товар и пошта, опслужување на воздухоплови на платформа, услуги за воздухоплови, ракување со гориво и масло и товарирање на кетеринг; вклучувајќи ги и случаите кога операторите на воздухопловите сами си ги обезбедуваат таквите услуги за опслужување на земја (самостојно ги вршат тие услуги);
- (24) „комерцијален воздушен превоз (*commercial air transport*)“ е операција на воздухоплов за превоз на патници, товар или пошта за надоместок или друг вид на награда;
- (25) „ефикасност на безбедноста (*safety performance*)“ е успешност на Унијата, земјите-членки или организациите во областа на безбедноста, како што е утврдено во нивните целни вредности на ефикасноста на безбедноста и индикатори на ефикасноста на безбедноста;
- (26) „индикатор на ефикасноста на безбедноста (*safety performance indicator*)“ е параметар кој се користи за следење и проценка на ефикасноста на безбедноста;
- (27) „целна вредност на ефикасноста на безбедноста (*safety performance target*)“ е планирана или предвидена цел за придржување кон индикаторите на ефикасноста на безбедноста за даден период на време;

-
- (28) „воздухоплов (*aircraft*)“ е секоја направа што може да се одржува во атмосферата поради реакција на воздухот, освен реакцијата на воздухот кој се одбива од површината на земјата;
- (29) „невградена опрема (*non-installed equipment*)“ е секој инструмент, опрема, механизам, апаратура, прибор, софтвер или дополнителна опрема, кои операторот на воздухопловот ги внел во воздухопловот, но кои не се дел, а се користат или се наменети да се користат за управување на воздухопловот или за негова контрола, за поддршка на преживувањето на лицата во воздухопловот или би можеле да влијаат врз безбедното летање на воздухопловот;
- (30) „воздухоплов без екипаж (*unmanned aircraft*)“ е секој воздухоплов кој самостојно лета или е проектиран за самостојно летање или со него се управува од далечина без пилот во воздухопловот;
- (31) „пилот кој управува од далечина (*remote pilot*)“ е физичко лице кое е одговорно за безбедно извршување на летот на воздухоплов без екипаж, кое управува со неговите команди на лет, било рачно или не, кога воздухоплов без екипаж лета автоматски, со следење на неговиот курс, со можност за интервенција и промена на курсот во секој момент;
- (32) „опрема за далечинско управување на воздухоплови без екипаж (*equipment to control unmanned aircraft remotely*)“ е секој инструмент, опрема, механизам, апаратура, прибор, софтвер или дополнителна опрема кои се потребни за безбедно летање на воздухоплов без екипаж, а кои не се дел, и кои не се сместени во тој беспилотен воздухоплов;
- (33) „воздушен простор на единственото европско небо (*Single European Sky airspace*)“ е воздушниот простор над територијата на која се применуваат Договорите, како и секој друг воздушен простор во кој земјите-членки ја применуваат Регулатива (ЕЗ) бр. 551/2004, согласно член 1(3) од таа регулатива;
- (34) „национален надлежен орган (*national competent authority*)“ е еден или повеќе субјекти кои ги определила земја-членка, а кои ги имаат потребните овластувања и доделени одговорности за извршување на задачите во врска со издавање на уверенија, надзор и спроведување на принудни меркисогласно оваа регулатива и делегираните акти и актите за спроведување, кои се усвоени врз основа на оваа регулатива и Регулатива (ЕЗ) бр. 549/2004.

Член 4

Начела за мерки согласно оваа регулатива

1. При преземањето мерки согласно оваа регулатива, Комисијата, Агенцијата и земјите-членки:
 - (а) ги одразуваат најновите и најдобри практики во областа на воздухопловството, и го земаат предвид искуството од целиот свет и научниот и технички напредок во соодветните области;

-
- (б) се водат со најдобрите достапни докази и анализи;
 - (в) дозволуваат моментална реакција со цел утврдување на причини на несреќи, сериозни инциденти и намерни прекршувања на обезбедувањето;
 - (г) ја земаат предвид меѓузависноста помеѓу различни подрачја на безбедноста на воздухопловство, и помеѓу безбедноста на воздухопловство, сајбер обезбедувањето и други технички подрачја од регулирањето на воздухопловството;
 - (д) утврдуваат, ако е можно, услови и постапки на начин кој се темели врз ефикасноста и кој е насочен кон целите кои треба да се остварат, истовремено дозволувајќи различни начини за постигнување на придржувањето кон овие цели кои се темелат врз ефикасноста;
 - (ѓ) ја промовираат соработката и ефикасното користење на ресурсите помеѓу надлежните органи на ниво на Унијата и земја-членка;
 - (е) ако е можно, преземаат необврзувачки мерки, вклучувајќи и активности за промовирање на безбедноста;
 - (ж) ги земаат предвид меѓународните права и обврски во областа на цивилното воздухопловство во Унијата и земјите-членки, вклучувајќи ги и оние согласно Чикашката конвенција.

2. Мерките кои се преземаат согласно оваа регулатива се соодветни и пропорционални на природата и ризиците на секоја поединечна активност на која се однесуваат. При изготвувањето и спроведувањето на тие мерки, Комисијата, Агенцијата и земјите-членки земаат предвид, ако е соодветно за односната активност:

- (а) дали се превезуваат лица, кои не се членови на екипажот на летање, и особено дали операцијата е отворена за јавноста;
- (б) до кој степен би можела активноста да загрози трети страни или имот на земја;
- (в) сложеноста, ефикасноста и оперативните карактеристики на предметниот воздухоплов;
- (г) намената на летот, типот на воздухопловот и видот на воздушниот простор кој се користи;
- (д) видот, големината и сложеноста на операцијата или активноста, вклучувајќи ја, ако е соодветно, големината и типот на сообраќајот кој го врши одговорната организација или лице;
- (ѓ) степенот до кој лицата кои се погодени од ризиците поврзани со операцијата, се во можност да ги проценат и контролираат тие ризици;
- (е) резултатите од минатите активности за издавање на уверение или надзор.

ПОГЛАВЈЕ II

УПРАВУВАЊЕ СО БЕЗБЕДНОСТА НА ВОЗДУХОПЛОВСТВОТО

Член 5

Европска програма за безбедност на воздухопловството

1. Комисијата, по извршени консултации со Агенцијата и земјите—членки, усвојува, објавува и ажурира, по потреба, документ во кој се опишува како функционира европскиот систем за безбедност на воздухопловство, и кој ги содржи правилата, активностите и постапките кои се користат за управување со безбедноста на цивилното воздухопловство во Унијата согласно оваа регулатива („европската програма за безбедност на воздухопловството“).

2. Во европската програма за безбедност на воздухопловство се опфатени најмалку елементите кои се однесуваат на одговорностите на управувањето со безбедноста на национално ниво, а кои се опишани во меѓународните стандарди и препорачани практики.

Исто така, во европската програма за безбедност на воздухопловството е опишана и постапката за подготовката, усвојувањето, ажурирањето и спроведувањето на европскиот план за безбедност на воздухопловството, наведен во член 6, во кој интензивно се вклучени земјите—членки и релевантните заинтересирани субјекти.

Член 6

Европски план за безбедност на воздухопловството

1. Агенцијата, во тесна соработка со земјите—членки и заинтересираните лица, како што се предвидува во вториот потстав од член 5(2), го подготвува, усвојува, објавува и последователно ажурира, најмалку еднаш годишно, европскиот план за безбедност на воздухопловство. Врз основа на процената на важните информации поврзани со безбедноста, со европскиот план за безбедност на воздухопловство се утврдуваат главните ризици по безбедноста, кои влијаат врз европскиот систем за безбедност на воздухопловство и се утврдуваат потребните активности за ублажување на тие ризици.

2. Агенцијата, во тесна соработка со земјите—членки и заинтересираните лица, како што се предвидува во вториот потстав од член 5(2), ги документира, во посебен документ, ризиците по безбедноста наведени во став 1 на овој член и следи како засегнатите страни ги спроведуваат односните активности за ублажување, ако е соодветно, преку утврдување на индикатори на ефикасноста на безбедноста.

3. Во европскиот план за безбедност на воздухопловството се утврдува, имајќи ги предвид целите наведени во член 1, нивото на ефикасноста на безбедноста во Унијата. Комисијата, Агенцијата и земјите—членки настојуваат заеднички да го достигнат посакуваното ниво на ефикасност на безбедноста.

Член 7
Национална програма за безбедност

1. Секоја земја–членка, во консултациисо релевантни заинтересирани субјекти, воспоставува и одржува Национална програма за безбедноста за управување со безбедноста на цивилното воздухопловство, која се однесува на активностите во воздухопловството за кои таа е одговорна („Националната програма за безбедност“). Таа програма треба да одговара на големината и сложеноста на тие активности и да е во склад со европската програма за безбедност на воздухопловството.
2. Во Националната програма за безбедноста се опфатени најмалку елементите кои се однесуваат на националните одговорности за управување со безбедноста, кои се опишани во меѓународните стандарди и препорачани практики.
3. Во Националната програма за безбедност се утврдува, земајќи ги предвид целите наведени во член 1 и нивото на ефикасноста на безбедноста наведено во член 6(3), и нивото на ефикасноста на безбедноста кое треба да се постигне на национално ниво што се однесува на активностите во воздухопловството за кои е одговорна односната земја–членка.

Член 8
Национален план за безбедност на воздухопловството

1. Националната програма за безбедноста опфаќа, или во прилог на истата постои и Национален план за безбедност на воздухопловството. Врз основа на процената на информациите поврзани со безбедноста, секоја земја–членка, во консултации со релевантните субјекти, во тој план ги утврдува главните ризици по безбедноста кои влијаат врз нејзиниот национален систем за безбедност на цивилното воздухопловство и ги утврдува потребните активности за ублажување на тие ризици.
2. Во Националниот план за безбедност треба да се вклучени и ризиците и активностите кои се утврдени во европскиот план за безбедност на воздухопловство, кои се релевантни за односните земји–членки. Земјата–членка ја известува Агенцијата за ризиците и активностите кои се утврдени во европскиот план за безбедност на воздухопловство, а за кои таа смета дека не се битни за нејзиниот национален систем за безбедност на воздухопловство, како и за причините за тоа.

ПОГЛАВЈЕ III
СУШТИНСКИ УСЛОВИ

ОДДЕЛ I
Пловидбеност и заштита на животната средина

Член 9
Битни услови

1. Воздухопловите наведени во член 2(1) точки (а) и (б), освен воздухопловите без екипаж, и нивните мотори, елиси, делови и невградена опрема се придржуваат кон битните услови за пловидбеност наведени во Анекс II кон оваа регулатива.

2. Што се однесува на бучавата и емисијата на гасови, тие воздухоплови и нивните мотори, елиси, делови и невградена опрема се придржуваат кон условите за заштита на животната средина содржани во амандман 12 на Том I, во амандман 9 на Том II и во првото издание на том III, сè од наведеното како што се применува од 1 јануари 2018 година, од Анекс 16 кон Чикашката конвенција.

Битните услови за усогласеноста на заштитата на животната средина наведени во Анекс III од оваа регулатива се применуваат на производи, делови и невградена опрема до оној степен до кој одредбите од Чикашката конвенција од првиот потстав на овој став не содржат услови за заштита на животната средина.

Организациите кои се вклучени во проектирањето, производството и одржувањето на производите спомнати во точките (а) и (б) од член 2(1) се придржуваат кон точка 8 од Анекс III кон оваа регулатива.

Член 10 **Придржување**

1. Што се однесува на воздухопловите наведени во член 2(1) точка (а), кои не се воздухоплови без екипаж, и нивните мотори, елиси и делови, придржувањето кон член 9 се обезбедува согласно членовите 11 и 12 и 15(1).

2. Што се однесува на воздухопловите наведени во член 2(1) точка (б)(i), кои не се воздухоплови без екипаж, и нивните мотори, елиси, делови и невградена опрема, придржувањето кон член 9 се обезбедува согласно членовите од 11 до 16.

Член 11 **Проект на производите**

Проектот на производ е предмет на издавање на уверение, а се издава заедно со уверение за тип. Измените на тој проект се исто така предмет на издавање на уверение и како резултат се издава уверение за измени, вклучувајќи и дополнителни уверенија за тип. Проектите за поправка се предмет на издавање на уверение, а се издава заедно со одобрение.

Одобрение се издава во поглед на податоците за оперативна соодветност, кои се поврзани со проектот за тип. Тоа одобрение се вклучува во уверението за тип или уверението за тип со ограничување наведено во член 18(1) точка (б), ако е соодветно.

Уверението за тип, уверението за измени, одобрението за проектите за поправка и одобрението за податоците за оперативна соодветност се издаваат по поднесување на барање, кога подносителот на барањето докажал дека проектот за производот се придржува кон основите за издавање на уверение согласно делегираните акти спомнати во член 19(1) точка (б)(i) и (ii), ако е соодветно, и дека проектот за

производот не содржи никакви карактеристики кои го прават истиот неусогласен со животната средина или несигурен за работа.

Уверението за тип, уверението за измени, одобрувањето за проектите за поправка и одобрувањето за податоците за оперативна соодветност може исто така и без барање да ги издава организација овластена согласно член 15, на која ѝ се дадени права да ги издава овие уверенија или одобрувања согласно делегираниот акт наведен во член 19(1) точка (и), кога таа организација утврдила дека проектот за производот се придржува кон условите утврдени во третиот потстав на овој став.

За проектот на моторите и елисите кои имаат уверение во рамките на проектот на воздухопловот согласно овој член не се бара посебно уверение за тип.

Член 12

Проект на делови

Освен ако не е поинаку утврдено во делегираниот акт наведен во член 19, проектот за деловите е предмет на издавање на уверение, и за него се издава уверение.

Тоа уверение се издава по поднесување на барање,откако подносителот на барањето докажал дека проектот за делот се придржува кон основите за издавање на уверение утврдени согласно делегираните акти спомнати во член 19(1) точка (б)(iii).

Исто така, тоа уверениеможе и без барање да го издава организација овластена согласно член 15, на која ѝ се дадени права да ги издава овие уверенија согласно делегираниот акт наведен во член 19(1) точка (и), кога таа организација утврдила дека проектот за производот се придржува кон основите за издавање на уверенија согласно делегираните акти спомнати во член 19(1) точка (б)(iii).

За проектите за деловите кои имаат уверение во рамките на проектот за производ согласно член 11, не е потребно посебно уверение.

Член 13

Проект на невграденa опрема

Ако е така предвидено во делегираните акти наведени во член 19, проектот на невградената опрема е подлежи на издавање на уверение, и за него се издава уверение.

Тоа уверение се издава по поднесување на барање, откако подносителот на барањето докажал дека проектот за невградената опрема се придржува кон основите за издавање на уверение утврдени согласно делегираните акти спомнати во член 19(1) точка (б)(iii).

Исто така, тоа уверение може и без барање да го издава организација овластена согласно член 15, на која ѝ се дадени права да ги издава овие уверенија согласно делегираниот акт наведен во точка (и) од член 19(1), кога таа организација утврдила дека проектот за невградената опрема се придржува кон основите за издавање на уверенија согласно делегираните акти спомнати во член 19(1) точка (б)(iii).

Член 14
Воздухоплови

1. Секој воздухоплов подлежи на издавање на уверение и за него се издава уверение за пловидбеност и, ако во делегираниот акт спомнат во член 19 тоа се предвидува, уверение за бучава.

Тоа уверение се издава по поднесување на барање, откако подносителот на барањето докажал дека воздухопловот е во склад со проектот кој има уверение согласно член 11, и дека воздухопловот е во состојба за безбедно и со животната средина прилагодено летање.

2. Уверенијата наведени во став 1 на овој член остануваат да важат се додека воздухопловот и неговите мотори, елиси, делови и невградена опрема се одржуваат согласно актите за спроведување кои се однесуваат на континуираната пловидбеност од член 17 и дека се во состојба за безбедно и со животната средина прилагодено летање.

Член 15
Организации

1. Освен ако не е поинаку утврдено во делегираниот акт наведен во член 19, организациите кои се одговорни за проектите и производството на производи, делови и невградена опрема подлежат на издавање на уверение, а се издава заедно со одобрение. Тоа одобрение се издава по поднесување на барање, откако подносителот на барањето докажал дека тој се придржува кон правилата утврдени во делегираните акти спомнати во член 19 за обезбедување на придржување кон битните услови наведени во член 19. Во тоа одобрение се наведуваат правата кои ѝ се даваат на организацијата, како и опсегот на одобрението.

2. Исто така, одобрение е потребно и за:

- (а) организации кои се одговорни за одржување и управување со континуираната пловидбеност на производите, деловите и невградената опрема, и
- (б) организации кои се вклучени во обуката на персоналот кој е одговорен за пуштање на производ, дел или невградена опрема во работа после одржувањето.

Меѓутоа, првиот потстав не се применува во ситуации во кои, како резултат на усвојување на актите за спроведување наведени во член 17(1) точка (б), имајќи ги предвид целите и начелата поставени во членовите 1 и 4, и особено природата и ризиците од односните активности, такви одобренија не се бараат.

Одобренијата наведени во овој став се издаваат по поднесување на барање, откако подносителот на барањето докажал дека тој се придржува кон правилата за спроведување наведени во член 17, кои се усвојуваат за да се обезбеди придржување кон битните услови наведени во член 9.

3. Во одобренијата наведени во став 2 на овој член се утврдуваат правата кои им се даваат на организацијата. Овие одобренија може да се изменуваат и дополнуваат со цел да се додадат или укинат права согласно актите за спроведување наведени во член 17(1) точка (б).

4. Одобренијата наведени во став 2 на овој член може да се ограничат, привремено повлечат или укинат ако имателот повеќе не се придржува кон правилата и постапките за издавање и одржување на такво одобрение, согласно актите за спроведување наведени во член 17(1) точка (б).

5. Кога, како резултат на усвојувањето на актите за спроведување наведени во член 17(1) точка (б), имајќи ги предвид целите и начелата поставени во членовите 1 и 4 и особено природата и ризиците од односните активности, не се бара одобрението наведено во став 2 од овој член, но со актите за спроведување, кои се наведени во член 17, сепак од односната организација може да се побара да даде изјава за нејзината способност и за располагање со средства за исполнување на нејзините одговорности кои се поврзани со активностите кои таа ги врши во склад со тие акти за спроведување.

Член 16 **Персонал**

1. Од персоналот кој е одговорен за пуштање во употреба на производ, дел или невградена опрема после извршено одржување, се бара да имаат дозвола, освен во ситуации во кои, како резултат на усвојување на актите за спроведување спомнати во член 17(1) точка (г), имајќи ги предвид целите и начелата поставени во членовите 1 и 4, и особено природата на активностите и ризиците по истите, такви дозволи не се бараат.

Таквата дозвола се издава по поднесување на барање, откако подносителот на барањето докажал дека се придржува кон актите за спроведување наведени во член 17, утврдени со цел да се обезбеди придржување кон битните услови наведени во точка (г) од член 17(1).

2. Во дозволата наведена во став 1 на овој член се наведуваат правата кои им се даваат на персоналот. Оваа дозвола може да се менува и дополнува со цел да се додадат или укинат права согласно актите за спроведување наведени во член 17(1) точка (г).

3. Дозволата наведена во став 1 на овој член може да се ограничи, привремено повлече или укине, кога имателот повеќе не се придржува кон правилата и постапките за издавање и одржување на таква дозвола, согласно актите за спроведување наведени во член 17(1) точка (г).

Член 17 **Акти за спроведување што се однесува на пловидбеноста**

1. Со цел да се обезбеди униформно спроведување на, и придржување кон, битните услови наведени во член 9, за воздухопловите спомнати во точките (а) и (б)

од член 2(1), освен за воздухопловите без екипаж, и нивните мотори, елиси, делови и невграденa опрема, Комисијата, врз основа на начелата утврдени во член 4 и заради постигнување на целите од член 1, усвојува акти за спроведување со кои се утврдуваат деталните одредби за:

- (а) правилата и постапките за одржување на уверенијата наведени во член 14 и во точка (а) од првиот потстав од член 18(2);
- (б) правилата и постапките за издавање, одржување, изменување и дополнување, ограничување, привремено одземање или повлекувања на одобренитата наведени во член 15(2) и за ситуациите во кои таквите одобренита не се бараат;
- (в) правилата и постапките за изјавите спомнати во член 15(5), и за ситуациите во кои такви изјави не се бараат;
- (г) правилата и постапките за издавање, одржување, изменување и дополнување, ограничување, привремено одземање или повлекувања на дозволите наведени во член 16 и за ситуациите во кои таквите дозволи не се бараат;
- (д) правата и одговорностите на имателите на одобренитата и дозволите кои се издадени согласно член 15(2) и 16, и на организациите кои даваат изјави согласно член 15(5);
- (ѓ) правилата и постапките за одржување на производите, деловите и невградената опрема;
- (е) правилата и постапките за управување со континуираната пловидбеност на воздухопловите;
- (ж) дополнителните услови за пловидбеност за производите, деловите и невградената опрема, за чии проекти веќе има уверение, а кои се потребни за поддршка на континуираната пловидбеност и за подобрување на безбедноста.

Овие акти за спроведување се усвојуваат согласно процедурата за испитување наведена во член 127(3).

2. При усвојување на овие акти за спроведување, Комисијата обезбедува придржување кон битните услови наведени во член 9 и со должно внимание ги зема предвид меѓународните стандарди и препорачани практики, особено оние утврдени во Анексите 1, 6 и 8 кон Чикашката конвенција.

Член 18 **Отстапувања**

1. По пат на отстапување од членовите од 9 до 13, по потреба:

- (а) придржувањето кон важечките битни услови, наведени во член 9, на проектите на производите, деловите и невградената опрема може да се проценува и без издавање на уверение, ако тоа се предвидува со делегираните акти наведени во

член 19(1) точка (г)(i). Во тој случај, во делегираните акти наведени во член 19(1), точка (s)(i) треба да се дефинираат условите и процедурите за таквата проценка. Во делегираните акти од член 19(1) точка (г)(i) може да се предвиди дека на организацијата која е одговорна за проектирањето и производството на тие производи, делови и невградена опрема може да и се дозволи да даде изјава за придржувањето на нејзините проекти кон оние битни услови и кон деталните спецификации утврдени согласно делегираните акти наведени во член 19(1) точка (з), кои се утврдени со цел да се обезбеди придржување на тие проекти кон битните услови;

- (б) ако проектот на воздухоплов не се придржува кон битните услови наведени во член 9, може да се издаде уверение за тип со ограничување. Во тој случај, таквото уверение се издава по поднесено барање, ако подносителот на барањето докажал дека проектот на воздухопловот се придржува кон основата за издавање на уверенија утврдена согласно делегираните акти од член 19(1) точка (б)(i) и (ii) и дека проектот на воздухопловот е соодветен што се однесува на пловидбеноста и прилагоденоста на животната средина во поглед на планираното користење на воздухопловот;

2. По пат на отстапување од членовите 9, 10 и 14, по потреба:

- (а) согласно делегираните акти од член 19, уверение за пловидбеност со ограничување или уверение за бучава со ограничување се издава за воздухоплов чиј проект или бил предмет на изјава согласно точка (а) од став 1 или за кој е издадено уверение со ограничување согласно точка (б) од став 1. Во тој случај, таквите уверенија се издаваат по поднесено барање, ако подносителот на барањето докажал дека воздухопловот се придржува кон основата за издавање на уверенија утврдена согласно делегираните акти наведени во член 19(1) точка (б)(i) и (ii), дека проектот на воздухопловот е во склад со тој проект и дека воздухопловот е во состојба за безбедно и со животната средина прилагодено летање;
- (б) согласно делегираните акти од член 19, може да се издаде временна дозвола за летање со цел да се овозможи операција на воздухоплов кој нема важечко уверение за пловидбеност или важечко уверение за пловидбеност со ограничување. Во тој случај, таква временна дозвола за летање се издава по поднесено барање, кога подносителот на барањето докажал дека воздухопловот е во состојба за безбедно извршување на основен лет.

Исто така, времената дозвола за летање може да ја издаде и без вакви барања организација овластена согласно член 15, на која ѝ е дадено право да издава вакви временни дозволи за летање согласно делегираните акти наведени во член 19(1), точка (и) или согласно актот за спроведување наведен во член 17(1), точка (д), под услов дека организацијата докажала дека воздухопловот е во состојба за безбедно извршување на основен лет

Времената дозвола за летање е предмет на соодветни ограничувања, кои се предвидени во делегираните акти од член 19(1) точка (ѓ), и особено на ограничувањата заради заштита на безбедноста на трети страни.

Член 19
Делегирани права

1. За воздухопловите наведени во член 2(1), точки (а) и (б), освен за воздухопловите без екипаж, и нивните мотори, елиси, делови и невградена опрема, Комисијата има овластување да донесе делегирани акти согласно член 128, со кои се утврдуваат детални правила за:

(а) деталните услови за заштита на животната средина што се однесува на производите, деловите и невградената опрема, во ситуации наведени во вториот потстав од член 9(2);

(б) условите врз основа на кои Агенцијата согласно член 77 го утврдува наследното, како и за известување на подносителот на барањето:

(i) основата за издавање на уверение за тип, која се применува на производ, а за потребите за издавање на уверение за тип наведено во член 11 и член 18(1) точка (б);

(ii) основата за издавање на уверение која се применува на производ, а за потребите за издавање на одобрение за податоци за оперативната соодветност наведено во член 11, вклучувајќи и:

— минималната наставна програма за обука за овластување за тип, за персоналот задолжен за издавање на потврда за одржување;

— минималната наставна програма за обука на пилот за овластување за тип и референтните податоци за објективната квалификација, на симулатори кои се однесуваат на истата;

— главниот список на минимална опрема, по потреба;

— податоците за типот на воздухопловот, кои се релевантни за кабинскиот персонал;

— дополнителните спецификации за да се обезбеди придржување кон Оддел III;

(iii) основата за издавање на уверение, важечка за дел или невградена опрема, вклучително и опремата и инструментите поврзани со безбедноста од член 30(7), за потребите за издавање на уверение наведено во членовите 12 и 13;

(в) специфичните услови за придржување на воздухопловите наведени во член 2(1), точка (б)(ii) кон битните услови наведени во член 9;

(г) условите за издавање, одржување, изменување и дополнување, ограничување, привремено одземање или повлекување на уверенијата наведени во членовите 11, 12, 13 и член 18(1), точка (б), вклучувајќи ги и:

-
- (i) условите за ситуациите во кои, заради постигнување на целите поставени во член 1, а земајќи ја предвид природата на односните активности и ризиците по истите, вакви уверенија треба или не треба да се бараат, треба да се дозволат изјави, ако е применливо;
 - (ii) условите за времетраењето на овие уверенија и за обновување на тие уверенија ако нивното времетраење е ограничено;
- (д) условите за издавање, изменување и дополнување, ограничување, привремено одземање или повлекување на уверенијата за пловидбеност и уверенијата за бучава наведени во член 14(1), како и на уверенијата за пловидбеност со ограничување и уверенијата за бучава со ограничување наведени во точка (а) од првиот потстав од член 18(2);
 - (ф) условите за издавање, одржување, изменување и дополнување, ограничување, привремено одземање, повлекување и користење на дозволи за летање наведени во точка (б) од првиот потстав од член 18(2);
 - (е) условите за издавање, одржување, изменување и дополнување, ограничување, привремено одземање или повлекување на одобрените наведени во член 15(1), и за ситуациите во кои заради постигнување на целите наведени во член 1 и имајќи ги предвид природата на односната активност и ризиците по истата, вакви одобрените треба или не треба да се бараат, или се дозволуваат таквите изјави, ако е применливо;
 - (ж) правата и одговорностите на имателите на уверенија кои се издадени согласно членовите 11, 12, 13, членовите 14(1), 15(1), член 18(1) точка (б) и член 18(2) и на организациите кои даваат изјави согласно точка (а) од член 18(1) и точка (е) од овој став;
 - (з) условите за утврдување на деталните спецификации кои се важечки за проектите за производите, проектите за деловите и проектите за невградената опрема, кои подлежат на изјава согласно член 18(1) точка (а);
 - (с) условите и постапките за проценка, согласно член 18(1) точка (а), пловидбеноста и прилагоденоста кон животната средина на проектите за производите, проектите за деловите и проектите за невградената опрема без потреба од издавање на уверение, вклучувајќи ги и условите и ограничувањата за операциите;
 - (и) условите за организациите на кои им е издадено одобрение согласно член 15(1) за давање на правото да издаваат уверенија кои се наведени во членовите 11, 12, 13 и точка (б) од првиот потстав од член 18(2).

2. Што се однесува на пловидбеноста и прилагоденоста на воздухопловителската животната средина наведено во член 2(1) точки (а) и (б), освен воздухопловите без екипаж, и на нивните мотори, елиси, делови и невградена опрема, Комисијата има овластување да донесе делегирани акти согласно член 128, да ги менува и дополнува Анексите II и III, ако е потребно заради техничкиот, оперативниот или научниот развој и докази во областа на пловидбеноста или прилагоденоста на животната средина, со цел и до степен кој се бара за да се постигнат целите утврдени во член 1.

3. Што се однесува на прилагоденоста на воздухопловите на животната средина наведено во член 2(1) точки (а) и (б), освен воздухопловите без екипаж, и на нивните мотори, елиси, делови и невградена опрема, Комисијата има овластување да донесе делегирани акти согласно член 128, да ги менува и дополнува упатувањата на одредбите од Чикашката конвенција наведено во првиот потстав од член 9(2), заради нивно ажурирање во светло на подоцнежните измени и дополнувања на оние одредби кои влегуваат во сила после 4 јули 2018 година, и кои стануваат важечки во сите земји—членки во мера во која со таквите прилагодувања не се проширува опсегот на примената на оваа регулатива.

ОДДЕЛ II

Екипаж на воздухоплов

Член 20

Битни услови

Пилотите и кабинскиот персонал кои учествуваат во летањето на воздухопловите наведени во член 2(1) точка (б), освен воздухопловите без екипаж, како уредите за обука за симулирање на лет, лицата и организациите вклучени во обуката, испитувањето, проверката и процената на здравствена способност на тие пилоти и кабински персонал се придржуваат кон битните услови наведени во Анекс IV.

Член 21

Пилоти

1. Од пилотите се бара да имаат дозвола за пилот и уверение за здравствена способност на пилот соодветни за операцијата која треба да се врши, освен за ситуации во кои, како резултат на усвојување на актите за спроведување наведени во член 23(1) став (в)(i), земајќи ги предвид целите и начелата утврдени во членовите 1 и 4, и особено природата на односната активност и ризиците по истата, овие дозволи или уверенија за здравствена способност не се бараат.

2. Дозволите на пилотите наведени во став 1 од овој член се издаваат по поднесено барање, кога подносителот на барањето докажал дека се придржува кон актите за спроведување наведени во член 23, а кои се усвоени за да се обезбеди придржување кон битните услови наведени во член 20.

3. Уверението за здравствена способност на пилотите спомнато во член 1 од овој став се издава по поднесено барање, кога подносителот на барањето докажал дека се придржува кон актите за спроведување наведени во член 23, а кои се усвоени за да се обезбеди придржување кон битните услови наведени во член 20.

4. Во дозволите на пилотите и уверението за здравствена способност на пилотите наведени во став 1 од овој член се наведуваат правата кои им се даваат на пилотите.

Дозволите на пилотите или уверението за здравствена способност на пилотите може да се менуваат и дополнуваат заради додавање или укинување на права согласно

актите за спроведување наведени во член 23(1) точка (в).

5. Дозволите на пилотите или уверението за здравствена способност на пилотите спомнати во член 1 од овој став може да се ограничуваат, привремено одземаат или повлечат, кога имателот повеќе не се придржува кон правилата и постапките за издавање и одржување на дозвола или уверение за здравствена способност согласно актите за спроведување наведени во член 23(1) точка (в).

6. Обуката и искуството на воздухоплови кои не се предмет на оваа регулатива може да се признае за потребите за стекнување на дозвола на пилот наведена во став 1 од овој член, согласно актите за спроведување од член 23(1) точка (в)(iv).

Член 22

Кабински персонал

1. Од кабинскиот персонал кој учествува во операции во комерцијалниот воздушен превоз се бара да имаат потврда.

2. Имајќи ги предвид целите и начелата наведени во членовите 1 и 4, и особено природата на односната активност и ризиците по истата, од кабинскиот персонал кој е вклучен во операции, кои не се операции во комерцијалниот воздушен превоз, исто така може да се бара да имаат потврда, согласно актите за спроведување наведени во член 23(2) точка (а).

3. Потврдите спомнати во ставовите 1 и 2 на овој член се издаваат по поднесено барање, кога подносителот на барањето докажал дека се придржува кон актите за спроведување наведени во член 23, а кои се усвоени за да се обезбеди придржување кон битните услови наведени во член 20

4. Во потврдите спомнати во ставовите 1 и 2 на овој член се наведуваат правата кои им се даваат на кабинскиот персонал. Потврдите може да се менуваат и дополнуваат заради додавање или укинување на права согласно актите за спроведување наведени во член 23(2) точка (а).

5. Потврдите спомнати во ставовите 1 и 2 на овој член може да се ограничуваат, привремено одземаат или повлечат, кога имателот повеќе не се придржува кон правилата и постапките за издавање и одржување на ваква потврда согласно актите за спроведување наведени во член 23(2) точка (а).

6. Пред да ги користи своите права, и во редовни временски интервали после тоа, кабинскиот персонал подлежи на проценка на здравствената способност за да се обезбеди придржување кон битните услови наведени во член 20 за здравствената способност согласно актите за спроведување од член 23(2) точка (б).

Член 23

Акти за спроведување што се однесуваат на пилотите и кабинскиот персонал

1. Со цел да се обезбеди униформно спроведување на, и придржување кон, битните услови наведени во член 20 што се однесува на пилоти кои се вклучени во работата на воздухопловите наведени во член 2(1) точка (б), освен воздухопловите без екипаж, Комисијата, врз основа на начелата утврдени во член 4, а со цел постигнување на целите наведени во член 1, усвојува акти за спроведување во кои се утврдуваат деталните одредби за:

- (а) различните категории на дозволи на пилоти и уверенија за здравствена способност на пилотите наведени во член 21, како и за различните овластувања за тие дозволи на пилоти кои се соодветни за различните видови на активности кои се извршуваат;
- (б) правата и одговорностите на имателите на дозволи и овластувања на пилоти и на уверенијата за здравствена способност на пилотите;
- (в) правилата и постапките за издавање, одржување, изменување и дополнување, ограничување, привремено одземање и повлекување на дозволи и овластувања на пилоти и на уверенијата за здравствена способност на пилотите, вклучувајќи ги и:
 - (i) правилата и постапките за ситуации во кои не се бараат такви дозволи, овластувања и уверенија за здравствена способност;
 - (ii) правилата и постапките за замена на националните дозволи на пилотите и националните уверенија за здравствена способност во дозволи на пилоти и уверенија за здравствена способност на пилотите наведено во член 21(1);
 - (iii) правилата и постапките за замена на националните дозволи на инженерите летачи во дозволи на пилоти, наведено во член 21(1);
 - (iv) правилата и постапките за признавање на обуката и искуството на воздухоплови кои не се предмет на оваа регулатива, а за потребите на стекнување на дозволи на пилоти наведени во член 21(1).

Тие акти за спроведување се донесуваат согласно постапката за испитување наведена во член 127(3).

При усвојувањето на тие акти за спроведување, Комисијата обезбедува придржување кон битните услови наведени во член 20 од оваа регулатива и со должно внимание ги зема предвид меѓународните стандарди и препорачани практики, особено оние утврдени во Анекс 1 кон Чикашката конвенција.

Во тие акти за спроведување, по потреба, се вклучуваат и одредби за издавање на сите видови на дозволи и овластувања на пилотите, а кои се потребни согласно Анекс 1 кон Чикашката конвенција. Исто така, во тие акти за спроведување може да се опфатат и одредби за издавање на други видови на дозволи и овластувања на пилотите.

2. Со цел да се обезбеди униформно спроведување на, и придржување кон, битните услови наведени во член 20 што се однесува на кабинскиот персонал кој е вклучен во работата на воздухопловите наведено во член 2(1) точка (б), освен

воздухопловите без екипаж, Комисијата, врз основа на начелата утврдени во член 4, а заради постигнување на целите наведени во член 1, усвојува акти за спроведување во кои се утврдуваат деталните одредби за:

- (а) правилата и постапките за издавање, одржување, изменување и дополнување, ограничување, привремено одземање и повлекување на потврди на кабинскиот персонал, како и а за ситуации во кои се бараат такви потврди за кабински персонал кој е вклучен во операции кои се поразлични од комерцијалниот воздушен превоз;
- (б) правилата и постапките за уверенија за здравствена способност на кабинскиот персонал наведено во член 22;
- (в) правата и одговорностите на имателите на потврди за кабински персонал наведени во член 22.

Тие акти за спроведување се усвојуваат согласно постапката за испитување наведена во член 127(3).

Член 24

Организации за обука и воздухопловно–медицински центри

1. Од воздухопловно–медицинските центри се бара да имаат одобрение.
2. Од организациите за обука на пилоти и организациите за обука на кабинскиот персонал се бара да имаат одобрение, освен во ситуации во кои, како резултат на усвојувањето на актите за спроведување наведени во член 27(1) точка (а), имајќи ги предвид целите и начелата наведени во членовите 1 и 4, и особено природата на односната активност и ризиците по истата, такви одобренија не се бараат.
3. Одобренијата наведени во ставовите 1 и 2 на овој член се издаваат по поднесување на барање, кога подносителот на барањето докажал дека се придржува кон актите за спроведување наведени во член 27, кои се усвоени за да се обезбеди придржување кон битните услови наведени во член 20.
4. Во одобренијата спомнати во ставовите 1 и 2 на овој член се наведуваат правата кои ѝ се даваат на организацијата. Овие одобренија може да се менуваат и дополнуваат заради додавање или укинување на привилегиите согласно актите за спроведување наведени во член 27(1) став (а).
5. Одобренијата спомнати во ставовите 1 и 2 на овој член може да се ограничуваат, привремено одземаат или повлечат, ако имателот повеќе не се придржува кон правилата и постапките за издавање и одржување на тоа одобрение, согласно актите за спроведување наведени во член 27(1) точка (а).
6. Кога како резултат на усвојувањето на актите за спроведување наведени во член 27(1) точка (а), имајќи ги предвид целите и начелата поставени во членовите 1 и 4, и особено природата на односната активност и ризиците по истата, не се бара одобрението наведено во став 2 од овој член што се однесува на организација за обука на пилоти или организација за обука на кабински персонал, со актите за спроведување

наведени во член 27(1) точка (б), сепак може да се бара од односната организација да даде изјава за својата способност и расположливост со средства за исполнување на нејзините одговорности поврзани со активностите кои ги извршува во склад со тие акти за спроведување.

Член 25

Уреди за симулирање на лет

1. Уверение е потребно за секој уред за симулирање на лет кој се користи за обука на пилоти, освен во ситуации во кои такви уверенија не се бараат како резултат на усвојување на актите за спроведување наведени во член 27(1) точка (а), имајќи ги предвид целите и начелата од членовите 1 и 4, и особено природата на односната активност и ризиците по истата.
2. Уверението наведено во став 1 на овој член се издава по поднесување на барање, кога подносителот на барањето докажал дека подносителот на барањето и уредот се придржуваат кон актите за спроведување наведени во член 27, кои се усвоени за да се обезбеди придржување кон битните услови наведени во член 20.
3. Во уверението наведено во став 1 на овој член се наведуваат функционалностите на уредот. Уверението може да се менува и дополнува за да ги одрази измените на овие функционалности согласно актите за спроведување наведени во член 27(1) точка (а).
4. Уверението спомнато во став 1 на овој член може да се ограничи, привремено одземе или повлече кога имателот повеќе не се придржува кон правилата и постапките за издавање и одржување на тоа уверение, согласно актите за спроведување наведени во член 27(1) точка (а).
5. Ако е предвидено во актите за спроведување наведени во член 27, од организацијата која е одговорна за работата на уредот за симулирање на лет се бара да даде изјава за придржување на уредот кон битните услови наведени во член 20 и деталните спецификации кои се утврдени согласно актите за спроведување од член 27(1) точка (а).

Член 26

Инструктори и испитувачи

1. Од лицата кои се одговорни за давање на летачка обука, обука на симулатор за летање или за процена на вештините на пилотите, како и од воздухопловно–медицинските испитувачи, се бара да имаат уверение, освен во ситуации во кои вакви уверенија не се бараат како резултат на усвојувањето на актите за спроведување наведени во член 27(1) точка (а), имајќи ги предвид целите и начелата поставени во членовите 1 и 4, и особено природата на односната активност и ризиците по истата.
2. Имајќи ги предвид целите и начелата поставени во членовите 1 и 4, и особено природата на односната активност и ризиците по истата, од лицата кои се одговорни за давање на обука на кабински персонал или за процена на вештините на кабинскиот

персонал може да се бара да имаат уверение согласно актите за спроведување наведени во член 27(1) точка (а).

3. Уверенијата спомнати во ставовите 1 и 2 на овој член се издаваат по поднесување на барање, кога подносителот на барањето докажал дека се придржува кон актите за спроведување наведени во член 27, кои се усвоени за да се обезбеди придржување кон битните услови наведени во член 20.

4. Во уверенијата спомнати во ставовите 1 и 2 на овој член се наведуваат правата кои се даваат.

Овие уверенија може да се менуваат и дополнуваат со цел додавање или укинувањена привилегиите, согласно актите за спроведување наведени во член 27(1) точка (а).

5. Уверенијата спомнати во ставовите 1 и 2 на овој член може да се ограничуваат, привремено одземаат или повлечат кога имателот повеќе не се придржува кон правилата и постапките за издавање и одржување на тоа уверение, согласно актите за спроведување наведени во член 27(1) точка (а).

Член 27

Акти за спроведување во врска со обуката, испитувањето, проверката и процената на здравствената способност

1. Со цел да се обезбеди униформно спроведување на, и придржување кон, битните услови наведени во член 20, за уредите за симулирање на лет и за лицата и организациите вклучени во обуката, испитувањето, проверката и процената на здравствената способност на пилотите и кабинскиот персонал, Комисијата, врз основа на начелата утврдени во член 4 и заради постигнување на целите од член 1, усвојува акти за спроведување со кои се утврдуваат детални одредби за:

- (а) правилата и постапките за издавање, одржување, изменување и дополнување, ограничување, привремено одземање или повлекувања на одобренијата и уверенијата наведени во членовите 24, 25, 26 и за ситуациите во кои такви одобренија се бараат или не се бараат;
- (б) правилата и постапките за изјавите на организациите за обука на пилоти и организациите за обука на кабинскиот персонал спомнати во член 24(б), и на операторите на уреди за симулирање на лет спомнати во член 25(5) и за ситуациите во кои такви изјави се бараат;
- (в) правата и одговорностите на имателите на одобренија и уверенија наведени во членовите 24, 25 и 26 и на организациите кои даваат изјави согласно членовите 24(б) и 25(5).

Овие акти за спроведување се усвојуваат согласно процедурата за испитување наведена во член 127(3).

2. При усвојување на овие акти за спроведување, Комисијата обезбедува придржување кон битните услови наведени во член 20, и со должно внимание ги зема

предвид меѓународните стандарди и препорачани практики, особено оние утврдени во Анексите 1 и 6 кон Чикашката конвенција.

Член 28

Делегирани надлежности

1. Што се однесува на пилотите и кабинскиот персонал кои се вклучени во летање на воздухопловите наведени во член 2(1) точки (б), освен за воздухопловите без екипаж, како и на уредите за симулирање на лет, лицата и организациите кои се вклучени во обуката, испитувањето, проверката и процената на здравствена способност на тие лица и кабински персонал, Комисијата е овластена да донесе делегирани акти согласно член 128, по потреба да го менува и дополнува Анекс IV, заради технички, оперативен или научен развој или докази за безбедноста поврзани со екипажот на воздухопловите, со цел и до степен кој е потребен за постигнување на целите наведени во член 1.

2. Во правилата спомнати во став 1, ако е соодветно, се опфатени и одредби за издавање на сите видови на дозволи и овластувања на пилоти кои се бараат согласно Чикашката конвенција. Исто така, во овие правила може да се опфатат и одредби за издавање на други видови на дозволи и овластувања.

ОДДЕЛ III

Воздушни операции/

Член 29

Битни услови

Летањето на воздухопловите наведени во член 2(1) точки (б), освен на воздухопловите без екипаж, се придржува кон битните услови утврдени во Анекс V и ако е применливо, Анексите VII и VIII.

Член 30

Оператори на воздухопловите

1. Со цел да се обезбеди придржување кон битните услови наведени во член 29 и земајќи ги предвид целите и начелата утврдени во членовите 1 и 4, а особено природата на односната активност и ризиците по истата, од воспоставените оператори на воздухоплови кои престојуваат на, или имаат главно седиште на територијата на која се применуваат Договорите, може да се бара, согласно актите за спроведување наведени во точките (б) и (в) од првиот потстав од член 31(1):

(а) да дадат изјава за нивната способност и располагање со средства за исполнување на одговорностите поврзани со операциите на воздухопловите во склад со тие акти за спроведување; или

(б) да имаат уверение.

2. Уверението спомнато во став 1 на овој член се издава по поднесено барање, ако подносителот на барањето докажал дека се придржува кон актите за спроведување наведени во член 31, кои се усвоени за да се обезбеди придржување на битните услови наведени во член 29.

3. Во уверението спомнато во став 1 на овој член се наведуваат правата кои им се дадени на операторот на воздухопловите. Уверението може да се менува и дополнува за да се додадат или отстранат права, согласно актите за спроведување наведени во точка (б) од првиот потстав на член 31(1).

4. Уверението спомнато во став 1 на овој член може да се ограничи, привремено одземе или да се повлече кога имателот повеќе не се придржува кон правилата и постапките за издавање и одржување на тоа уверение, согласно актите за спроведување наведени во точка (б) од првиот потстав на член 31(1).

5. Имајќи ги предвид целите и начелата поставени во членовите 1 и 4, и особено природата на односната активност и ризиците по истата, од операторите на воздухопловите спомнати во став 1 на овој член може да се бара, согласно актите за спроведување наведени во член 31:

- (а) да ги исполнуваат посебните услови, кога склучуваат спогодби за летови под заедничка ознака или спогодби за закуп;
- (б) да ги исполнуваат посебните услови кога летаат со воздухоплов кој е регистриран во трета земја;
- (в) да утврдат список на минимална опрема (MEL) или еквивалент документ, со кој се предвидуваат операциите со воздухопловите, во специфични услови, со одредени инструменти, делови на опрема или функции кои не работат на почетокот на летот.

6. Земјите—членки обезбедуваат дека летањето на воздухопловите во, во рамките на, или вон територијата на која се применуваат Договорите, а со кои управува оператор на воздухоплови кој е основан, кој престојува на или има главно деловно седиште надвор од таа територија, но за кој земјите—членки ги вршат функциите и должностите на земјата на операторот согласно Чикашката конвенција, како и за персоналот и организациите кои се вклучени во тие операции, го исполнуваат нивото на безбедност кое е еднакво со она кое се утврдува со оваа регулатива.

7. Ако е така предвидено во актите за спроведување наведени во точка (е) од првиот потстав од член 31(1), воздухопловите се опремени со потребната опрема и инструменти поврзани со безбедноста, со издадено уверение, ако се бара, согласно делегираните акти наведени во член 19(1) точка (б)(iii), вклучувајќи делови или сè од следното:

- (а) уреди за снимање на податоците за летот;
- (б) средства за следење на позицијата на воздухоплов;
- (в) средства за навремено преземање на податоци од уредот за снимање на податоци

за летот, во случај на воздухоплов во опасност, потпирајќи се врз електронската комуникација во вистинско време или други соодветни технички решенија.

Член 31

Акти за спроведување во врска со воздушните операции

1. Со цел да се обезбеди униформно спроведување на и придржување кон, битните услови наведени во член 29, за летањето на воздухопловите спомнати во член 2(1) точка (б), освен воздухопловите без екипаж, Комисијата, врз основа на начелата утврдени во член 4, а со цел постигнување на целите наведени во член 1, усвојува акти за спроведување во кои се утврдуваат детални одредби за:

- (а) посебните правила и постапки за операции на воздухопловите во склад со битните услови наведени во член 29;
- (б) правилата и постапките за издавање, одржување, изменување и дополнување, ограничување, привремено одземање или повлекување на уверенијата наведени во член 30(1) точка (б) и за ситуациите во кои такви уверенија се бараат;
- (в) правилата и постапките за изјавите кои ги даваат операторите на воздухоплови наведено во член 30(1) точка (а) и за ситуациите во кои такви изјави се бараат;
- (г) правата и одговорностите на имателите на уверенијата спомнати во член 30(1) точка (б) и на операторите на воздухоплови кои даваат изјави спомнати во член 30(1) точка (а);
- (д) дополнителните услови кои се потребни со цел да се обезбеди придржување кон битните услови наведени во член 29, а кои се важечки за операторите кои се основани, кои престојуваат или имаат главно деловно седиште на територијата на која се применуваат Договорите, кога тие оператори склучуваат спогодби за летови под заеднички ознаки или спогодби за закуп или кога тие вршат сообраќај со воздухоплов кој е регистриран во трета земја;
- (ѓ) правилата и постапките за оператори на воздухоплови наведени во член 30(1), во врска со утврдувањето на MEL или еквивалентен документ и за ситуациите во кои истата се бара;
- (ж) правилата и постапките согласно кои воздухоплов треба да е опремен со потребната опрема и инструментите поврзани со безбедноста, вклучувајќи ги и уредите за снимање на податоците за летот и/или средствата наведени во член 30(7), и правилата и постапките за чување, заштита, користење и, ако е применливо, сигурен пренос на односните податоци.

Овие акти за спроведување се усвојуваат согласно постапката за испитување наведена во член 127(3).

2. При усвојување на овие акти за спроведување, Комисијата обезбедува придржување кон битните услови наведени во член 29 на оваа регулатива и со должно внимание ги зема предвид меѓународните стандарди и препорачани практики,

особено оние утврдени во Анекс 6 кон Чикашката конвенција

Член 32

Делегирани надлежности

1. За операциите на воздухопловите наведени во член 2(1) точка (б), освен воздухопловите без екипаж, Комисијата е овластена да усвои делегирани акти, согласно член 128, со кои се утврдуваат правила во врска со:

- (а) условите кои операторите од член 30(1) и нивните членови на екипажот на воздухоплов треба да ги исполнат во врска летот и ограничувањата на времето на летачка должност, како и условите за одмор на членовите на екипажи на воздухоплови;
- (б) условите и постапките кои се потребни за придржување кон битните услови наведени во член 29, во врска со одобрението кое го издаваат националните надлежни органи за поединечни планови за спецификација на времето за летање, како и за издавање на мислења на Агенцијата за овие планови согласно член 76(7).

2. Што се однесува на операциите на воздухопловите наведени во член 2(1) точка (б), освен за воздухопловите без екипаж, Комисијата е овластена да донесе делегирани акти согласно член 128, да го менува и дополнува Анекс V и, ако е применливо, Анексите VII и VIII, кога е потребно заради технички, оперативен и научен развој или докази за безбедноста поврзани со воздушните операции, со цел и до степен кои се потребни за постигнување на целите наведени во член 1.

ОДДЕЛ IV

Аеродроми

Член 33

Битни услови

Аеродромите, опремата на аеродром поврзана со безбедноста, работата на аеродромите, давањето услуги за опслужување на земја и AMS на аеродромите наведени во член 2(1) точка (д) се придржуваат кон битните услови утврдени во Анекс VII и ако е применливо, Анекс VIII.

Член 34

Издавање на уверенија на аеродроми

1. Што се однесува на аеродромите, потребно е уверение. Со таквото уверение се опфаќа аеродромот и неговата опрема поврзана со безбедноста, освен ако опремата поврзана со безбедноста не е опфатена во изјава или уверение наведени во член 35(1) точка (а), односно (б).

2. Уверението наведено во став 1 на овој член се издава по поднесено барање,

кога подносителот на барањето докажал дека аеродромот:

- (а) се придржува кон актите за спроведување наведени во член 36 и кон основите за издавање на уверение на аеродром утврдена во став 5 на овој член; и
- (б) е без обележја и карактеристики кои го прават несигурен за спроведување на операции.

3. Уверението наведено во став 1 на овој член може да се менува и дополнува со цел да се внесат измените на аеродромот или неговата опрема поврзана со безбедноста согласно актите за спроведување наведени во член 36(1) точка (в).

4. Уверението наведено во став 1 на овој член може да се ограничи, привремено одземе или повлече, кога аеродромот и неговата опрема поврзана со безбедноста повеќе не се придржуваат кон правилата и постапките за издавање и одржување на тоа уверение, согласно актите за спроведување наведени во член 36(1) точка (в).

5. Основите за издавање на уверение на аеродром се состојат од следното:

- (а) важечките спецификации за издавање на уверение кои се однесуваат на типот на аеродромите;
- (б) оние одредби од важечките спецификации за издавање на уверение за кои е признаено еквивалентно ниво на безбедност;
- (в) посебните детални технички спецификации кои се потребни кога карактеристиките на проектот за одреден аеродром или искуството во работењето покажуваат дека која било спецификација за издавање на уверение од точка (а) на овој став недостасува или е несоодветна за да се обезбеди придржување кон битните услови наведени во член 33.

Член 35

Опрема на аеродром поврзана со безбедноста

1. Имајќи ги предвид целите и начелата наведени во членовите 1 и 4, и особено природата на односната активност и ризиците по истата, со актите за спроведување наведени во член 36, од организациите кои се вклучени во проектирањето, производството и одржувањето на опремата на аеродром поврзана со безбедноста, која се користи или се планира да се користи на аеродроми кои се предмет на оваа регулатива може да се бара да:

- (а) дадат изјава дека таквата опрема се придржува кон деталните спецификации утврдени согласно актите за спроведување наведени во член 36; или
- (б) имаат уверение што се однесува на таа опрема на аеродром поврзана со безбедноста.

2. Уверението наведено во точка (б) од став 1 на овој член се издава по поднесено барање, ако подносителот на барањето докажал дека опремата на аеродромот

поврзана со безбедноста се придржува кон деталните спецификации кои се утврдени согласно актите за спроведување наведени во член 36 и усвоени за да се обезбеди придржување кон битните услови од член 33.

3. Во уверението наведено во точка (б) од став 1 на овој член се наведуваат функционалностите на опремата. Тоа уверение може да се менува и дополнува со цел да ги одрази измените на тие функционалности, согласно актите за спроведување наведени во член 36(1) точка (г).

4. Уверението наведено во точка (б) од став 1 на овој член може да се ограничи, привремено одземе или повлече, кога опремата повеќе не се придржува кон правилата и постапките за издавање и одржување на тоа уверение, согласно актите за спроведување наведени во член 36(1) точка (г).

Член 36

Акти за спроведување во врска со аеродромите и опремата на аеродромите поврзана со безбедноста

1. Со цел да се обезбеди униформно спроведување на, и придржување кон, битните услови наведени во член 33, за аеродромите и опремата на аеродромите поврзана со безбедноста, Комисијата, врз основа на начелата утврдени во член 4, а со цел постигнување на целите наведени во член 1, усвојува акти за спроведување со кои се утврдуваат детални одредби за:

- (а) правилата и постапките за утврдување и за известување на подносителот на барањето, врз основа на член 34(5), на основите за издавање на уверение кои се важечки за аеродром, а за потребите за издавање на уверение согласно член 34(1);
- (б) правилата и постапките за утврдување на детални спецификации важечки за опремата на аеродром поврзана со безбедноста и за потребите на издавање на уверение согласно член 35(1) и правилата и постапките за известување на подносителот на барањето за тие спецификации;
- (в) правилата и постапките за издавање, одржување, изменување и дополнување, ограничување, привремено одземање или повлекување на уверенијата на аеродромите наведени во член 34, вклучувајќи ги и оперативните ограничувања кои се однесуваат на конкретниот проект на аеродромот;
- (г) правилата и постапките за издавање, одржување, изменување и дополнување, ограничување, привремено одземање или повлекување на уверенијата за опремата на аеродром поврзана со безбедноста наведено во член 35(1) и за состојбите во кои такви уверенија не се бараат;
- (д) правилата и постапките за утврдување на деталните спецификации важечки за опремата на аеродром поврзана со безбедноста, која е предмет на давање на изјава согласно член 35(1);
- (е) правилата и постапките за изјавата, согласно член 35(1), во врска со опрема на аеродром поврзана со безбедноста и за ситуациите во кои таквите изјави не се

бараат;

- (е) правата и одговорностите на имателите на уверенијата спомнати во член 34 и 35(1), и на организациите кои даваат изјави согласно член 35(1);
- (ж) правилата и постапките за прифаќање и замена на националните уверенија на аеродромите кои се издадени врз основа на националното право, во уверенија на аеродроми наведени во член 34 на оваа регулатива, вклучувајќи ги и мерките кои односната земја—членка веќе ги одобрила врз основа за известување на разлики во однос на Анекс 14 кон Чикашката конвенција.

Овие акти за спроведување се усвојуваат согласно постапката за испитување наведена во член 127(3).

2. При усвојување на овие акти за спроведување, Комисијата обезбедува придржување кон битните услови наведени во член 33 на оваа регулатива и со должно внимание ги зема предвид меѓународните стандарди и препорачани практики, особено оние утврдени во Анекс 14 кон Чикашката конвенција

Член 37

Организации

1. Организациите кои се одговорни за работата на аеродромите подлежат на издавање на уверение и им се издава уверение. Тоа уверение се издава по поднесено барање, кога подносителот на барањето докажал дека се придржува кон делегираните акти наведени во член 39, кои се усвоени за да се обезбеди придржување кон битните услови од член 33.

Во уверението се наведуваат правата кои ѝ се даваат на организацијата која има уверение, како и опсегот на уверението.

2. Организациите кои се одговорни за давање на услуги за опслужување на земја и на AMS на аеродромите кои се предмет на оваа регулатива даваат изјава за својата способност и располагање со средства за исполнување на одговорностите поврзани со услугите кои се даваат во склад со битните услови наведени во член 33.

Член 38

Заштита на околината на аеродромите

1. Земјите—членки ги преземаат сите потребни мерки со цел да обезбедат дека аеродромите кои се наоѓаат на нивните територии се заштитени од активностите и случувањата во нивната околина, кои можат да предизвикаат неприфатливи ризици по воздухопловите кои го користат аеродромот.

2. Организациите спомнати во член 37(1) ги надгледуваат активностите и случувањата кои можат да предизвикаат неприфатливи ризици по воздухопловството во околината на аеродромот за чија работа се одговорни. Тие ги преземаат потребните мерки за да ги ублажат овие ризици колку што е можно повеќе во рамките на нивната

контрола и кога тоа не е случај, за тие ризици ги известуваат надлежните органи на земјата—членка во која се наоѓа аеродромот.

3. Со цел да се обезбеди униформна примена на овој член, Комисијата, врз основа на начелата наведени во член 4, а со цел постигнување на целите наведени во член 1, усвојува акти за спроведување со кои се утврдуваат детални одредби. Овие акти за спроведување се усвојуваат согласно постапката за испитување наведена во член 127(3).

Член 39

Делегирани надлежности

1. За работата на аеродромите и давањето на услуги за опслужување на земја и AMS на аеродромите, Комисијата е овластена да усвои делегирани акти, согласно член 128, со кои се утврдуваат правила во врска со:

- (а) посебните услови за работењето на аеродромите во склад со битните услови наведени во член 33;
- (б) условите за издавање, одржување, изменување и дополнување, привремено одземање и повлекување на уверението спомнато во член 37(1);
- (в) правата и одговорностите на имателите на уверенија наведено во член 37(1);
- (г) условите и постапките за изјавите на организациите кои даваат услуги за опслужување на земја и изјавите на организациите кои даваат AMS согласно член 37(2), вклучувајќи го и признавањето на тие изјави, без дополнителна проверка, од страна на операторите.
- (д) правата и одговорностите на организациите кои даваат услуги за опслужување на земја и на организациите кои даваат AMS, кои дале изјави согласно член 37(2).

2. Што се однесува на аеродромите, опремата на аеродромите поврзана со безбедноста, работењето на аеродромите, и услугите за опслужување на земја и на AMS, Комисијата е овластена да донесе делегирани акти согласно член 128, да го менува и дополнува Анекс VII и ако е применливо, Анекс VIII, кога е потребни заради технички, оперативен и научен развој или докази за безбедноста поврзани со аеродромите, со цел и до степен кои се потребни за постигнување на целите наведени во член 1.

ОДДЕЛ V

ATM/ANS

Член 40

Битни услови

1. Давањето на ATM/ANS наведени во член 2(1) точка (е) се придржува кон битните услови утврдени во Анекс VIII и, ако е применливо, Анекс VII.

2. Воздухопловите кои летаат во воздушниот простор на единственото европско небо, освен оние вклучени во активностите наведени во член 2(3) точка (а), се придржуваат кон битните услови утврдени во точка 1 од Анекс VIII.

Член 41

Даватели на ATM/ANS

1. Од давателите на ATM/ANS се бара да имаат уверение.
2. Уверението наведено во став 1 на овој член се издава по поднесено барање, ако подносителот на барањето докажал дека се придржува кон актите за спроведување наведени во член 43, кои се усвои за да се обезбеди придржување кон битните услови од член 40.
3. Во уверението наведено во став 1 на овој член се наведуваат правата кои се даваат. Тоа уверение може да се менува и дополнува заради додавање и отстранување на права, согласно актите за спроведување наведени во точка (б) од првиот потстав од член 43(1).
4. Уверението наведено во став 1 на овој член може да се ограничи, привремено одземе или повлече, ако имателот повеќе не се придржува кон правилата и постапките за издавање и одржување на тоа уверение, согласно актите за спроведување наведени во член 43(1) точка (б).
5. По пат на отстапување од наведеното во став 1 на овој член, согласно актите за спроведување наведени во член 43, земјите-членки можат да одлучат да им дозволат на давателите на услуги за информации во лет да дадат изјава за нивната способност и расположливост со средства за исполнување на одговорностите кои се поврзани со услугите кои ги даваат во склад со битните услови наведени во член 40. Во тој случај, земјата-членка за својата одлука ја известува Комисијата, Агенцијата и останатите земји-членки.
6. По пат на отстапување од наведеното во став 1, земјите-членки можат да доделат изземања на даватели на ATM/ANS од условот да се има уверение, ако се исполнети сите следни услови:
 - (а) давателот има главно деловно седиште надвор од териториите за кои земјите-членки се одговорни согласно Чикашката конвенција;
 - (б) давањето на ATM/ANS од страна на односниот давател е за воздушен сообраќај од мал волумен, во ограничен дел од воздушниот простор, за кој е одговорна земјата-членка која го дава изземањето, а тој дел од воздушниот простор се граничи со воздушниот простор за кој е одговорна трета земја;
 - (в) барањето од давателот да го докаже придржувањето кон правилата наведени во став 1, би вклучило непропорционален напор на тој давател од аспект на природата на одредена активност и ризиците поврзани со истата, која тој ја врши во рамките на тој воздушен простор;

(г) односната земја–членка ги утврдила правилата и постапките кои се важечки за ATM/ANS кои ги дава тој давател, а со кои, согласно меѓународните стандарди и препорачани практики и имајќи ги предвид специфичните околности на случајот за кој станува збор, се обезбедува прифатливо ниво на безбедност и придржување кон битните услови наведени во член 40, и утврдила соодветни и ефикасни средства и аранжмани за надзор и спроведување на принудни мерки заради придржување кон тие правила и постапки;

(д) опсегот на изземањето е јасно дефиниран и изземањето и понатака останува ограничено на она што е строго потребно; ако неговото времетраење надминува пет години, изземањето подлежи на редовно преиспитување на соодветни временски интервали; и изземањето се применува на недискриминаторен начин.

Ако земја–членка има намера да даде такво изземање, таа ја известува Комисијата и Агенцијата за својата намера, наведувајќи ги сите релевантни информации.

Комисијата, после извршени консултации со Агенцијата, ги усвојува актите за спроведување, во кои се содржи нејзината одлука за тоа дали се исполнети условите кои се утврдени во првиот потстав на овој став. Овие акти за спроведување се усвојуваат согласно советодавната постапка наведена во член 127(2). Овие актите за спроведување се објавуваат во *Службениот весник на Европската унија*, а Агенцијата ги внесува во базата на податоци наведена во член 74.

Односната земја–членка одобрува изземање само ако актите за спроведување наведени во третиот потстав содржат позитивна одлука. Таа го повлекува изземањето ако стане свесна, особено преку редовното преиспитување наведено во точка (д) од првиот потстав, дека повеќе не се исполнети условите кои се утврдени во првиот потстав. Таа веднаш ги известува Комисијата и Агенцијата за давање на какво било изземање и, ако е применливо, за резултатите од тие преиспитувања, како и за секое повлекување на изземање.

Член 42

Организации кои се вклучени во проектирањето, производството или одржувањето на системите на ATM/ANS и на составните делови на ATM/ANS

1. Имајќи ги предвид целите и начелата наведени во членовите 1 и 4, и особено природата на односната активност и ризиците поврзани со истата, од организациите кои се вклучени во проектирањето, производството и одржувањето на системите на ATM/ANS и составните делови на ATM/ANS, согласно актите за спроведување наведени во член 43, може да се бара да:

(а) дадат изјава за својата способност и расположливост со средства за исполнување на нивните одговорности поврзани со активностите кои ги извршуваат во склад со актите за спроведување;

(б) имаат уверение.

2. Уверението наведено во точка (б) од став 1 на овој член се издава по поднесено барање, ако подносителот на барањето докажал дека се придржува кон правилата кои се утврдени со актите за спроведување наведени во член 43, кои се усвоени за да се обезбеди придржување кон битните услови од член 40.

3. Во уверението наведено во точка (б) од став 1 на овој член се наведуваат правата кои се даваат. Уверението може да се менува и дополнува заради додавање и отстранување на права, согласно актите за спроведување наведени во точка (г) од првиот потстав од член 43(1).

4. Уверението наведено во точка (б) од став 1 на овој член може да се ограничи, привремено одземе или повлече, кога имателот повеќе не се придржува кон правилата и постапките за издавање и одржување на тоа уверение, согласно актите за спроведување наведени во точка (г) од првиот потстав на член 43(1).

Член 43

Акти за спроведување во врска со давателите на услуги и организациите кои се вклучени во проектирањето, производството или одржувањето на системите на ATM/ANS и на составните делови на ATM/ANS

1. Со цел да се обезбеди униформно спроведување на, и придржување кон, битните услови наведени во член 40, за давање на услуги на ATM/ANS наведени во член 2(1) точка (е), Комисијата, врз основа на начелата утврдени во член 4 и заради постигнување на целите од член 1, усвојува акти за спроведување со кои се утврдуваат детални одредби за:

- (а) специфичните правила и постапки за давање на ATM/ANS во склад со битните услови наведени во член 40, вклучувајќи го и воспоставувањето и спроведувањето на планот за вонредни ситуации согласно точка 5.1(f) од Анекс VIII;
- (б) правилата и постапките за издавање, одржување, изменување и дополнување, ограничување, привремено одземање или повлекувања на уверенијата наведени во член 41(1);
- (в) правилата и постапките за изјавите кои ги даваат давателите на услуги за информации во лет наведени во член 41(5), и за ситуациите во кои треба да се дозволи давање на такви изјави;
- (г) правилата и постапките за издавање, одржување, изменување и дополнување, ограничување, привремено одземање или повлекувања на уверенијата наведени во член 42(1) точка (б), и за ситуации во кои не се бараат вакви уверенија;
- (д) правилата и постапките за изјавите кои ги даваат организациите наведени во член 42(1) точка (а), и за ситуации во кои вакви изјави не се бараат;
- (е) прават и одговорностите на имателите на уверенија наведени во член 41(1) и точка (б) од 42(1) и на организациите кои даваат изјави согласно член 41(5) и член 42(1) точка (а).

Овие акти за спроведување се усвојуваат согласно процедурата за испитување наведена во член 127(3).

2. Во правилата наведени во став 1 се зема предвид и главниот план на АТМ.

3. При усвојување на овие акти за спроведување, Комисијата обезбедува придржување кон битните услови наведени во член 40 од оваа регулатива и со должно внимание ги зема предвид меѓународните стандарди и препорачани практики, особено оние утврдени во Анексите од 2 до 4, 10, 11 и 15 кон Чикашката конвенција.

Член 44

Акти за спроведување во врска со користењето на воздушниот простор и проектирањето на структури на воздушниот простор

1. Со цел да се обезбеди униформно спроведување на, и придржување кон, битните услови наведени во член 40, за давање на АТМ/АNS наведени во член 2(1) точка (е), како и за проектирањето на структурите на воздушниот простор, Комисијата, врз основа на начелата утврдени во член 4, а заради постигнување на целите од член 1, усвојува акти за спроведување со кои се утврдуваат детални одредби за:

- (а) оперативните правила за користење на воздушниот простор, опремата на воздухопловите и системите на АТМ/АNS и составните делови на АТМ/АNS, кои се потребни за користењето на воздушниот простор;
- (б) правилата и постапките за проектирањето на структурите на воздушниот простор со цел да се обезбеди придржување кон наведеното во член 46.

Овие акти за спроведување се усвојуваат согласно процедурата за испитување наведена во член 127(3).

2. Во правилата наведени во став 1 се зема предвид и главниот план на АТМ.

3. При усвојување на овие акти за спроведување, Комисијата обезбедува придржување кон битните услови наведени во член 40 на оваа регулатива и со должно внимание ги зема предвид меѓународните стандарди и препорачани практики, особено оние утврдени во Анексите 2, 3, 10, 11 и 15 кон Чикашката конвенција.

Член 45

Системи на АТМ/АNS и составни делови на АТМ/АNS

1. Ако така предвидуваат делегираните акти наведени во член 47, од давателите на АТМ/АNS наведени во член 41, се бара да дадат изјава дека системите на АТМ/АNS и составните делови на АТМ/АNS, кои тие даватели на услуги треба да ги пуштат во оперативност, се придржуваат кон деталните спецификации кои се утврдени согласно делегираните акти наведени во член 47, а се усвоени заради

придржување кон битните услови наведени во член 40.

2. Ако така предвидуваат делегираните актинаведени во член 47, системите на ATM/ANS и составните делови на ATM/ANS подлежат на издавање на уверение и за нив се издава уверение.

Тоа уверение се издава по поднесено барање, ако подносителот на барањето докажал дека тие системи и составни делови се придржуваат кон деталните спецификации кои се утврдени согласно делегираните акти наведени во член 47, кои се усвоени за да се обезбеди придржување кон битните услови од член 40.

По пат на отстапување од наведеното во првиот потстав, ако тоа се предвидува во делегираните акти наведени во член 47, на организацијата вклучена во проектирањето, производството или одржувањето на системите на ATM/ANS и составните делови на ATM/ANS им се дозволува да дадат изјава дека системите и составните делови се придржуваат кон деталните спецификации кои се утврдени согласно делегираните акти наведени во член 47, а кои се усвоени заради придржување кон битните услови наведени во член 40 и дека тие системи и составни делови се соодветни за користење.

Член 46

Проектирање на структурите на воздушниот простор

Земјите-членки обезбедуваат дека структурите на воздушниот простор се соодветно проектирани, испитани и потврдени пред да може да се распоредат пред да може воздухопловите да ги користат согласно деталните услови, кои Комисијата ги усвоила согласно член 44(1) точка (б).

Член 47

Делегирани надлежности

1. За системите на ATM/ANS и за составните делови на ATM/ANS, Комисијата е овластена да усвои делегирани акти, согласно член 128, со кои се утврдуваат правила во врска со:

- (а) условите за утврдување на деталните спецификации и за известување на подносителот на барањето, кои се важечки за системите на ATM/ANS и за составните делови на ATM/ANS за потребите на издавање на уверенија согласно член 45(2);
- (б) условите за издавање, одржување, изменување и дополнување, привремено одземање и повлекување на уверенијата наведени во член 45(2), и за ситуации во кои вакви уверенија се бараат или се дозволува давање на изјави, зависно од случајот, заради постигнување на целите поставени во член 1 и земајќи ја предвид природата на одредена активност и ризиците поврзани со истата;
- (в) правата и одговорностите на имателите на уверенија наведени во член 45(2);

-
- (г) правата и одговорностите на организациите кои даваат изјави согласно член 45(1) и (2);
- (д) условите и постапките за изјавите на давателите на услуги на ATM/ANS согласно член 45(1) и за ситуациите во кои такви изјави се бараат заради постигнување на целите поставени во член 1 и земајќи ја предвид природата на одредена активност и ризиците поврзани со истата
- (ѓ) правата и одговорностите за утврдување на деталните спецификации кои се важечки за системите на ATM/ANS и за составните делови на ATM/ANS, кои подлежат на изјава согласно член 45(1) и /92).

2. Што се однесува на давањето на ATM/ANS, Комисијата е овластена да донесе делегирани акти согласно член 128, да го менува и дополнува Анекс VIII и ако е применливо, Анекс VII, кога е потребни заради технички, оперативен и научен развој или докази за безбедноста поврзани со ATM/ANS, со цел и до степен кои се потребни за постигнување на целите наведени во член 1.

ОДДЕЛ VI

Контролори на летање

Член 48

Битни услови

Контролорите на летање кои се ангажирани во давање на ATM/ANS услуги наведени во член 2(1) точка (е), како и лицата, организациите и средствата за обука по летање кои се вклучени во обуката, испитувањето, проверката и процената на здравствената способност на тие контролори на летање се придржуваат кон битните услови поставени во Анекс VIII.

Член 49

Контролори на летање

1. Од контролорите на летање се бара да имаат дозвола на контролор на летање и уверение за здравствена способност на контролор на летање соодветни за услугите кои ги даваат.

2. Дозволата на контролор на летање спомната во став 1 на овој член се издава по поднесено барање, ако подносителот на барањето за дозвола докажал дека се придржува кон актите за спроведување наведени во член 50, кои се усвоени за да се обезбеди придржување кон битните услови од член 48.

3. Уверението за здравствена способност на контролор на летање спомнато во став 1 на овој член се издава по поднесено барање, ако контролорот на летање докажал дека се придржува кон актите за спроведување наведени во член 50, кои се усвоени за да се обезбеди придржување кон битните услови од член 48.

4. Во дозволата на контролор на летање и во уверението за здравствена способност на контролор на летање спомнати во став 1 на овој член се наведуваат

правата кои му се даваат на контролор на летање. Дозволата на контролор на летање и уверението за здравствена способност на контролор на летање може да се менува и дополнува заради додавање или отстранување на права, согласно актите за спроведување наведени во точка (в) од првиот потстав на член 50(1).

5. Дозволата на контролор на летање и уверението за здравствена способност на контролор на летање спомнати во став 1 на овој член може да се ограничи, привремено одземе или повлече, кога имателот повеќе не се придржуваат кон правилата и постапките за издавање и одржување на дозвола или уверение за здравствена способност, согласно актите за спроведување наведени во член 50(1) точка (в).

Член 50

Акти за спроведување во врска со контролорите на летање

1. Со цел да се обезбеди униформно спроведување на, и придржување кон, битните услови наведени во член 48, а кои се однесуваат на контролорите на летање, Комисијата, врз основа на начелата утврдени во член 4 и заради постигнување на целите од член 1, усвојува акти за спроведување со кои се утврдуваат детални одредби за:

- (а) различните категории, овластувања и посебни овластувања поврзани со дозволите на контролорите на летање наведени во член 49;
- (б) правата и одговорностите на имателите на дозволи на контролори на летање, овластувања и посебни овластувања поврзани со дозволите и уверенијата за здравствена способност наведени во член 49;
- (в) правилата и постапките за издавање, одржување, изменување и дополнување, ограничување, привремено одземање или повлекувања на дозволите, овластувањата и посебните овластувања за дозволите и уверенијата за здравствена способност на контролорите на летање наведени во член 49, вклучувајќи ги и правилата и постапките за замена на националните дозволи и националните уверенија за здравствена способност на контролорите на летање, во дозволи и уверенијата за здравствена способност на контролори на летање наведени во член 49;
- (г) правилата и постапките за контролорите на летање што се однесува на ограничувањата на времето поминато на должност и условите за одмор; со овие правила и постапки треба да се оствари висок степен на безбедност преку заштита од влијанијата од замореност, дозволувајќи во исто време доволна флексибилност во планирањето на распоредот.

Овие акти за спроведување се усвојуваат согласно процедурата за испитување наведена во член 127(3).

2. При усвојување на овие акти за спроведување, Комисијата обезбедува придржување кон битните услови наведени во член 48 на оваа регулатива и со должно внимание ги зема предвид меѓународните стандарди и препорачани практики,

особено оние утврдени во Анекс 1 кон Чикашката конвенција.

Член 51

Организации за обука на контролори на летање и воздухопловно – медицински центри

1. За организациите за обука на контролори на летање и за воздухопловно–медицинските центри потребно е одобрение.
2. Одобрението спомнато во став 1 на овој член се издава по поднесено барање, ако подносителот на барањето докажал дека се придржува кон актите за спроведување наведени во член 53, кои се усвоени за да се обезбеди придржување кон битните услови од член 48.
3. Во одобрението спомнато во став 1 на овој член се наведуваат правата кои им се даваат на организациите. Одобрението може да се менува и дополнува заради додавање или отстранување на права, согласно актите за спроведување наведени во точка (а) од првиот потстав на член 53(1).
4. Одобрението наведено во став 1 на овој член може да се ограничи, привремено одземе или повлече, ако имателот повеќе не се придржува кон правилата и постапките за издавање и одржување на вакво одобрение, согласно актите за спроведување наведени во точка (а) од првиот потстав на член 53(1).

Член 52

Инструктори, оценувачи и овластени лекари – поединци за проценка на здравствената способност

1. Од лицата кои се одговорни за давање на практична обука, за оценување на практичната оспособеност на контролорите на летање, како и од овластените лекари – поединци за проценка на здравствената способност се бара да имаат уверение.
2. Уверението спомнато во став 1 на овој член се издава по поднесено барање, ако подносителот на барањето докажал дека се придржува кон актите за спроведување наведени во член 53, кои се усвоени за да се обезбеди придржување кон битните услови од член 48.
3. Во уверението спомнато во став 1 на овој член се наведуваат правата кои се даваат. Уверението може да се менува и дополнува заради додавање или отстранување на права, согласно актите за спроведување наведени во точка (а) од првиот потстав на член 53(1).
4. Уверението наведено во став 1 на овој член може да се ограничи, привремено одземе или повлече, ако имателот повеќе не се придржува кон правилата и постапките за издавање и одржување на вакво уверение, согласно актите за спроведување наведени во точка (а) од првиот потстав на член 53(1).

Член 53

Акти за спроведување кои се однесуваат на обуката, испитувањето, проверката и процената на здравствената способност

1. Со цел да се обезбеди униформно спроведување на, и придржување кон, битните услови наведени во член 48, за лицата и организациите вклучени во обуката, испитувањето, проверката и процената на здравствена способност на контролорите на летање, Комисијата, врз основа на начелата утврдени во член 4 и заради постигнување на целите од член 1, усвојува акти за спроведување со кои се утврдуваат детални одредби за:

- (а) правилата и постапките за издавање, одржување, изменување и дополнување, ограничување, привремено одземање или повлекувања на одобренијата и уверенијата наведени во членовите 51 и 52;
- (б) правата и одговорностите на имателите на одобренија и уверенија наведени во членовите 51 и 52.

Овие акти за спроведување се усвојуваат согласно процедурата за испитување наведена во член 127(3).

2. При усвојување на овие акти за спроведување, Комисијата обезбедува придржување кон битните услови наведени во член 48 на оваа регулатива и со должно внимание ги зема предвид меѓународните стандарди и препорачани практики, особено оние утврдени во Анекс 1 кон Чикашката конвенција.

Член 54

Делегирани права

Што се однесува на контролорите на летање, лицата и организациите кои се вклучени во обуката, испитувањето, проверката и процената на здравствена способност на контролорите на летање, како и на тренажерите за обука по летање, Комисијата е овластена да донесе делегирани акти согласно член 128, да го менува и дополнува Анекс VIII, кога е потребно, заради технички, оперативен и научен развој или докази за безбедноста поврзани со организациите за обука и контролорите на летање, со цел и до степен кои се потребни за постигнување на целите наведени во член 1

ОДДЕЛ VII

Воздухоплови без екипаж

Член 55

Битни услови за воздухопловите без екипаж

Проектирањето, производството, одржувањето и управувањето на воздухопловите наведени во член 2(1) точка (а) и (б), кога се однесува на воздухопловите без екипаж, и нивните мотори, елиси, делови, невградена опрема и опремата за далечинско управување со истите, како и персоналот, вклучувајќи ги и пилотите кои управуваат

далечински, и организациите вклучени во тие активности, се придржуваат кон битните услови поставени во Анекс IX, и, ако тоа се предвидува во делегираните акти спомнати во член 58 и актите за спроведување спомнати во член 57, кон битните услови поставени во Анексите II, IV и V.

Член 56

Придржувањена воздухопловите без екипаж

1. Имајќи ги предвид целите и начелата наведени во членовите 1 и 4 и особено природата на односната активност и ризиците по истата, оперативните карактеристики на односните воздухоплови без екипаж и карактеристиките на областа во која се лета, може да се бара уверение за проектирањето, производството, одржувањето и летањето на воздухопловите без екипаж и нивните мотори, елиси, делови, невградена опрема и опремата за далечинско управување со истите, како и за персоналот, вклучувајќи ги и пилотите кои управуваат далечински, и организациите вклучени во тие активности согласно делегираните акти спомнати во член 58 и актите за спроведување спомнати во член 57.

2. Уверението наведено во став 1 на овој член се издава по поднесено барање, ако подносителот на барањето докажал дека се придржува кон делегираните акти спомнати во член 58 и актите за спроведување спомнати во член 57.

3. Во уверението наведено во став 1 на овој член се наведуваат ограничувањата поврзани со безбедноста, оперативните услови и правата. Тоа уверение може да се менува и дополнува заради додавање и отстранување на ограничувања, услови и права, согласно делегираните акти спомнати во член 58 и актите за спроведување спомнати во член 57.

4. Уверението наведено во став 1 на овој член може да се ограничи, привремено одземе или повлече, кога имателот повеќе не се придржува кон условите, правилата и постапките за издавање и одржување на тоа уверение, согласно делегираните акти спомнати во член 58 и актите за спроведување спомнати во член 57.

5. Имајќи ги предвид целите и начелата наведени во членовите 1 и 4, и особено природата на односната активност и ризиците поврзани со истата, оперативните карактеристики на односните воздухоплови без екипаж и карактеристиките на областа во која се лета, со делегираните акти спомнати во член 58 и актите за спроведување спомнати во член 57, може да се бара изјава со која се потврдува придржување кон тие делегирани акти и актите за спроведување што се однесува на проектирањето, производството, одржувањето и летањето на воздухопловите без екипаж и нивните мотори, елиси, делови, невградена опрема и опремата за далечинско управување со истите, како и на персоналот, вклучувајќи ги и пилотите кои управуваат далечински и организациите вклучени во тие активности.

6. Ако целите и начелата наведени во членовите 1 и 4 може да се постигнат без примена на Поглавјата IV и V од оваа регулатива, во делегираните акти наведени во член 58(1) точка (в) може да се предвиди дека тие Поглавја нема да се применуваат ниту на битните услови наведени во член 55, ни на соодветните детални правила утврдени согласно член 58. Во таков случај, тие битни услови и детални правила ги

сочинуваат „законските прописи на Заедницата за усогласување“ во смисла на Регулатива (ЕЗ) бр. 765/2008 на Европскиот парламент и на Советот ⁽¹⁾ и Одлука 768/2008/ЕЗ на Европскиот парламент и на Советот ⁽²⁾.

7. Земјите–членки обезбедуваат дека информациите за регистрација на воздухопловите без екипаж и за операторите на воздухоплови без екипаж, кои подлежат на услов за регистрација согласно актите за спроведување наведени во член 57 и точка 4 од Анекс IX се чуваат во дигитални, усогласени, заемно оперативни национални системи за регистрација. Земјите–членки треба да можат да имаат пристап до, и да ги разменуваат, тие информации преку базата на податоци спомната во член 74.

8. Овој Оддел е без штета по можноста на земјите–членки да утврдуваат национални правила со цел летањето на воздухопловите без екипаж да подлежи на одредени услови од причини кои не влегуваат во опсегот на оваа регулатива, вклучувајќи го обезбедувањето на јавноста или заштитата на приватноста и личните податоци согласно правото на Унијата.

Член 57

Акти за спроведување кои се однесува на воздухоплови без екипаж

1. Со цел да се обезбеди униформно спроведување на, и придржување кон, битните услови наведени во член 55, за летањето на воздухопловите наведени во член 2(1) точките (а) и (б), ако се однесува на воздухопловите без екипаж, како и за персоналот, вклучувајќи ги и пилотите кои управуваат на далечина и организациите вклучени во тие активности, Комисијата, врз основа на начелата утврдени во член 4 и заради постигнување на целите од член 1, усвојува акти за спроведување со кои се утврдуваат детални одредби за:

- (а) посебните правила и постапки за летање на воздухопловите без екипаж, како и за персоналот, вклучувајќи ги и пилотите кои управуваат на далечина, и организациите вклучени во тие активности;
- (б) правилата и постапките за издавање, одржување, изменување и дополнување, ограничување, привремено одземање или повлекувања на уверенијата, или за давање изјави, за летањето на воздухопловите без екипаж, како и за персоналот, вклучувајќи ги и пилотите кои управуваат на далечина и организациите вклучени во тие активности и за ситуациите во кои се бараат вакви уверенија или изјави; правилата и постапките за издавање на тие уверенија и за давање на тие изјави може да се темелат врз, или да се состојат од, деталните услови наведени во Одделите I, II и III;

⁽¹⁾ Регулатива (ЕЗ) бр. 765/2008 на Европскиот парламент и на Советот, од 9 јули 2008 година, за утврдување на условите за акредитација и за надзор на пазарот во врска со пласирање на производи на пазарот и за укинување на Регулатива (ЕЕЗ) бр. 339/93 (Сл. весник L бр. 218, 13.8.2008 година, стр. 30).

⁽²⁾ Одлука бр. 768/2008/ЕЗ на Европскиот парламент и на Советот, од 9 јули 2008 година, за заедничка рамка за пласирање на производи на пазарот и за укинување на Одлука бр. 93/465/ЕЕЗ (Сл. весник L бр. 218, 13.8.2008 година, стр. 82).

-
- (в) правата и одговорностите на имателите на уверенија и на физичките и правните лица кои даваат изјави;
 - (г) правилата и постапките за регистрацијата и ознаките на воздухоплови без екипажи за регистрацијата на операторите на воздухоплови без екипаж, наведени во Оддел 4 и Анекс IX;
 - (д) правилата и постапките за воспоставување на дигитални, заемно оперативни, усогласени национални системи за регистрација наведени во член 56(7);
 - (ѓ) правилата и постапките за замена на националните уверенија во уверенијата наведени во член 56(1).

Овие акти за спроведување се усвојуваат согласно процедурата за испитување наведена во член 127(3).

Член 58 **Делегирани права**

1. За проектирањето, производството и одржувањето на воздухопловите наведени во член 2(1) точките (а) и (б), ако се однесува на воздухопловите без екипаж, нивните мотори, елиси, делови, невградена опрема и опремата за далечинско управување со истите, како и за персоналот, вклучувајќи ги и пилотите кои управуваат далечински, и организациите вклучени во тие активности, Комисијата е овластена да усвои делегирани акти согласно член 128, со кои се утврдуваат правила за:

- (а) посебните услови за проектирањето, производството и одржувањето на воздухопловите без екипаж и нивните мотори, елиси, делови, невградена опрема и опремата за далечинско управување со истите, како и за персоналот, вклучувајќи ги и пилотите кои управуваат далечински и организациите вклучени во тие активности, а кои се потребни да се обезбеди придржувањето кон битните услови наведени во член 55, кои може да ги опфаќаат условите под кои од воздухопловите без екипаж се бара да се опремени со потребните додатоци и функционалности кои се поврзани, особено, со најголемата оперативна оддалеченост и ограничувања на висината, комуникацијата за позицијата, ограничувањата за влегување во географски зони, избегнување на судири, стабилизација на летот и автоматско слетување;
- (б) условите и постапките за издавање, одржување, изменување и дополнување, ограничување, привремено одземање или повлекување на уверенијата, или за давањето на изјави, за проектирањето, производството и одржувањето на воздухопловите без екипаж и нивните мотори, елиси, делови, невградена опрема и опремата за далечинско управување со истите, како и за персоналот, вклучувајќи ги и пилотите кои управуваат далечински и организациите вклучени во тие активности, наведени во член 56(1) и (5) и за ситуациите во кои се бараат вакви уверенија; условите и постапките за издавање на тие уверенија и за давање на тие изјави може да се темелат врз, или да се состојат од, деталните услови наведени во Одделите I, II и III;

-
- (в) условите под кои условите за проектирањето, производството и одржувањето на воздухопловите без екипаж и нивните мотори, елиси, делови, невградена опрема и опремата за далечинско управување со истите, не подлежат на Одделите IV и V, а за потребите на член 56(6);
 - (г) правата и одговорностите на имателите на уверенија и на физичките и правните лица кои даваат изјава;
 - (д) условите за замена на националните уверенија во уверенија кои се бараат согласно член 56(1).

2. Што се однесува на проектирањето, производството, одржувањето и летањето на воздухопловите наведени во член 2(1) точки (а) и (б), ако се однесува на воздухопловите без екипажи нивните мотори, елиси, делови, невградена опрема и опремата за далечинско управување со истите, како и за персоналот, вклучувајќи ги и пилотите кои управуваат далечински и организациите вклучени во тие активности, Комисијата е овластена да донесе делегирани акти согласно член 128, да го менува и дополнува Анекс IX и ако е применливо, Анекс III, по потреба заради технички, оперативен и научен развој или докази за воздушните операции, со цел и до степен кои се потребни за постигнување на целите наведени во член 1.

ОДДЕЛ VIII

Воздухоплови кои операторите од трети земји ги користат во, во рамките на или надвор од Унијата

Член 59

Важечки правила

Без штета по наведеното во точка 1 од Анекс VIII и правилата кои се усвоени врз основа на член 44(1) точка (а), воздухопловите наведени во член 2(1) точка (в), како и нивните екипажи и оператори се придржуваат кон важечките стандарди на ICAO.

Ако нема такви стандарди, тие воздухоплови, нивните екипажи и оператори се придржуваат:

- (а) што се однесува на воздухопловите, освен воздухопловите без екипаж, кон битните услови поставени во Анексите II, IV и V;
- (б) што се однесува на воздухопловите без екипаж, кон битните услови поставени во Анекс IX и ако тоа се предвидува со делегираните акти наведени во член 61, кон битните услови поставени во Анексите II, IV и V.

Меѓутоа, вториот потстав не се применува ако тие битни услови се спротивни на правата на трети земји согласно меѓународни конвенции.

Член 60

Придржување

1. Операциите на воздухопловите наведени во член 2(1) точка (в), за комерцијалниот воздушен превоз подлежат на издавање на уверение и им се издава одобрение.

Тоа одобрение се издава по поднесено барање, ако подносителот на барањето ја докажал својата способност и расположливост со средства за извршување на одговорностите кои се поврзани со летањето на тој воздухоплов во склад со условите утврдени во член 59. Во одобрението се наведуваат правата кои му се даваат на операторот, како и опсегот на операциите.

2. Ако се предвидува со делегираните акти наведени во член 61, операциите на воздухопловите наведени во член 2(1) точка (в), кои не се комерцијален воздушен превоз, подлежат на издавање на уверение и за нив се издава одобрение.

Тоа одобрение се издава по поднесено барање, ако подносителот на барањето ја докажал својата способност и расположливост со средства за извршување на одговорностите кои се поврзани со летањето на тој воздухоплов во склад со условите утврдени во член 59.

Во одобрението се наведуваат правата кои му се даваат на операторот и опсегот на операциите.

По пат на отстапување од наведеното во првиот потстав на овој став, ако тоа се предвидува во делегираните акти наведени во член 61, на операторите на воздухоплови наведени во член 2(1) точка (в), кои се ангажирани во операции кои не се комерцијален воздушен превоз, им се дозволува да дадат изјава за нивната способност и располагање со средства за извршување на одговорностите кои се поврзани со летањето на тој воздухоплов во склад со условите утврдени во член 59.

3. Освен за операциите на воздухопловите без екипаж, одобренијата и изјавите наведени во ставовите 1 и 2 не се бараат, што се однесува на воздухоплови кои само прелетуваат преку територијата на која се применуваат Договорите.

Член 61 **Делегирани права**

1. За воздухопловите наведени во член 2(1) точка (в), како и за екипажот на воздухопловите и нивните оператори, Комисијата е овластена да донесе делегирани акти согласно член 128, во кои се утврдуваат детални правила во врска со:

- (а) издавање на одобренијат на воздухопловите, што се однесува на оние за кои нема стандардно уверение на ИКАО за пловидбеност, или за издавање на одобренија на пилотите кои немаат стандардна дозвола на ИКАО, да летаат во, во рамките на, или надвор од, територијата на која се применуваат Договорите;
- (б) посебните услови за летање на воздухоплов во склад со член 59;
- (в) алтернативни услови за случаи кога не е можно придржување кон стандардите и условите наведени во член 59 или опфаќа непропорционален напор на

операторот, обезбедувајќи истовремено дека целите на односните стандарди и услови се исполнети;

- (г) условите за издавање, одржување, изменување и дополнување, ограничување, привремено одземање или повлекување на одобренијата наведени во член 60 и за ситуациите во кои, заради постигнување на целите наведени во член 1 и земајќи ја природата на односната активност и ризиците по истата, се бараат такви одобренија или се дозволува давање на изјави, ако е применливо. Во тие услови се земаат предвид уверенијата кои ги издава земјата на регистрација, земјата на операторот и во случај на воздухоплови без екипаж, земјата во која се наоѓа опремата за далечинско управување со воздухопловите без екипаж и кои се без штета по Регулатива (ЕЗ) бр. 2111/2005 и по актите за спроведување кои се усвоени врз основа на истата;
- (д) правата и одговорностите на имателите на одобренија наведени во член 60(1) и (2) и по потреба, на операторите кои дале изјави согласно член 60(2).

2. При усвојување на правилата наведени во став 1, Комисијата обезбедува, особено:

- (а) дека, по потреба, се користат препорачаните практики и документи со упатства на ИКАО;
- (б) дека ниеден услов не го надминува она што се бара согласно оваа регулатива од воздухопловите наведени во член 2(1) точка (б)(i) и од екипажите и операторите на тие воздухоплови;
- (в) дека постапката за добивање на одобренијата наведени во член 60(1) и (2) е едноставна, пропорционална, ефикасна и исплатлива и дозволува докажување на придржување, кои се пропорционални на сложеноста на операцијата и ризиците поврзани со таа операција. Комисијата особено обезбедува дека се земаат предвид:
 - (i) резултатите од Универзалната програма на ИКАО за ревизија на надзорот врз безбедноста;
 - (ii) информациите кои се собираат од програмите за инспекциски прегледи на платформа, утврдени согласно делегираните акти наведени во член 62(13) и актите за спроведување наведени во член 62(14);
 - (iii) другите признати информации за безбедносниот аспект што се однесуваат на односниот оператор;
- (vi) уверенијата кои се издаваат согласно законите на трета земја.
- (г) дека се земаат предвид аспектите поврзани со ATM/ANS.

ПОГЛАВЈЕ IV

**ЗАЕДНИЧКО ИЗДАВАЊЕ НА УВЕРЕНИЈА, НАДЗОР И
СИСТЕМИ ЗА СПРОВЕДУВАЊЕТО НА
ПРИНУДНИТЕ МЕРКИ**

Член 62

Издавање на уверенија, надзор и спроведување на принудни мерки

1. Комисијата, Агенцијата и земјите—членки соработуваат во рамките на европскиот систем за безбедност на воздухопловството, со цел да се обезбеди придржување кон оваа регулатива и кон делегираните акти и актите за спроведување, кои се усвоени врз основа на оваа регулатива.

2. Со цел да се обезбеди придржување кон оваа регулатива и делегираните акти и актите за спроведување, кои се усвоени врз основа на оваа регулатива, Агенцијата и националните надлежни органи:

- (а) ги примаат и проценуваат барањата кои им се доставени и по потреба, издаваат или обновуваат уверенија и ги примаат изјавите кои им се доставени, согласно Поглавје III;
- (б) вршат надзор врз имателите на уверенија, физичките или правни лица кои поднесуваат изјави и на производите, деловите, опремата, системите на ATM/ANS и составните делови на ATM/ANS, уредите за симулирање на лет и аеродромите кои подлежат на оваа регулатива;
- (в) ги спроведуваат потребните истраги, инспекциски прегледи, вклучувајќи ги и инспекциските прегледи на платформа, ревизиите и други активности за следење со цел да утврдат дали физичките или правни лица кои подлежат на оваа регулатива евентуално ги прекршиле условите утврдени во оваа регулатива и во делегираните акти и актите за спроведување, усвоени врз основа на оваа регулатива;
- (г) ги преземаат сите мерки за спроведување на принудните мерки, вклучувајќи го и менувањето и дополнувањето, ограничувањето, привременото одземање или повлекување на уверенијата кои тие ги издале, приземјувањето на воздухоплови и изрекувањето на казни со цел прекинување на утврдените прекршувања;
- (д) ги забрануваат, ограничуваат или ги ставаат под одредени услови активностите наведени во Поглавје III, во интерес на безбедноста;
- (ѓ) обезбедуваат соодветно ниво на квалификации на нивниот персонал, кој е вклучен во задачите за издавање на уверенија, надзорот и спроведувањето на принудни мерки, вклучително и преку обезбедување на соодветна обука.

3. Земјите—членки обезбедуваат дека нивните национални надлежни органи се независни при носење на технички одлуки за издавање на уверенија, надзор и спроведување на принудни мерки и дека ги вршат своите задачи непристрасно и транспарентно и дека се организирани, имаат персонал и со нив се управува соодветно. Исто така, земјите—членки обезбедуваат дека нивните национални надлежни органи располагаат со потребните ресурси и способности за ефикасно

извршување на задачите кои им се доделени согласно оваа регулатива.

4. Одговорностите за задачите во врска со издавање на уверенија, надзор и спроведување на принудни мерки наведено во став 2 се утврдуваат согласно овој став.

Агенцијата одговара кога овие задачи ѝ се доделени согласно членовите 77 и 82 и кога тие задачи ѝ се доделени согласно членовите 64 и 65.

Меѓутоа, ако земја-членка одобри изземање согласно член 41(6), во тој случај член 80(1) точка (а) повеќе не се применува, а таа земја-членка одговара за надзорот и спроведување на принудни мерки што се однесува на односниот давател на услуги ATM/ANS како што се предвидува во тоа изземање.

Националниот надлежен орган на земјата-членка во која се наоѓа аеродромот е одговорен за оние задачи што се однесува на уверението на аеродромот наведено во член 34(1) и уверението на операторот на аеродромот наведено во член 37(1).

Исто така, националниот надлежен орган е одговорен за задачите за надзор и спроведување на принудни мерки што се однесува на организациите за давање на услуги за опслужување на земја или AMS на аеродромот.

Во сите останати случаи, националниот надлежен орган на земјата-членка во која физичкото или правното лице поднело барање за издавање на уверение или во која дава изјава, има свое главно деловно седиште или, ако тоа лице нема главно деловно седиште, во која има престој или место на основање, е одговорен за тие задачи, освен ако со ефикасното извршување на задачите кои се однесуваат на издавање на уверенија, надзорот и спроведувањето на принудни мерки не се бара нивно доделување на национален надлежен орган на друга земја-членка согласно деталните правила наведени во точка (г) од став 14.

Меѓутоа, ако со актите за спроведување наведени во став 15 се предвидува така:

- (а) тогаш воздухопловно-медицинските испитувачи, воздухопловно-медицинските центри и стручњаци по општа медицина се одговорни за издавање на уверение за здравствена способност на пилоти наведено во член 21(1) и на уверение за здравствена способност на контролор на летање наведено во член 49(1);
- (б) тогаш организациите за обука на кабинскиот персонал на кои ѝм е издадено одобрение согласно член 24 и операторите на воздухопловите на кои ѝм е издадено уверение согласно член 30 се одговорни за издавање на потврди за кабински персонал наведени во член 22.

5. Земјите-членки можат да одлучат дека, по пат на отстапување од наведеното во став 4, нивните национални надлежни органи се заеднички одговорни за задачите кои се однесуваат на издавање на уверенија, надзор и спроведување на принудни мерки што се однесува на оператор на воздухоплов вклучен во комерцијалниот воздушен транспорт ако се исполнети и двата од следните услови:

- (а) таква заедничка одговорност се предвидува во спогодба склучена помеѓу тие земји-членки пред 1 јануари 1992 година;

(б) тие земји–членки обезбедиле дека нивните национални надлежни органи ефикасно ги извршуваат тие задачи во склад со оваа регулатива и делегираните акти и актите за спроведување, кои се усвоени врз основа на оваа регулатива.

Засегнатите земји–членки, најдоцна до 12 март 2019 година, ја известуваат Комисијата и Агенцијата за одлуката за заедничка одговорност и им ги доставуваат сите релевантни информации, особено за спогодбата спомната во точка (а) и за мерките кои се преземаат за да се обезбеди дека овие задачи се извршуваат ефикасно во согласност со точка (б).

Ако Комисијата, после извршени консултации со Агенцијата, смета дека не се исполнети условите кои се наведени во првиот потстав, Комисијата усвојува акти за спроведување со кои се утврдува нејзината одлука за таа цел. Откако Комисијата ги известила односните земји–членки за тие акти за спроведување, тие земји–членки веднаш ја менуваат или повлекуваат нивната одлука за заедничка одговорност и за тоа ја известуваат Комисијата и Агенцијата.

Агенцијата ги внесува во базата на податоци наведена во член 74, сите одлуки на Комисијата и на земјите–членки за кои е известена согласно овој став.

6. Надзорот кој го вршат Агенцијата и националните надлежни органи е континуиран и се заснова врз приоритети кои се утврдуваат во врска со ризиците по цивилното воздухопловство.

7. Кога се вршат инспекциски прегледи на платформа наведени во став 2 точка (в), Агенцијата соработува со националниот надлежен орган на земјата членка на територијата на која се врши инспекцискиот преглед на платформа.

8. Агенцијата управува и ги користи алатките и постапките кои се потребни за собирање, размена и анализа на информациите поврзани со безбедноста кои се добиваат од инспекциските прегледи на платформа наведени во став 2 точка (в).

9. Со цел да го олеснат ефикасното вршење на своите задачи поврзани со издавање на уверенија, надзор и спроведување на принудни мерки, Комисијата, Агенцијата и националните надлежни органи ги разменуваат релевантните информации, вклучувајќи ги и оние за можни или утврдени прекршувања.

10. Агенцијата поттикнува заедничко разбирање и примена на условите кои се содржат во оваа регулатива и во делегираните акти и актите за спроведување кои се усвоени врз основа на оваа регулатива, меѓу другото, преку изработка на материјал со упатства наведени во член 76(3) во консултации со националните надлежни органи.

11. Секое правно или физичко лице што подлежи на оваа регулатива може да ја извести Агенцијата за сите наводни разлики во примената на правилата помеѓу земјите–членки. Ако таквите разлики сериозно ги попречуваат активностите на тие лица, или на поинаков начин предизвикуваат големи разлики, Агенцијата и националните надлежни органи на односните земји–членки соработуваат со цел да ги разгледаат и ако е потребно, итно да ги отстранат тие разлики. Онаму каде тие разлики не може да се отстранат, Агенцијата го изложува случајот пред Комисијата.

12. Агенцијата и националните надлежни органи ги преземаат потребните и ефикасни мерки за подигање и поттикнување на свесноста за безбедноста на цивилното воздухопловство и ширење на информациите поврзани со безбедноста кои се важни за спречување на несреќи и инциденти.

13. Што се однесува на задачите на Агенцијата кои се поврзани со издавање на уверенија, надзор и спроведување на принудни мерки согласно оваа регулатива, Комисијата е овластена да усвојува делегирани акти согласно член 128, во кои се утврдуваат детални правила за:

- (а) условите за извршување на издавањето на уверенија и за спроведување на истраги, инспекциски прегледи, ревизии и други активности за следење кои се потребни да се обезбеди ефикасен надзор од страна на Агенцијата врз физичките и правни лица, производите, деловите, опремата, системите на ATM/ANS и составните делови на ATM/ANS, уредите за симулирање на лет и аеродромите кои подлежат на оваа регулатива;
- (б) условите за вршење на инспекциски прегледи на платформа од страна на Агенцијата и за приземјување на воздухоплов кога воздухопловот, неговиот оператор или неговиот екипаж не се придржуваат кон условите на оваа регулатива или делегираните акти и актите за спроведување, кои се усвоени врз основа на оваа регулатива;
- (в) условите согласно кои активностите кои се уредуваат во Поглавје III може да се забранат, ограничат или да подлежат на определени услови во интерес на безбедноста;
- (г) условите под кои Агенцијата согласно член 76(6) ги издава и шири задолжителните информации и препораки, со цел да се обезбеди безбедноста на активностите кои се уредуваат во Поглавје III;
- (д) условите под кои Агенцијата согласно член 77 ги издава и шири задолжителните информации за да се обезбеди континуирана пловидбеност и компатибилност на производите, деловите, невградената опрема и опремата за далечинско управување на воздухопловите со околината, и условите за одобрување на алтернативните начини за придржување кон тие задолжителни информации;
- (ѓ) условите и постапките за акредитација која Агенцијата ја издава на квалификуваните субјекти за потребите на наведеното во член 69.

14. Со цел да се обезбеди униформно спроведување на, и придржување кон, ставовите од (2) до (9) на овој член, што се однесува на задачите на националните надлежни органи во врска со издавање на уверенија, надзор и спроведување на принудни мерки согласно оваа регулатива, Комисијата, врз основа на начелата утврдени во член 4 и заради постигнување на целите од член 1, усвојува акти за спроведување со кои се утврдуваат детални одредби за:

- (а) правила и постапки за издавање на уверенија и за спроведување на истрагите, инспекциските прегледи, ревизиите и другите активности за следење на

активностите кои се потребни да се обезбеди националниот надлежен орган ефикасно да врши надзор врз физичките и правни лица, производите, деловите, опремата, системите на ATM/ANS и составните делови на ATM/ANS, уредите за симулирање на лет и аеродромите кои подлежат на оваа регулатива;

- (б) правилата и постапките за вршење на инспекциски прегледи на платформаод страна на националниот надлежен орган и за приземјување на воздухоплов кога воздухопловот, неговиот оператор или неговиот екипаж не се придржуваат кон условите на оваа регулатива или делегираните акти и актите за спроведување, кои се усвоени врз основа на оваа регулатива;
- (в) правилата и постапките согласно кои активностите кои се уредуваат во Поглавје III може да се забранат, ограничат или да подлежат на определени услови во интерес на безбедноста;
- (г) во врска со став 4, правилата и постапките за распределба на одговорностите помеѓу националните надлежни органи, со цел да се обезбеди ефикасно извршување на задачите поврзани со издавањето на уверенија, надзорот и спроведување на принудни мерки;
- (д) правилата и постапките за акредитација која националниот надлежен орган ја издава на квалификуван субјект за потребите на наведеното во член 69.

Овие акти за спроведување се усвојуваат согласно процедурата за испитување наведена во член 127(3).

15. Со цел да се обезбеди униформно спроведување на и придржување кон, ставовите од (2) до (9) на овој член, што се однесува на задачите на Агенцијата и националните надлежни органи во врска со издавање на уверенија, надзор и спроведување на принудни мерки согласно оваа регулатива, Комисијата, врз основа на начелата утврдени во член 4 и заради постигнување на целите од член 1, усвојува акти за спроведување со кои се утврдуваат детални одредби за:

- (а) правила и постапки за собирање, размена и ширење на важните информации помеѓу Комисијата, Агенцијата и националните надлежни органи заради ефикасно извршување на нивните задачи кои се поврзани со издавање на уверенија, надзор и спроведување на принудни мерки, вклучувајќи ги и оние информации за можните и утврдени прекршувања;
- (б) правилата и постапките за квалификациите на персоналот на Агенцијата и националните надлежни органи, кои се вклучени во задачите за издавање на уверенија, надзор и спроведување на принудни мерки, како и на оној на организациите ангажирани во нивната обука;
- (в) правилата и постапките за административните системи и системите за управување на Агенцијата и националните надлежни органи поврзани со извршување на задачите за издавање на уверенија, надзор и спроведување на принудни мерки;
- (г) во врска со став 4 на овој член, правилата и постапките за распределба на одговорностите на овластените лекари - поединци за проценка на

воздухопловната здравствена способност и здравствените установи за воздухопловна медицина за издавање уверенија за здравствена способност на пилотите и уверенија за здравствена способност на контролорите на летање, како и условите под кои на лекарите специјалисти по општа медицина им се даваат вакви одговорности, со цел да се обезбеди ефикасно вршење на задачите поврзани со издавање на уверенија за здравствена способност за пилоти и контролори на летање.

- (д) во врска со став 4, правилата и постапките за распределба на одговорностите на организациите за обука на кабинскиот персонал и на операторите на воздухоплови за потребите за издавање на потврди на кабински персонал, со цел да се обезбеди ефикасно вршење на задачите поврзани со издавање на потврди на кабинскиот персонал.

Овие акти за спроведување се усвојуваат согласно процедурата за испитување наведена во член 127(3).

Член 63

Здружение на воздухопловни инспектори

1. Агенцијата, во соработка со националните надлежни органи, воспоставува механизам за доброволно здружување и споделување на инспектори и друг персонал чија стручност е соодветна за вршење на задачите за издавање на уверенија согласно оваа регулатива;

За таа цел, Агенцијата, во соработка со националните надлежни органи, ги утврдува потребните профили на квалификациите и искуството врз основа на кои тие органи и Агенцијата ги определува, во зависност од расположливоста на кандидатите за учество во механизмот на здружување и споделување во својство на европски воздухопловни инспектори.

2. Агенција и секој национален надлежен орган може да побараат помош од здружението на европски воздухопловни инспектори во извршувањето на активностите за надзор и издавање на уверенија. Агенцијата ги координира одговорите на овие барања и изработува соодветни процедури за таа намена, во консултации со националните надлежни органи.

3. Европските воздухопловни инспектори ги вршат своите активности за надзор и издавање на уверенија под контрола, упатства и одговорност на Агенцијата или националниот надлежен орган кој ја бара нивната помош.

4. Трошоците за помошта која ја даваат европските воздухопловни инспектори ги сноси надлежниот орган кој бара помош.

Надлежниот орган може да донесе одлука да ја финансира таа помош со средства од давачките кои ги фактурира и собира врз основа на правилата кои се утврдени согласно став 6 точка (в), од правните или физички лица кои биле предмет на активностите за издавање на уверение или надзор кои ги извршиле тие европски воздухопловни инспектори.

Во таков случај, надлежниот орган го префрла наплатениот износ на надлежниот орган кој ја обезбедил помошта.

5. Секоја изјава, запис и извештај од европските воздухопловни инспектори кои ги вршат своите активности согласно овој член, во сите аспекти се третираат како еднакви на оние од националните инспектори и претставуваат прифатливи докази во административни или судски постапки.

6. Што се однесува на механизмот за здружување и споделување спомнат во став 1 на овој член, Комисијата може да усвои акти за спроведување во кои се утврдуваат детални правила во врска со:

- (а) правилата и постапките согласно кои Агенцијата и националните надлежни органи бараат, добиваат или даваат помош преку тој механизам;
- (б) правилата и постапките за овластувања на, и деталните правила кои се важечки за, европските воздухопловни инспектори, кога даваат таква помош;
- (в) правилата и постапките за утврдување и наплата на давачките спомнати во став 4 на овој член.

Овие акти за спроведување се усвојуваат согласно процедурата за испитување наведена во член 127(3).

Член 64

Прераспределба на одговорноста на барање на земји–членки

1. Земја–членка може да побара од Агенцијата да ги извршува задачите кои се поврзани со издавање на уверенија, надзор и спроведување на принудни мерки наведени во член 62(2) што се однесува на било кое физичко или правно лице, воздухоплов, опрема на аеродром која е поврзана со безбедноста, системите на ATM/ANS и составните делови на ATM/ANS, уредите за симулирање на лет и аеродромите за кои е одговорна односната земја–членка согласно оваа регулатива и делегираните акти и актите за спроведување, кои се усвоени врз основа на оваа регулатива.

Откако Агенцијата ќе прифати вакво барање, таа станува надлежниот орган кој е одговорен за задачите кои се опфатени во барањето, а земјата–членка која го поднела барањето се ослободува од одговорноста поврзана за тие задачи.

Во врска со исполнување на одговорноста на Агенцијата за тие задачи, се применуваат Поглавјата IV и V.

2. Земја–членка може да побара од друга земја–членка да ги извршува задачите кои се поврзани со издавање на уверенија, надзор и спроведување на принудни мерки наведени во член 62(2) што се однесува на било кое физичко или правно лице, воздухоплов, опрема на аеродром која е поврзана со безбедноста, системите на ATM/ANS и составните делови на ATM/ANS, уредите за симулирање на лет и

аеродромите за кои е одговорна односната земја—членка согласно оваа регулатива и делегираните акти и актите за спроведување, кои се усвоени врз основа на оваа регулатива.

Откако земјата—членка ќе прифати вакво барање, таа станува надлежниот орган кој е одговорен за задачите кои се опфатени во барањето, а земјата—членка која го поднела барањето се ослободува од одговорноста за тие задачи.

Во врска со исполнување на таа одговорност за задачите кои се прераспределени согласно овој став се применуваат Поглавја II и IV и членовите 131 и 132, како и соодветните важечки одредби од националното право на земјата—членка која го прифаќа барањето.

3. Што се однесува до спроведување на принудни мерки, земјите—членки кои го прифатиле барањето, или Агенцијата, се одговорни само за прашањата кои се поврзани со постапките кои водат до усвојување на одлуки од страна на националниот надлежен орган на таа земја—членка, или Агенцијата, а кои се однесуваат на задачите за издавање на уверенија и надзор кои ѝ се доделени согласно овој член, како и на примената на тие одлуки. За сите останати прашања во врска со спроведувањето на принудни мерки, прераспределбата на одговорности што се предвидува во оваа регулатива и во делегираните акти и актите за спроведување, кои се усвоени врз основа на оваа регулатива, останува неизменета.

4. Агенцијата или земја—членка, во зависност од случајот, ги прифаќаат само барањата наведени во став 1 или 2, ако Агенцијата или националниот надлежен орган на односната земја—членка сметаат дека ги има потребните ресурси и дека може ефикасно да ги исполни одговорностите за односните задачи.

5. Ако земја—членка сака да го применува став 1 или 2, таа со Агенцијата или со друга земја—членка, зависно од случајот, склучува детални договори за прераспределбата на одговорностите за односните задачи. Физичките и правни лица на кои се однесува прераспределбата и во случај на прераспределбата спомната во став 2, Агенцијата се консултира за тие детални договори пред истите да се финализираат. Во тие детални договори јасно се утврдуваат задачите кои се прераспределуваат и ги опфаќаат правните, практичните и административните аранжмани кои се потребни да се обезбеди уреден пренос и ефективно и непречено продолжување на извршување на односните задачи, во склад со оваа регулатива и делегираните акти и актите за спроведување кои се усвоени врз основа на оваа регулатива, како и непречено продолжување на активностите кои ги преземаат односните физички и правни лица. Во деталните договори исто така се опфатени и одредби за преносот на релевантните технички записи и документација.

Агенцијата и односната земја—членка или земји—членки, во зависност од случајот, обезбедуваат дека прераспределувањето на одговорноста за задачите се врши согласно тие детални договори.

6. Агенцијата во базата на податоци, воспоставена согласно член 74, става на располагање список на земји—членки кои ги применуваат ставовите 1 и 2 на овој член. Во тој список јасно се наведуваат прераспределените задачи и надлежниот орган одговорен за задачите после нивната прераспределба.

Агенцијата води сметка за прераспределбата на одговорноста за задачите при вршење на инспекциски прегледи и други активности за следење согласно член 85.

7. Прераспределбите на одговорностите согласно овој член се без штета по правата и обврските на земјите—членки согласно Чикашката конвенција.

Ако земја—членка ја прераспределува, согласно овој член, одговорноста за задачите кои ѝ се доделени согласно Чикашката конвенција, таа го известува ИКАО за фактот дека Агенцијата или друга земја—членка ги врши во нејзино име функциите и должностите кои ѝ се доделени согласно Чикашката конвенција.

8. Земја—членка која ја прераспределила одговорноста за задачите на Агенцијата или друга земја—членка согласно став 1 или 2, во секое време може да одлучи да ја повлече прераспределбата. Во тој случај, ставовите 4, 5, 6 и вториот потстав од став 7 се применуваат *mutatis mutandis*.

Член 65

Прераспределба на одговорноста на барање на организации кои делуваат во повеќе од една земја—членка

1. Организација може да побара од Агенцијата да делува како надлежен орган одговорен за задачите кои се поврзани со издавање на уверенија, надзор и спроведување на принудни мерки што се однесува на таа организација по пат на отстапување од наведеното во член 62(4), ако организацијата има уверение или има право да поднесе барање за уверение согласно Поглавје III до националниот надлежен орган од една земја—членка, но која има или планира да има значителен дел од објектите и персоналот кои се опфатени во тоа уверение, а кои се наоѓаат во една или повеќе други земји—членки.

Исто така, вакво барање може да поднесат две или повеќе организации, кои сочинуваат дел од деловна група, при што секоја од нив има деловно седиште во различна земја—членка и секоја од нив има уверение или има право да поднесе барање за уверение согласно Поглавје III за истиот вид на воздухопловна активност.

2. Барањето спомнато во став 1, организациите го испраќаат до Агенцијата и до националните надлежни органи на земјите—членки, во кои се наоѓа главното деловно седиште.

По приемот на таквото барање, Агенцијата и односните национални надлежни органи веднаш меѓусебно се консултираат и ако треба, бараат дополнителни мислења од организациите кои го доставиле барањето. На тие консултации, Агенцијата и националните надлежни органи разгледуваат дали ќе ги користат инспекторите и другиот персонал кои им стои на располагање на односните национални надлежни органи во случај на спогодба за прераспределба.

Ако, после овие консултации, Агенцијата или односен национален надлежен орган смета дека барањето негативно би влијаело врз нивната способност за ефикасно извршување на задачите за издавање на уверенија, надзор и спроведување на

принудни мерки согласно оваа регулатива и делегираните акти и актите за спроведување, кои се усвоени врз основа на оваа регулатива, или на друг начин негативно би влијаело врз ефикасното функционирање на надлежниот орган, тие, во рок од најмногу 180 дена од денот на приемот на тоа барање, ги известува односните организации дека смета дека барањето би имало негативно влијание, наведувајќи го своето образложение. Дописот со известувањето исто така се проследува и до другата страна. Во тој случај, барањето се смета дека е одбиено.

3. Освен ако барањето не е одбиено согласно став 2, Агенцијата и односните национални надлежни органи склучуваат детални договори за прераспределбата на одговорноста за односните задачи. Организациите кои побарале од Агенцијата да делува како нивен национален надлежен орган се консултираат за тие детални договори. Во тие детални договори јасно се утврдуваат, најмалку, задачите кои се прераспределуваат, а во нив се опфатени и правните, практичните и административните аранжмани кои се потребни да се обезбеди уреден пренос и ефективно и непречено продолжување на извршување на односните задачи во склад со оваа регулатива и делегираните акти и актите за спроведување кои се усвоени врз основа на оваа регулатива, како и непречено продолжување на активностите кои ги преземаат односните организации. Во деталните договори исто така се опфатени и одредби за преносот на релевантните технички записи и документација.

Агенцијата и односната земја–членка или земји–членки, во зависност од случајот, обезбедуваат дека прераспределбата на одговорноста за задачите се врши согласно тие детални договори. При спроведувањето на тие договори, Агенцијата во најголема можна мерка ги користи услугите на инспекторите и другиот персонал кои стојат на располагање во земјите–членки.

4. По склучувањето на деталните договори согласно став 3, Агенцијата станува надлежен орган одговорен за задачите кои се опфатени во барањето, а односната земја–членка или земји–членки се ослободуваат од обврската за тие задачи. Што се однесува пак на извршувањето на одговорноста за прераспределените задачи од страна на Агенцијата, се применуваат Поглавјата IV и V.

5. Член 64(3), (6) и (7) се применуваат *mutatis mutandis* за секоја прераспределба за задачите согласно овој член.

6. Организациите во поглед на кои Агенцијата делува како надлежен орган согласно овој член, може да побараат земјите–членки во кои се наоѓа главното деловно седиште на тие организации повторно да ја преземат одговорноста за задачите кои се однесуваат на издавање на уверенија, надзор и спроведување на принудни мерки што се однесува на тие организации. Во тој случај, членовите од 64(4) до (7) се применуваат *mutatis mutandis*.

Член 66

Механизам за поддршка на надзорот

1. Ако се исполнети сите следни услови:

(а) резултатите од инспекциските прегледи и другите активности за следење кои ги

извршила Агенцијата согласно член 85, укажуваат на сериозна и постојана неспособност на земја-членка ефикасно да извршува определени или сите свои задачи за издавање на уверенија, надзор и спроведување на принудни мерки согласно оваа регулатива;

- (б) Комисијата побарала од односната земја-членка да ги отстрани недостатоците утврдени согласно точка (а);
- (в) земјата-членка не ги поправила недостатоците на задоволителен начини така што ситуацијата која произлегува од тоа ја загрозува безбедноста на цивилното воздухопловство,

односните земји-членки и Агенцијата, на барање на Комисијата, утврдуваат заедничка привремена програма за техничка помош со цел отстранување на утврдените недостатоци и да и се помогне на односната земја-членка повторно да ја врати својата способност да ги извршува задачите за издавање на уверенија, надзор и спроведување на принудни мерки кои се опфатени во оваа регулатива до завршување на фазата на поддршка. Во програмата за техничка помош се опфатени, особено, временската рамка на програмата, планирањето и извршувањето на задачите за издавање на уверенија, надзор и спроведување на принудни мерки во случаи кога биле утврдени недостатоци, обуката и квалификациите на односните инспектори и персонал, и организацијата на работата на националниот надлежен орган на односната земја-членка, ако тоа директно влијае врз утврдените недостатоци.

2. Односните земји-членки се одговорни за спроведувањето на програмата за техничка помош за отстранување на утврдените недостатоци. За таа цел, односната земја-членка соработува со Агенцијата при спроведувањето на таа програма за техничката помош, вклучувајќи го и издавањето на сите потребни упатства за национални надлежни органи и обезбедување на сите материјални средства кои се потребни за успешно извршување на програмата за помош.

За време на спроведувањето на програмата за техничка помош, односната земја-членка останува одговорна за задачите за издавање на уверенија, надзор и спроведување на принудни мерки согласно член 62(2). Агенцијата ги сноси своите трошоци кога дава помош на односната земја-членка.

Кога ја спроведува програмата за техничка помош, односната земја-членка, по потреба и со оглед на природата на недостатоците, го користи здружението на европските воздухопловни инспектори утврдено согласно член 63, квалификуваните субјекти согласно член 69, и можностите за обука кои се предвидуваат согласно член 92.

3. Агенцијата на Комисијата и останатите земји-членки им доставува ажурирани информации за напредокот остварен во спроведувањето на програмата за техничка помош.

4. Односната земја-членка ги вложува сите можни напори повторно да ја стекне својата способност за извршување на задачите за издавање на уверенија, надзор и спроведување на принудни мерки согласно оваа регулатива. Ако односната земја-членка утврди дека програмата за техничка помош не може да се спроведе како што е

планирано, таа ја известува Комисијата за тоа и или ги прераспределува своите одговорности за задачите за издавање на уверенија, надзор и спроведување на принудни мерки на Агенцијата или на друга земја—членка согласно член 64 или презема други мерки за решавање на недостатоците. Опсегот на прераспределбата е строго ограничен на она што е потребно за решавање на утврдените недостатоци. Агенцијата во базата на податоци воспоставена согласно член 74 ги вклучува информациите за задачите кои се прераспределени и ги објавува тие информации.

5. Овој член е без штета по примената на други мерки, вклучувајќи го и член 67 од оваа регулатива и Регулотива (ЕЗ) бр. 2111/2005.

Член 67

Период на важност и признавање на уверенија и изјави

1. Уверенијата кои ги издава Агенцијата или националните надлежни органи, и изјавите кои ги даваат физичките и правни лица согласно оваа регулатива и делегираните акти и актите за спроведување, кои се усвоени врз основа на оваа регулатива исклучиво подлежат на правилата, условите и постапките утврдени во оваа регулатива и националните административни услови и важат и се признаваат во сите земји—членки без дополнителни услови или процена.

2. Ако Комисијата смета дека правно или физичко лице на кое му е издадено уверение или кое дало изјава повеќе не се придржува кон важечките услови на оваа регулатива или делегираните акти и актите за спроведување, кои се усвоени врз основа на оваа регулатива, Комисијата, врз основа на препорака од Агенцијата, бара од земјата—членка одговорна за надзорот врз тоа лице да преземе соодветни поправни мерки и заштитни мерки, вклучувајќи ограничување или привремено одземање на уверението. Комисијата усвојува акти за спроведување во кои се содржи таа одлука. Овие акти за спроведување се усвојуваат согласно советодавната постапка наведена во член 127(2). Заради оправдани крајно нужни причини кои се однесуваат на безбедноста, Комисијата веднаш усвојува важечки акти за спроведување согласно постапката наведена во член 127(4).

Од датумот на кој тој акт за спроведување влегува во сила, одноското уверение или изјава, по пат на отстапување од став 1, повеќе не се важечки, ниту се признаваат во сите земји—членки.

3. Ако Комисијата смета дека земјата—членка наведена во став 2 презела соодветни поправни активности и заштитни мерки, врз основа на препорака од Агенцијата, таа носи одлука дека одноското уверение или изјава повторно се важечки и се признаваат во сите земји—членки согласно став 1.

4. Членот е без штета по Регулотива (ЕЗ) бр. 2111/2005.

Член 68

Прифаќање на уверенија од трети земји

1. Агенцијата и националните надлежни органи можат или да издаваат уверенија

кои се предвидени во оваа регулатива и во делегираните акти и актите за спроведување кои се усвоени врз основа на оваа регулатива, врз основа на уверенија кои се издадени согласно законите на трета земја, или да ги прифатат уверенијата и другата релевантна документација со која се потврдува придржување кон правилата на цивилното воздухопловство, а кои се издадени согласно законите на трета земја, кога ваква можност се предвидува во:

- (а) меѓународни спогодби за признавање на уверенија, кои се склучени помеѓу Унијата и трета земја;
- (б) делегираните акти кои се усвоени врз основа на член 3; или
- (в) ако нема меѓународна спогодба и релевантни делегирани акти како што е наведено во точките (а) и (б) на овој став, и без штета по наведеното во член 140(б) на оваа регулатива, спогодба за признавање на уверенија склучена помеѓу земја—членка и трета земја пред влегување во сила на Регулатива (ЕЗ) бр. 1592/2002, за која е известена Комисијата и останатите земји—членки согласно член 9(2) точка (а) на Регулатива (ЕЗ) бр. 1592/2002 или член 12(2) точка (а) на Регулатива (ЕЗ) бр. 216/2008.

2. Со цел да се постигне и одржи доверба во регулаторните системи на трети земји, Агенцијата е овластена да ги врши потребните технички процени и евалуации на законите на трети земји и на странски воздухопловни власти. За потребите на вршење на тие процени и евалуации, Агенцијата може да склучи работни договори согласно член 90(2).

3. Комисијата е овластена да усвојува делегирани акти согласно член 128, во кои се утврдуваат детални правила што се однесува на прифаќање на уверенија и друга документација со кои се потврдува придржувањето кон правилата за цивилно воздухопловство, кои се издадени согласно законите на трета земја и се обезбедува еднакво ниво на безбедност на она кое се предвидува во оваа регулатива, вклучувајќи ги и условите и постапките за постигнување и одржување на потребната доверба во регулаторните системи на трети земји.

Член 69 **Квалификувани субјекти**

1. Агенцијата и националните надлежни органи можат да ги доделат нивните задачи поврзани со издавање на уверенија и надзор согласно оваа регулатива на квалификувани субјекти кои, согласно делегираните акти наведени во член 62(13) точка (г) или актите за спроведување наведени во точка (д) од првиот потстав на член 62(14), се акредитирани дека се во согласност со критериумите утврдени во Анекс VI.

Без штета по наведеното во став 4, Агенцијата и националните надлежни органи, кои може да ги користат квалификуваните субјекти, воспоставуваат систем за таа акредитација и за процената за придржување на квалификуваните субјекти кон тие критериуми, како и во моментот на акредитација и континуирано после тоа.

Квалификуваниот субјект се акредитира или поединечно од страна на Агенцијата или

национален надлежен орган, или заеднички од страна на два или повеќе национални надлежни органи или од страна на Агенцијата и еден или повеќе национални надлежни органи.

2. Агенцијата или националниот надлежен органили органи, што е соодветно, ја изменуваат и дополнуваат, ограничуваат, привремено одземаат или повлекуваат акредитацијата на квалификуван субјект на кој и дале акредитација, кога тој субјект повеќе не се придржува кон критериумите утврдени во Анекс VI.

3. Агенцијата или националниот надлежен орган или органи кои даваат акредитација на квалификуван субјект може да му доделат право да издава, продолжува, изменува и дополнува, ограничува, привремено одзема и да повлекува уверенија, или да прима изјави во име на Агенцијата или националните надлежни органи. Тоа право се внесува во опсегот на акредитацијата.

4. Агенцијата и националните надлежни органи ги признаваат, без дополнителни услови или проценка, акредитивите на квалификуваните субјекти кои Агенцијата и другите национални надлежни органи им ги доделиле согласно став 1.

Меѓутоа, Агенцијата и националните надлежни органи не се обврзани да го користат целиот опсег на акредитацијата која им ја дал друг национален надлежен органи или Агенцијата, ниту да го користат целиот опсег на правата кои на тој квалификуван субјект му ги дава друг национален надлежен орган или Агенцијата согласно став 3.

5. Агенцијата и националните надлежни органи ги разменуваат информациите за акредитациите кои се дадени, ограничени, привремено одземени и повлечени, вклучувајќи ги и информациите за опсегот на акредитацијата и правата кои се даваат. Тие информации Агенцијата ги става на располагање преку базата на податоци спомната во член 74.

Член 70

Одредби за заштита

1. Со оваа регулатива и делегираните акти и актите за спроведување кои се усвоени врз основа на оваа регулатива не се спречува земја—членка веднаш да реагира на проблем кој се однесува на безбедноста на цивилното воздухопловство, ако се исполнети сите од следните услови:

- (а) проблемот опфаќа сериозен ризик по безбедноста, а за негово решавање потребно е итно делување од страна на таа земја—членка;
- (б) земјата—членка не може на соодветен начин да го реши проблемот во склад со оваа регулатива и делегираните акти и актите за спроведување, кои се усвоени врз основа на оваа регулатива;
- (в) превземеното дејство е пропорционално на сериозноста на проблемот.

Во таков случај, односната земја—членка веднаш ја известува Комисијата, Агенцијата и останатите земји—членки, преку базата на податоци воспоставена согласно член 74,

за преземените мерки, времетраењето на истите и причините за преземање на истите.

2. Откако Агенцијата ќе го прими известувањето спомнато во став 1 на овој член, таа, без непотребно одлагање, проценува дали се исполнети условите кои се утврдени во став 1 на овој член.

Ако Агенцијата смета дека тие услови се исполнети, таа проценува, без непотребно одлагање, дали е во состојба да го реши проблемот кој го утврдила земјата—членка со носење на одлуките наведени во првиот потстав на член 76(4), избегнувајќи ја со тоа потребата за мерките кои ги преземаат земјите—членки. Онаму каде Агенцијата смета дека таа може да го реши проблемот на таков начин, таа носи соодветна одлука и за тоа ги известува земјите—членки преку базата на податоци воспоставена согласно член 74. Ако таа смета дека проблемот не може да се реши на тој начин, таа и препорачува на Комисијата дека ќе измени и дополни кој било делегиран акт или акт за спроведување кои се усвоени врз основа на оваа регулатива, на начин за кој смета дека е потребен што се однесува на примената на став 1 на овој член.

Ако Агенцијата смета дека тие услови не се исполнети, таа, веднаш, на Комисијата и доставува препорака во врска со резултатот од таа промена. Агенцијата ја внесува таа препорака во базата на податоци воспоставена согласно член 74.

3. Комисијата, имајќи ја предвид препораката на Агенцијата наведена во третиот потстав од став 2, проценува дали се исполнети условите утврдени во став 1.

4. Онаму каде смета дека тие услови не се исполнети или не се согласува со резултатот од процената од страна на Агенцијата, Комисијата, без непотребно одлагање, усвојува акти за спроведување во кои се содржани нејзината одлука и утврдувањето на наодите за таа цел. Овие акти за спроведување се објавуваат во *Службениот весник на Европската унија*, а Агенцијата ги внесува во базата на податоци воспоставена согласно член 74.

По известувањето за актите за спроведување со кои се потврдува дека не се исполнети тие услови, односната земја—членка веднаш ја укинува мерката која е преземена согласно став 1.

Член 71

Одредби за флексибилноста

1. Земјите—членки можат на секое физичко или правно лице што подлежи на оваа регулатива да одобрат изземања од условите кои се важечки за тоа лице согласно Поглавје III, кои не се битните услови утврдени во тоа Поглавје, или на делегираните акти или актите за спроведување, кои се усвоени врз основа на тоа Поглавје, во случај на итни непредвидени околности кои влијаат врз тие лица или итни оперативни потреби на тие лица, ако се исполнети сите од следните услови:

- (а) не е можно на соодветен начин да се решат тие околности или потреби во склад со важечките услови;
- (б) безбедноста, заштитата на животната средина и придржувањето кон важечките

битни услови се обезбедуваат, ако е потребно преку примена на мерки за ублажување;

- (в) земјите—членки, колку што е можно повеќе, го ублажуваат секое можно нарушување на пазарните услови како последица на давање на изземање;
- (г) изземањето е ограничено во опсег и времетраење до степен кој е строго потребен и се применува на недискриминаторски начин.

Во таков случај, односната земја—членка веднаш ги известува Комисијата, Агенцијата и останатите земји—членки, преку базата на податоци воспоставена согласно член 74, за даденото изземање, времетраењето на истото, причината за давање и ако е применливо, потребните мерки за ублажување кои се применуваат.

2. Ако изземањето наведено во став 1 на овој член се дало за времетраење подолго од осум последователни месеци, или ако земја—членка повторно го дала истото изземање, а неговото вкупно времетраење надминува период од осум месеци, Агенцијата проценува дали се исполнети условите кои се утврдени во став 1 на овој член и, во рок од три месеци од датумот на приемот на последното известување спомнато во став 1 на овој член ѝ дава препорака на Комисијата што се однесува на резултатот од таа процена. Агенцијата ја внесува таа препорака во базата на податоци воспоставена согласно член 74.

Во таков случај, Комисијата, имајќи ја предвид таа препорака, проценува дали се исполнети тие услови. Ако таа смета дека тие услови не се исполнети или ако не се сложува со резултатот на процената од Агенцијата, Комисијата, во рок од 3 месеци од датумот на приемот на таа препорака, усвојува акти за спроведување во кои се содржи нејзината одлука за таа цел. Овие акти за спроведување се објавуваат во *Службениот весник на Европската унија*, а Агенцијата ги внесува во базата на податоци наведена во член 74.

По известувањето за акт за спроведување со кој се потврдува дека тие услови се исполнети, односната земја—членка веднаш го повлекува изземањето што го дала согласно став 1 на овој член.

3. Ако земја—членка смета дека придржувањето кон важечките битни услови утврдени во Анексите може да се докаже со други средства, освен со оние утврдени во делегираните акти и актите за спроведување кои се усвоени врз основа на оваа регулатива и дека тие средства претставуваат значителни предности во поглед на безбедноста на цивилното воздухопловство или за ефикасноста на лицата кои се предмет на оваа регулатива или за односните надлежни органи, таа може да ѝ достави на Комисијата и Агенцијата, преку базата на податоци воспоставена согласно член 74, образложено барање за изменување и дополнување на односните делегирани акти и акти за спроведување, како би се овозможило користење на тие други средства.

Во таков случај, Агенцијата, без непотребно одлагање, ѝ дава на Комисијата препорака за тоа дали барањето на земјата—членка ги исполнува условите утврдени во првиот потстав. Ако е потребно, како резултат на примената на овој став, Комисијата, веднаш и имајќи ја предвид таа препорака, размислува за изменување и дополнување на односните делегирани акти и акти за спроведување.

Член 72

Прибирање, размена и анализа на информации

1. Комисијата, Агенцијата и националните надлежни органи ги разменуваат сите информации кои им стојат на располагање од аспект на примената на оваа регулатива и делегираните акти и актите за спроведување кои се усвоени врз основа на оваа регулатива, кои се важни за другите страни за извршување на нивните задачи согласно оваа регулатива. Надлежните органи на земјите—членки на кои им е доверена истрагата, или анализата на настани, исто така, имаат право на пристап до тие информации за извршување на нивните задачи. Исто така, тие информации може да се доставуваат до заинтересирани страни согласно актите за спроведување наведени во став 5.

2. Без штета по Регулотива (ЕУ) бр. 996/2010 и (ЕУ) 376/2014, Агенцијата, на ниво на Унијата, го координира прибирањето, размената и анализата на информациите за прашања кои спаѓаат во опсегот на оваа регулатива, вклучувајќи ги и оперативните податоци за лет. За таа потреба, Агенцијата може да склучува договори за прибирање, размена и анализа на информации со физички и правни лица кои се предмет на оваа регулатива или со здруженија на тие лица. При прибирањето, размената и анализата на информациите и склучувањето и спроведувањето на тие договори, Агенцијата, колку што е можно, го ограничува административното оптоварување за односните лица и обезбедува соодветна заштита на информациите, вклучувајќи ги и сите лични податоци кои се содржат во истите согласно став 6 на овој член и на членовите 73(1), 123 и 132 на оваа регулатива.

3. Агенцијата, на барање ѝ помага на Комисијата во управувањето со европската централна база на податоци наведена во член 8 од Регулотива (ЕУ) бр. 376/2014.

4. На барање од Комисијата, Агенцијата ги анализира итните или важни прашања кои спаѓаат во опсегот на оваа регулатива. Ако е соодветно, националните надлежни органи соработуваат со Агенцијата за потребите за вршење на тие анализи.

5. Комисијата усвојува акти за спроведување во кои се утврдуваат детални правила за размената на информациите наведени во став 1 на овој став помеѓу Комисијата, Агенцијата и националните надлежни органи и за ширењето на тие информации до заинтересирани страни. Овие акти за спроведување се усвојуваат согласно постапката за испитување наведена во член 127(3).

Во деталните правила наведени во првиот потстав на овој став се зема предвид потребата:

- (а) на физичките и правни лица кои подлежат на ова регулатива, да им се достават информациите кои им се потребни за да се обезбеди придржување кон целите утврдени во член 1;
- (б) за ограничување на ширењето и користењето на информациите на она што е строго потребно за постигнување на целите утврдени во член 1;

(в) да се спречи информациите да се стават на располагање или да се користат со цел утврдување на вина или одговорност, без штета по важечкото национално кривично право.

6. Комисијата, Агенцијата и националните надлежни органи, како и физичките и правни лица и здруженијата на тие лица наведено во став 2 на овој член, согласно правото на Унијата и националното право, ги преземаат потребните мерки со цел да се обезбеди соодветна доверба на информациите кои ги примаат согласно овој член. Овој став е без штета по било кои построги услови за доверливост, кои се предвидуваат во Регулативите (ЕУ) бр. 996/2010, (ЕУ) бр. 376/2014, или други прописи на Унијата.

7. Со цел да се извести јавноста за општото ниво на безбедност на цивилното воздухопловство во Унијата, Агенцијата секоја година и кога постојат посебни околности, објавува извештај за безбедноста. Тој извештај содржи и анализа на општата состојба на безбедноста, напишана на едноставен и разбирлив јазик и во истиот се укажува на тоа дали постојат зголемени ризици по безбедноста.

Член 73

Заштита на изворот на информациите

1. Ако информациите наведени во член 72(1) и (2) се доставуваат до национален надлежен орган, изворот на тие информации се заштитува согласно правото на Унијата и националното право за заштита на изворот на информации поврзани со безбедноста на цивилното воздухопловство. Ако физичко лице ваквите информации ги доставува до Комисијата или Агенцијата, изворот на тие информации не се обелоденува и личните податоци на тој извор не се заведуваат заедно со доставените податоци.

2. Без штета по важечкото национално кривично право, земјите-членки се воздржуваат од преземање постапки во однос на ненамерни прекршоци, односно прекршоци без предумисла, за коишто тие дознале само затоа што истите се доставени согласно оваа регулатива и делегираните акти и актите за спроведување, кои се усвоени врз основа на оваа регулатива.

Првиот потстав не се применува во случаи на намерна злоупотреба или во случаи на очигледно, тешко и сериозно занемарување/непочитување на општиот ризик и краен недостаток на професионална одговорност да се постапи со внимание кое е очигледно потребно во околностите, кои причинуваат предвидлива штета на лице или имот, или кои сериозно го загрозуваат нивото на безбедноста на цивилното воздухопловство.

3. Земјите-членки можат да ги задржат или да донесат мерки за зајакнување на заштитата на изворите на информации наведено во став 1.

4. Вработените и лицата под договор, кои доставуваат информации во рамките на примената на оваа регулатива и делегираните акти и актите за спроведување кои се усвоени врз основа на оваа регулатива, не се предмет на никакви предрасуди од страна на нивниот работодавач или организацијата за која даваат услуги, врз основа на информациите кои ги доставуваат.

Првиот потстав не се применува во случаи на намерна злоупотреба или во случаи на очигледно, тешко и сериозно занемарување/непочитување на општиот ризик и краен недостаток на професионална одговорност да се постапи со внимание кое е очигледно потребно во околностите, кои причинуваат предвидлива штета на лице или имот, или кои сериозно го загрозуваат нивото на безбедноста на цивилното воздухопловство.

5. Со овој член не се спречува Комисијата, Агенцијата и земјите—членки да преземаат какво дејство кое е потребно за одржување или подобрување на безбедноста на цивилното воздухопловство.

6. Овој член е без штета по правилата за заштита на изворот на информации утврдени во Регулатива (ЕУ) бр. 996/2010 и (ЕУ) бр. 376/2014.

Член 74 **База на податоците**

1. Агенцијата, во соработка со Комисијата и националните надлежни органи, воспоставува и одржува база на податоци кои се потребни за обезбедување на делотворна соработка помеѓу Агенцијата и националните надлежни органи во врска со извршувањето на нивните задачи, кои се однесуваат на издавање на уверенија, надзор и спроведување на принудни мерки согласно оваа регулатива.

Таа база на податоци ги содржи информациите за:

- (а) уверенијата кои Агенцијата и национални надлежни органи ги издале и изјавите кои ги примиле согласно Поглавје III и член 64 и 65 и членовите од 77 до 82;
- (б) уверенијата кои квалификуваните субјекти во име на Агенцијата и национални надлежни органи ги издале и изјавите кои ги примиле согласно член 69(3);
- (в) акредитивите кои Агенцијата и национални надлежни органи им ги дале на квалификувани субјекти согласно член 69, вклучувајќи ги и информациите за опсегот на акредитацијата и доделените права;
- (г) мерките кои ги преземаат земјите—членки согласно член 2(6) и (7), како и соодветните одлуки на Комисијата;
- (д) одлуките на земјите—членки кои тие ги носат согласно член 2(8);
- (ѓ) одлуките на земјите—членки кои ги носат согласно член 41(5);
- (е) прераспределбата на одговорноста за задачите од страна на земјите—членки на Агенцијата или друга земја—членка согласно членовите 64 и 65, вклучувајќи ги и деталите за задачите за прераспределба;
- (ж) одлуките на Комисијата кои таа ги носи согласно член 67;
- (з) известувањата од националните надлежни органи за поединечните спецификации

за плановите за траење на лет, кои се доставуваат до Агенцијата врз основа на делегираните акти кои се усвоени согласно член 32(1) точка (б), и соодветните мислење на Агенцијата, кои таа ги дава согласно член 76(7);

- (с) известувањата од земјите–членки за мерките кои се преземени за итен одговор на проблем кој се однесува на безбедноста на цивилното воздухопловство и за доделување на изземања и соодветните препораки на Агенцијата и одлуки на Комисијата согласно членовите 70(1) и 71(1);
- (и) барања од земји–членки за други начини за придржување кон битните услови и соодветните препораки на Агенцијата согласно член 71(3);
- (ј) известувањата од Агенцијата и соодветните одлуки на Комисијата согласно член 76(4);
- (к) информациите кои им стојат на располагање на националните надлежни органи, а кои се однесуваат на активностите на воздухопловите кои се ангажирани во операции кои не се комерцијален воздушен превоз;
- (л) информациите кои се однесуваат на спроведувањето на меѓународните стандарди и препорачани практики спомнати во член 90(4);
- (љ) одлуките на земјите–членки и на Комисијата за кои постои известување согласно член 62(5), вклучувајќи ги и информациите за задачите кои се извршуваат заеднички;
- (м) изземањата кои ги даваат земјите–членки согласно член 42(6) и соодветните одлуки на Комисијата;
- (н) мерките на Агенцијата кои се однесуваат на летови над конфликтни области, а кои се применуваат согласно член 88(3);
- (њ) други информации кои може да се потребни за да се обезбеди делотворна соработка помеѓу Агенцијата и националните надлежни органи во врска со извршувањето на нивните задачи поврзани со издавање на уверенија, надзор и спроведување на принудни мерки согласно оваа регулатива.

2. Исто така, националните надлежни органи, овластените лекари – поединци за процена на воздухопловната здравствена способност и здравствените установи за воздухопловна медицина преку базата на податоци ги разменуваат информациите во врска со воздухопловната здравствена способност на пилотите. Сите такви информации кои претставуваат лични податоци, вклучувајќи ги и здравствените податоци, се ограничуваат на она што е строго потребно за да се обезбеди ефикасно издавање на уверенија и надзор врз пилотите согласно член 21.

3. Сите лични податоци, вклучувајќи ги и здравствените податоци, кои се вклучени во базата на податоци се чуваат само за период кој е потребен за целите за кои податоците се прибирале или за кои се обработени.

4. Земјите–членки и Агенцијата обезбедуваат дека субјектите чии лични податоци се обработуваат во базата на податоци се известуваат, *ex ante*, за тоа.

5. Земјите—членки и Агенцијата можат да го ограничат опсегот на правата на податоците кои подлежат на пристап, исправање и бришење на лични податоци кои се содржат во базата на податоци, само на она што е строго потребно за заштита на безбедноста на цивилното воздухопловство согласно член 23 од Регулатива (ЕУ) 2016/679 и член 20 од Регулатива (ЕЗ) бр. 45/2001.

6. Без штета по став 7, Комисијата, Агенцијата, националните надлежни органи и секој надлежен орган на земјите—членки кои се задолжени за истрага на несреќи и инциденти во цивилното воздухопловство, со цел извршување на своите задачи, имаат он—лајн (*on—line*) и сигурен пристап до сите информации кои се опфатени во базата на податоци.

Ако е соодветно, Комисијата и Агенцијата можат да споделат одредени информации кои се опфатени во базата на податоци, освен информациите наведени во став 2, со заинтересирани страни или да ги стават на располагање на јавноста.

Во секој случај, Агенцијата ги става на располагање на јавноста информациите во врска со:

- (а) сите уверенија кои се издадени и сите изјави кои се примени согласно член 2(4);
- (б) секоја одлука на Комисијата или на земја—членка за која е известена согласно член 2(6) и (7);
- (в) секоја одлука на земја—членка за која е известена согласно вториот потстав од член 2(11).

7. Информациите кои се опфатени во базата на податоци се заштитени од неовластен пристап со соодветни алатки и протоколи. Пристапот до и ширењето на, информациите спомнати во став 2 се ограничува на лица кои се одговорни за издавање на уверенија и надзор врз здравствена способност на пилотите, за потребите на вршење на нивните задачи согласно оваа регулатива. Ограничен пристап до тие информации може исто така да им се даде и на други овластени лица за потребите да се обезбеди правилно функционирање на базата на податоци, особено за нејзиното техничко одржување. Лицата, кои имаат овластување за пристап до информациите кои содржат лични податоци, претходно посетуваат обука за важечките закони и други прописи за заштита на лични податоци и поврзаните мерки за заштита.

8. Комисијата усвојува акти за спроведување во кои се утврдуваат потребните правила за функционирање на и управување со, базата на податоци и детални услови што се однесува на:

- (а) техничките аспекти на воспоставувањето и управувањето со базата на податоци;
- (б) класификацијата на информациите кои Комисијата, Агенцијата и националните надлежни органи треба да ги проследат заради внесување во базата на податоци, вклучувајќи ја и формата и начинот на пренесување на таквите информации;
- (в) редовните и стандардизирани ажурирања на информациите кои се опфатени во

базата на податоци;

- (г) деталните договори за ширење и објавување на одредени информации кои се опфатени во базата на податоци согласно став 6 на овој член;
- (д) класификацијата на информациите во врска со здравствената способност на пилотите кои националните надлежни органи, овластените лекари – поединци за проценка на воздухопловната здравствена способност и здравствените установи за воздухопловна медицина треба да ги проследат заради внесување во базата на податоци, вклучувајќи ја и формата и начинот на пренесување на таквите информации;
- (ѓ) деталните договори за заштита на информациите кои се опфатени во базата на податоци, од неовластен пристап, ограничен пристап до информациите и заштита на сите лични податоци опфатени во базата на податоци согласно важечкото право на Унијата за заштита на лични податоци, особено од случајно или незаконско уништување, губење, менување или обелоденување;
- (е) максимално дозволениот период на чување што се однесува на личните податоци кои се опфатени во базата на податоци, вклучувајќи ги и информациите за здравствена способност на пилотите, кои претставуваат лични податоци;
- (ж) деталните услови согласно кои земјите-членки и Агенцијата можат да ги ограничат правата на податоци кои подлежат на пристап, поправање и бришење на лични податоци кои се опфатени во базата на податоци, за потребите на наведеното во став 5 на овој член.

Таквите акти за спроведување се усвојуваат согласно постапката за испитување наведена во член 127(3).

ПОГЛАВЈЕ V

АГЕНЦИЈА НА ЕВРОПСКАТА УНИЈА ЗА БЕЗБЕДНОСТ НА ВОЗДУХОПЛОВСТВОТО

ОДДЕЛ I Задачи

Член 75

Основање и функции на Агенцијата

1. Се оваа Регулатива се основа Агенција на Европската унија за безбедност на воздухопловството.
2. За целите за обезбедување на правилно функционирање и развој на цивилното воздухопловство во Унијата, согласно целите утврдени во член 1, Агенцијата:
 - (а) ги презема сите задачи и дава мислења за сите прашања кои се опфатени во оваа регулатива;

-
- (б) и помага на Комисијата со подготвување на мерки кои треба да се преземат согласно оваа регулатива. Ако тие мерки подразбираат технички правила, Комисијата не смее да ја менува нивната содржина без претходна координација со Агенцијата;
 - (в) ѝ ја обезбедува на Комисијата потребната техничка, научна и административна поддршка за вршење на нејзините задачи;
 - (г) ги презема потребните мерки во рамките на овластувањата што ѝ се доделени со оваа регулатива или други закони и прописи на Унијата;
 - (д) врши инспекциски прегледи, други активности за следење и истраги кога е потребно, заради извршување на нејзините задачи согласно оваа регулатива, или кои ги бара Комисијата;
 - (ѓ) во рамките на нејзините надлежности, во име на земјите—членки, ги врши оние функции и задачи кои им се доделени на земјите—членки врз основа на важечките меѓународни конвенции, особено Чикашката конвенција;
 - (е) им помага на националните надлежни органи во извршувањето на нивните задачи, особено со обезбедување на форум за размена на информации и стручно знаење;
 - (ж) за прашања кои се опфатени во оваа регулатива, на барање на Комисијата, учествува во утврдувањето, мерењето, известувањето и анализата на показателите на ефикасноста, ако со правото на Унијата се утврдуваат системи на ефикасноста во врска со цивилното воздухопловство;
 - (з) ги промовира стандардите и правилата за воздухопловството на Унијата на меѓународно ниво преку воспоставување на соодветна соработка со надлежните органи на трети земји и меѓународни организации;
 - (с) соработува со други институции, тела, бироа и агенции на Унијата во области во кои нивните активности се поврзани со техничките аспекти на цивилното воздухопловство.

Член 76

Мерки на Агенцијата

1. Агенцијата, на барање, ѝ помага на Комисијата во подготовката на предлози за измени и дополнувања на оваа регулатива и на делегираните акти и актите за спроведување, кои се усвоени врз основа на оваа регулатива, согласно начелата утврдени во член 4. Документите кои Агенцијата ги доставува до Комисијата за тие цели се во облик на мислења.
2. Агенцијата издава препораки до Комисијата во врска со примената на членовите 70 и 71.
3. Агенцијата согласно член 115 и делегираните акти и актите за спроведување

кои се усвоени врз основа на оваа регулатива, издава спецификации за издавање уверенија и други детални спецификации, прифатливи начини за придржување и материјал со упатства за примената на оваа регулатива и делегираните акти и актите за спроведување кои се усвоени врз основа на оваа регулатива.

4. Агенцијата донесува соодветни одлуки за примена на став 6 на овој член, членовите од 77 до 83, 85 и 126 и кога ѝ се доделуваат задачи согласно членовите 64 и 65.

Агенцијата може да одобри иземања на секое физичко или правно лице, на кое таа им издала уверение, во ситуациите и под условите утврдени во член 71(1).

Во таков случај, Агенцијата, преку базата на податоци воспоставена согласно член 74, веднаш ги известува Комисијата и земјите-членки за одобрените иземања, причините за давање на истите и ако е применливо, потребните мерки за ублажување кои се применуваат.

Ако се доделило иземање чие времетраење е подолго од осум последователни месеци или ако Агенцијата го дала истото иземање повторно и неговото вкупно времетраење надминува осум месеци, Комисијата проценува дали се исполнети условите кои се наведени во член 71(1). Ако смета дека тоа не е случај, Комисијата усвојува акти за спроведување во кои се содржи нејзината одлука за таа цел. Тие акти за спроведување се објавуваат во *Службениот весник на Европската унија*, а Агенцијата ги внесува во базата на податоци воспоставена согласно член 74.

Агенцијата веднаш го повлекува иземањето по известувањето за тој акт за спроведување.

5. Агенцијата издава извештаи за инспекциските прегледи и другите активности за следење кои се вршат согласно член 85.

6. Агенцијата, без непотребно одлагање, реагира на итен проблем поврзан со безбедноста, кој спаѓа во опсегот на оваа регулатива преку:

- (а) утврдување на поправно дејство кое физичките или правни лица треба да го преземат во однос на кои таа делува како надлежен орган и со доставување на односните информации до тие лица, вклучувајќи ги и директивите или препораките, ако е потребно со цел да се заштитат целите утврдени во член 1; исто така, Агенцијата може да издава билтени за безбедноста кои содржат необврзувачки информации или препораки кои се упатени за други физички и правни лица кои се ангажирани во воздухопловни активности;
- (б) утврдување на цели за безбедноста, кои треба да се постигнат и со давање препораки за поправни дејствија кои треба да ги преземат националните надлежни органи и преку доставување на односните информации до тие национални надлежни органи, ако е потребно, со цел да се заштитат целите утврдени во член 1.

Што се однесува на наведеното во точка (б), националните надлежни органи, веднаш ја известуваат Агенцијата за преземените мерки, со цел да се постигнат целите за безбедноста кои ги утврдила Агенцијата. Покрај ова, ако проблемот влијае на повеќе

од една земја—членка, односните национални надлежни органи соработуваат со Агенцијата за да се обезбеди дека, на еден координиран начин, се преземаат мерки кои се потребни да се постигнат тие цели на безбедноста.

7. Агенцијата издава мислења за поединечните спецификации на плановите за времето на летање кои ги предлагаат земјите—членки согласно делегираните акти кои се усвоени согласно член 32(1) точка (б), а кои отстапуваат од спецификациите за издавање на уверенија кои ги усвоила Агенцијата.

Член 77

Издавање на уверение за пловидбеност и заштита на животната средина

1. Што се однесува на производите, деловите, невградената опрема и опремата за далечинско управување на воздухопловите без екипаж кои се спомнуваат во член 2(1) точки (а) и (б), Агенцијата, кога е можно и како што е утврдено во Чикашката конвенција или во нејзините Анекси, во име на земјите членки, ги врши функциите и задачите на земјата на проектирање, производство или регистар, доколку тие функции и задачи се поврзани со издавање на уверение за проект и задолжителни информации за континуираната пловидбеност. За таа цел, таа особено:

- (а) за секој проект на производ и опрема за далечинско управување со воздухоплови без екипаж за кои барањето за уверение за тип, уверение за тип со ограничување или измена на уверение за тип или на уверение за тип со ограничување, вклучувајќи и дополнително уверение за тип, одобрение на проект за поправка, или одобрение за податоците за оперативната соодветност е поднесено согласно член 11 или член 56(1), ја утврдува основата за издавање на уверение и за тоа го известува подносителот на барањето;
- (б) за секој проект за дел или невградена опрема, за кои е поднесено барање за издавање на уверение согласно член 12, 13 односно член 56(1), ја утврдува основата за издавање на уверение и за тоа го известува подносителот на барањето;
- (в) за воздухопловите за кои барањето за дозвола за летање е поднесено согласно точка (б) од првиот потстав од член 18(2) или член 56(1), го издава одобрението за условите за летање кои се однесуваат на проектот;
- (г) ги утврдува и ги става на располагање спецификациите за пловидбеност и усогласеноста со заштитата на животната средина, кои се важечки за проектите на производите, деловите, невградената опрема и опремата за далечинско управување со воздухоплови без екипаж кои подлежат на изјава согласно член 18(1) точка (а) или член 56(5);
- (д) е одговорна за задачите кои се поврзани со издавање на уверенија, надзор и спроведување на принудни меркисогласно член 62(2), што се однесува на уверенијата за тип, уверенијата за тип со ограничување, уверенија за измени, вклучувајќи дополнителни уверенија за тип, одобренија за проекти за поправка и одобренија за податоците за оперативна соодветност за проектот на производите согласно член 11, член 18(1) точка (б) или член 56(1);

(f) е одговорна за задачите кои се поврзани со издавање на уверенија, надзор и спроведување на принудни мерки согласно член 62(2), што се однесува на уверенијата за проектите за делови, за невградената опрема и опрема за далечинско управување со воздухоплови без екипаж согласно членовите 12, 13 и 56(1);

(e) издава соодветни листи со податоци за животната средина за проектите на производи за кои таа издава уверенија согласно членовите 11 и 56(1);

(ж) ги обезбедува функциите за континуирана пловидбеност кои се поврзани со проектите на производите, проектите на деловите, невградената опрема и опремата за далечинско управување со воздухоплови без екипаж за кои таа издала уверенија и во однос на кои таа врши надзор, вклучувајќи го и реагирањето, без непотребно одолговлекување, на проблем поврзан со безбедноста или обезбедувањето, како и издавањето и ширењето на важечките задолжителни информации.

2. Агенцијата е одговорна за задачите кои се поврзани со издавање на уверенија, надзор и спроведување на принудни мерки согласно член 62(2) што се однесува на:

(a) одобрената на, и изјавите кои ги даваат, организациите кои се одговорни за проектите на производите, деловите, невградената опрема и опремата за далечинско управување со воздухоплови без екипаж, согласно член 15(1), член 19(1) точка (e) и член 56(1) и (5);

(б) одобрената на, и изјавите кои ги даваат, организациите кои се одговорни за производството, одржувањето и управувањето со континуираната пловидбеност на производите, деловите, невградената опрема и опремата за далечинско управување со воздухоплови без екипаж и организациите кои се вклучени во обуката на персоналот кој е одговорен за пуштање во употреба на производ, дел, невградената опрема и опрема за далечинско управување со воздухоплови без екипаж после извршено одржување согласно член 15, член 19(1) точка (e) и член 56(1) и (5), ако главното деловно седиште на овие организации се наоѓа вон териториите за кои се одговорни земјите—членки согласно Чикашката конвенција.

3. Агенцијата одговара за задачите кои се однесуваат на надзорот и спроведувањето на принудни мерки согласно член 62(2), што се однесува на изјавите кои ги даваат организациите согласно член 18(1) точка (a) и член 56(5) и во врска со придржувањето на проект на производ, дел, невградената опрема и опрема кон деталните технички спецификации.

Член 78

Издавање на уверение на екипаж на воздухоплов

1. Агенцијата е одговорна за задачите кои се поврзани со издавање на уверенија, надзор и спроведување на принудни мерки согласно член 62(2), што се однесува на одобрената на, и изјавите кои ги даваат, организациите за обука на пилоти и организациите за обука на кабински персонал и воздухопловно—медицинските центри спомнати во член 24 и член 56(1) и (5), ако главното деловно седиште на овие

организации и центри се наоѓа вон териториите за кои се одговорни земјите–членки согласно Чикашката конвенција.

2. Агенцијата е одговорна за задачите кои се поврзани со издавање на уверенија, надзор и спроведување на принудни мерки согласно член 62(2), што се однесува на уверенијата и изјавите за уредите за симулирање на лет согласно член 25 и член 56(1) и (5), во секој од следните случаи:

- (а) уредот со кој работи организација со главно деловно седиште кое се наоѓа вон териториите на земји–членки за кои се одговорни земјите–членки согласно Чикашката конвенција;
- (б) уредот се наоѓа вон териториите за кои земјите–членки се одговорни согласно Чикашката конвенција.

Член 79

Издавање на уверение за опрема на аеродром која е поврзана со безбедноста

Што се однесува на опрема на аеродром која е поврзана со безбедноста спомната во член 35, Агенцијата:

- (а) ги утврдува спецификациите за опремата на аеродром која е поврзана со безбедноста и за тоа го известува подносителот на барањето, што подлежи на издавање на уверение согласно член 35;
- (б) ги утврдува и става на располагање деталните спецификации за опремата на аеродром која е поврзана со безбедноста, што подлежи на изјава согласно член 35;
- (в) е одговорна за задачите кои се поврзани со издавање на уверенија, надзор и спроведување на принудни мерки согласно член 62(2), што се однесува на уверенијата за, и изјавите кои се даваат во врска со, опремата на аеродром која е поврзана со безбедноста согласно член 35.

Член 80

ATM/ANS

1. Агенцијата е одговорна за задачите кои се поврзани со издавање на уверенија, надзор и спроведување на принудни мерки согласно член 62(2), што се однесува на:

- (а) уверенијата на давателите на услуги на ATM/ANS спомнати во член 41, ако главното деловно седиште на тие даватели се наоѓа надвор од териториите за кои се земјите–членки одговорни согласно Чикашката конвенција и кои се одговорни за давање на услуги на ATM/ANS во воздушниот простор над територијата на која се применуваат Договорите;
- (б) уверенијата на давателите на услуги на ATM/ANS спомнати во член 41, кога тие даватели даваат паневропски услуги на ATM/ANS;

(в) уверенијата за, и изјавите кои ги даваат, организациите спомнати во член 42, ако тие организации се вклучени во проектирањето, производството или одржувањето на системите на ATM/ANS и составните делови на ATM/ANS, вклучувајќи и кога тие придонесуваат во спроведувањето на програмата за истражување на ATM во единственото европско небо (SESAR), кои се користат во давањето на услуги спомнати во точка (б) на овој став;

(г) изјавите кои ги даваат давателите на ATM/ANS на кои Агенцијата им издала уверение согласно точка (а) и (б) на овој став, што се однесува на системите на ATM/ANS и составните делови на ATM/ANS, кои тие даватели ги ставаат во употреба согласно член 45(1).

2. Што се однесува на системите на ATM/ANS и составните делови на ATM/ANS спомнати во член 45, вклучувајќи и кога тие придонесуваат во спроведувањето на (SESAR), Агенцијата, ако се предвидува во делегираните акти спомнати во член 47:

(а) ги утврдува и става на располагање деталните спецификации за системите на ATM/ANS и составните делови на ATM/ANS, кои подлежат на издавање на уверение согласно член 45(2);

(б) ги утврдува и става на располагање деталните спецификации за системите на ATM/ANS и составните делови на ATM/ANS, кои подлежат на изјава согласно член 45(2);

(в) одговара за задачите кои се поврзани со издавање на уверенија, надзор и спроведување на принудни мерки согласно член 62(2), што се однесува на уверенијата за, и изјавите кои се даваат во врска со, системите на ATM/ANS и составните делови на ATM/ANS согласно член 45(2).

Член 81

Уверенија за организации за обука на контролори на летање

Агенцијата е одговорна за задачите кои се поврзани со издавање на уверенија, надзор и спроведување на принудни мерки согласно член 62(2), што се однесува на уверенијата за организациите за обука на контролори на летање спомнати во член 51, ако главното деловно седиште на тие организации се наоѓа надвор од териториите за кои земјите—членки се одговорни согласно Чикашката конвенција и кога е соодветно, на нивниот персонал.

Член 82

Оператори на воздухоплови од трети земји и меѓународен надзор врз безбедноста

1. Агенцијата одговара за задачите кои се поврзани со издавање на уверенија, надзор и спроведување на принудни мерки согласно член 62(2), што се однесува на овластувањата и изјавите за операциите на воздухопловите и за операторите на воздухопловите спомнати во член 60, освен ако земја—членка не ги врши функциите и

должностите на земјата на операторот што се однесува на односите оператори на воздухоплови.

2. Агенцијата е одговорна за задачите кои се поврзани со издавање на уверенија, надзор и спроведување на принудни мерки согласно член 62(2), што се однесува на потврдите за воздухопловите и пилотите спомнати во член 61(1) точка (а).

3. Агенцијата, на барање и помага на Комисијата во спроведувањето на Регулатива (ЕЗ) бр. 2111/2005, преку вршење на сите потребни процени на безбедноста, вклучувајќи и посети на лице место, на операторите од трети земји и надлежните органи одговорни за нивниот надзор. Таа, резултатите од тие процени, ѝ ги доставува на Комисијата заедно со соодветни препораки.

Член 83

Истраги кои ги врши Агенцијата

1. Агенцијата сама или преку националните надлежни органи или квалификувани субјекти спроведува истраги кои се потребни за извршувањето на нејзините задачи поврзани со издавање на уверенија, надзор и спроведување принудни мерки согласно член 62(2).

2. За потребите на вршење на истраги спомнати во став 1, Агенцијата е овластена:

- (а) да бара од правните и физичките лица на кои им издала уверение, или кои ѝ дале изјава, да ѝ ги достават потребните информации;
- (б) да бара од тие лица усно образложение за кој било факт, документ, предмет, постапка или друго прашање релевантно за утврдување дали лицето се придржува кон оваа регулатива и делегираните акти и актите за спроведување кои се усвоени врз основа на оваа регулатива;
- (в) да влегува во релевантни простории, други области и превозни средства на тие лица;
- (г) да ги прегледува, копира или зема извадоци од сите релевантни документи, евиденции или податоци кои тие лица ги имаат или им се достапни, без оглед на медиумот на кои се чуваат информациите за кои станува збор.

Агенцијата, ако е потребно заради утврдување дали лице на кое таа му издала уверение, или кое ѝ дало изјава, се придржува кон оваа регулатива и делегираните акти и актите за спроведување, кои се усвоени врз основа на оваа регулатива, исто така е овластена да ги користи правата утврдени во првиот потстав што се однесува на било кое друго правно или физичко лице, за кое основано се очекува дека ги поседува или има пристап до информациите кои се релевантни за тие цели. Правата од овој став се користат во склад со националното право на земјата—членка или на третата земја во која се спроведува истрагата, со должно внимание за правата и легитимните интереси на односките лица и во склад со начелото за пропорционалност.

Ако согласно важечкото национално право за влез во релевантните простории, други

области и превозни средства како што е наведено во точка (в) на првиот потстав се бара претходно одобрение од правосуден или Управен орган на односната земја–членка или трета земја, тие права се користат само по добивање на такво претходно одобрение.

3. Агенцијата обезбедува дека членовите на нејзиниот персонал и ако е соодветно, кој било друг стручњак кој учествува во истрагата се соодветно квалификувани, имаат соодветни упатства и се уредно овластени. Тие лица ги користат своите права по доставување на писменото одобрение.

4. Службениците на надлежните органи на земјата–членка на чија територија треба да се спроведе истрагата, на барање на Агенцијата ѝ помагаат во спроведување на истрагата. Ако таква помош е потребна, Агенцијата, благовремено, пред истрагата, ја известува земјата–членка на чија територија треба да се спроведе истрагата за истрагата и за потребната помош.

Член 84

Парични казни и периодични казни

1. Комисијата, на барање на Агенцијата, може да наметне на правно или физичко лице на кое Агенцијата му издала уверение, или кое ѝ дало изјава, согласно оваа регулатива, или едно или двете од следното:

- (а) парична казна, ако тоа лице прекршило, намерно или од невнимание, некоја од одредбите на оваа регулатива или од делегираните акти и актите за спроведување кои се усвоени врз основа на оваа регулатива;
- (б) периодична казна, ако тоа лице продолжува да крши некоја од тие одредби, со цел да го присили тоа лице да се придржува кон тие одредби.

2. Паричните казни и периодичните казни спомнати во став 1, треба да се делотворни, пропорционални и разубедувачки. Тие се утврдуваат земајќи ги предвид тежината на случајот, а особено нивото на загрозување на безбедноста или заштитата на животната средина, дејството на кое се однесува прекршувањето и економската способност на односното правно или физичко лице.

Износот на паричните казни не смее да е поголем од 4% од годишниот приход или промет на односното правно или физичко лице. Износот на периодичните казни не смее да е поголем од 2,5% од просечниот дневен приход или промет на односното правно или физичко лице.

3. Комисијата изрекува парични казни и периодични казни само согласно став 1, кога другите мерки кои се предвидени во оваа регулатива и во делегираните акти и актите за спроведување, кои се усвоени врз основа на оваа регулатива, се несоодветни или непропорционални за решавање на тие прекршувања.

4. Што се однесува на наметнувањето на парични казни и периодични казни согласно овој член, Комисијата усвојува делегирани акти согласно член 128, во кои се утврдуваат:

-
- (а) деталните критериуми и деталната методологија за утврдување на висините на паричните казни и на периодичните казни;
 - (б) деталните правила за истражните постапки, придружните мерки и известувањето, како и за носењето на одлуки, вклучувајќи ги и одредбите за правата на одбрана, пристапот до досиеја, правното застапување, доверливоста и времените одредби;
и
 - (в) постапките за начинот на наплата на изречените парични казни и периодичните казни.

5. Судот на правдата има неограничена надлежност да ги преиспитува одлуките на Комисијата, кои се донесени согласно став 1. Тој може да поништи, намали или да ја зголеми изречената парична казна или плаќањето на периодичните пенали.

5. Одлуките кои се донесени согласно став 1 не спаѓаат во доменот на кривичното право.

Член 85

Следење на земјите–членки

1. Агенцијата ѝ помага на Комисијата во следењето на примената од страна на земјите–членки на оваа регулатива и делегираните акти и актите за спроведување кои се усвоени врз основа на оваа регулатива преку вршење на инспекциски прегледи и други активности за следење. Исто така, тие инспекциски прегледи и други активности за следење имаат за цел да и им се помогне на земјите–членки во обезбедување на униформна примена на оваа регулатива и на делегираните акти и актите за спроведување кои се усвоени врз основа на оваа регулатива и во размената на најдобрите практики.

Агенцијата ѝ доставува на Комисијата извештај од инспекциските прегледи и другите активности за следење извршени согласно овој став.

2. За потребите за вршење на инспекциските прегледи и другите активности за следење наведени во став 1, Агенцијата е овластена:

- (а) да побара од кој било национален надлежен орган и кое било физичко и правно лице кои подлежат на оваа регулатива да им ги достават на Агенцијата сите потребни информации;
- (б) да побара од тие надлежни органи и лица усни образложенија за кој било факт, документ, предмет, постапка или друго прашање кое е битно за утврдување дали земја–членка се придржува кон оваа регулатива и делегираните акти и актите за спроведување кои се усвоени врз основа на оваа регулатива;
- (в) да влегува во простории кои се од важност, други области и во превозните средства на тие надлежни органи и лица;

-
- (г) да ги прегледува, копира или зема извадоци од кој било релевантен документ, евиденција или податоци кои тие надлежни органи и лица ги имаат или им се достапни, без оглед на медиумот на кои се чуваат информациите за кои станува збор.

Агенцијата, ако е потребно, заради утврдување дали земја-членка се придржува кон оваа регулатива и делегираните акти и актите за спроведување, кои се усвоени врз основа на оваа регулатива, исто така е овластена да ги користи правата утврдени во првиот потстав што се однесува на кое било друго правно или физичко лице, за кое основано се очекува дека ги поседува или има пристап до информациите кои се од важност за тие цели.

Правата од овој став се користат во склад со националното право на земјата-членка во која се вршат инспекциски прегледи и други активности за следење, со должно внимание на правата и легитимните интереси на односните надлежни органи и лица и во склад со начелото за пропорционалност. Ако согласно важечкото национално право за влез во простории кои се важност, други области и превозни средства како што е наведено во точка (в) на првиот потстав се бара претходно одобрение од правосуден или Управен орган на односната земја-членка, тие права се користат само по добивање на такво претходно одобрение.

3. Агенцијата обезбедува дека членовите на нејзиниот персонал и ако е соодветно, кој било друг стручњак кој учествува во инспекциски преглед или друга активност за следење, се соодветно квалификувани и имаат соодветни упатства. Во случај на инспекциски прегледи, тие лица ги користат своите права по доставување на писменото одобрение.

Агенцијата, благовремено, пред инспекцискиот преглед, ја известува односната земја-членка за предметот, целта на активността, датумот на кој активността треба да започне и за идентитетот на членовите на нејзиниот персонал и кој било друг стручњак кои ја вршат активността.

4. Односната земја-членка го олеснува инспекцискиот преглед и другите активности за следење. Таа обезбедува дека односните надлежни органи и лица соработуваат со Агенцијата.

Ако правно или физичко лице не соработува со Агенцијата, надлежните органи на односната земја-членка и ја даваат потребната помош на Агенцијата со цел да и овозможи да го изврши инспекцискиот преглед или друга активност за следење.

5. Ако инспекцискиот преглед или другата активност за следење кои се вршат согласно овој член наложува инспекциски преглед или друга активност за следење што се однесува на правно или физичко лице кои се предмет на оваа регулатива, се применува член 83(2), (3) и (4).

6. На барање на земјата-членка, извештаите кои ги изготвува Агенцијата согласно став 1, ѝ се ставаат на располагање на службениот јазик на Унијата, односно на јазиците на земјата-членка во која се врши инспекцискиот преглед.

7. Агенцијата објавува краток преглед со информации за тоа како секоја земја-

членка ја применува оваа регулатива и делегираните акти и актите за спроведување кои се усвоени врз основа на оваа регулатива. Таа ги внесува тие информации во годишниот извештај за безбедноста спомнат во член 72(7).

8. Агенцијата дава придонес во процената на влијанието од спроведувањето на оваа регулатива и делегираните акти и актите за спроведување кои се усвоени врз основа на оваа регулатива, без штета по процената на Комисијата што таа ја врши согласно член 124, имајќи ги предвид целите кои се утврдени во член 1.

9. Агенцијата усвојува акти за спроведување во кои се утврдуваат детални правила за методите на работа на Агенцијата, кои се однесуваат на вршење на задачите согласно овој член. Тие акти за спроведување се усвојуваат согласно постапката за испитување спомната во член 127(3).

Член 86

Истражувања и иновации

1. Агенцијата ѝ помага на Комисијата и на земјите-членки во утврдувањето на клучните теми за истражување во областа на цивилното воздухопловство, со цел да даде свој придонес во обезбедувањето на доследноста и соработката помеѓу јавно финансираното истражување и развојот и политиките кои спаѓаат во опсегот на оваа регулатива.

2. Агенцијата ја поддржува Комисијата во утврдувањето и реализацијата на релевантните рамковни програми на Унијата за активностите за истражување и иновации и на годишните и повеќегодишните програми за работа, вклучувајќи се и во спроведување на постапките за евалуација, преиспитување на финансираните проекти и во користењето на резултатите од проектите за истражување и иновации.

Агенцијата ги спроведува односните делови од Рамковната програма за истражување и иновации, кои се поврзани со цивилното воздухопловство, ако Комисијата ѝ пренела релевантни права за тоа.

3. Агенцијата може да развива и финансира истражување ако е тоа строго поврзано со подобрување на активностите од нејзината област на надлежност. Потребите и активностите на истражување на Агенцијата се внесуваат во нејзината годишна програма за работа.

4. Резултатите од истражување кое го финансира Агенцијата се објавуваат, освен ако таквото објавување не е забрането со важечките правила на Агенцијата за интелектуална сопственост или правила на Агенцијата за обезбедување наведени во член 123.

5. Покрај задачите утврдени во ставовите од 1 до 4 на овој член и член 75, Агенцијата, исто така, може да се ангажира и во *ad hoc* активности, под услов дека тие активности се во склад со задачите на Агенцијата и целите на оваа регулатива.

Член 87

Заштита на животната средина

1. Целта на мерките кои ги презема Агенцијата во поглед на емисијата на гасови и бучавата, за потребите на издавање на уверенија за проекти на производи согласно член 11, е да се спречат сериозни штетни влијанија врз климата, животната средина и здравјето на луѓето кои ги предизвикуваат односните производи во цивилното воздухопловство, посветувајќи должно внимание на меѓународните стандарди и препорачани практики, придобивките за заштита на животната средина, технолошката остварливост и економските последици.

2. Комисијата, Агенцијата, другите институции, тела, бироа и агенции на Унијата и земјите-членки, во рамките на нивните односни области на надлежност, соработуваат за прашања од областа на заштита на животната средина, вклучувајќи ги и оние наведени во Директива 2003/87/ЕЗ на Европскиот парламент и на Советот ⁽¹⁾ и Регулатива (ЕЗ) бр. 1907/2006, за да се обезбеди дека се земени предвид меѓузависноста помеѓу климата и заштитата на животната средина, здравјето на луѓето и други технички домени на цивилното воздухопловство, посветувајќи должно внимание на меѓународните стандарди и препорачани практики, придобивките за животната средина, технолошката остварливост и економските последици.

3. Агенцијата, ако има соодветно стручно знаење, ѝ помага на Комисијата во дефинирањето и координацијата на политиките и мерките на цивилното воздухопловство за заштита на животната средина, особено преку вршење на студии, симулации и обезбедување на технички совети, земајќи ја предвид меѓузависноста помеѓу климата и заштитата на животната средина, здравјето на луѓето и други технички домени на цивилното воздухопловство.

4. За потребите за информирање на заинтересираните страни и јавноста, Агенцијата, најмалку на секои три години, објавува преглед за заштита на животната средина, во кој се дава една објективна процена на состојбата во заштитата на животната средина во врска со цивилното воздухопловство во Унијата.

При подготовката на тој преглед, Агенцијата пред сè се потпира врз информациите кои веќе им се достапни на институциите и телата на Унијата, како и врз јавно достапните информации.

Агенцијата во изработката на тој преглед ги приклучува и земјите-членки и се консултира со релевантните заинтересирани страни и организации.

Исто така, тој преглед содржи и препораки кои имаат за цел подобрување на нивото на заштитата на животната средина во областа на цивилното воздухопловство во Унијата.

Член 88

⁽¹⁾ Директива 2003/87/ЕЗ на Европскиот парламент и на Советот, од 13 октомври 2003 година, за утврдување на систем за тргување со емисија на гасови што предизвикуваат ефект на стаклена градина (јаглероден диоксид) во рамките на Унијата и за изменување и дополнување на Директива 96/61/ЕЗ на Советот (Сл. весник L бр. 275, 25.10.2003 година, стр. 32).

Меѓузависност помеѓу безбедноста и обезбедувањето на цивилно воздухопловство

1. Комисијата, Агенцијата и земјите–членки соработуваат по прашањата за обезбедување што се однесува на цивилното воздухопловство, вклучувајќи го и сајбер безбедноста, ако постои меѓузависност помеѓу безбедноста и обезбедувањето на цивилно воздухопловство.

2. Ако постои меѓузависност помеѓу безбедноста и обезбедувањето на цивилно воздухопловство, Агенцијата, на барање ѝ дава техничка помош на Комисијата, ако Агенцијата поседува соодветно стручно знаење во спроведувањето на Регулатива (ЕЗ) 300/2008 на Европскиот парламент и на Советот ⁽¹⁾ и други и релевантни одредби од законодавството на Унијата.

3. Со цел давање придонес кон заштитата на цивилното воздухопловство од дејствија на незаконско постапување и ако постои меѓузависност помеѓу безбедноста и обезбедувањето на цивилното воздухопловство, Агенцијата, ако е потребно, реагира, веднаш, на итен проблем кој е од заеднички интерес за земјите–членки и кој спаѓа во опсегот на оваа регулатива преку:

- (а) преземање мерки согласно член 77(1) точка (ж), со цел решавање на недостатоците во проектот на воздухоплов;
- (б) препораки за поправни дејства кои националните надлежни органи или физичките и правните лица кои подлежат на оваа регулатива треба да ги преземат/или преку доставување на релевантните информации до тие надлежни органи и лица, во случај проблемот да влијае врз операциите на воздухопловите, вклучувајќи ги и ризиците кои за цивилното воздухопловство претставуваат зоните на конфликт.

Пред преземање на мерките спомнати во точките (а) и (б) од првиот потстав, Агенцијата добива согласност од Комисијата и се консултира со земјите–членки. Агенцијата ги темели тие мерки, ако е можно, врз заедничка процена на Унијата на ризиците и ја зема предвид потребата за брза реакција во случаи на опасност.

Член 89

Меѓузависност помеѓу безбедноста на цивилно воздухопловство и социоекономските фактори

1. Комисијата, Агенцијата, другите институции, тела, бироа и агенции на Унијата и земјите–членки соработуваат, во рамките на нивните односни области на надлежност, со цел да се обезбеди дека меѓузависноста помеѓу безбедноста на цивилното воздухопловство и односните социоекономски фактори се земаат предвид и во регулаторните постапки, надзорот и спроведувањето на културата на правичност како што е утврдено во член 2 од Регулатива (ЕЗ) бр. 376/2014, заради отстранување на социоекономските ризици по безбедноста на воздухопловството.

⁽¹⁾ Регулатива (ЕЗ) бр. 300/2008 на Европскиот парламент и на Советот, од 11 март 2008 година, за заеднички правила во областа на обезбедувањето на цивилното воздухопловство и за укинување на Регулатива (ЕЗ) бр. 2320/2002 (Сл. весник L бр. 97, 9.4.2008 година, стр. 72).

2. Кога се бави со меѓузависноста, Агенцијата се консултира со релевантните заинтересирани страни.

3. Агенцијата, на секои три години, објавува преглед, во кој се дава објективна процена на активностите и мерките кои се преземени, особено оние кои се однесуваат со меѓузависноста помеѓу безбедноста на цивилното воздухопловство и односите социоекономски фактори.

Член 90

Меѓународна соработка

1. Агенцијата, на барање ѝ помага на Комисијата во нејзиното управување со односите со трети земји и меѓународните организации кои се однесуваат на прашања кои се опфатени во оваа регулатива. Таа помош особено придонесува кон хармонизацијата на правилата, взаемното признавање на уверенијата, во интерес на европската индустрија и промовирањето на европските стандарди за безбедност на воздухопловството.

2. Агенцијата може да соработува со надлежните органи на трети земји и со меѓународни организации кои се надлежни за прашања кои се опфатени со оваа регулатива. За таа цел, Агенцијата, по претходни консултации со Комисијата, може да воспостави работни договори со тие надлежни органи и меѓународни организации. Со тие работни договори не се создаваат актуелни правни обврски за Унијата и нејзините земји-членки.

3. Агенцијата ѝ помага на земјите-членки при користењето на нивните права и при исполнувањето на нивните обврски согласно меѓународни спогодби кои се однесуваат на прашања кои се опфатени во оваа регулатива, особено нивните права и обврски согласно Чикашката конвенција.

Агенцијата може да дејствува како Регионална организација за надзор врз безбедноста во рамките на ICAO.

4. Агенцијата, во соработка со Комисијата и земјите-членки, ги вклучува следните информации во базата на податоци спомната во член 74 и по потреба, ги ажурира:

- (а) информациите за придржување на оваа регулатива и делегираните акти и актите за спроведување кои се усвоени врз основа на оваа регулатива и за мерките кои ги презема Агенцијата согласно оваа регулатива кон меѓународните стандарди и препорачани практики;
- (б) другите информации кои се однесуваат на спроведувањето на оваа регулатива, кои се заеднички за сите земји-членки и кои се битни ICAO да го следи придржувањето на земјите-членки кон Чикашката конвенција и меѓународните стандарди и препорачани практики.

Земјите-членки ги користат тие информации при спроведување на нивните обврски

согласно член 38 од Чикашката конвенција и кога до ИКАО доставуваат информации согласно Универзалната програма на ИКАО за ревизија на надзорот врз безбедноста.

5. Без штета по наведеното во одредбите од релевантниот Договор, Комисијата, Агенцијата и националните надлежни органи, кои се вклучени во активности на ИКАО, соработуваат, преку мрежа на стручњаци, на технички прашања кои спаѓаат во опсегот на оваа регулатива, а кои се поврзани со работата на ИКАО. Агенцијата на таа мрежа ѝ ја дава потребната административна поддршка, вклучително и помош во подготовката и организацијата на нејзините состаноци.

6. Покрај задачите наведени во ставовите од 1 до 5 на овој член и член 75, Агенцијата, исто така, може со трети земји и меѓународни организации да учествува и во *ad hoc* техничка соработка и во проекти за истражување и помош, под услов дека таквите активности се во склад со задачите на Агенцијата и целите утврдени во член 1.

Член 91

Управување со кризи во воздухопловството

1. Агенцијата, во рамките на областа на нејзините надлежности, придонесува кон правовремен одговор и ублажување на кризите во воздухопловството, во соработка со други соодветни заинтересирани страни.

2. Агенцијата учествува во Европската единица за координација на кризи во воздухопловството ('ЕАССС') која е основана согласно член 18 од Регулотива (ЕУ) бр. 677/2011 на Комисијата ⁽¹⁾.

Член 92

Обуки во воздухопловството

1. За потребите на промовирање на најдобрите практики и униформност во спроведувањето на оваа регулатива и на делегираните акти и актите за спроведување кои се усвоени врз основа на оваа регулатива, Агенцијата, на барање на давател на обука во воздухопловството, може да го процени придржувањето на тој давател и на неговите курсеви за обука кон условите кои ги утврдува Агенцијата и ги објавува во нејзините службени публикации. Откако ќе го утврди таквото придржување, давателот има право да ги спроведува курсевите за обука кои ги одобрила Агенцијата.

2. Агенцијата може да спроведува обука која првенствено е наменета за нејзиниот персонал и за персоналот на националните надлежни органи, но и на надлежните органи на трети земји, меѓународни организации, физички и правни лица кои подлежат на ова регулатива и други заинтересирани страни, било преку свои сопствени ресурси за обука или, по потреба, потпирајќи се врз надворешни даватели на обука.

⁽¹⁾ Регулотива (ЕУ) бр. 677/2011 на Комисијата, од 7 јули 2011 година, за утврдување на детални правила за спроведувањето на мрежните функции за управување со воздушниот сообраќај (АТМ) и за изменување и дополнување на Регулотива (ЕУ) бр. 691/2010 (Сл. весник L бр. 185, 15.7.2011 година, стр. 1).

Член 93
Спроведување на единственото европско небо

Агенцијата, ако има соодветно стручно знаење и на барање, ѝ дава техничка помош на Комисијата при спроведувањето на единственото европско небо, особено преку:

- (а) вршење на технички инспекциски прегледи, технички истраги и студии;
- (б) давање придонес, за прашања кои се опфатени со оваа регулатива, во соработка со телото за ревизија на ефикасноста кои е предвидено во член 11 од Регулative (ЕЗ) бр. 549/2004, а за спроведувањето на планот на ефикасноста на функциите за услуги на воздухопловната навигација и мрежните функции;
- (в) давање придонес кон спроведувањето на Главниот план на АТМ, вклучувајќи го и развојот и воведувањето на програмата за SESAR.

ОДДЕЛ II
Внатрешна организација

Член 94
Правен статус, седиште и локални канцеларии

- 1. Агенцијата е тело на Заедницата. Таа е правно лице.
- 2. Во секоја од земјите—членки Агенцијата во најширока смисла има правна способност, која им се дава на правни лица согласно нивните закони. Таа особено има право да се стекнува со или да отуѓува подвижен или недвижен имот и може да биде страна во судски постапки.
- 3. Седиштето на Агенцијата е во Келн, Сојузна Република Германија.
- 4. Агенцијата може да основа свои локални канцеларии во земјите—членки, или да го смести персоналот во делегации на Унијата во трети земји, согласно член 104(4).
- 5. Агенцијата правно ја застапува нејзиниот извршен директор.

Член 95
Персонал

- 1. На персоналот кој го вработува Агенцијата се применуваат Правилникот за персонал за службениците на Европската унија, Условите за вработување на други службеници на Европската Унија ⁽¹⁾ и правилата кои се донесени со спогодба

⁽¹⁾ Регулative (ЕЕЗ, Евроатом, ECSC) бр. 259/68 на Советот, од 29 февруари 1968 година, за утврдување на Правилник за персоналот и условите за вработување на други службеници на Европските заедници и за воведување на посебни мерки кои привремено се важечки за

склучена помеѓу институциите на Унијата, за спроведување на Правилникот за персонал и Условите за вработување.

2. Агенцијата може да користи испратени национални стручњаци или друг персонал кои не се вработени во Агенцијата. Управниот одбор усвојува одлука за утврдување на правила за упатување на национални стручњаци во Агенцијата.

Член 96

Права и имунитет

Протоколот бр. 7 за правата и имунитетите на Европската унија, даден во прилог кон TEU и кон TFEU, се применува на Агенцијата и нејзиниот персонал.

Член 97

Обврски

1. Договорната обврска на Агенцијата се регулира со закон кој се применува на односниот договор.

2. Судот на правдата има надлежност да пресудува врз основа на која било арбитражна клаузула која се содржи во договор кој го склучила Агенцијата.

3. Во случај на недоговорна обврска, Агенцијата, согласно општите начела кои се заеднички за правото на земјите членки, ги надоместува сите штети кои таа ги предизвикала или ги предизвикал нејзиниот персонал при вршењето на нивните должности.

4. Судот на правдата е надлежен за споровите за надоместување на штетите спомнати во став 3.

5. Личната обврска на нејзините службеници спрема Агенцијата се регулира со одредбите кои се содржани во Правилникот за персонал или во Условите за вработување кои се применуваат на истите.

Член 98

Функции на Управниот одбор

1. Агенцијата има Управен одбор.

2. Управниот одбор:

(а) го назначува извршниот директор, по потреба, го продолжува неговиот мандат или го разрешува од должноста согласно член 103;

(б) усвојува консолидиран годишен извештај за активностите на Агенцијата и секоја

година до 1 јули, истиот го проследува до Европскиот парламент, Советот, Комисијата, Судот на ревизори. Консолидираниот годишен извештај за работата се објавува;

- (в) секоја година, со двотретинско мнозинство на членовите со право на глас и согласно член 117, го усвојува програмскиот документ на Агенцијата;
- (г) со двотретинско мнозинство на членовите со право на глас и согласно член 120(11) го усвојува годишниот буџет на Агенцијата;
- (д) ги утврдува постапките за носење на одлуките на извршниот директор, како што е наведено во членовите 115 и 116;
- (ѓ) ги извршува своите функции во врска со буџетот на Агенцијата, во склад со членовите 120, 121 и 125;
- (е) ги назначува членовите на Одборот за жалби, согласно член 106;
- (ж) ја извршува задачата на дисциплински орган над извршниот директор;
- (з) дава свое мислење за правилата кои се однесуваат на провизиите и надоместоците наведени во член 126;
- (с) ги усвојува своите правила за Деловникот;
- (и) одлучува за лингвистичките договори за Агенцијата;
- (ј) носи одлуки за воспоставување на внатрешната организација на Агенцијата на ниво на директори и по потреба, за измени на истата;
- (к) согласно став 6, што се однесува на персоналот на Агенцијата, ги користи правата кои со Правилникот за персонал се даваат на телото за именување, како и правата кои со Условите за вработување на други службеници се доделуваат на телото кое е овластено за склучување на договори за работа.
- (л) усвојува соодветни акти за спроведување на примената на Правилникот за персонал и Условите за вработување на други службеници согласно член 110 од Правилникот за персонал;
- (љ) усвојува правила за спречување на, и управување со, судири на интереси што се однесува на неговите членови, како и на членовите на Одборот за жалби;
- (м) обезбедува соодветно последователно постапување со наодите и препораките кои произлегуваат од внатрешни и надворешни извештаи од ревизии и процени, како и од истрагите на Европското биро за борба против измами ('OLAF') ⁽¹⁾;

⁽¹⁾ Регулатива (ЕУ, Евроатом) бр. 883/2013 на Европскиот парламент и на Советот, од 11 септември 2013 година, за истраги кои ги врши Европското биро за спречување на измами (OLAF) и за укинување на Регулатива (ЕЗ) бр. 1073/1999 на Европскиот парламент и на Советот и Регулатива (Евроатом) бр. 1074/1999 на Советот (Сл. весник L бр. 248, 18.9.2013 година, стр. 1).

-
- (н) ги усвојува финансиските правила важечки за Агенцијата согласно член 125;
 - (њ) назначува сметководител, што подлежи на Правилникот за персонал и Условите за вработување на други службеници, кој е напълно независен во извршувањето на неговите должности;
 - (о) усвојува стратегија за борба против измами, која е пропорционална на ризиците од измами, имајќи ги предвид трошоците и добивките од мерките кои треба да се спроведуваат;
 - (п) дава свое мислење за нацртот на Европската програма за безбедност на воздухопловството согласно член 5;
 - (р) го усвојува Европскиот план за безбедност на воздухопловството согласно член 6;
 - (с) носи соодветно образложени одлуки во врска со укинување на имунитетот согласно член 17 од Протокол бр. 7 за правата и имунитетите на Европската унија, приложен како анекс кон TEU и TFEU;
 - (т) утврдува постапки за експедитивна соработка на Агенцијата со националните правосудни органи, без штета по Регулативите (ЕУ) бр. 996/2010 и (ЕУ) бр. 376/2014.

3. Управниот одбор може да го советува извршниот директор за кое било прашање кое е однесува на областите кои се опфатени со оваа регулатива.

4. Управниот одбор формира советодавно тело во кое се застапени сите заинтересирани страни врз кои влијае работата на Агенцијата, со кое таа се советува пред носење на одлуки во областите наведени во точките (в), (д), (ѓ) и (з) од став 2. Исто така, Управниот одбор може да одлучи да се советува со советодавното тело и за други прашања спомнати во ставовите 2 и 3. Мислењето на советодавното тело, во никој случај, не смее да биде обврзувачко за Управниот одбор.

5. Управниот одбор може да основа работни тела кои ќе му помагаат во вршењето на неговите задачи, вклучувајќи и при подготовката на неговите одлуки и следењето на спроведувањето на истите.

6. Управниот одбор, согласно член 110 од Правилникот за персонал, носи одлука врз основа на член 2(1) од Правилникот за персонал и член 6 од Условите за вработување на други службеници, со која на извршниот директор му се делегираат односни права на органот за именување и со која се утврдуваат условите под кои може да се суспендира таквото делегирање на права. Извршниот директор има право тие права да ги делегира понатаму.

Ако во исклучителни случаи тоа се бара, Управниот одбор може, со одлука, привремено да го одземе делегирањето на права од органот за наменување на извршниот директор, како и на оние кои извршниот директор ги делегирал понатака и кои може да ги користи сам или ги делегира на еден од неговите членови или на член на персоналот кој не е извршниот директор.

Член 99
Состав на Управниот одбор

1. Управниот одбор се состои од претставници од земјите—членки и од Комисијата, сите со право на глас. Секоја земја—членка именува по еден член во Управниот одбор и два заменици. Заменикот го застапува членот само во случај на отсуство на членот. Комисијата именува по двајца претставници и нивни заменици. Мандатот на членовите и нивните заменици е четири години. Мандатот може да се продолжи.

2. Членовите на Управниот одбор и нивните заменици се именуваат врз основа на нивното знаење, потврдено искуство и посветеност во областа на цивилното воздухопловство, земајќи ги предвид одноското раководно и административно стручно знаење, кои треба да се ползуваат заради постигнување на целите на оваа регулатива. Членовите имаат севкупна одговорност барем за политиката на безбедноста на цивилното воздухопловство во своите земји—членки.

3. Сите страни кои се застапени во Управниот одбор вложуваат напори со цел да се ограничи флукуацијата на нивните претставници, со цел да се обезбеди континуитет на работата на Управниот одбор. Сите страни имаат за цел да се постигне урамнотежена застапеност на мажи и жени во Управниот одбор.

4. Ако е соодветно, учеството на претставници на трети земји од Европа, во Управниот одбор со статус на набљудувач и условите за таквото учество се утврдуваат во спогодби спомнати во член 129.

5. Советодавното тело кое се споменува во Член 98(4) именува четворица од своите членови за учество во својство на набљудувачи во Управниот одбор. Во најширока смисла на зборот, тие ги застапуваат различните гледишта кои се застапени во советодавното тело. Почетниот мандат е со траење од 48 месеци и може да се продолжи.

Член 100
Претседавач на Управниот одбор

1. Управниот одбор избира претседавач и заменик претседавач од своите членови, кои имаат право на глас. Заменикот претседавач по службена должност (*ex officio*) го заменува претседавачот кога тој е спречен да ги извршува своите должности.

2. Мандатот на претседавачот и на заменикот претседавач е четири години и може да се продолжи еднаш за уште четири години. Ако нивното членство во Управниот одбор престанува во кое било време во периодот на нивниот мандат, нивниот мандат автоматски истекува на тој датум.

Член 101

Состаноци на Управниот одбор

1. Состаноците на Управниот одбор ги свикува претседавачот на истиот.
2. Управниот одбор одржува најмалку два редовни состаноци годишно. Покрај ова, тој се состанува на барање на претседавачот, на Комисијата или најмалку на една третина од неговите членови.
3. Извршниот директор на Агенцијата учествува во расправите, без право на глас.
4. На членовите на Управниот одбор, согласно неговиот Деловникот, можат да им помагаат нивните советници и стручњаци.
5. Управниот одбор може да покани кое било лице да присуствува на неговите состаноци во својство на набљудувач, доколку неговото мислење може да биде корисно.
6. Агенцијата ги обезбедува секретарските услуги за Управниот одбор.

Член 102

Правила за гласање на Управниот одбор

1. Без штета по наведеното во член 98(2) точки (в) и (г) и член 103(7), Управниот одбор ги донесува своите одлуки со мнозинство на гласови на своите членови со право на глас. На барање на член на Управниот одбор, одлуката спомната во член 98(2) точка (и) се носи едногласно.
2. Секој член кој е назначен согласно член 99(1) има еден глас. Во отсуство на член, правото на глас го користи неговиот заменик. Нити набљудувачите ни извршниот директор на Агенцијата немаат право на глас.
3. Во Деловникот на Управниот одбор се утврдуваат подетални правила за гласањето, особено условите под коишто еден член може да делува во името на друг член, како и ако е соодветно, условите во однос на кворумот, согласно потребите.
4. За усвојување на одлуки за буџетскии кадровски прашања, особено во поглед на прашањата спомнати во член 98(2) точки (г), (ѓ), (ж), (к), (л), (љ) и (н), потребно е позитивен глас од Комисијата.

Член 103

Извршен директор

1. Извршниот директор е ангажиран како привремен застапник на Агенцијата согласно член 2 точка (а) од Условите за вработување на други службеници.
2. Управниот одбор го наменува извршниот директор, според заслуги и документираны квалификации и стручност, кои се соодветни за цивилното воздухопловство и тоа од список на кандидати кои ги предлага Комисијата, после отворена и транспарентна постапка за избор.

За целите на склучување на договорот со извршниот директор, Агенцијата ја застапува претседателот на Управниот одбор.

Пред именувањето, кандидатот кого Управниот одбор го избрал се поканува да даде изјава пред надлежниот одбор на Европскиот парламент и да одговори на прашањата што му ги поставуваат неговите членови.

3. Мандатот на извршниот директор е пет години. На крај од тој период, Комисијата врши проценка во која се земаат предвид евалуацијата на ефикасноста на извршниот директор и идните задачи и предизвици на Агенцијата. На средина од мандатот, извршниот директор може да се покани да даде изјава пред надлежниот одбор на Европскиот парламент и да одговори на прашањата поставени од неговите членови, а во врска со ефикасноста на извршниот директор.

4. Управниот одбор, делувајќи по предлог од Комисијата која ја зема предвид и процената спомната во став 3, може да го продолжи мандатот на извршниот директор еднаш, за не повеќе од пет години. Пред да го продолжи мандатот на извршниот директор, Управниот одбор го известува Европскиот парламент дека планира да го продолжи мандатот на извршниот директор. Во рок од еден месец пред таквото продолжување, извршниот директор може да се покани да даде изјава пред надлежниот одбор на Парламентот и да одговори на прашањата поставени од неговите членови.

5. Извршен директор на кого му е продолжен мандатот, на крајот од целиот мандат не може да учествува во нова постапка за избор за истото работно место.

6. Извршниот директор може да се разреши од должноста само со одлука на Управниот одбор, кој делува на предлог од Комисијата.

7. Управниот одбор носи одлуки за именување, продолжување на мандат или разрешување од должност на извршниот директор врз основа на дво-третинско мнозинство од своите членови со право на глас.

8. На извршниот директор може да му помага еден или повеќе директори. Ако извршниот директор е отсутен или спречен, него го заменува еден од директорите.

Член 104

Одговорности на извршен директор

1. Со Агенцијата управува извршниот директор. Извршниот директор одговара пред Управниот одбор. Без штета по правата на Комисијата и на Управниот одбор, извршниот директор е целосно независен во вршењето на своите должности и не бара и не прима инструкции од ниту една влада ниту од кое било друго тело.

2. Кога е повикан да го стори тоа, Извршниот директор до Европскиот парламент поднесува извештај за вршењето на своите должности. Советот има право да го повика извршниот директор да поднесе извештај за вршењето на тие должности.

3. Извршниот директор е одговорен за спроведувањето на задачите кои со оваа регулатива или други акти на Унијата ѝ се доделени на Агенцијата. Особено, извршниот директор е одговорен за:

- (а) одобрување на мерките на Агенцијата коко што е дефинирано во член 76, во рамките кои се утврдени со оваа регулатива и со делегираните акти и актите за спроведување, кои се усвоени врз основа на оваа регулатива;
- (б) одлучување за истрагите, инспекциските прегледи и други активности за следење како што се предвидува во членовите 83 и 85;
- (в) одлучување за доделување на задачите на квалификувани субјекти согласно член 69(1) и за вршење на истраги кои во име на Агенцијата ги вршат национални надлежни органи или квалификуваните субјекти, согласно член 83(1);
- (г) преземање на потребните мерки во врска со активностите на Агенцијата, кои се однесуваат на меѓународна соработка, согласно член 90;
- (д) преземање на сите неопходни мерки, вклучително и усвојувањето на меѓународни административни инструкции и објавувањето на известувања, со цел да обезбеди правилно функционирање на Агенцијата согласно оваа регулатива;
- (ѓ) спроведување на одлуките кои ги носи Управното тело;
- (е) подготовката на консолидираниот годишен извештај за активностите на Агенцијата и неговото доставување до Управниот одбор заради усвојување;
- (ж) подготвување на нацрт извештајот за процените на приходот и расходот на Агенцијата, согласно член 120 и за реализирање на нејзиниот буџет согласно член 121;
- (з) делегирање на правата на извршниот директор на други членови на персоналот на Агенцијата. Комисијата усвојува акти за спроведување со кои се утврдуваат правилата кои се важечки за тие делегирања. Таквите акти за спроведување се усвојуваат согласно советодавната постапка спомната во член 127(2);
- (с) подготвување на програмскиот документ спомнат во член 117(1) и за поднесување на истиот до Управниот одбор за усвојување, по добивање на мислење од Комисијата;
- (и) спроведување на програмскиот документ спомнат во член 117(1) и за доставување на извештај за негово спроведување до Управниот одбор;
- (ј) подготвување на планот на активности врз основа на заклучоците од извештаите и евалуациите и од внатрешните и надворешни ревизии, како и од истрагите од OLAF и за поднесување на извештај за напредокот до Комисијата, два пати годишно, а до Управниот одбор редовно;
- (к) заштита на финансиските интереси на Унијата со примена на превентивни мерки против измами, корупција и сите други незаконски активности преку ефикасни

проверки и ако се утврдат неправилности, преку поврат на погрешно платени износи, ако е соодветно, со наметнување на ефикасни, пропорционални, разубедувачки и финансиски казни;

- (л) подготовка на стратеги на Агенцијата за борба против измами и за поднесување на истата до Управниот одбор на усвојување;
- (љ) подготовка на нацрт финансиски правила важечки за Агенцијата;
- (м) подготовка на Европскиот план за безбедност на воздухопловството и неговите последователни ажурирања, како и за доставување на истите до Управниот одбор на усвојување;
- (н) доставување на извештај до Управниот одбор во врска со спроведувањето на Европскиот план за безбедност на воздухопловството;
- (њ) да одговара на барања од Комисијата за помош, кои се поднесени согласно оваа регулатива;
- (о) прифаќање на прераспределбата на одговорности на Агенцијата согласно членовите 64 и 65;
- (п) секојдневното управување со Агенцијата;
- (р) носење на сите одлуки за воспоставување на внатрешната поставеност на Агенцијата и по потреба, за сите измени на истите, освен за оние кои се на директорско ниво, кои ќе ги одобри Управниот одбор;
- (с) носење на правила за спречување на, и управување со, судири на интереси што се однесува на учесниците во работните групи и групите на стручњаци, и на другите членови на персоналот кои не се опфатени со Правилникот за персонал, во кои се вклучени одредби за изјави за интереси и ако е соодветно, деловни активности после престанок на вработувањето.

4. Исто така, извршниот директор одговара и за носење одлука дали е потребно, заради извршување на задачите на Агенцијата на ефикасен и делотворен начин, да се основаат едно или повеќе бироа, во една или повеќе земји-членки или да се смести персоналот во делегациите на Унијата во трети земји, што подлежи на соодветни спогодби со Европската служба за надворешно делување. За таква одлука потребна е претходна согласност од Комисијата, Управниот одбор и ако е применливо, земјата-членка во која треба да се основа локално биро. Во таквата одлука се утврдува опсегот на активностите кои треба да се извршуваат во локалното биро или треба да ги врши персоналот сместен во делегациите, на начин со кој се избегнуваат непотребни трошоци и дуплирање на административни функции на Агенцијата.

Член 105

Права на Одборот за жалби

1. Одборот за жалби се воспоставува како дел од административната поставеност

на Агенцијата. Комисијата е овластена да ги усвојува делегирани акти, согласно член 128, со кои се утврдува организацијата и составот на Одборот за жалби.

2. Одборот за жалби е одговорен за носење одлуки по жалбите против одлуките спомнати во член 108. Одборот за жалби се свикува по потреба.

Член 106

Членови на Одборот за жалби

1. Управниот одбор од списокот на квалификувани кандидати ги наменува членовите и нивните заменици, а списокот го утврдува Комисијата.

2. Мандатот на членовите на Одборот за жалби, вклучувајќи го и оној на претседателот и неговите заменици, трае пет години и може да се продолжи за уште пет години.

3. Членовите на Одборот за жалби се независни. При носење на своите одлуки тие ниту бараат ниту примаат инструкции од ниедна влада ниту пак од кое било друго тело.

4. Членовите на Одборот за жалби не смеат да вршат никаква друга функција во рамките на Агенцијата. Членовите на Одборот за жалби може да работат хонорарно.

5. Членовите на Одборот за жалби не смеат за време на нивниот мандат да се разрешуваат од должноста, ниту да се отстранат од списокот на квалификувани кандидати, освен ако не постојат сериозни причини за вакво разрешување, а Комисијата, по приемот на мислењето од Управниот одбор, донела одлука за таа цел.

6. Комисијата е овластена да ги усвојува делегираните акти, согласно член 128, за утврдување на квалификациите кои се бараат за членовите на Одборот за жалби, нивниот статус и договорниот однос со Агенцијата, правата на поединечните членови во фазата на подготовка на одлуките и правилата и постапките за гласање.

Член 107

Иземање и приговор

1. Членовите на Одборот за жалби не учествуваат во ниедна жалбена постапка, ако имаат каков било личен интерес во истата, ако претходно биле вклучени како застапници на една од страните во постапката, или ако учествувале во донесувањето на одлуката која е предмет на жалба.

2. Ако, заради некоја од причините кои се наведени во став 1, или од која било друга причина, член на Одборот за жалби смета дека не треба да учествува во жалбена постапка, тој за истото го известува Одборот за жалби.

3. Секоја страна во жалбената постапка може да стави приговори за кој било член на Одборот за жалби, врз која било од основите кои се наведени во став 1, или ако постои сомнеж дека членот е пристрасен. Ваков приговор не е допуштен, ако иако

знаела за причината за приговорот, странката во жалбената постапка презела процедурални чекори. Ниеден приговор не смее да се заснова врз националната припадност на членовите.

4. Одборот за жалби носи одлуки за мерките кои треба да се преземат во случаите кои се наведени во ставовите 2 и 3, без учество на односниот член. При донесувањето на оваа одлука, односниот член на Одборот за жалби го заменува неговиот заменик.

Член 108

Одлуки кои се предмет на жалба

1. Жалба може да се поднесе против одлуки на Агенцијата кои се донесени согласно членовите 64, 65, член 76(6), член од 77 до 83, 85 или 126.

2. Жалба која е поднесена согласно став 1 нема одложно дејство. Ако извршниот директор смета дека околностите тоа го дозволуваат, тој може да ја одложи примената на одлуката против која е поднесена жалба.

3. Жалба против одлука со која не се прекинува постапка што се однесува на една од страните, може да се поднесе само заедно со жалба против конечната одлука, освен ако со одлуката не се предвидува посебна жалба.

Член 109

Лица со право на жалба

Секое физичко или правно лице има право да поднесе жалба против одлука која е упатена до тоа лице, или против одлука која, иако е во форма на одлука упатена до некое друго лице, директно и поединечно се однесува на тоа лице. Страните во постапка може да бидат страна во жалбена постапка.

Член 110

Рок и форма

Жалбата, заедно со аргументирано образложение за основите на истата, се поднесува во писмена форма до секретарот на Одборот за жалби, во рок од два месеца од денот кога односното лице е известно за мерките или, ако нема такво известување, од денот на којшто за истото разбрало лицето, зависно од случајот.

Член 111

Претходно преиспитување

1. Пред разгледување на жалбата, Одборот за жалби ѝ дава можност на Агенцијата да ја преиспита својата одлука. Ако извршниот директор смета дека жалбата е основана, тој ја коригира одлуката во рок од два месеци од моментот кога Одборот за жалби го известил. Ова не се применува ако подносителот на жалбата е противник на друга страна во жалбената постапка.

-
2. Ако одлуката не се коригира, Агенцијата веднаш носи одлука за тоа дали ќе ја одложи примената на одлуката или не, согласно член 108(2).

Член 112

Разгледување на жалби

1. Одборот за жалби проценува дали жалбата е прифатлива и основана.
2. При разгледување на жалбите согласно став 1, Одборот за жалби постапува брзо. Тој ги повикува страните во жалбената постапка, онолку пати колку што е потребно, да достават, во рамките на утврдени рокови, забелешки во писмена форма на известувањата кои таа ги издава или на поднесоците од други страни во жалбената постапка. Одборот за жалби може да одлучи да одржи усно сослушување, било на свој сопствен предлог или на образложено барање од една од страните на жалбата.

Член 113

Одлуки по жалби

Ако Одборот за жалби утврди дека жалбата не е прифатлива или дека причините за жалбата не се основани, тој ја одбива жалбата. Ако Одборот за жалби утврди дека жалбата е прифатлива и дека причините за жалбата се основани, тој го враќа предметот на Агенцијата. Агенцијата носи нова образложена одлука, земајќи ја предвид одлуката на Одборот за жалби.

Член 114

Тужби пред Судот на правдата

1. Пред Судот на правдата може да се поднесуваат тужби за поништување на акти на Агенцијата со кои се планира да се создадат законски правни ефекти за трети лица, за непостапување и согласно член 97, за недоговорна обврска и согласно клаузула за арбитража, договорна обврска за штети кои се причинети со дела на Агенцијата.
2. Тужбите за поништување на одлуките на Агенцијата кои се донесени согласно членовите 64, 65, 76(6), од 77 до 83, 85 или 126 може да се поднесат пред Судот на правдата само откако ќе се исцрпат сите жалбени постапки во рамките на Агенцијата.
3. Институциите на Унијата и земјите-членки можат да поднесат тужба против одлуките на Агенцијата директно пред Судот на правдата, без да се бара од нив да се исцрпат сите жалбени постапки во рамките на Агенцијата.
3. Агенцијата ги презема сите потребни мерки со цел да се придржува кон пресудата на Судот на правдата.

ОДДЕЛ III

Методи на работа

Член 115

Постапки за изготвување на мислења, спецификации и други детални спецификации за издавање на уверенија, прифатливи начини за придржување и материјал со упатства

1. Управниот одбор воспоставува транспарентни процедури за издавање на мислења, за спецификации за издавање на уверенија и други детални спецификации, за прифатливи начини за придржување и материјал со упатства спомнат во член 76(1) и (3). Тие процедури:

- (а) се засноваат врз стручното знаење на цивилните и по потреба, воените воздухопловни власти на земјите—членки;
- (б) секогаш кога е потребно, вклучуваат стручњаци од соодветно заинтересирани страни или го користат стручното знаење на релевантните европски тела за стандардизација или други специјализирани тела;
- (в) обезбедуваат дека Агенцијата ги објавува документите и дека на една широка основа се советува со заинтересираните страни, согласно распоред и постапка која вклучува обврска за Агенцијата да реагира, во писмена форма, на постапката за консултирање.

2. Кога Агенцијата, согласно член 76(1) и (3), изготвува мислења, спецификации за издавање на уверенија и други детални спецификации, прифатливи начини за придржување и материјал со упатства, таа утврдува и постапка за претходно советување со земјите—членки. За таа цел, таа може да формира работна група за која секоја земја—членка има право да определи по еден стручњак. Ако треба да се одржат консултации во врска со воени прашања, Агенцијата, покрај земјите—членки, се советува и со Европската агенција за одбрана и други надлежни воени стручњаци кои ги определиле земјите—членки. Ако се бара советување во врска со можни социјални влијанија од тие мерки на Агенцијата, Агенцијата ги вклучува социјалните партнери на Унијата и други релевантни заинтересирани страни.

3. Агенцијата во своето службено соопштение ги објавува мислењата, спецификациите и други детални спецификации за издавање уверенија, прифатливи средства за придржување и материјал со упатства кои се изработени согласно член 76(1) и (3), како и процедурите кои ги утврдува согласно став 1 на овој член.

Член 116

Постапки за донесување на одлуки

1. Управниот одбор утврдува транспарентни постапки за носење на поединечни одлуки како што се предвидува во член 76(4).

Со овие постапки, особено:

- (а) се обезбедува сослушување на физичкото или правното лице на коешто се

однесува одлуката, како и на кое било друго лице кое е директно и лично засегнато од одлуката;

- (б) се предвидува физичките или правните лица да се известат за одлуката, како и нејзино објавување, што подлежи на условите од членовите 123 и 132(2);
- (в) се предвидува физичкото или правното лице на коешто му е упатена одлуката, како и кои било други страни во постапката, да се известуваат за правните лекови кои им стојат на располагање согласно оваа регулатива;
- (г) се обезбедува дека одлуката содржи образложение.

2. Управниот одбор воспоставува постапки со кои се утврдуваат условите под кои за одлуката се известуваат односните лица, вклучувајќи ги и информациите за расположливите жалбени постапки како што се предвидува во оваа регулатива.

Член 117

Годишно и повеќегодишно програмирање

1. Секоја година до 31 декември, согласно член 98(2) точка (в), Управниот одбор усвојува програмски документ кој содржи повеќегодишна и годишна програма за работа, која се заснова врз нацрт што го предлага извршниот директор шест недели пред нејзиното усвојување, земајќи го предвид мислењето на Комисијата, а што се однесува на повеќегодишното програмирање после извршени консултации со Европскиот парламент. Управниот одбор го проследува истиот до Европскиот парламент, Советот и Комисијата. Програмскиот документ станува конечен после конечното усвојување на општиот буџет и ако е потребно, се прилагодува на соодветен начин.

2. Годишната програма за работа ги содржи деталните цели и очекуваните резултати, вклучувајќи ги и показателите на ефикасноста и ги зема предвид целите на Европскиот план за безбедност на воздухопловството. Таа исто така содржи опис на активностите кои треба да се финансираат и податоци за финансиските и човечки ресурси кои се доделуваат за секоја активност, согласно начелата за планирање на финансирањето и управувањето, кое се темели врз активната, назначувајќи кои активности треба да се финансираат преку регулаторниот буџет, а кои активности треба да се финансираат преку такси и надоместоци кои ги прима Агенцијата. Годишната програма за работа е усогласена со повеќегодишната програма за работа спомната во став 4 на овој член. Во неа јасно се наведуваат задачите кои се додадени, изменети или избришани во споредба со претходната финансиска година. Во годишното планирање се опфаќа и стратегијата на Агенцијата, која се однесува на нејзините активности кои се поврзани со меѓународната соработка согласно член 90 и активностите на Агенцијата поврзани со таа стратегија.

3. Управниот одбор ја менува и дополнува усвоената годишна програма за работа кога на Агенцијата и се доделува нова задача. Секое значително изменување и дополнување на годишната програма за работа се усвојува со истата постапка како што е онаа за усвојување првичната годишна програма за работа. Управниот одбор може на извршниот директор да му го делегира правото за помали измени и

дополнувања на годишната програма за работа.

4. Во повеќегодишната програма за работа се наведува општото стратешко програмирање вклучувајќи ги и целите, очекуваните резултати и показателите на ефикасноста. Во неа исто така се наведува и програмирањето на ресурсите, вклучително и повеќегодишниот буџет и персонал.

Програмирањето на ресурсите се ажурира секоја година. Стратешкото програмирање се ажурира по потреба и особено за да се земе предвид резултатот од евалуацијата спомната во член 124.

Член 118

Консолидиран годишен извештај за работата

1. Во консолидираниот годишен извештај за работата се опишува начинот на којшто Агенцијата ја реализирала својата годишна програма за работа, буџетот и човечките ресурси. Во него јасно се наведува кои надлежности и задачи ѝ се доделени на Агенцијата, кои се изменети или избришани во споредба со претходната година.

2. Извештајот дава преглед на активностите кои ги извршила Агенцијата и ги проценува резултатите од истите во однос на утврдените цели, показатели на ефикасноста и временскиот распоред, ризиците поврзани со тие активности, користењето на средства и работата на Агенцијата во целина, како и ефикасноста и делотворноста на внатрешниот систем за контрола. Исто така, во него се наведува кои активности се финансирале преку регулаторниот буџет, а кои активности се финансирале преку такси и надоместоци кои ги примила Агенцијата.

Член 119

Прегледност и комуникација

1. Регулативата (ЕЗ) бр. 1049/2001 се применува на документите на Агенцијата. Ова е без штета по правилата за пристап до податоците и информациите наведени во Регулатива (ЕУ) бр. 376/2014 и во актите за спроведување кои се усвоени врз основа на членовите 72(5) и 74(8) на оваа регулатива

2. Агенцијата може на своја сопствена иницијатива да врши комуникациски активности во рамките на областите кои се во нејзината надлежност. Таа особено обезбедува дека, освен преку објавувањето утврдено во член 115(3), општата јавност и секоја заинтересирана страна добиваат брзи и објективни, веродостојни и лесно разбирливи информации во однос на нејзината работа. Агенцијата обезбедува дека со доделување на нејзини средства за активности за комуникација нема да се загрози делотворното вршење на задачите спомнати во член 75.

3. Агенцијата го преведува промотивниот материјал за безбедноста на службените јазици на Унијата, по потреба.

4. Националните надлежни органи ѝ помагаат на Агенцијата со делотворно пренесување на битните информации за безбедноста во рамките на своите

надлежности.

5. Секое физичко или правно лице има право да ѝ се обрати на Агенцијата, во писмена форма, на кој било од јазиците на Унијата и има право да добие одговор на истиот јазик.

6. Услугите за преведување кои се потребни за функционирање на Агенцијата ги дава Центарот за преведување за потребите на телата на Европската унија.

ОДДЕЛ IV **Финансиски услови**

Член 120 **Буџет**

1. Без штета по други приходи, приходите на Агенцијата се состојат од:

- (a) придонес од Унијата;
- (б) придонес од која било европска трета земја со која што Унијата склучила меѓународни спогодби како што е наведено во член 129;
- (в) таксите кои ги плаќаат подносителите на барања за, и имателите на, уверенија кои ги издава Агенцијата и лицата кои регистрирале изјави кај Агенцијата;
- (г) надоместоците за публикацииите, обуката и сите други услуги кои ги дава Агенцијата, како и за постапувањето по жалби;
- (д) секој доброволен финансиски придонес од земјите-членки, трети земји или други субјекти, под услов дека со таквиот придонес не се загрозува независноста и непристрасноста на Агенцијата;
- (f) бесповратни средства.

2. Во расходот на Агенција спаѓаат трошоците за персоналот, како и административните, инфраструктурните и оперативните трошоци. Што се однесува на оперативните расходи, буџетските обврски за активности кои траат подолго од една фискална година може да се распоредат на неколку години во годишни рати, по потреба.

3. Приходот и расходот треба да се во рамнотежа.

4. Регулаторните буџети и таксите кои се утврдуваат и наплаќаат за активностите за издавање уверенија кои ги наплатува Агенцијата, се обработуваат засебно во сметките на Агенцијата.

5. Агенцијата, за време на финансиската година, го усвојува својот план за персоналот и управување со активностите кои се финансираат од средства кои се поврзани со таксите и надоместоците, на начин на кој што таа може брзо да одговори

на работното оптоварување и варирањето на овие средства.

6. Секоја година, извршниот директор изготвува нацрт извештај за пресметките за приходот и расходот на Агенцијата, за следната фискална година, вклучувајќи и нацрт план на работни места и го испраќа до Управниот одбор заедно со материјалот со објаснувања за состојбата на буџетот. Нацрт планот за работните места, во однос на работните места кои се финансираат од таксите и надоместоците, се заснова врз ограничен збир од показатели кои ги одобрува Комисијата, со цел да се измери работното оптоварување и ефикасноста на Агенцијата, и ги утврдува средствата кои се потребни да се исполнат барањата за ефикасно и навремено издавање на уверенија и други активности на Агенцијата, вклучувајќи ги и оние кои произлегуваат од прераспределбата на одговорноста согласно членовите 64 и 65.

Управниот одбор, врз основа на тој нацрт, усвојува привремена нацрт пресметка за приходот и расходот на Агенцијата за следната финансиска година. Привремената нацрт пресметка на приходот и расходот на Агенцијата се испраќа до Комисијата до 31 јануари секоја година.

7. Најдоцна до 31 март, Управниот одбор ја испраќа до Комисијата и европските трети земји со кои Унијата склучила меѓународни спогодби како што е спомнато во член 129, конечната нацрт пресметка на приходот и расходот на Агенцијата, во која е опфатен нацртот на планот за работни места заедно со привремената програма за работа

8. Комисијата го испраќа извештајот за пресметките до Европскиот парламент и Советот заедно со нацртот на општиот буџет на Европската унија.

9. Врз основа на извештајот за пресметките, Комисијата во нацртот на општиот буџет на Европската унија ги внесува пресметките за кои смета дека се потребни за планот на работни места, како и износот од придонесот кој се наплаќа од општиот буџет, кој таа го поднесува пред Европскиот парламент и Советот согласно членовите 313 и 314 TFEU.

10. Европскиот парламент и Советот ги одобруваат издвојувањата/определувањата за придонес на Агенцијата и го усвојува планот за работни места на Агенцијата, земајќи ги предвид показателите кои се однесуваат на работното оптоварување и ефикасноста на Агенцијата спомнато во став 6.

11. Управниот одбор го усвојува буџетот. Тој станува конечен по конечното усвојување на генералниот буџет на Унија. По потреба, истиот соодветно се прилагодува.

12. Управниот одбор, колку што е можно поскоро, ги известува Европскиот парламент и Советот за својата намера да спроведе кој било проект, кој може да има значителни финансиски последици за финансирање на буџетот, особено секој проект кој се однесува на сопственоста, како што е издавање или купување на објекти, и тој за ова ја известува Комисијата. За секој проект поврзан со недвижност кој најверојатно ќе има значајни последици по буџетот на Агенцијата, се применува

Делегираната регулатива (ЕУ) бр. 1271/2013 на Комисијата ⁽¹⁾.

Ако Европскиот парламент или Советот испратиле известување за својата намера да достават мислење, тој го проследува своето мислење до Управниот одбор, во рок од шест недели од денот на известувањето за проектот.

Член 121

Спроведување и контрола на буџетот

1. Извршниот директор го спроведува буџетот на Агенцијата.
2. Најдоцна до 1 март после секоја финансиска година, сметководителот на Агенцијата ги испраќа привремените финансиски извештаи до сметководителот на Комисијата и Судот на ревизори. Исто така, сметководителот на Агенцијата извештајот за буџетското и финансиско управување за таа финансиска година го испраќа до сметководителот на Комисијата, до 1 март по секоја финансиска година. Сметководителот на Комисијата ги консолидира привремените финансиски извештаи на институциите и децентрализираните тела согласно член 147 од Регулатива (ЕУ, Евроатом) бр. 966/2012 на Европскиот парламент и на Советот ⁽²⁾.
3. До 31 март после секоја финансиска година, извршниот директор го проследува извештајот за буџетското и финансиско управување за таа финансиска година до Европскиот парламент, Советот, Комисијата и Судот на ревизори.
4. Согласно член 148 од Регулатива (ЕУ, Евроатом) бр. 966/2012, по приемот на мислењето на Судот на ревизори за привремените финансиски извештаи на Агенцијата, сметководителот ги подготвува завршните сметки на Агенцијата, за кои е самиот одговорен, а извршниот директор ги доставува истите до Управниот одбор за мислење.
5. Управниот одбор дава мислење за завршните сметки на Агенцијата.
6. Сметководителот на Агенцијата, најдоцна до 1 јули после секоја финансиска година, ги проследува завршните сметки до Европскиот парламент, Советот, Комисијата и Судот на ревизори, заедно со мислењето на Управниот одбор.
7. Завршните сметки се објавуваат во *Службениот весник на Европската унија*, најдоцна до 15 ноември после секоја финансиска година.
8. Извршниот директор му испраќа на Судот на ревизори одговор на нивните забелешки најдоцна до 30 септември по секоја финансиска година. Исто така, тој го испраќа овој одговор и до Управниот одбор и до Комисијата.

⁽¹⁾ Делегирана регулатива (ЕУ) бр. 1271/2013 на Комисијата, од 30 септември 2013 година, за рамковната финансиска регулатива за телата спомнати во член 208 од Регулатива (ЕУ, Евроатом) бр. 966/2012 на Европскиот парламент и на Советот (Сл. весник L бр. 328, 7.12.2013 година, стр. 42).

⁽²⁾ Регулатива (ЕУ, Евроатом) бр. 966/2012 на Европскиот парламент и на Советот, од 25 октомври 2012 година, за финансиските правила кои се важечки за општиот буџет на Унијата и за укинување на Регулатива (ЕУ, Евроатом) бр. 1605/2002 на Советот (Сл. весник L бр. 298, 26.10.2012 година, стр. 1).

9. Извршниот директор испраќа до Европскиот Парламент, на негово барање, кои било информации кои се потребни за непречена примена на постапката за разрешување за финансиската година која е во прашање, како што се предвидува во член 165(3) од Регулатива (ЕУ, Евроатом) бр. 966/2012.

10. Европскиот парламент, по препорака на Советот кој делува како квалификувано мнозинство, пред 30 април од годината $n + 2$, одлучува да му даде одврзани раце на извршниот директор во однос на спроведувањето на буџетот за годината n .

Член 122

Борба против измами

1. Заради сузбивање на измами, корупција и други незаконски дејства, без ограничување се применува Регулативата (ЕУ, Евроатом) бр. 883/2013 на Европскиот Парламент и на Советот ⁽¹⁾.

2. Агенцијата пристапува кон Меѓуинституционалната спогодба од 25 мај 1999 година, склучена помеѓу Европскиот Парламент, Советот на Европската Унија и Комисијата на Европските Заедници во врска со внатрешните истраги кои ги врши Европската канцеларијата за спречување измами (OLAF) ⁽²⁾ во рок од шест месеци од 11 септември 2018 година и усвојува соодветни одредби кои се важечки за нејзиниот персонал користејќи го образецот даден во Анексот кон таа спогодба.

3. Судот на ревизори е овластен да врши ревизии, врз основа на документи и инспекциски прегледи на терен, на сите корисници на бесповратни средства, изведувачи и подизведувачи кои од Агенцијата примиле средства од Унијата.

4. OLAF може да врши истраги, вклучувајќи и проверки и инспекциски прегледи на терен, согласно одредбите и постапките утврдени во Регулатива (ЕУ, Евроатом) бр. 883/2013 и Регулатива (Евроатом, ЕЗ) бр. 2185/96 на Советот ⁽³⁾, заради утврдување дали имало измама, корупција или какви и да било други незаконски дејства кои влијаат врз финансиските интереси на Унијата, а во врска со бесповратни средства или договор кој го финансирала Агенцијата.

5. Без штета по ставовите од 1 до 4, во спогодбите за соработка со трети земји и меѓународни организации, договорите, спогодбите за бесповратни средства и одлуките на Агенцијата за доделување на бесповратни средства се содржат одредби со кои Европскиот суд на ревизори и OLAF изрично се овластуваат да ги вршат таквите

⁽¹⁾ Регулатива (ЕУ, Евроатом) бр. 883/2013 на Европскиот парламент и на Советот, од 11 септември 2013 година, за истраги кои ги врши Европското биро за борба против измами (OLAF) и за укинување на Регулатива (ЕЗ) бр. 1073/1999 на Европскиот парламент и на Советот и Регулатива (Евроатом) бр. 1074/1999 на Советот (Сл. весник L бр. 248, 18.9.2013 година, стр. 1).

⁽²⁾ Сл. весник L бр. 136, 31.5.1999 година, стр. 15.

⁽³⁾ Регулатива (Евроатом, ЕУ) бр. 2185/96 на Советот, од 11 ноември 1996 година, за проверките и инспекциските прегледи на терен, кои ги врши Комисијата со цел да се заштитат финансиските интереси на Европските заедници од измами и други неправилности (Сл. весник L бр. 292, 15.11.1996 година, стр. 21).

ревизии и истраги, согласно нивните соодветни надлежности.

Член 123

Правила за обезбедување на заштита на класифицирани и чувствителни некласифицирани информации

Агенцијата усвојува свои правила за обезбедување кои се еквивалентни на правилата на Комисијата за обезбедување на заштита на класифицираните информации на Европската унија (EUCI) и чувствителните некласифицирани информации, како што е утврдено во Одлуките (ЕУ, Евроатом) бр. 2015/443 ⁽¹⁾ и (ЕУ, Евроатом) бр. 2015/444 ⁽²⁾ на Комисијата. Во правилата за обезбедување на Агенцијата, меѓудругото, се опфатени и одредби за размена, обработка и чување на таквите информации.

Член 124

Оценување

1. Најдоцна до 12 септември 2023 година и потоа на секои пет години, Комисијата врши оценување во склад со упатствата на Комисијата, за да ја процени ефикасноста на Агенцијата што се однесува на нејзините цели, мандат и задачи. Со оценувањето се проценува влијанието од оваа регулатива, Агенцијата и нејзините методи на работа при воспоставување на највисоко ниво на безбедност на цивилното воздухопловство. Во оценувањето исто така се разгледува и можната потреба за менување на мандатот на Агенцијата и финансиските последици од секоја таква измена. Оценувањето ги зема предвид и мислењата на Управниот одбор и заинтересираните страни како на ниво на Унијата така и на национално ниво.

2. Ако Комисијата смета дека понатамошното постоење на Агенцијата повеќе не е оправдано што се однесува на нејзините доделени цели, мандат и задачи, таа може да предложи менување и дополнување на оваа регулатива во склад со тие измени или нејзино укинување.

3. Комисијата ги проследува наодите од оценувањето, заедно со своите заклучоци, до Европскиот парламент, Советот и Управниот одбор. Ако е соодветно, се приложува и план на активности со временски рокови. Наодите од оценувањето и препораките јавно се објавуваат.

Член 125

Финансиски правила

Финансиските правила кои се важечки за Агенцијата ги усвојува Управниот одбор по извршена консултација со Комисијата. Тие не смеат да отстапуваат од Делегираната регулатива (ЕУ, Евроатом) бр. Бр. 1271/2013, освен ако ваквото отстапување не е

⁽¹⁾ Одлука (ЕУ, Евроатом) 2015/443 на Комисијата, од 13 март 2015 година, за обезбедување во Комисијата (Сл. весник L бр. 72, 17.3.2015 година, стр. 41).

⁽²⁾ Одлука (ЕУ, Евроатом) 2015/444 на Комисијата, од 13 март 2015 година, за правила за обезбедување на заштитата на класифицираните информации на ЕУ (Сл. весник L бр. 72, 17.3.2015 година, стр. 53).

изрично потребно за функционирањето на Агенцијата, а за истото Комисијата претходно ја дала својата согласност.

Член 126

Правила за такси и надоместоци

1. Такси и надоместоци се наплатуваат за:

- (а) издавање и продолжување на уверенија и заведување на изјави кои ги врши Агенцијата согласно оваа Регулатива, како и за нејзините активности за надзор врз активностите на кои се однесуваат тие уверенија и изјави;
- (б) публикациите, обуката и одредбите за секоја друга услуга што ја дава Агенцијата, кои го покажуваат реалниот трошок за секоја дадена услуга посебно;
- (в) постапувањето по жалбите.

Сите такси и надоместоци се изразуваат и се плаќаат во евра.

2. Износот на таксите и надоместоците се утврдува на ниво со коешто се обезбедува дека приходот кој од нив се прибира ги покрива сите трошоци за активностите кои се однесуваат на дадените услуги и дека се избегнува значајно акумулирање на вишоци. Сите расходи на Агенцијата кои се поврзани со персоналот кој е вклучен во активностите наведени во став 1, особено за пропорционалниот придонес на работодавачот за пензискиот систем, се прикажани во тие трошоци. Таксите и надоместоците претставуваат наменски приходи за Агенцијата за активностите кои се поврзани со услугите за кои се плаќаат таксите и надоместоците.

3. Со буџетските вишоци кои произлегуваат од таксите и надоместоците се финансираат идните активности кои се однесуваат на такси и надоместоци или за порамнување на загубите. Ако се повторува значителен позитивен или негативен буџетски резултат, се преиспитува висината на таксите и надоместоците.

4. По извршени консултации со Агенцијата согласно член 98(2) точка (з), Комисијата усвојува акти за спроведување во кои се утврдуваат детални правила во врска со таксите и надоместоците кои ги наплаќа Агенцијата, во кои особено се наведуваат прашањата за кои се наплаќаат такси и надоместоци согласно член 120(1) точки (в) и (г) и износот на таксите и надоместоците и начинот на кои се плаќаат. Тие акти за спроведување се усвојуваат согласно постапката за испитување наведена во член 127(3).

ОДДЕЛ V

ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 127

Постапки на Комитетот

1. На Комисијата ѝ помага комитет. Тој комитет претставува комитет во смисла

на Регулатива (ЕУ) бр. 182/2011.

2. Ако постои повикување на овој став, се применува член 4 од Регулатива (ЕУ) бр. 182/2011.

3. Ако постои повикување на овој став, се применува член 5 од Регулатива (ЕУ) бр. 182/2011.

4. Ако постои повикување на овој став, се применува член 8 од Регулатива (ЕУ) бр. 182/2011, во комбинација со член 4 од истата.

Член 128

Користење на делегирање

1. Правото за усвојување на делегирани акти ѝ се дава на Комисијата, што подлежи на условите кои се утврдени во овој член.

2. Правото за усвојување на делегирани акти наведени во членовите 19, 28, 32, 39, 47, 54, 58, 61, 62(13), 68(3), 84(4), 105 и 106 ѝ се дава на Комисијата за период од 5 години, почнувајќи од 11 септември 2018 година. Комисијата изготвува извештај што се однесува на делегирањето на правата, најдоцна девет месеци пред крај на периодот од пет години. Делегирањето на правата премолчено се продолжува за периоди со еднакво траење, освен ако Европскиот парламент или Советот не се спротивстават на таквото продолжување најдоцна три месеци пред крај на секој период.

3. Европскиот парламент или Советот, во секое време, можат да го укинат делегирањето на правата наведени во членовите 19, 28, 32, 39, 47, 54, 58, 61, 62(13), 68(3), 84(4), 105 и 106. Со одлука за укинување се става крај на делегирање на правото наведено во таа одлука. Укинувањето стапува во сила следниот ден од денот на објавување на одлуката во *Службениот весник на Европската унија*, или на подоцнежен датум наведен во таа одлука. Тоа не влијае врз на важноста на ниеден делегиран акт кој е веќе во сила.

4. Пред да усвои делегиран акт, Комисијата се советува со стручњаци кои ги определува секоја земја-членка согласно начелата утврдени во Меѓуинституционалната спогодба од 13 април 2016 година, за подобро изработување на закони.

5. Штом ќе усвои делегиран акт, Комисијата за тоа истовремено ги известува Европскиот парламент и Советот.

6. Делегиран акт спомнат во членовите 19, 28, 32, 39, 47, 54, 58, 61, 62(13), 68(3), 84(4), 105 и 106 влегува во сила само ако Европскиот парламент или Советот во рок од два месеца од известувањето на Европскиот парламент и на Советот за тој акт не поднесат никаков приговор или ако пред истекот на тој период, и Европскиот парламент и Советот ја известиле Комисијата дека нема да поднесат приговор. Тој период се продолжува за два месеца на иницијатива на Европскиот парламент и на Советот.

Член 129
Учество на трети земји од Европа

Агенцијата е отворена за учество на трети земји од Европа, кои се договорни страни на Чикашката конвенција и коишто склучиле меѓународни спогодби со Унијата, согласно кои тие го усвојуваат и применуваат правото на Унијата во областите кои се опфатени со оваа регулатива.

Тие меѓународни спогодби може да опфаќаат одредби со кои особено се утврдува природата и степенот на учеството на односните трети земји од Европа, во работата на Агенцијата, вклучувајќи и одредби за финансиските придонеси и персоналот. Агенцијата, согласно член 90(2), може да воспостави работни договори со надлежниот орган на односната трета земја на Европа со цел спроведување на тие одредби.

Член 130
Спогодба за главно седиште и услови за работа

1. Потребните договори кои се однесуваат на сместувањето кое треба да и се овозможи на Агенцијата во земјата—членка домаќин и објектите кои треба таа земја—членка да ги стави на располагање заедно со посебните правила кои се важечки во земјата—членка домаќин кои се применуваат на извршниот директор, членовите на Управниот одбор, персоналот на Агенцијата и членовите на нивните семејства се утврдуваат во спогодба за главно седиште склучена помеѓу Агенцијата и земја—членка во која се наоѓа главното седиште.

2. Земјата—членка домаќин на Агенцијата и ги обезбедува потребните услови за непречено функционирање на Агенцијата, вклучувајќи и повеќејазично, соодветно школување и соодветна сообраќајна поврзаност.

Член 131
Казни

Земјите членки ги утврдуваат правилата за казни кои се применуваат за кршење на оваа регулатива и делегираните акти и актите за спроведување кои се усвоени врз основа на оваа регулатива и ги преземаат сите потребни мерки за да обезбедат дека тие се спроведуваат. Казните кои се предвидуваат се ефикасни, пропорционални и разубедувачки.

Член 132
Обработка на личните податоци

1. Што се однесува на обработката на лични податоци во рамките на оваа регулатива, земјите—членки ги извршуваат своите задачи врз основа на оваа регулатива согласно националните закони, другите прописи или административни одредби во склад со Регулотива (ЕУ)бр. 2016/679.

2. Што се однесува на обработката на лични податоци во рамките на оваа

регулатива, Комисијата и Агенцијата ги извршуваат своите задачи врз основа на оваа регулатива согласно Регулотива (ЕЗ) бр. 45/2001.

Член 133

Измена и дополнување на Регулотива (ЕЗ) бр. 2111/2005

Во член 15 од Регулотива (ЕЗ) бр. 2111/2005, ставовите од 1 до 3 се заменуваат со следното:

- „1. На Комисијата ѝ помага комитет ('Комитет на ЕУ за безбедност на воздушниот сообраќај'). Тој комитет претставува комитет во смисла на значењето на Регулотива (ЕУ) бр. 182/2011.
2. Ако се прави повикување на овој став, тогаш се применува член 4 од Регулотива (ЕУ) бр. 182/2011.
3. Ако се прави повикување на овој став, тогаш се применува член 5 од Регулотива (ЕУ) бр. 182/2011.“.

Член 134

Измени и дополнувања на Регулотива (ЕЗ) бр. 1008/2008

Регулотива (ЕЗ) бр. 1008/2008 се менува и дополнува како што следи:

(1) во член 4, точка (б) се заменува со следното:

„(б) има важечко АОС кое согласно Регулотива (ЕУ) бр. 2018/1139 на Европскиот парламент и на Советот (*), кое го издал национален надлежен орган на земја-членка, повеќе национални надлежни органи на земји-членки кои делуваат заеднички согласно член 62(5) од таа регулатива или го издала Агенцијата на Европската унија за безбедност на воздухопловството.

(*) Регулотива (ЕУ) бр. 2108/1139 на Европскиот парламент и на Советот, од 4 јули 2018 година, за заеднички правила во областа на цивилното воздухопловство и за основање на Агенција на Европската унија за цивилно воздухопловство, и за изменување и дополнување на Регулативите (ЕЗ) бр. 2111/2005, (ЕЗ) бр. 1008/2008, (ЕУ) бр. 996/2010, (ЕУ) бр. 376/2014 и Директивите 2014/30/ЕУ и 2014/53/ЕУ на Европскиот парламент и на Советот и за укинување на Регулативите (ЕЗ) бр. 552/2004 и (ЕЗ) бр. 216/2008 на Европскиот парламент и на Советот и Регулотива (ЕЗ) бр. 3922/91 на Советот (Сл. весник L бр. 212, 22.8.2018 година, стр. 1).“.

(2) член 6 се заменува со следното:

„Член 6

Уверение за исполнување на безбедносни услови за вршење на јавен воздушен превоз

1. Издавањето и период на важноста на уверението за работа зависат од поседувањето на важечко АОС, во кое се наведени дејностите кои се опфатени во

уверението за работа.

2. Секоја измена во АОС-то на авиопревозник на Заедницата се наведува, по потреба, во неговото уверение за работа.

Органот кој е надлежен за АОС-то го известува надлежниот орган за издавање на дозволи што е можно поскоро за секоја битна предложена измена во АОС-то.

3. Органот кој е надлежен за АОС-то и надлежниот орган за издавање на дозволи ги договараат мерките за проактивна размена на информации кои се битни за процената и задржувањето на АОС-то и уверението за работа.

Размената може да опфаќа, без да е ограничена на, информации кои се однесуваат на финансиски, сопственички или организациски договори на авиопревозникот на Заедницата, кои можат да влијаат врз безбедноста или солвентноста на неговите операции или кои можат да му помогнат на надлежниот орган за АОС-то во извршувањето на неговите активности за надзор кои се поврзани со безбедноста. Ако информациите се доставуваат во доверба, се утврдуваат мерки за да се обезбеди дека информациите се соодветно заштитени.

За. Ако е веројатно дека ќе биде потребна принудна мерка, надлежниот орган за АОС и надлежниот орган за издавање на дозволи меѓусебно се консултираат, што е можно поскоро, пред да се преземе таква мерка и работат заедно во изнаоѓање на решенија на проблемите пред преземање на мерката. Ако се превзела мерка, надлежниот орган кој е надлежен за АОС и надлежниот орган за издавање на дозволи меѓусебно се известуваат, што е можно поскоро, за тоа дека е преземена мерка.“;

(3) во член 12, став 1 се заменува со следното:

„1. Воздухопловите што ги користи авиопревозник на Заедницата се регистрираат, по избор на земјата—членка чијшто надлежен орган издава уверенија за работа, или во нејзиниот национален регистар или во националниот регистар на друга земја—членка. Меѓутоа, кога ваквиот воздухоплов се користи под услови на договор за закуп на воздухоплов со или без екипаж согласно член 13, тој воздухоплов може да се регистрира во националниот регистар на која било земја—членка или на трета земја.“.

Член 135

Измени и дополнувања на Регулатива (ЕУ) бр. 996/2010

Член 5 од Регулатива (ЕУ) бр. 996/2010 се заменува со следното:

„Член 5

Обврска за водење истраги

1. Секоја несреќа или сериозен инцидент во која учествувал воздухоплов на кој се применува Регулатива (ЕУ) бр. 2018/1139 на Европскиот парламент и на Советот

(*) е предмет на истрага која се однесува на безбедноста во земјата-членка во која се случила несреќата или сериозниот инцидент.

2. Ако воздухоплов на кој се применува Регулатива (ЕУ) бр. 2018/1139 и кој е регистриран во земја-членка доживее несреќа или сериозен инцидент на место за кое не може да се утврди со сигурност дали се наоѓа на територијата на некоја земја, истрагата која се однесува на безбедноста ја врши надлежниот орган за истрага која се однесува на безбедноста на земјата-членка на регистрација.

3. Обемот на истрагите кои се однесуваат на безбедноста спомнати во ставовите 1, 2 и 4 и постапката која треба да се следи при спроведување такви истраги кои се однесуваат на безбедноста го утврдува надлежниот орган за истраги кои се однесуваат на безбедноста, земајќи ги предвид последиците од несреќата или сериозниот инцидент и поуките кои се очекува да се извлечат од такви истраги со цел подобрување на безбедноста на воздухопловството.

4. Надлежните органи за истраги кои се однесуваат на безбедноста можат да одлучат да истражуваат инциденти кои се различни од оние наведени во ставовите 1 и 2, како и несреќите и сериозните инциденти на други типови воздухоплови во согласност со националното законодавство на земјите-членки, кога очекуваат да извлечат безбедносни поуки од нив.

5. По пат на отстапување од ставовите 1 и 2 на овој член, надлежниот орган кој е одговорен за истрагите кои се однесуваат на безбедноста може, имајќи ги предвид очекуваните поуки кои треба да се извлечат заради подобрување на безбедноста на воздухопловството, да одлучи да не покрене истрага, ако несреќата или сериозниот инцидент се однесуваат на воздухоплови без екипаж, за кои не се бара уверение или изјава согласно член 56(1) и (5) од Регулатива (ЕУ) бр. 2018/1139, или се однесуваат на воздухоплови со екипаж, со максимална маса на полетување помала од или еднаква на 2 250 kg и во кои ниедно лице не е смртно или сериозно повредено.

6. Истрагите кои се однесуваат на безбедноста, а се спомнати во ставовите 1, 2 и 4, во никој случај не смеат да претставуваат утврдување на вина или одговорност. Тие се независни и одвоени од и без штета по, кои било судски или управни постапки за утврдување на вина или одговорност.

(*) Регулатива (ЕУ) бр. 2108/1139 на Европскиот парламент и на Советот, од 4 јули 2018 година, за заеднички правила во областа на цивилното воздухопловство и за основање на Агенција на Европската унија за цивилно воздухопловство, и за изменување и дополнување на Регулативите (ЕЗ) бр. 2111/2005, (ЕЗ) бр. 1008/2008, (ЕУ) бр. 996/2010, (ЕУ) бр. 376/2014 и Директивите 2014/30/EU и 2014/53/EU на Европскиот парламент и на Советот и за укинување на Регулативите (ЕЗ) бр. 552/2004 и (ЕЗ) бр. 216/2008 на Европскиот парламент и на Советот и Регулатива (ЕЕЗ) бр. 3922/91 на Советот (Сл. весник L бр. 212, 22.8.2018 година, стр. 1).“.

Член 136

Измени и дополнувања на Регулатива (ЕУ) бр. 376/2014

Во член 3 од Регулатива (ЕУ) бр. 376/2014, став 2 се заменува со следното:

„2. Оваа регулатива се применува на настани и други информации поврзани со безбедноста во кои се вклучени цивилни воздухоплови на кои се применува Регулотива (ЕУ) бр. 2018/1139 на Европскиот парламент и на Советот (*).

Меѓутоа, оваа регулатива не се применува на настани и други информации поврзани со безбедноста, а во кои се вклучени воздухоплови без екипаж, за кои не се бара уверение или изјава согласно член 56(1) и (5) од Регулотива (ЕУ) бр. 2018/1139, освен ако како последица од настанот или другите информации поврзани со безбедноста, во кои се вклучени воздухоплови без екипаж, не настанала смрт или сериозна повреда на лице или во него е вклучен воздухоплов, кој не е воздухоплов без екипаж.

Исто така, земјите—членки можат да одлучат да ја применуваат оваа регулатива и на настани и други информации поврзани со безбедноста, во кои се вклучени воздухоплови на кои не се применува Регулотива (ЕУ) бр. 2018/1139.

(*) Регулотива (ЕУ) бр. 2108/1139 на Европскиот парламент и на Советот, од 4 јули 2018 година, за заеднички правила во областа на цивилното воздухопловство и за основање на Агенција на Европската унија за цивилно воздухопловство, и за изменување и дополнување на Регулативите (ЕЗ) бр. 2111/2005, (ЕЗ) бр. 1008/2008, (ЕУ) бр. 996/2010, (ЕУ) бр. 376/2014 и Директивите 2014/30/EУ и 2014/53/EУ на Европскиот парламент и на Советот и за укинување на Регулативите (ЕЗ) бр. 552/2004 и (ЕЗ) бр. 216/2008 на Европскиот парламент и на Советот и Регулотива (ЕЕЗ) бр. 3922/91 на Советот (Сл. весник L бр. 212, 22.8.2018 година, стр. 1).“.

Член 137

Измени и дополнувања на Директива 2014/30/EУ

Во член 2(2) од Директивата 2014/30/EУ, точка (б) се заменува со следното:

„(б) Следната опрема за воздухопловството, ако таа опрема спаѓа во рамките на опсегот на Регулотива (ЕУ) бр. 2018/1139 на Европскиот парламент и на Советот (*) и се планира исклучиво да се користи во воздух:

- (i) во воздухоплови, освен воздухопловите без екипаж, како и односните мотори, елиси, делови и невградена опрема;
- (ii) во воздухоплови без екипаж, како и со нив поврзаните мотори, елиси, делови и невградена опрема, чии проекти се со уверение согласно член 56(1) од таа регулатива, а кои се планира да работат само на фреквенции кои се доделуваат согласно Радио прописите на Меѓународната унија за телекомуникации, а за потребите на заштитеното користење во воздухопловството.

(*) Регулотива (ЕУ) бр. 2108/1139 на Европскиот парламент и на Советот, од 4 јули 2018 година, за заеднички правила во областа на цивилното воздухопловство и за основање на Агенција на Европската унија за цивилно воздухопловство, и за изменување и дополнување на Регулативите (ЕЗ) бр. 2111/2005, (ЕЗ) бр. 1008/2008, (ЕУ) бр. 996/2010, (ЕУ) бр. 376/2014 и Директивите 2014/30/EУ и 2014/53/EУ на Европскиот парламент и на Советот и за укинување на Регулативите (ЕЗ) бр. 552/2004 и (ЕЗ) бр. 216/2008 на Европскиот парламент и на Советот и Регулотива (ЕЕЗ) бр. 3922/91 на Советот (Сл. весник L бр. 212, 22.8.2018 година, стр. 1).“.

Член 138
Измени и дополнувања на Директива 2014/53/EУ

Во Анекс I кон Директива 2014/53/EУ, точка 3 се заменува со следното:

„3. Следната опрема за воздухопловството, ако таа опрема спаѓа во рамките на опсегот на Регулатива (ЕУ) бр. 2018/1139 на Европскиот парламент и на Советот (*) и се планира исклучиво да се користи во воздух:

- (а) во воздухоплови, освен воздухопловите без екипаж, како и со нив поврзаните мотори, елиси, делови и невградена опрема;
- (б) во воздухоплови без екипаж, како и со нив поврзаните мотори, елиси, делови и невградена опрема, чии проекти се со уверение согласно член 56(1) од таа регулатива, а кои се планира да работат само на фреквенции кои се доделуваат согласно Радио прописите на Меѓународната унија за телекомуникации, а за потребите на заштитеното користење во воздухопловството.

(*) Регулатива (ЕУ) бр. 2108/1139 на Европскиот парламент и на Советот, од 4 јули 2018 година, за заеднички правила во областа на цивилното воздухопловство и за основање на Агенција на Европската унија за цивилно воздухопловство, и за изменување и дополнување на Регулативите (ЕЗ) бр. 2111/2005, (ЕЗ) бр. 1008/2008, (ЕУ) бр. 996/2010, (ЕУ) бр. 376/2014 и Директивите 2014/30/EУ и 2014/53/EУ на Европскиот парламент и на Советот и за укинување на Регулативите (ЕЗ) бр. 552/2004 и (ЕЗ) бр. 216/2008 на Европскиот парламент и на Советот и Регулатива (ЕЕЗ) бр. 3922/91 на Советот (Сл. весник L бр. 212, 22.8.2018 година, стр. 1).“

Член 139
Укинување

1. Регулативата (ЕЗ) бр. 216/2008 се укинува и престанува да важи од 11 септември 2018 година.

2. Регулативата (ЕЗ) бр. 552/2004 се укинува и престанува да важи од 11 септември 2018 година. Меѓутоа, членовите 4, 5, 6, 6а и 7 на таа регулатива и Анексите III и IV кон истата, продолжуваат да се применуваат се до датумот на примената на делегираните акти спомнати во член 47 на оваа регулатива и се додека со тие акти се опфаќа предметот од релевантните одредби од Регулативата (ЕЗ) бр. 552/2004, а во секој случај најдоцна до 12 септември 2023 година.

3. Регулативата (ЕЕЗ) бр. 3922/91 се укинува од датумот на примената на деталните правила, кои се усвоени согласно член 32(1) точка (а), за ограничувањата на времето поминато на лет и на должност и за условите во врска со времето на одмор што се однесува на операциите со авиони за авио такси, итните медицински служби и операциите во комерцијалниот воздушен сообраќај со авиони со еден пилот.

4. Упатувањата на укинатите регулативи наведени во ставовите 1, 2 и 3 се сметаат како упатувања на оваа регулатива и по потреба, се читаат согласно кореспондентската табела дадена во Анекс X.

Член 140
Преодни одредби

1. Уверенијата и посебните спецификации за пловидбеност кои се издадени или признаени и изјавите кои се дадени или признаени согласно Регулатива (ЕЗ) бр. 216/2008 и нејзините правила за спроведување остануваат да важат и се смета дека се издадени, дадени и признаени согласно соодветните одредби на оваа регулатива, вклучително и за целите на примената на член 67.

2. Најдоцна до 12 септември 2023 година, правилата за спроведување кои се усвоени врз основа на Регулативите (ЕЗ) бр. 216/2008 и (ЕЗ) бр. 552/2004 се прилагодуваат на оваа регулатива. До усвојувањето, секое упатување во тие правила за спроведување на:

- (а) „комерцијална операција“ се смета како упатување на член 3 точка (з) од Регулативата (ЕЗ) бр. 216/2008;
- (б) „сложен воздухоплов на моторен погон“ се смета како упатување на член 3 точка (s) од Регулативата (ЕЗ) бр. 216/2008;
- (в) „уреди“ се смета како упатување на член 3 точка (29) од оваа регулатива;
- (г) „дозвола за пилот на рекреативни летови“ се смета како упатување на дозволата наведена во член 7(7) од Регулативата (ЕЗ) бр. 216/2008.

3. Агенцијата, најдоцна две години после 11 септември 2018 година, согласно член 76(1) и 76(3) на оваа регулатива, издава мислења во врска со предлозите за измена и дополнување на Регулативите (ЕУ) бр. 748/2012⁽¹⁾, (ЕУ) бр. 1321/2014⁽²⁾, (ЕУ) бр. 1178/2011⁽³⁾ и (ЕУ) бр. 965/2012⁽⁴⁾ на Комисијата и за важечката спецификација за издавање на уверенија со цел да се прилагодат на оваа регулатива, а за воздухопловите кои пред сè се планира да се користат за спорт и рекреација.

4. До 12 септември 2021 година, Агенцијата може да издава материјал со упатства за доброволно користење од страна на земјите-членки, со цел да се даде

⁽¹⁾ Регулатива (ЕУ) бр. 748/2012 на Комисијата, од 3 август 2012 година, за утврдување на правила за спроведување за издавање на уверенија за пловидбеност и заштита на животната средина на воздухопловите и со нив поврзаните производи, делови и уреди, како и за издавање на уверенија на проектантски и производни организации (Сл. весник L бр. 224, 21.8.2012 година, стр. 1).

⁽²⁾ Регулатива (ЕУ) бр. 1321/2014 на Комисијата, од 26 ноември 2014 година, за континуираната пловидбеност на воздухопловите и аеронаутичките производи, делови и уреди и за одобрение на организации и персонал вклучен во тие задачи (Сл. весник L бр. 362, 17.12.2014 година, стр. 1).

⁽³⁾ Регулатива (ЕУ) бр. 1178/2011 на Комисијата, од 3 ноември 2011 година, за утврдување на технички услови и административни постапки кои се однесуваат на екипажите на цивилното воздухопловство согласно Регулатива (ЕЗ) бр. 216/2008 на Европскиот парламент и на Советот (Сл. весник L бр. 311, 25.11.2011 година, стр. 1).

⁽⁴⁾ Регулатива (ЕУ) бр. 965/2012 на Комисијата, од 5 октомври 2012 година, за утврдување на технички услови и административни постапки кои се однесуваат на воздушните операции согласно Регулатива (ЕЗ) бр. 216/2008 на Европскиот парламент и на Советот (Сл. весник L бр. 296, 25.10.2012 година, стр. 1).

поддршка на подготовката на соодветни национални правила во врска со проектирањето, производството, одржувањето и работата на воздухопловите наведени во Анекс I.

5. По пат на отстапување од наведеното во членовите 55 и 56, релевантните одредби од Регулативата (ЕЗ) бр. 216/2008 и понатаму се применуваат сè додека не влезат во сила делегираните акти спомнати во член 58 и актите за спроведување спомнати во член 57 од оваа регулатива.

6. Земјите-членки ги раскинуваат или прилагодуваат постојните билатерални спогодби, кои ги склучиле со трети земји во областите кои се опфатени во оваа регулатива, што е можно поскоро по влегувањето во сила на оваа регулатива, но во секој случај пред 12 септември 2021 година.

Член 141

Влегување во сила

Оваа Регулатива влегува во сила на 20-тиот ден од денот на нејзиното објавување во *Службениот весник на Европската Унија*.

Оваа регулатива е целосно обврзувачка и директно применлива во сите земји-членки.

Стразбур, 4 јули 2018 год.

За Европскиот парламент
Претседателот
А. ТАЏАНИ

за Советот
Претседателот
К. ЕДШТАДЛЕР

АНЕКС I

Воздухоплови наведени во член 2(3) точка (г)

1. Категории на воздухоплови со екипаж, на кои оваа регулатива не се применува:

(а) историски воздухоплови кои ги исполнуваат следните критериуми:

(iii) воздухоплови:

— чие првично проектирање е од пред 1 јануари 1955 година, и

— чие производство престанало пред 1 јануари 1975 година;

или

(ii) воздухоплови кои имаат јасна историска важност во врска со:

— учество во значаен историски настан,

— важен чекор во развојот на воздухопловството, или

— важна улога во вооружените сили на земја-членка;

или

(б) воздухоплови кои се посебно проектирани или прилагодени за потребите за потрага, за експериментални или научни потреби и кои најверојатно ќе се произведуваат во многу ограничен број;

(в) воздухоплови, вклучувајќи ги и оние кои се доставуваат во комплет на составни делови, при што најмалку 51% од задачите за изработка и составување ги врши аматер, или непрофитно здружение на аматери, за нивни сопствени потреби и без никаква комерцијална цел;

(г) воздухоплови кои ги користеле воените сили, освен ако воздухопловите не се од тип за кои стандардите за проектирање ги утврдила Агенцијата;

(д) авиони со критична минимална брзина која може да се мери или со најмалата постојана брзина, која може да се мери, на летање во конфигурација за слетување, не надминува 35 јазли калибрирана воздушна брзина (CAS), хеликоптери, моторни падобрани, едрилици и моторни едрилици, кои имаат најмногу две седишта и се со максимална маса на полетување (MTOM), како што ја завеле земјите-членки, не поголема од:

	Авиони/ хеликоптери/ моторни падобрани моторни едрилици	Едрилици	Амфибии или хидроавиони/ хеликоптери	Падобран за повторно дигање прицврстен за конструкцијата
Со едно седиште	300 kg МТОМ	250 kg МТОМ	дополнителни 30 kg МТОМ	дополнителни 15 kg МТОМ
Со две седишта	450 kg МТОМ	400 kg МТОМ	дополнителни 30 kg МТОМ	дополнителни 25 kg МТОМ
Кога амфибија или хидроавион/хеликоптер лета/функционира и како хидроавион/хеликоптер и како копнен авион/хеликоптер, таа мора да е под важечката граница на МТОМ.				

- (f) жироплани со едно и две седишта, со МТОМ која не надминува 600 kg;
- (e) реплики на воздухоплови кои ги исполнуваат критериумите наведени во точките (a) или (г), за кои проектираната структура е слична на оригиналниот воздухоплов;
- (ж) балони и воздушни бродови за едно или две лица и со максимален проектиран волумен од, во случај на топол воздух не поголем од 1 200 m³, а во случај на друг гас за подигање кој не надминува 400 m³;
- (з) сите други воздухоплови со екипаж чија максимална маса на празен воздухоплов, вклучувајќи го и горивото, не е поголема од 70 kg.
2. Освен тоа, оваа регулатива не се применува на:
- (a) врзани воздухоплови без погонски систем, со максимална должина на сајлата од 50 m и:
- (i) со МТОМ на воздухоплов, вклучувајќи ја и неговата носивост, помала од 25 kg,
- (ii) во случај на воздухоплови полесни од воздухот, со максимален проектиран волумен помал од 40 m³;
- (б) врзани воздухоплови со МТОМ која не надминува 1 kg.
-

АНЕКС II

Битни услови за пловидбеност

1. ИНТЕГРИТЕТ НА ПРОИЗВОДИТЕ

Интегритетот на производите, вклучувајќи ја и заштитата од заканите поврзани со обезбедувањето на информациите, мора да се осигура во сите предвидени услови на летање за време на работниот век на воздухопловот. Придржувањето кон сите услови мора да се докаже со процена или анализа, кои се поддржани, ако е потребно, со испитувања.

1.1. Структури и материјали

1.1.1. Интегритетот на структурата мора да се обезбеди преку и во границите на, оперативните ограничувања на работата на воздухопловот, вклучувајќи го и неговиот погонски систем, и да се одржува за време на работниот век на воздухопловот.

1.1.2. Сите делови на воздухопловот, чиешто откажување може да го намали интегритетот на структурата, мора да се придржуваат кон следните услови без штетни деформации или откажувања. Овде се вклучени сите елементи со значителна маса и начините за нивнио зацврстување.

(а) Мора да се земат предвид сите комбинации на оптоварување кое логично се очекува да настане во рамките и над на тежините, опсегот на тежиштето, оперативните ограничувања и работниот век на воздухопловот. Овде се опфатени и оптоварувањата кои се должат на ударите на ветрот, изведувањето на маневри, кабинскиот притисок, подвижните површини, погонските системи и системите за управување, како за време на лет, така и на земја.

(б) Мора да се земат предвид и оптоварувањата и можните откажувања кои можат да настанат заради принудни слетувања било на земја или на вода.

(в) Ако е соодветно за типот на операцијата, во реакциите на структурата на таквите оптоварувања мора да се опфатат и динамичките влијанија, имајќи ги предвид големината и конфигурацијата на воздухопловот.

1.1.3. Воздухопловот не смее да има никаква аероеластична нестабилност, ниту пак прекумерни вибрации.

1.1.4. Со производствените процеси и материјали кои се користат при производството на воздухоплови мора да се добијат познати и повторливи структурни својства. Мора да се оправда и секоја измена на карактеристиките на материјалот поврзана со оперативното опкружување.

1.1.5. Мора да се осигура, колку што е можно, дека влијанијата од цикличното оптоварување, деградацијата на животната средина, случајните оштетувања

како и оние од непознат извор, не го намалуваат интегритетот на структурата под прифатливо ниво на преостаната цврстина. Во врска со ова, мора официјално да се објават сите потребни упатства за обезбедување на континуираната пловидбеност.

1.2. Погон

1.2.1. Интегритетот на погонскиот систем (т.е. моторот и, по потреба, елисата) мора да се докаже преку и значително вон оперативните ограничувања на погонскиот систем и мора да се одржува во текот на работниот век на погонскиот систем, имајќи ја предвид улогата на погонскиот систем во севкупниот концепт на безбедноста на воздухопловот.

1.2.2. Погонскиот систем мора, во рамките на наведените граници, да создава потисок или снага кои од него се бараат во сите потребни услови за летање, земајќи ги предвид влијанијата и условите на животната средина.

1.2.3. Со процесот на производството и материјалите кои се користат при производството на погонскиот систем мора да се добие познато и повторливо однесување на структурата. Мора да се оправда секоја измена на карактеристиките на материјалот поврзана со оперативното опкружување.

1.2.4. Влијанијата од цикличното оптоварување, деградацијата на животната средина и на работата и веројатните дополнителни откажувања не смеат да го намалат интегритетот на погонскиот систем под прифатливи нивоа. Во врска со ова, мора официјално да се објавуваат сите потребни упатства за обезбедување на континуираната пловидбеност.

1.2.5. Мора официјално да се објават сите потребни упатства, информации и услови за безбедна и правилна поврзаност помеѓу погонскиот систем и воздухопловот.

1.3. Системи и опрема (освен невградената опрема):

1.3.1. Воздухопловот не смее да има никакви проектни карактеристики или детали за кои од искуството се знае дека се опасни.

1.3.2. Воздухопловите, вклучително и системите, опремата и уредите кои се потребни за проценување на проектот за тип, или согласно оперативните правила, мора да функционираат како што е планирано, во секакви предвидливи услови за работа, за време на и значително вон оперативните ограничувања за работа на воздухопловите, посветувајќи должно внимание на средината во која системот или опремата работат. Другите системи или опрема кои не се бараат за издавање на уверение за тип, или согласно оперативните правила, без разлика дали работат како што треба или не, не смеат да ја намалат безбедноста и не смеат негативно да влијаат врз правилното функционирање на кој било друг систем или опрема. Со системите и опремата мора да може да се ракува без користење на исклучителна вештина или сила.

1.3.3. Системите и опремата на воздухопловите, засебно или во меѓусебни релации, мора да бидат проектирани така што не смее да се појави никакво

катастрофално откажување заради поединечно откажување, кое не покажува дека е крајно неверојатно и мора да постои инверзен однос помеѓу веројатноста од откажување и сериозноста од неговото влијание врз воздухопловите и луѓето во нив. Што се однесува на горе-споменатото поединечно откажување, се прифаќа дека мора да постои толеранција за големината и целосната конфигурација на воздухопловот и дека со ова може да спречи исполнување на критериумот на поединечно откажување од страна на некои делови и некои системи на хеликоптерите и помалите авиони.

1.3.4. Информациите кои се потребни за безбедно одвивање на летот, како и информациите за небезбедни услови мора да им се доставуваат на екипажот или, по потреба, на персоналот за одржување, и тоа на јасен, доследен и недвосмислен начин. Системите, опремата и командите, вклучувајќи ги и знаците и соопштенијата мора да бидат проектирани и поставени на начин со кој се сведуваат на минимум какви и да било грешки кои би можеле да придонесат кон создавање на опасни ситуации.

1.3.5. Мора да се преземат мерки на претпазливост со цел да се сведат на минимум опасностите по воздухопловите и луѓето во нив од логично веројатни закани, вклучувајќи ги и заканите по обезбедувањето на информациите, како во внатрешноста, така и на надворешноста на воздухопловите, вклучувајќи ја и заштита од можноста за поголем дефект во, или прекин на работата на, која било од невогледената опрема.

1.4. Невградена опрема

1.4.1. Невградената опрема мора да ја извршува својата безбедносна функција или функцијата која е важна за безбедноста како што се предвидува во сите предвидливи услови за работа, освен ако таа функција може да се изврши на други начини.

1.4.2. Ракувањето со невоградената опрема мора да е можно без да е потребна исклучителна вештина или снага.

1.4.3. Невградената опрема, без оглед дали правилно функционира или не, не смее да ја намали безбедноста и не смее негативно да влијае врз правилното функционирање на ниедна друга опрема, систем или уред.

1.5. Континуирана пловидбеност

1.5.1. Сите потребни документи, вклучувајќи ги и упатствата за континуирана пловидбеност мора да се утврдуваат и стават на располагање така што ќе обезбедат дека стандардот за пловидбеност кој се однесува на типот на воздухоплов и секој со него поврзан дел се одржува во текот на целиот работен век на воздухопловот.

1.5.2. Мора да се обезбедат средства со кои се овозможува инспекциски преглед, прилагодување, подмачкување, вадење или замена на делови и невоградена опрема, ако е потребно заради континуираната пловидбеност.

-
- 1.5.3. Упатствата за континуирана пловидбеност мора да се во форма на прирачник, или прирачници, зависно од количината на податоци кои треба да се обезбедат. Прирачниците мора да содржат упатства за одржување и поправки, информации за сервисирање, постапки за решавање на проблеми и за инспекциски прегледи, во формат со кој се предвидува практично користење.
- 1.5.4. Упатствата за континуирана пловидбеност мора да содржат ограничувања во поглед на пловидбеноста, со кои се утврдуваат сите датуми за задолжителните замена, интервалите за инспекциските прегледи и со нив поврзаните процедури за вршење инспекциски преглед.

2. АСПЕКТИ НА ПЛОВИДБЕНОСТА ПРИ РАБОТА НА ПРОИЗВОДИТЕ

- 2.1. Следниве работи мора да се земат предвид заради осигурување на безбедноста на лицата во воздухопловот или на земја за време на работата на производот:
- (а) мора да се утврдат видовте на операции за кои воздухопловот има одобрение и мора да се утврдат ограничувањата и информациите кои се потребни за безбедно летање, вклучувајќи ги и ограничувањата и перформансите на животната средина;
 - (б) воздухопловот мора да може безбедно да се контролира и со него безбедно да се маневрира во сите предвидени услови за работа, вклучително и во услови по дефект на еден или, ако е соодветно, повеќе погонски системи, земајќи ја предвид големината и конфигурацијата на воздухопловите. Должно внимание мора да се посвети на снагата на пилотот, опкружувањето во пилотската кабина, работното оптоварување на пилотот и другите човечки фактори, како и фазата на летот и неговото времетраење;
 - (в) во сите можни оперативни услови на работа мора да е возможен непречен премин од една фаза на летот во друга, без да се бараат посебни пилотски вештини, внимание, снага или работно оптоварување;
 - (г) стабилноста на воздухопловот мора да е таква за да се обезбеди дека она што се бара од пилотот не е прекумерно, земајќи ја предвид фазата на летот и неговото времетраење;
 - (д) мора да се утврдат процедури за вообичаени операции, дефекти и во вонредни услови;
 - (ѓ) мора да се обезбедат предупредувања или други превентивни мерки за да се спречи пречекорување на нормалните ограничувања на летот според типот;
 - (е) карактеристиките на воздухопловот и неговите системи мора да овозможуваат безбедно враќање од екстремните режими на летање на границите на работните ограничувања со кои воздухопловот може да се соочи.

2.2. Оперативните ограничувања и другите информации кои се потребни за безбедно летање мора да им стојат на располагање на членовите на екипажот.

2.3. Работењето на производите мора да се заштити од опасности кои произлегуваат од неповолни надворешни и внатрешни услови, вклучувајќи ги и условите на животната средина.

(а) Особено и ако е соодветно за видот на операцијата, не смее да се појават небезбедни услови како последица од изложување на појави како што се, но не ограничувајќи се на, неповолни временски прилики, молњи, удари на птици, подрачја со висока радијација, озон и друго, коишто е разумно да се очекува да настанат за време на работата на производите, имајќи ја предвид големината и конфигурацијата на воздухопловот;

(б) Патничките кабини, соодветно за видот на операциите, мора да им обезбедат на патниците удобни услови за патување и адекватна заштита од сите неочекувани опасности во текот на операциите на летот, или кои можат да се предизвикани од опасни ситуации, како пожар, чад, отровни гасови и опасности од нагло опаѓање на притисокот, имајќи ја предвид големината и конфигурацијата на воздухопловот. Мора да се создадат услови со коишто на лицата во воздухопловот им се дава разумна можност за избегнување на сериозни повреди, како и за брза евакуација од воздухопловот и заштита од ефектот на силите од намалувањето на брзината во случај на присилно слетување на копно или на вода. Мора да се обезбедат јасни и недвосмислени знаци или соопштенија, по потреба, со кои им се даваат упатства на лицата во воздухопловот за безбедно и соодветно однесување, како и за местото и правилното користење на безбедносната опрема. Потребната опрема за безбедност мора да е лесно достапна;

(в) Одделите кои се наменети за екипажот, ако е соодветно за видот на операциите, мора да се организирани на начин со кои се олеснуваат операциите за летање, вклучувајќи и средства со кои се обезбедува свесност на ситуацијата, како и управување со секоја очекувана или вонредна ситуација. Опкружувањето во одделот наменет за екипажот не смее да ја загрозува способноста на екипажот за вршење на нивните задачи и истото мора да е проектирано така да се избегнува попречување за време на работата и погрешно користење на командите.

3. ОРГАНИЗАЦИИ (ВКЛУЧУВАЈЌИ ФИЗИЧКИ ЛИЦА КОИ СЕ ЗАНИМАВААТ СО ПРОЕКТИРАЊЕ, ПРОИЗВОДСТВО, УПРАВУВАЊЕ СО КОНТИНУИРАНА ПЛОВИДБЕНОСТ ИЛИ ОДРЖУВАЊЕ)

3.1. Во зависност од видот на дејноста, одобреността на организациите мора да се издаваат откако ќе се исполнат следните услови:

(а) организациите мора да ги имаат сите средства кои се потребни за опсегот

на работата. Овие средства се состојат од, но не се ограничени на, следното: објекти, персонал, опрема, алат и материјали, документација за задачите, одговорности и постапки, пристап до потребните податоци и водење евиденција;

- (б) во зависност од видот на дејноста која се врши и големината на организацијата, организацијата мора да спроведува и одржува систем за управување со цел да се обезбеди придржување кон важните услови кои се наведени во овој Анекс, да управувасо ризиците по безбедноста и да тежнее кон постојано подобрување на тој систем;
 - (в) организацијата, по потреба, воспоставува аранжмани со други соодветни организации со цел да се обезбеди континуирано придржување кон важните услови кои се наведени во овој Анекс;
 - (г) организацијата воспоставува систем за пријавување на настани како дел од системот за управување спомнат во точка (б) и од аранжманите спомнати во точка (в), за да придонесат кон целта за постојано подобрување на безбедноста. Системот за пријавување на настани е во склад со важечкото право на Унијата.
- 3.2. Што се однесува на организациите за обука за одржување, не се применуваат условите наведени во точките 3.1(в) и 3.1(г).
- 3.3. Физичките лица кои вршат одржување мора да се стекнат и да одржуваат ниво на теоретско познавање, практична оспособеност и искуство соодветно за видот на дејноста.

АНЕКС III

Битни услови за усогласеноста на производите со заштитата на животната средина

1. Производите мора да се проектирани така што бучавата, колку што е можно повеќе, се сведува на минимум, имајќи ја предвид точка 4.
2. Производите мора да се проектирани така што емисијата на гасови, колку што е можно повеќе, се сведува на минимум, земајќи ја предвид точка 4.
3. Производите мора да се проектирани така што се сведува на минимум емисијата на гасови што се јавува како последица од испарување или истекување на течности, земајќи ја предвид точка 4.
4. Мора да се земат предвид сите компромиси помеѓу мерките во проектирањето кои се наменети да ја сведат на минимум бучавата, емисијата на гасови на различни видови и истекување на течности.
5. При сведување на минимум на бучавата и емисијата на гасови се зема предвид вкупниот опсег на вообичаените услови за работа и географските области во кои бучавата и емисија на гасови на воздухопловите се загрижувачки.
6. Системите и опремата на воздухопловите кои се потребни од причини за заштита на животната средина мора да се проектираат, произведуваат и одржуваат така да функционираат како што се предвидува во сите предвидливи услови за работа. Нивната сигурност мора да е соодветна во однос на нивното предвидено влијание врз усогласеноста на производите со заштитата на животната средина.
7. Сите упатства, постапки, средства, прирачници, ограничувања и инспекциски прегледи кои се потребни за да се обезбеди постојано придржување на производите за воздухопловството кон битните услови наведени во овој анекс мора на јасен начин да се утврдат и да се достават до предвидените корисници.
8. Организациите кои се вклучени во проектирањето, производството и одржувањето на производите за воздухопловството мора:
 - (а) да ги поседуваат сите средства кои се потребни да се обезбеди придржување на производите за воздухопловството кон битните услови наведени во овој анекс; и
 - (б) по потреба, да воспоставуваат аранжмани со други соодветни организации за да се обезбеди придржување на производ за воздухопловството кон битните услови наведени во овој анекс.

АНЕКС IV

Битни услови за екипажот

1. ОБУКА НА ПИЛОТИТЕ

1.1. Општо

Лице кое се обучува за пилот на воздухоплов мора да е доволно зрело во образовна, физичка и ментална смисла, за да се стекне со, задржи и покаже соодветно теоретско познавање и практична оспособеност.

1.2. Теоретско познавање

Пилотот мора да се стекне и да одржува ниво на знаење кое е соодветно на функциите кои се вршат во воздухопловот и пропорционално на ризиците кои се поврзани со видот на активноста. Ваквото знаење мора да го опфаќа најмалку следното:

- (а) воздухопловни прописи;
- (б) општо познавање на воздухоплови;
- (в) технички прашања во врска со категоријата на воздухоплови;
- (г) карактеристики и планирање на лет;
- (д) човечки можности и ограничувања;
- (ѓ) метеорологија;
- (е) навигација;
- (ж) оперативни процедури, вклучувајќи и управување со ресурсите;
- (з) теорија на летањето;
- (с) комуникација; и
- (и) не-технички вештини, вклучувајќи го и препознавањето на, и управувањето со, закани и грешки.

1.3. Докажување и одржување на теоретското познавање

1.3.1. Стекнувањето и одржувањето на теоретското познавање мора да се докажува преку континуирана процена во текот на обуката и ако е соодветно, преку испити.

1.3.2. Мора да се одржува соодветно ниво на оспособеност и теоретско знаење. Придржувањето мора да се докаже преку редовни оценувања, испити, тестови или проверки. Повторувањето на испитите, тестовите или проверките мора да е пропорционално на нивото на ризикот кој е поврзан со активноста.

1.4. Практична оспособеност

Пилотот мора да се стекне со и да ја одржува практичната оспособеност која е потребна за извршување на неговите должности во воздухопловот. Оваа оспособеност мора да е пропорционална на ризиците кои се поврзани со видот

на активността и мора да го опфаќа, ако е соодветно на должностите кои се извршуваат во воздухопловот, следното:

- (а) активности пред лет и за време на лет, вклучувајќи ги карактеристиките на воздухопловот, утврдување на масата и рамнотежата, инспекцискиот преглед и сервисирањето на воздухопловот, планирањето на горивото/енергијата, процена на временските услови, планирање на рутата на летање, ограничувањата на воздушниот простор и расположливоста со полетно–слетни патеки;
- (б) операции на аеродромот и школски круг;
- (в) мерки на предупредување и процедури за одбегнување на судири;
- (г) управување со воздухопловот со надворешни визуелни референтни точки;
- (д) маневри во лет, вклучувајќи и во критични ситуации и со нив поврзаните маневри за избегнување на неправилна положба, ако се технички изводливи;
- (ѓ) стандардни полетувања и слетувања и полетувања и слетувања при страничен ветер;
- (е) летање исклучиво само по инструменти, ако е соодветно на видот на активността;
- (ж) оперативни процедури, вклучувајќи ги тимските вештини и управувањето со ресурсите, ако е соодветно на видот на операцијата, без разлика дали екипажот се состои од еден член или повеќе членови;
- (з) навигација и спроведување на правилата на летање и односните процедури, користејќи ако е соодветно, визуелни референци или навигациски средства;
- (с) невообичаени и вонредни ситуации, вклучувајќи симулирани дефекти на опремата на воздухопловот;
- (и) придржување кон процедурите за услуги во воздушниот сообраќај и процедури за комуникација;
- (ј) посебни аспекти во однос на типот или класата на воздухоплов;
- (к) дополнителна обука за практична оспособеност која може да е потребна заради ублажување на ризиците поврзани со специфични активности; и
- (л) не–технички вештини, вклучувајќи го и препознавањето на и управувањето со, закани и грешки, користејќи соодветна методологија за процена, заедно со процената на техничките вештини.

1.5. Докажување и одржување на практичната оспособеност

1.5.1. Пилотот мора да ја докаже способноста да ги извршува процедурите и маневрите со степен на стручност кој е соодветен на должностите кои ги извршуваат во воздухопловот, преку:

- (а) управување со воздухопловот во рамките на неговите ограничувања;
- (б) добро расудување и водење на воздухопловот;
- (в) примена на воздухопловно знаење;
- (г) одржување на контрола над воздухопловот за цело време на начин со кој се обезбедува успешен исход од процедура или маневар;
- (д) не–технички вештини, вклучувајќи го и препознавањето на, и управувањето со, закани и грешки, користејќи соодветна методологија за процена, заедно со процената на техничките вештини;

1.5.2. Мора да се одржува соодветно ниво на стручност на практичната оспособеност. Придржувањето мора да се докаже преку редовни оценувања, испити, тестови или проверки. Зачестеноста на испитите, тестовите или проверките мора да е пропорционално на нивото на ризикот кој е поврзан со активноста.

1.6. Познавање на јазик

Пилотот мора да има ниво на познавање на јазик кое е соодветно на должностите кои се извршуваат во воздухопловот. Тоа познавање опфаќа:

- (а) способност да се разбираат документите со метеоролошки податоци;
- (б) користење на воздухопловни карти за летање, карти за заминување и приод и со нив поврзани документи со воздухопловни информации; и
- (в) способност да комуницира со друг екипаж за летање и служби за услуги на воздухопловната навигација за време на сите фази од летот, вклучувајќи ја и подготовката за лет, на јазикот кој се користи за радио комуникација во врска со летот.

1.7. Уреди за симулирање на лет

Ако уред за симулирање на лет (FSTD) се користи за обука или за докажување дека практичната оспособеност е стекната или се одржува, FSTD мора да го исполнува даденото ниво на карактеристики во тие области, кои се релевантни за извршување на односната задача. Особено, имитацијата на конфигурацијата, управување со воздухопловот, карактеристиките на воздухопловот и однесувањето на системите мора соодветно да го претставуваат воздухопловот.

1.8. Курс за обука

1.8.1. Обуката мора да се врши преку посетување на курс за обука.

1.8.2. Еден курс за обука мора да ги исполнува следните услови:

- (а) за секој вид на курс мора да се изработи наставна програма; и
- (б) курсот за обука мора да се содржи од разложени предмети од наставата по теоретско познавање и практичната обука по летање (вклучувајќи и обука на симулатор), по потреба.

1.9. Инструктори

1.9.1. Настава по теоретско познавање

Наставата по теоретско познавање мора да ја вршат соодветно квалификувани инструктори. Тие мора:

-
- (а) да имаат соодветно познавање во областа во која треба да се врши настава; и
 - (б) да се способни да применуваат соодветни методи на настава.

1.9.2. Настава по летање и настава на симулатор на лет

Настава по летање и на симулатор на лет мора да ја вршат соодветно квалификувани инструктори, кои ги имаат следните квалификации:

- (а) ги исполнуваат условите за теоретско познавање и искуство, кои се соодветни за наставата која се врши;
- (б) ги исполнуваат условите дека се способни да применуваат соодветни методи на настава.
- (в) ги вежбале методите за настава во оние маневри и процедури за лет, кои се предмет на наставата по летање;
- (г) ја докажале способноста за вршење настава во оние области во кои треба да вршат настава, вклучувајќи и настава за процедурите пред лет, после лет и на земја; и
- (д) редовно посетуваат обука за обновување на знаењето, за да се обезбеди дека стандардите за настава се ажурираат.

Исто така, инструкторите по летање кои вршат обука во воздухоплов мора да имаат право да дејствуваат во својство на водач на воздухоплов во воздухопловот за кој се врши наставата, освен ако станува збор за обука на нови типови на воздухоплов.

1.10. Испитувачи

Лицата кои се одговорни за оценување на вештините на пилотите мора:

- (а) да ги исполнуваат условите за инструктори по летање или инструктори на симулатори на лет; и
- (б) да се способни да ги оценуваат вештините на пилотите и да спроведуваат испити и проверки по летање.

2. УСЛОВИ ЗА ИСКУСТВО – ПИЛОТИ

Лице кое делува во својство на член на екипаж на летање, инструктор или испитувач мора да се стекне со и да одржува, доволно искуство за функциите кои се извршуваат, освен ако во актите за спроведување кои се усвоени врз основа на оваа регулатива не се предвидува дека стручноста треба да се

докажува согласно наведеното во точка 1.5.

3. ЗДРАВСТВЕНА СПОСОБНОСТ – ПИЛОТИ

3.1. Здравствени критериуми

- 3.1.1. Сите пилоти мораат периодично да ја докажуваат здравствената способност на задоволителен начин да ги извршуваат своите должности, имајќи го предвид видот на активността. Придржувањето мора да се докажува преку соодветна процена која се заснова врз најдобрата практика на воздухопловната медицина, имајќи го предвид видот на активността и можното психичко и физичко влошување заради возраста.

Здравствена способност, во која спаѓаат физичката и психичката способност, значи состојба без никакво заболување или инвалидитет, заради која пилотот не е во состојба:

- (а) да ги извршува задачите кои се потребни за управување со воздухопловот;
- (б) во секој момент да ги извршува зададените задачи; или
- (в) правилно да го воочува своето опкружување.

- 3.1.2. Ако здравствената способност не е докажана во целост, може да се применат мерки за ублажување, со кои се обезбедува еднаква безбедност на летот.

3.2. Овластениот лекар – поединец за проценка на воздухопловната здравствена способност

Овластен лекар –поединец за проценка на воздухопловната здравствена способност мора:

- (а) да е квалификуван и да има дозвола за самостојна медицинска пракса;
- (б) да завршил обука за воздухопловна медицина и редовна обука за освежување на знаењето, за да се обезбеди дека стандардите за процена се ажурираат; и
- (в) да се стекнал со практично знаење и искуство во врска со условите во кои пилотите ги извршуваат своите задачи.

3.3. Воздухопловно–медицински центри

Воздухопловно–медицинските центри мора да ги исполнуваат следните услови:

- (а) да ги имаат сите средства кои се потребни за опсегот на одговорностите поврзани со нивните права. Овие средства го опфаќаат, но не се ограничени на, следното: објекти, персонал, опрема, алати и материјал,

документација за задачите, одговорностите и постапките, пристап до битни податоци и водење на евиденција;

- (б) во зависност од видот на активноста која се презема и големината на организацијата, да спроведуваат и одржуваат систем за управување со цел да се обезбеди придржување кон битните услови наведени во овој анекс, да управуваат со ризиците по безбедноста и да се стремат кон подобрување на овој систем; и
- (в) по потреба да воспоставуваат договори со други соодветни организации за да се обезбеди придржување кон овие услови.

4. ЧЛЕНОВИ НА КАБИНСКИ ПЕРСОНАЛ

4.1. Општо

Членовите на кабинскиот персонал мора:

- (а) да се обучени и редовно да се проверуваат заради постигнување и одржување на соодветно ниво на стручност со цел безбедно да ги извршуваат задачите кои им се доделени; и
- (б) периодично подлежат на процена на здравствената способност за безбедно извршување на должностите кои им се доделени во врска со безбедноста. Придржувањето мора да се докаже преку соодветна процена која се заснова врз најдобрата практика на воздухопловната медицина.

4.2. Курс за обука

4.2.1. Ако е соодветно за типот на операцијата или привилегиите, обуката мора да се врши преку курс за обука.

4.2.2. Еден курс за обука мора да ги исполнува следните услови:

- (а) за секој вид на курс мора да се изработи наставна програма; и
- (б) курсот за обука мора да содржи разложени елементи од наставата по теоретско познавање и практичната обука (вклучувајќи и обука на симулатор), ако е применливо.

4.3. Инструктори за кабински персонал

Наставата по теоретско познавање мора да ја вршат соодветно квалификувани инструктори. Овие инструктори мора:

- (а) да поседуваат соодветно познавање во областа за која треба да се врши настава;
- (б) да се способни да применуваат соодветни методи на настава; и

-
- (в) редовно да посетуваат обука за обновување на знаењето, за да се обезбеди дека стандардите за настава се ажурираат.

4.4. Испитувачи за кабински персонал

Лицата кои се одговорни за испитување на кабинскиот персонал мора:

- (а) да ги исполнуваат условите за инструктори за кабински персонал; и
- (б) да се способни да ги оценуваат вештините на кабинскиот персонал и да спроведуваат испити.

5. ОРГАНИЗАЦИИ ЗА ОБУКА

Организациите за обука кои вршат обука за пилоти и кабински персонал мора да ги исполнуваат следните услови:

- (а) да ги имаат сите средства кои се потребни за опсегот на одговорностите поврзани со нивната активност. Овие средства се состојат од, но не се ограничени на, следното: објекти, персонал, опрема, алат и материјали, документација за задачите, одговорности и постапки, пристап до потребни податоци и водење евиденција;
 - (б) во зависност од обуката која се одржува и големината на организацијата, организацијата мора да спроведува и одржува систем за управување со цел да се обезбеди придржување кон битните услови кои се наведени во овој анекс, да управува со ризиците по безбедноста, вклучувајќи ги и ризиците поврзани со опаѓање на стандардот за обука, и да тежнее кон постојано подобрување на тој систем; и
 - (в) по потреба, организацијата воспоставува аранжмани со други соодветни организации со цел да се обезбеди континуирано придржување кон овие услови.
-

АНЕКС V

Битни услови за воздушни операции

1. ОПШТО

- 1.1. Лет не смее да се изведе ако членовите на екипажот и по потреба, целиот друг оперативен персонал кој е вклучен во неговата подготовка и извршување, не се запознаени со важечките закони, прописи и процедури кои се однесуваат на извршувањето на нивните должности, кои се пропишани за областите кои треба да се прелетаат, аеродромите кои согласно планот треба да се користат и навигациските средства кои се поврзани со тоа.
- 1.2. Лет мора да се изведе на начин на кој се почитуваат оперативните постапки за подготовка и извршување на летот кои се наведени во Прирачникот за летање или, ако се бара согласно Оперативниот прирачник.
- 1.3. Пред секој лет, мора да се дефинираат улогите и должностите на секој член на екипажот. Водачот на воздухопловот мора да биде одговорен за управувањето и безбедноста на воздухопловот и за безбедноста на сите членови на екипажот, патниците и товарот во воздухопловот.
- 1.4. Предметите или супстанциите, кои може да претставуваат значителен ризик по здравјето, безбедноста, имотот или човековата средина, како на пример опасните материји, оружјето и муницијата, не смеат да се превезуваат со ниеден воздухоплов, освен ако не се применат посебни постапки за безбедност и упатства за ублажување на со нив поврзаните ризици.
- 1.5. Сите неопходни податоци, документи, записи и информации за евидентирање на почитувањето на условите наведени во точка 5.3, мора да се чуваат за секој лет и да бидат достапни и заштитени од неовластено изменување, најмалку во времетраење кое одговара на видот на операцијата.

2. ПОДГОТОВКА ЗА ЛЕТ

Лет не смее да отпочне освен ако не се потврди со разумни расположливи средства дека се исполнети сите од следниве услови:

- (а) имајќи ја предвид расположливата документација на службите за воздухопловни информации, за извршување на летот стојат на располагање соодветни уреди кои се директно потребни за летот и за безбедна работа на воздухопловот, вклучувајќи ги и уредите за комуникација и навигациските средства;
- (б) екипажот мора да е запознаен со, а патниците информирани за, местото и начинот на користење на потребната опрема за опасни ситуации. Исто така, на екипажот и патниците мора да им стојат на располагање доволно информации во врска со операциите и вградената опрема кои се однесуваат

на процедурите во опасни ситуации и користењето на опремата за безбедност на кабината;

- (в) водачот на воздухопловот мора да е уверен:
- (i) дека воздухопловот е пловидбен како што е наведено во точка 6;
 - (ii) по потреба, дека воздухопловот е уредно регистриран и дека соодветните уверенија за истото се наоѓаат во воздухопловот;
 - (iii) дека инструментите и опремата од точка 5, кои се потребни за извршување на тој лет, се вградени во воздухопловот и функционираат, освен ако не се изземени во важечката MEL или еквивалентен документ;
 - (iv) дека масата на воздухопловот и центарот на тежиштето се такви што летот може да се изврши во рамките на ограничувањата кои се пропишани во документацијата за пловидбеност;
 - (v) дека целиот рачен багаж, предадениот багаж и товарот се правилно натоварени и обезбедени ; и
 - (vi) дека оперативните ограничувања на воздухопловот како што е наведено во точка 4 нема да се пречекорат ни во еден момент за време на летот.
- (г) информациите во врска со метеоролошките услови за заминување, пристигнување и ако е потребно, за алтернативните аеродроми, како и за условите на рутата, мора да им им стојат на располагање на екипажот на летање. Посебно внимание мора да се посвети на потенцијално опасните атмосферски услови;
- (д) заради справување со потенцијално опасни атмосферски услови со кои летот може да се соочи мора да постојат соодветни мерки за ублажување или планови за непредвидени ситуации;
- (ѓ) за лет кој се врши согласно правилата за визуелно летање, метеоролошките услови по должината на рутата по која треба да се лета мора да се такви што овозможуваат придржување кон овие правила на летање. За лет кој се врши согласно правилата за летање по инструменти, мора да се одбере одредиште и по потреба, алтернативен аеродром или аеродроми каде воздухопловот може да слета, имајќи ги особено предвид прогнозираните метеоролошки услови, расположливоста со услуги на воздухопловната навигација, расположливоста со уреди на земја и процедурите за летање по инструменти кои ги одобрила земјата во која се наоѓа одредиштето и/или алтернативниот аеродром;
- (е) количината на гориво/енергија за погонската група и на потрошниот материјал во воздухопловот мора да е доволна за да се обезбеди безбедно извршување на целиот лет, имајќи ги предвид метеоролошките услови,

сите елементи кои влијаат врз работните карактеристики на воздухопловот и сите предвидени доцнења во текот на летот. Покрај ова, мора да се носи и резерва на гориво/енергија за непредвидени ситуации. Ако е применливо, мора да се утврдат процедури за управување со гориво/енергија за време на лет.

3. ОПЕРАЦИИ НА ЛЕТАЊЕ

Во врска со операциите на летање, мора да се исполнат сите од следните услови:

- (а) ако е применливо за типот на воздухопловот, при полетување и слетување, и секогаш кога водачот на воздухопловот смета дека е потребно во интерес на безбедноста, секој член на екипажот мора да седи на местото предвидено за екипажот и мора да го користи системот за врзување;
- (б) ако е применливо за типот на воздухопловот, сите членови на екипажот на летање од кои се бара да се на должност во пилотската кабина, мораат да бидат и да останат на своите места, врзани со ремените, освен за време на лет на рута заради физиолошки или оперативни потреби;
- (в) ако е применливо за типот на воздухопловот и за видот на операцијата, пред полетување и слетување, за време на возење по земја и секогаш кога се смета дека е потребно во интерес на безбедноста, водачот на воздухопловот мора да обезбеди дека секој патник правилно седи во своето седиште и дека е безбеден;
- (г) летот мора да се врши на начин со кој се одржува соодветно растојание од другите воздухоплови и со кој се обезбедува соодветно надвисување на препреки, во текот на сите фази на летот. Ваквото раздвојување мора да е најмалку толкаво колку што се бара со важечките правила на летање, што е соодветно на видот на операцијата;
- (д) со лет не смее да се продолжи, освен ако познатите услови не се и понатака најмалку еднакви на оние наведени во точка 2. Покрај тоа, за лет кој се врши согласно правилата за летање по инструменти, приод кон аеродромот не смее да продолжи под одредени утврдени висини или вон одредена позиција, ако не се исполнети пропишаните критериуми за видливост;
- (ѓ) во опасна ситуација, водачот на воздухопловот мора да обезбеди дека сите патници добиваат упатства за мерките во опасна ситуација, кои се соодветни на околностите;
- (е) водачот на воздухопловот мора да ги преземе сите потребни мерки за да се сведат на минимум последиците од проблематично однесување на недисциплиниран патник за време на лет;
- (ж) воздухоплов не смее да вози по земја, по површините за движење на аеродромот, ниту смее да е вклучен неговиот ротор, освен ако лицето кое

се наоѓа до командите за управување не е соодветно стручно за тоа;

- (3) ако е соодветно, мора да се користат важечките процедури за управување со гориво/енергија за време на лет.

4. КАРАКТЕРИСТИКИ НА ВОЗДУХОПЛОВОТ И ОПЕРАТИВНИ ОГРАНИЧУВАЊА

- 4.1. Со воздухоплов мора да се управува согласно неговата документација за пловидбеност и сите придружни оперативни процедури и ограничувања кои се наведени во неговиот одобрен прирачник за летање или слична документација, зависно од случајот. Прирачникот за летање или сличната документација за секој воздухоплов мора да стои на располагање на екипажот и да се ажурира.
- 4.2. И покрај наведеното во точка 4.1, за операции со хеликоптери може да се дозволи бришечки лет низ област со ограничена висина и брзина, под услов дека безбедноста е осигурана.
- 4.3. Со воздухопловот мора да се управува во согласност со важечката документација за заштита на животната средина.
- 4.4. Лет не смее да отпочне или да продолжи освен ако планираните карактеристики на воздухопловот, земајќи ги предвид сите фактори кои значително влијаат врз нивото на неговите карактеристики, не овозможуваат извршување на сите фази на летот во рамките на применливите растојанија/области и висината над препреките при планираната оперативна маса. Фактори на карактеристиките кои значително влијаат врз полетувањето, летањето на рута и приодот/слетувањето, особено се:
- (а) оперативните процедури;
 - (б) барометарската висина на аеродромот;
 - (в) временските услови (температура, ветер, врнежи и видливост);
 - (г) големината, наклонот и условите на површината на полетување/слетување; и
 - (д) состојбата на структурата на воздухопловот, погонската група или системите, земајќи го предвид евентуалното влошување.
- 4.5. Овие фактори, зависно од видот на операцијата, мора да се земат предвид директно како оперативни параметри или индиректно, восмисол на ограничувања или резерви, кои можат да се предвидат при планирањето на податоците за карактеристиките.

5. ИНСТРУМЕНТИ, ПОДАТОЦИ И ОПРЕМА

-
- 5.1. Воздухоплов мора да биде опремен со целосна навигациска, комуникациска и друга опрема потребна за планираниот лет, земајќи ги предвид прописите за воздушниот сообраќај и правилата за летање кои се важечки за време на секоја фаза на летот.
- 5.2. Ако е соодветно, воздухоплов мора да биде опремен со целосна потребна безбедносна и медицинска опрема, како и опрема за евакуација и преживување, земајќи ги предвид ризиците кои се поврзани со областите на летање, рутите по кои треба да се лета, висината на летот и времетраењето на летот.
- 5.3. Сите податоци кои се потребни за да може екипажот да го реализира летот, мора да се ажурирани и да стојат на располагање во воздухопловот, имајќи ги предвид важечките прописи за воздушен сообраќај, правилата на летање, висините на летање и областите на летање.

6. КОНТИНУИРАНА ПЛОВИДБЕНОСТ И УСОГЛАСЕНОСТ НА ПРОИЗВОДИТЕ СО ЖИВОТНАТА СРЕДИНА

- 6.1. Со воздухоплов не смее да се управува, освен ако:
- (а) воздухопловот е пловидбен и во состојба за сигурна и со животната средина ускладена операција;
 - (б) е исправна оперативната опрема и опремата за опасни ситуации, кои се потребни за планираниот лет;
 - (в) се важечки документот за пловидбеност и, ако е применливо, уверението за бучава на воздухопловот; и
 - (г) одржувањето на воздухопловот се врши во склад со важечките услови.
- 6.2. Пред секој лет или серија на последователни летови, воздухопловот мора да се прегледа, со проверка пред лет, за да се утврди дали е способен за планираниот лет.
- 6.3. Со воздухопловот не смее да се управува, освен ако после одржување е пуштен во употреба од страна на квалификувани лица или организации. Во потпишаниот документ за пуштање во употреба, особено мора да се наведат основните детали за извршеното одржување.
- 6.4. Записите кои се потребни за докажување на пловидбеноста и состојбата на усогласеноста на воздухопловот со животната средина мора да се чуваат, и заштитат од неовластена измена во тек на период кој е во склад со важечките услови за континуирана пловидбеност, се додека содржаните информации не се заменат со нови информации кои се еднакви по опсег и исцрпност, но во секој случај за период од најмалку 24 месеци.
- 6.5. Сите измени и поправки мора да се придржуваат кон битните услови за пловидбеност и ако е соодветно, кон ускладеноста на производите со

животната средина. Податоците со кои се докажува придржувањето кон условите за пловидбеност и условите за ускладеноста на производите со животната средина мора да се чуваат и да се заштитат од неовластена измена.

- 6.6. Операторот на воздухопловот е одговорен да обезбеди дека трета страна која го врши одржувањето се придржува кон условите на операторот за безбедност и обезбедување.

7. ЧЛЕНОВИ НА ЕКИПАЖ

- 7.1. Бројот и составот на екипажот мора да се утврди, земајќи ги предвид:

(а) ограничувањата при издавање на уверенија на воздухопловот, вклучувајќи го ако е соодветно, релевантниот приказ за евакуација во опасна ситуација;

(б) конфигурацијата на воздухопловот; и

(в) видот и времетраењето на операциите.

- 7.2. Водачот на воздухопловот мора да има овластување за издавање на сите заповеди и преземање на сите соодветни дејства со цел да ја обезбеди операцијата и безбедноста на воздухопловот и на лицата и/или имотот кои се превезуваат во него.

- 7.3. Во опасна ситуација, која ја загрозува операцијата или безбедноста на воздухопловот и/или на лицата во него, водачот на воздухопловот мора да ги преземе сите дејства за коишто смета дека се потребни во интерес на безбедноста. Ако со ваквото дејство се кршат локалните прописи или процедури, водачот на воздухопловот мора да ја преземе одговорноста веднаш да го извести соодветниот локален надлежен орган.

- 7.4. Без штета по наведеното во 8.12, кога се превезуваат други лица, опасни или невообичаени ситуации може да се симулираат, само ако овие лица се прописно информирани и свесни за поврзаните ризици пред да се качат на лет.

- 7.5. Ниеден член на екипажот не смее да дозволи способноста за вршењето на задачите/носењето на одлуки да се влоши до степен да се загрози безбедноста на летот заради замор, имајќи го предвид, меѓу другото, акумулацијата на заморот, лишувањето од сон, бројот на прелетани сектори, ноќните смени или промената на временските зони. Периодите на одмор мора да се доволно долги да им овозможат на членовите на екипажот да ги надминат влијанијата од претходните должности и добро да се одморат до почетокот на следниот период на должност на летање.

- 7.6. Член на екипаж не смее да ги врши должностите кои му се доделени во воздухопловот ако е под влијание на психотропни супстанции или алкохол, или ако е не е способен заради повреда, замор, лекови, болест или други слични причини.

8. ДОПОЛНИТЕЛНИ УСЛОВИ ЗА КОМЕРЦИЈАЛНИОТ ВОЗДУШЕН СООБРАЌАЈ И ДРУГИ ОПЕРАЦИИ КОИ ПОДЛЕЖАТ НА ИЗДАВАЊЕ НА УВЕРЕНИЈА ИЛИ НА УСЛОВ ЗА ИЗЈАВА, А КОИ СЕ ВРШАТ СО АВИОНИ, ХЕЛИКОПТЕРИ ИЛИ ВОЗДУХОПЛОВИ ЗА ВЕРТИКАЛНО ПОЛЕТУВАЊЕ И СЛЕТУВАЊЕ

8.1. Лет не смее да се врши освен ако се исполнат следните услови:

- (а) операторот на воздухоплови мора директно или индиректно, преку договори со трети страни да ги има средствата кои се потребни за размерот и обемот на операциите. Овие средства ги опфаќаат, но не се ограничени на следното: воздухоплови, средства, објекти, структура на управување, персонал, опрема, документација за задачите, обврските и постапките, пристап до важни податоци и водењето на евиденција;
- (б) операторот на воздухоплови мора да користи само соодветно квалификуван и обучен персонал и да спроведува и одржува програми за обука и проверка на членовите на екипажот и на другиот релевантен персонал, што е потребно за да се обезбеди тековноста на нивните уверенија, овластувања и квалификации;
- (в) во зависност од видот на активноста која се презема и големината на организацијата, операторот на воздухоплови мора да спроведува и одржува систем на управување за да обезбеди придржување кон битните услови поставени во овој Анекс, да управува со ризиците по безбедноста и да тежнее кон постојано унапредување на овој систем;
- (г) операторот на воздухоплови утврдува систем за пријавување на настани, како дел од системот за управување спомнат во точка (в), за да се даде придонес кон целта за постојано унапредување на безбедноста. Системот за пријавување на настани се придржува кон важечкото право на Унијата.

8.2. Лет мора да се врши само согласно оперативниот прирачник на воздухопловите на операторот. Овој прирачник мора да ги содржи сите потребни упатства, информации и процедури за сите воздухоплови кои се користат, како и за оперативниот персонал заради извршување на нивните должности. Исто така, мора да се наведат ограничувањата кои се важечки за времето на летање, периодите на должност на летање и периодите на одмор на членовите на екипажот. Оперативниот прирачник и неговите ревизии мора да се во склад со одобрените прирачник за летање и по потреба да се менува.

8.3. Операторот на воздухоплови утврдува процедури, по потреба, за да се сведат на минимум последиците од однесувањето на проблематичен патник врз безбедното одвивање на летот.

8.4. Операторот на воздухоплови мора да изготви и одржува програми за обезбедување кои се прилагодени на воздухопловите и видот на летањето, вклучувајќи го особено:

- (а) обезбедувањето на пилотската кабина;

-
- (б) листата за проверка (чек листа) за процедурите за преглед на воздухоплов;
 - (в) програмите за обука; и
 - (г) заштитата на електронските и компјутерските системи заради спречување на намерно и ненамерно попречување и расипување на системот.
- 8.5. Тогаш кога мерките за обезбедување можат негативно да влијаат врз безбедноста на операциите, мора да се проценат ризиците и да се изготват соодветни процедури за ублажување на ризиците по безбедноста, за што може нужно да се бара користење на специјализирана опрема.
- 8.6. Операторот на воздухоплови мора да определи еден пилот од членовите на екипажот на летање како водач на воздухопловот.
- 8.7. Спречувањето на замор мора да се врши преку систем за управување со замор. За еден лет или серија на летови, ваквиот систем треба да го опфаќа времето на летање, периодите на должност на летање, периодите на должност и прилагодените периоди на одмор. Ограничувањата кои се утврдуваат во рамките на системот за управување со заморот мора да ги имаат предвид сите релевантни фактори кои придонесуваат за замор, особено, бројот на поминати сектори, промените на временски зони, недостаток од сон, пореметувањето на деноноќните циклуси (биолошкиот часовник), ноќната работа, поставеноста, вкупното време на должност за дадени периоди, поделбата на зададените задачи помеѓу членовите на екипажот, како и обезбедување на зголемен број на членови на екипажи.
- 8.8. Операторите на воздухоплови мора да обезбедат дека задачите кои се наведени во точките 6.4 и 6.5 ги контролира организација која е одговорна за управување со континуираната пловидбеност, која мора да ги исполнува условите од Анекс II, точка 3.1 и Анекс III точките 7 и 8.
- 8.9. Операторите на воздухоплови мора да обезбедат дека уверението што се бара согласно точка 6.3, го издава организација која е квалификувана за одржување на производи, делови и невградена опрема. Оваа организација ги исполнува условите наведени во Анекс II, точка 3.1.
- 8.10. Организацијата спомната во 8.8 воспоставува прирачник на организацијата во кој се дава опис на сите процедури на организацијата за континуирана пловидбеност, а кои се наменети за користење од страна на односниот персонал и во кој има упатства за тој персонал.
- 8.11. Ако е применливо, на членовите на екипажот мора да им стои на располагање системот на листите за проверка (чек листите) за користење во сите фази на летот на воздухопловот во стандардни, невообичаени и услови и ситуации на опасност. Мора да се утврдат процедури за секоја реално предвидлива ситуација на опасност.
- 8.11. Ситуациите на опасност и невообичаените ситуации не смеат да се симулираат

кога се превезуваат патници или товар.

АНЕКС VI

Битни услови за квалификуваните субјекти

1. Квалификуваниот субјект, неговиот директор и персоналот кој е одговорен за извршување на задачите за издавање на уверенија и надзор, немаат право да бидат вклучени, било директно или преку овластени претставници, во проектирањето, производството, маркетингот или одржувањето на производите, деловите, невградената опрема, составните делови или системите или во нивната работа, давањето услуги или во користењето. Ова не ја исклучува можноста за размена на технички информации помеѓу вклучените организации и квалификуваниот субјект.

Првиот потстав не смее да спречи организација која е основана за целите за промовирање на спортското или рекреативното воздухопловство да може да биде акредитирана како квалификуван субјект, ако му докаже на надлежниот орган за акредитација дека има соодветни договори за спречување на конфликт на интереси.

2. Квалификуваниот субјектот и персоналот кој е одговорен за издавање на уверенија и надзор мора да ги извршуваат своите задачи со највисок можен степен на професионализам и најголема можна техничка стручност и не смеат да бидат изложени на никакви притисоци нити стимулации, особено од финансиска природа, кои би можеле да влијаат врз нивното расудување или одлуки или врз резултатите на нивните задачи за издавање на уверенија и надзор, особено од страна на лица или групи на лица врз коишто влијаат тие резултати.
3. Квалификуваниот субјектот мора да вработи персонал и да поседува средства кои се потребни за соодветно извршување на техничките и административните задачи кои се поврзани со постапката за издавање на уверенија и за надзорот; тој, исто така, има пристап до опремата која е потребна за вонредни проверки.
4. Квалификуваниот субјектот и неговиот персонал кој е одговорен за истраги мора да имаат:
 - (а) солидна техничка и стручна обука, или доволно стручност стекната преку искуство или соодветни активности;
 - (б) задоволително познавање на условите за задачите за издавање на уверенија и за надзор кои тие ги вршат и соодветно искуство во тие постапки;
 - (в) способност која е потребна за составување на изјави, записи и извештаи со кои се докажува дека се извршени задачите за издавање на уверенија и за надзор.
5. Непристрасноста на персоналот кој е одговорен за задачите за издавање на уверенија и за надзор мора да се гарантира. Нивниот надоместок не смее да

зависи од бројот на извршените истраги, ниту од резултатите од тие истраги.

6. Квалификуваниот субјект мора да се осигура од одговорност, освен ако неговата одговорност не ја преземала една земја—членка согласно нејзиното национално право.
7. Персоналот на квалификуваниот субјект мора да ја почитува професионалната тајност што се однесува на сите информации кои ги стекнал за време на вршењето на своите задачите согласно оваа регулатива.

АНЕКС VII

Битни услови за аеродромите

1. ФИЗИЧКИ КАРАКТЕРИСТИКИ, ИНФРАСТРУКТУРА И ОПРЕМА

1.1. Површина за движење

1.1.1. Аеродромите имаат определена површина за слетување и полетување на воздухоплови, која ги исполнува следниве услови:

- (а) површината за слетување и полетување е со димензии и карактеристики кои се соодветни за воздухопловите кои треба да ја користат;
- (б) површината за слетување и полетување, по потреба, има носивост која е доволна да издржи повторливи операции на планираните воздухоплови. Оние површини кои не се наменети за повторливи операции треба само да можат да ја издржат тежина на воздухопловите;
- (в) површината за слетување и полетување е проектирана така да може да истекува вода и да спречи задржување на вода, што би било неприфатлив ризик за операциите на воздухопловите;
- (г) наклонот и промените на наклонот на површината за слетување и полетување не смеат да креираат неприфатлив ризик по операциите на воздухопловите;
- (д) карактеристиките на површината на површината за слетување и полетување треба да се соодветни за воздухопловите за кои е предвидено да ја користат; и
- (ѓ) на површината за слетување и полетување не смее да има предмети кои би преставувале неприфатлив ризик по операциите на воздухопловите.

1.1.2. Ако постојат неколку определени површини за слетување и полетување, тие треба да се такви што нема да предизвикуваат неприфатливи ризици по операциите на воздухопловите.

1.1.3. Определените површини за слетување и полетување се опколени со дефинирани зони. Овие зони се наменети за заштита на воздухопловите кои летаат над нив во текот на операциите за полетување или слетување или за ублажување на последиците од слетување пред полетно–слетната патека, слетување со застанување вон патеката, или при полетување – подолго затрчување од вообичаеното, или излегување на страна надвор од границите на полетно–слетната патека и ги исполнуваат следниве услови:

- (а) овие зони се со димензии кои се соодветни за предвидените операции на воздухопловите;

-
- (б) наклонот и промените на наклонот на овие зони не создаваат неприфатлив ризик по операциите на воздухопловите;
 - (в) на овие зони не смее да има објекти кои би преставувале неприфатлив ризик по операциите на воздухопловите. Ова не значи дека на тие зони не смее да има кршлива опрема, ако е истата потребна за помош на операциите на воздухопловите; и
 - (г) секоја од овие зони е со носивост која е доволна за нејзината намена.
- 1.1.4. Овие аеродромски површини, заедно со нивните непосредни околии, кои треба да се користат за движење на воздухопловите по земја или за нивно паркирање, се проектираат така со што се овозможуваат безбедни операции на воздухопловите за кои се очекува да го користат конкретниот објект во сите предвидени услови, и ги исполнуваат следниве услови:
- (а) овие површини имаат носивост која е доволна за да се издржат повторливите операции на планираните воздухоплови, освен оние површини кои се очекува дека ќе се користат само повремено, па затоа треба да имаат само можност да ги издржат воздухопловите;
 - (б) овие површини се проектирани така да може да истекува вода и да се спречи задржување на вода што би претставувало неприфатлив ризик за операциите на воздухопловите;
 - (в) наклонот и промените на наклонот на овие површини не смеат да креираат неприфатлив ризик по операциите на воздухопловите;
 - (г) карактеристиките на површината на овие површини се соодветни за воздухопловите за кои е предвидено да ја користат; и
 - (д) на овие површини не смее да има предмети кои би преставувале неприфатлив ризик по воздухопловите. Ова не ја исклучува опремата за паркирање која е потребна за таа површина, на посебно означени места или во посебно означени површини.
- 1.1.5. Останатата инфраструктура која е наменета за да ја користат воздухопловите се проектира така што користењето на таа инфраструктура не создава неприфатлив ризик по воздухопловите кои ја користат истата.
- 1.1.6. Конструкциите, зградите, опремата или магацинските простори се сместуваат и проектираат на начин кој нема да создаде неприфатлив ризик по операциите на воздухопловите.
- 1.1.7. Се обезбедуваат соодветни средства за да се спречи неовластени лица, возила или животни кои се доволно големи да предизвикаат неприфатлив ризик по операциите на воздухопловите, да влегуваат во површината на движење, без штета по националните и меѓународните одредби за заштита на животните.

1.2. Надвисување на препреки

1.2.1. За да се заштитат воздухопловите кои приоѓаат кон аеродром заради слетување или заради нивно заминување од аеродром, се утврдуваат рути или зони за пристигнување и заминување. Со овие рути или зони на воздухопловите им се обезбедува потребното надвисување на препреките кои се наоѓаат во областа околу аеродромот, водејќи должно внимание на локалните физички карактеристики.

1.2.2. Ова надвисување на препреки е соодветно на фазата на летот и видот на операцијата која се врши. Тоа, исто така, ја зема предвид опремата која се користи за утврдување на позицијата на воздухопловот.

1.3. Опрема на аеродромот поврзана со безбедноста, вклучувајќи ги визуелните и невизуелните средства.

1.3.1. Помошните средства одговараат на својата намена, тие се препознатливи и на корисниците им даваат недвосмислени информации во сите планирани оперативни услови.

1.3.2. Аеродромската опрема поврзана со безбедноста функционира онака како што е планирано за предвидените оперативни услови. Во оперативни услови или во случај на дефект, аеродромската опрема поврзана со безбедноста не смее да предизвика неприфатлив ризик по безбедноста на воздухопловството.

1.3.3. Помошните средства и системот за нивно напојување со електрична енергија се проектираат така што дефектите нема да предизвикаат несоодветни, погрешни или недоволни информации за корисниците, ниту прекин на основната услуга.

1.3.4. Се обезбедуваат соодветни заштитни средства заради одбегнување на оштетување или попречување на работата на овие помошни средства.

1.3.5. Изворите на зрачења или присуството на подвижни, односно статични објекти не ја попречуваат, ниту имаат штетно влијание врз перформансите на системите за воздухопловна комуникација, навигација или надзор.

1.3.6. Информациите за функционирањето и користењето на аеродромската опрема поврзана со безбедноста им стојат на располагање на соодветниот персонал, заедно со јасните показатели за условите кои можат да создадат неприфатливи ризици по безбедноста на воздухопловството.

1.4. Податоци за аеродромот

1.4.1. Се утврдуваат и ажурираат податоци кои се важни за аеродромот и за расположливите услуги.

1.4.2. Податоците треба да се точни, читливи, целосни и недвосмислени. Треба да се одржуваат автентичноста и соодветните нивоа на интегритет.

-
- 1.4.3. Податоците навремено им се ставаат на располагање на корисниците и на односните даватели на ANS услуги, користејќи доволно безбеден и брз начин на комуникација.

2. ОПЕРАЦИИ И УПРАВУВАЊЕ

2.1. Одговорности на операторите на аеродромите:

Операторот на аеродромот одговара за работата на аеродромот. Одговорностите на операторот на аеродромот се следните:

- (а) операторот на аеродром директно или преку договори со трети страни, располага со сите потребни средства за да се обезбедат безбедни операции на воздухопловите на аеродромот. Овие средства ги опфаќаат, но не се ограничени на, уредите, персоналот, опремата и материјалите, документацијата за задачите, одговорностите и постапките, пристапот до важните податоци и евиденцијата;
- (б) операторот на аеродром проверува дека во секое време се исполнети условите наведени во точка 1, или презема соодветни мерки за ублажување на ризиците кои се поврзани со неисполнување на истите. Се утврдуваат и применуваат постапки со кои сите корисници навремено се известуваат за овие мерки;
- (в) операторот на аеродром утврдува и спроведува соодветна програма за управување со ризиците по животинскиот свет на аеродромот, директно или преку договори со трети страни;
- (г) операторот на аеродром обезбедува, директно или преку договори со трети страни, дека движењата на возила и луѓе по површината за движење и другите оперативни површини се координирани со движењата на воздухопловите, за да се избегнат судири и оштетување на воздухопловите;
- (д) операторот на аеродром обезбедува дека се утврдуваат и спроведуваат, ако е соодветно, постапки за ублажување на ризиците поврзани со работата на аеродромот во зимски услови, во неповолни временски услови, при намалена видливост или ноќе;
- (ѓ) операторот на аеродром склучува договори со други соодветни организации со цел да обезбеди континуирано придржување кон битните услови за аеродромите наведени во овој Анекс. Овие организации ги опфаќаат, но не се ограничена на, операторите на воздухоплови, давателите на ANS, давателите на услуги за опслужување на земја, давателите на AMS како и други организации чиешто активности или производи може да влијаат врз безбедноста на воздухопловите;
- (е) операторот на аеродром проверува дека организацијата која е вклучена во складирање и распределба на гориво/енергија за погонската група на воздухопловите има процедури со кои се обезбедува дека воздухопловите

се снабдуваат со гориво/енергија за погонската група, кои се чисти и со исправна спецификација;

- (ж) прирачниците за работа и одржување на опремата на аеродромот стојат на располагање, се применуваат во праксата и содржат упатства за одржување и поправки, информации за сервисирање, решавање на проблеми и постапки за инспекциски прегледи;
- (з) операторот на аеродром воспоставува, директно или преку договори со трети страни, и спроведува план на аеродромот за опасни ситуации, во кој се опфатени сценарија за опасни ситуации кои можат да се случат на аеродромот или во неговата околина. Овој план се координира, по потреба, со планот за опасни ситуации на локалната заедница;
- (с) операторот на аеродром обезбедува, директно или преку договори со трети страни, дека на аеродромот се обезбедени служби за спасување и за противпожарни услуги. Овие служби реагираат на инцидент или несреќа со соодветна итност и треба да поседуваат опрема, средства за гасење пожар и доволен број на персонал;
- (и) операторот на аеродром користи само обучен и квалификуван персонал за работата и одржувањето на аеродромот и директно или преку договори со трети страни, спроведува и одржува програми за обука и проверка за да обезбеди постојана стручност на целиот соодветен персонал;
- (ј) операторот на аеродром обезбедува дека секое лице на коешто му е дозволено да влегува без придружба на површината на движење или во другите оперативни зони, е соодветно обучено и квалификувано за ваквиот пристап;
- (к) персоналот на службата за спасување и противпожарната служба треба да е соодветно обучен за работа во аеродромска средина. Операторот на аеродромот, директно или преку договори со трети страни, спроведува и одржува програми за обука и проверка за да обезбедува постојана стручност на овој персонал; и
- (л) целиот персоналот на службата за спасување и противпожарната служба од кој потенцијално може да се бара да дејствува во опасни ситуации во воздухопловството, периодично ја докажува својата здравствена способност за извршување на нивните функции на задоволителен начин, земајќи го предвид видот на дејствувањето. Во овој контекст, под здравствена способност, во којашто спаѓаат физичкото и менталното здравје, се подразбира дека не постои никаква болест и ниту дека страдаат од каква и да било болест или попреченост заради коишто овој персонал не би можел:
 - да ги извршува задачите кои се потребни за делување во опасни ситуации во воздухопловството;
 - во секое време да ги извршува доделените задачи; или

-
- правилно да ја восприема околината.

2.2. Системи за управување

- 2.2.1. Во зависност од видот на активноста која се презема и големината на организацијата, операторот на аеродромот спроведува и одржува систем за управување со цел да се обезбеди придржување кон битните услови наведени во овој Анекс, управува со ризиците по безбедноста и се залага за постојано подобрување на овој систем.
- 2.2.2. Операторот на аеродромот воспоставува систем за пријавување на настани како дел од системот за управување спомнат во точка 2.2.1, а со цел придонес кон целта за постојано подобрување на безбедноста. Анализата на информациите од овој систем за пријавување на настани, по потреба, ги опфаќа и страните наведени во точка 2.1(f). Системот за пријавување на настани е во склад со важечкото право на Унијата.
- 2.2.3. Операторот на аеродром изготвува прирачник на аеродромот и работи согласно тој прирачник. Ваквите прирачници ги содржат сите потребни упатства, информации и постапки за аеродромот, за системот за управување и за оперативниот и персоналот за одржување што се однесува на нивните должности.

3. ОКОЛИНАТА НА АЕРОДРОМОТ

- 3.1.1. Воздушниот простор околу површините за движење на аеродромот е ослободен од препреки, за да се овозможи планираните операции на воздухопловите на аеродромите да се извршуваат без да се создаде неприфатлив ризик предизвикан од подигање на препреки околу аеродромот. Заради тоа, се развиваат, спроведуваат и постојано следат површини на кои се следат препреките со цел да се утврди секое навлегување на тие површини кое не е во склад со правилата за навлегување на тие површини.
- 3.1.2. Секое нарушување на тие површини бара проценка за да се утврди дали објектот создава неприфатлив ризик или не. Секој објект кој претставува неприфатлив ризик се отстранува или се презема соодветно дејство за ублажување на ризикот за да се заштитат воздухопловите кои го користат тој аеродром.
- 3.1.3. Сите останати препреки се објавуваат и по потреба, препреките се обележуваат и ако треба, се осветлуваат за да бидат видливи.
- 3.2. Се врши надзор врз опасностите кои се поврзани со човечките активности и користењето на земјиштето, како што се, но не ограничувајќи се на, оние што се наведени подолу. Ризикот кој тие го предизвикуваат се проценува и соодветно ублажува:

-
- (а) секој развој или промена во користењето на земјиштето во зоната на аеродромот;
 - (б) можноста за турбуленција предизвикана од препрека;
 - (в) користење на опасни, збунувачки и погрешно наведувачки светла;
 - (г) заслепувачка светлост предизвикана од големи или високо–рефлектирачки површини;
 - (д) создавање на површини што поттикнуваат активност на животинскиот свет во околината на површината за движење на аеродромот; или
 - (ѓ) изворите на невидлива радијација или присуството на подвижни односно статични објекти кои може да предизвикуваат пречки на, или неповолно да влијаат врз, работењето на системите за воздухопловна комуникација, навигација и надзор.

3.3. Земјите–членки обезбедуваат дека се утврдува план за опасни ситуации во воздухопловството кои се случуваат на локалното подрачје на аеродромот.

4. УСЛУГИ ЗА ОПСЛУЖУВАЊЕ НА ЗЕМЈА

4.1. Одговорности на давателот на услуги за опслужување на земја

Давателот на услуги за опслужување на земја одговара за безбедно извршување на неговите активности на аеродромот. Одговорностите на давателот на услуги за опслужување на земја се следните:

- (а) давателот ги поседува сите средства кои се потребни за да се осигура безбедно давање на услуги на аеродромот. Овие средства го опфаќаат, но не се ограничени на, објекти, персонал, опрема и материјал;
- (б) давателот се придржува кон постапките кои се наведени во рирачникот на аеродромот, вклучувајќи ги и оние кои се однесуваат на движењата на неговите возила, опрема и персонал и ризикот кој е поврзан со работата на аеродромот во зима, ноќе и во неповолни временски услови;
- (в) давателот ги дава услугите за опслужување на земја согласно процедурите и упатствата на операторот на воздухоплови кој тој го опслужува;
- (г) давателот обезбедува дека прирачниците за функционирање и одржување на опремата за опслужување на земја стојат на располагање, се применуваат во праксата и во нив се опфатени упатства за работењето, одржувањето и поправките, информации за сервисирањето, решавањето на проблеми и постапки за инспекциски прегледи;
- (д) давателот се користи само со соодветно обучен и квалификуван персонал и го обезбедува спроведувањето и одржувањето на програмите за обука и

проверка со цел да се обезбеди постојана стручност на целиот односен персонал;

- (f) давателот обезбедува дека неговиот персонал е физички и психички способен на задоволувачки начин да ги извршува своите функции, имајќи го предвид видот на активноста, а особено нејзиното можно влијание врз безбедноста и обезбедувањето поврзано со безбедноста.

4.2. Системи за управувањето

- 4.2.1. Зависно од видот на активноста која се презема и големината на организацијата, давателот спроведува и одржува систем за управување со цел да се обезбеди придржување кон битните услови наведени во овој Анекс, управува со ризиците по безбедноста и се залага за постојано подобрување на овој систем. Тој систем треба да се усогласи со системот за управување на операторот на аеродромот.
- 4.2.2. Давателот воспоставува систем за пријавување на настани како дел од системот за управување спомнат во точка 4.2.1, а со цел да придонесе кон целта за постојано подобрување на безбедноста. Без штета по другите обврски за пријавување, давателот ги пренесува сите настани во системот за пријавување на операторот на аеродромот, операторот на воздухопловите и ако е соодветно, до оној на давателот на услуги на воздушниот сообраќај. Системот за пријавување на настани е во склад со важечкото право на Унијата.
- 4.2.3. Давателот изработува прирачник за услуги за опслужување на земја и работи во склад со тој прирачник. Таквиот прирачник ги содржат сите потребни упатства, информации и постапки за услугите, системот за управување и за персоналот кој дава услуги, а во поглед на извршување на неговите должности.

5. УСЛУГИ ЗА УПРАВУВАЊЕ НА ПЛАТФОРМА (AMS)

- 5.1. Давателот на AMS ги дава своите услуги во склад со оперативните процедури кои се опфатени во прирачникот на аеродром.
- 5.2. Во зависност од видот на активноста која се презема и големината на организацијата, давателот на AMS спроведува и одржува систем за управување, вклучувајќи и управување со безбедноста, со цел да се обезбеди придржување кон битните услови наведени во овој Анекс.
- 5.3. Давателот на AMS воспоставува официјални договори со операторот на аеродромот и давателот на услуги на воздушниот сообраќај, во кои се опишува опсегот на услугите кои треба да се даваат.
- 5.4. Давателот на AMS воспоставува систем за пријавување на настани како дел од системот за управување спомнат во точка 5.2, а со цел да придонесе кон целта за постојано подобрување на безбедноста. Без штета по другите обврски за пријавување, давателот ги пренесува сите настани во системот за пријавување на операторот на аеродромот и ако е соодветно, во оној на давателот на услуги

на воздушниот сообраќај.

- 5.5. Давателот на AMS учествува во програмите за безбедност кои ги утврдува операторот на аеродромот.

6. ДРУГО

Без штета по одговорностите на операторот на воздухоплови, операторот на аеродромот обезбедува дека, освен при опасни ситуации на воздухоплов, при пренасочување кон алтернативен аеродром, или во други услови кои се утврдуваат за секој случај поединечно, аеродром или негови делови не ги користат воздухопловите, за кои проектот и оперативните процедури на аеродромот не се стандардно наменети.

АНЕКС VIII

Битни услови за ATM/ANS и контролорите на летање

1. КОРИСТЕЊЕ НА ВОЗДУШНИОТ ПРОСТОР

- 1.1. Сите воздухоплови, со исклучок на оние кои се вклучени во активностите споменати во член 2(3)(а), во сите фази на летот или кога се на површината за движење на аеродром, се управуваат согласно заедничките општи оперативни правила и сите важечки процедури кои се утврдени за користењето на воздушниот простор.
- 1.2. Сите воздухоплови, со исклучок на оние кои се вклучени во активностите споменати во член 2(3)(а), се опремени со потребните составни делови и со нив се управува на соодветен начин. Исто така и составните делови кои се користат во системот на ATM/ANS, се придржуваат кон условите наведени во точка 3.

2. УСЛУГИ

- 2.1. Воздухопловни информации и податоци за корисниците на воздушниот простор за целите на воздухопловната навигација
 - 2.1.1. Податоците кои се користат како извор за воздухопловни информации се доволно квалитетни, целосни, актуелни навремено доставени.
 - 2.1.2. Воздухопловните информации се точни, целосни, актуелни, недвосмислени, потекнуваат од легитимен извор и се со соодветен интегритет во форма која е погодна за корисниците.
 - 2.1.3. Споделувањето на ваквите воздухопловни информации до корисниците на воздушниот простор е навремено и се врши со користење на сигурни и брзи комуникациски средства кои се заштитени од намерни и ненамерни пречки и грешки.
- 2.2. Метеоролошки информации
 - 2.2.1. Податоците кои се користат како извор за воздухопловно метеоролошките информации се со задоволителен квалитет, тие се целосни и актуелни.
 - 2.2.2. Колку што е можно, воздухопловно метеоролошките информации се точни, целосни, актуелни, со соодветен интегритет и недвосмислени, со цел да ги исполнат потребите на корисниците на воздушниот простор. Воздухопловно метеоролошките информации потекнуваат од легитимен извор.
 - 2.2.3. Споделувањето на ваквите воздухопловно метеоролошки информации до корисниците на воздушниот простор е навремено и се врши со користење на сигурни и брзи комуникациски средства, кои се заштитени од пречки и грешки.

2.3. Услуги на воздушниот сообраќај

- 2.3.1. Податоците кои се користат како извор за давање на услуги на воздушниот сообраќај се точни, целосни и актуелни.
- 2.3.2. Давањето на услуги на воздушниот сообраќај е доволно прецизно, целосно, актуелно и недвосмислено со цел да се исполнат потребите на корисниците во поглед на безбедноста.
- 2.3.3. Автоматизираниите помагала кои обезбедуваат информации или совети за корисниците соодветно се проектираат, произведуваат и одржуваат со цел да се обезбеди дека се способни да ја вршат функцијата за која се наменети.
- 2.3.4. Со услугите на контролата на летање и придружните постапки се обезбедува соодветно одвојување помеѓу воздухопловите и на површината за маневрирање на аеродромот, се спречуваат судири помеѓу воздухопловите и препреките и по потреба, се помага во заштитата од други опасности во воздухот и со нив се обезбедува брза и навремена координација со сите релевантни корисници и делови во непосредна близина на воздушниот простор.
- 2.3.5. Комуникацијата помеѓу услугите на воздушниот сообраќај и воздухопловите и помеѓу релевантните единици за услуги на воздушниот сообраќај е навремена, јасна, точна и недвосмислена, заштитена од пречки и општо разбирлива и по потреба, ја потврдуваат сите вклучени учесници.
- 2.3.6. Треба да постојат средства за откривање на можни опасни ситуации и по потреба, за иницирање на делотворна акција за потрага и спасување. Ваквите средства, се состојат најмалку од соодветни механизми за тревога, мерки и постапки за координација, средства и персонал за ефикасно покривање на областа на одговорноста.

2.4. Комуникациски услуги

Се постигнува и одржува задоволителна ефикасност на комуникациските услуги во поглед на нивната достапност, целовитост, континуитет и навременост. Тие се брзи и заштитени од грешки и пречки.

2.4. Навигациски услуги

Навигациските услуги ја постигнуваат и одржуваат потребната ефикасност во поглед на нивното водење, позиционирање и кога се даваат, во поглед на информациите за временски распоред. Критериумите за ефикасноста вклучуваат точност, целовитост, легитимност на изворот, достапност и континуитет на услугите.

2.6. Услуги на надзор

Со надзорните услуги се утврдува соодветната позиција на воздухоплов во воздух и на другите воздухоплови и возилата на површината на аеродромот и тоа со задоволителна ефикасност во поглед на нивната точност, целовитост, легитимитет на изворот, континуитетот и веројатноста за откривање.

2.7. Управување со протокот на воздушниот сообраќај

При тактичкото управување со протокот на воздушниот сообраќај на ниво на Унијата се користат и даваат доволно точни и актуелни информации за обемот и природата на планираниот воздушен сообраќај, кој влијае врз давањето на услуги и се координира и договара пренасочувањето или одложувањето на протокот на сообраќајот, со цел да се намали ризикот од појава на ситуации на преоптовареност во воздух или на аеродромите. Управувањето со протокот се врши со цел да се оптимизира расположливиот капацитет и користењето на воздушниот простор и да се подобрат постапките за управување со протокот на воздушниот сообраќај. Тоа се заснова врз безбедноста, транспарентноста и ефикасноста, обезбедувајќи дека капацитетот се доделува на флексибилен и навремен начин, во склад со Европскиот план за воздухопловната навигација.

Со мерките кои се спомнати во член 43, во врска со управувањето со протокот, се поддржуваат оперативните одлуки на давателите на услуги на воздухопловната навигација, операторите на аеродромите и корисниците на воздушниот простор и во нив се опфатени следните области:

- (а) планирање на лет;
- (б) користење на расположливиот капацитет на воздушниот простор за време на сите фази од летот, вклучувајќи го и доделувањето на слотови (дозволено време) на аеродромите за време на лет;
- (ц) користење на рути за општиот воздушен сообраќај, вклучувајќи:
 - изработката на единствена публикација за рутата и ориентацијата на сообраќајот;
 - можностите за пренасочување на општиот воздушен сообраќај од областите со густ сообраќај и
 - правилата за приоритет во врска со пристап до воздушниот простор за општиот воздушен сообраќај, особено за време на периоди на густ сообраќај и кризи; и
- (д) усогласеност помеѓу плановите на летови и слотовите (дозволените времиња) на аеродромите и потребната координација со соседните региони, по потреба.

2.8. Управување со воздушниот простор

Определувањето на конкретни делови од воздушниот простор за одредено користење се следи, координира и се објавува благовремено, со цел да се намали ризикот од губење на растојанието помеѓу воздухопловите во сите околности. Имајќи ја предвид организацијата на воените активности и соодветните аспекти кои се под надлежност на одговорноста на земјите–членки, со управувањето на воздушниот простор, исто така, се поддржува ѝ униформната примена на концептот за флексибилно користење на воздушниот простор како што е опишано во ИКАО и како што се спроведува согласно Регулатива (ЕЗ) бр. 551/2004, со цел да се олесни управувањето со воздушниот простор и управувањето со воздушниот сообраќај во контекст на заедничката политика за сообраќај.

2.9. Проектирање на процедури за летање

Процедурите за летање правилно се проектираат, испитуваат и потврдуваат пред да се распоредат, а воздухопловите да почнат да ги користат.

3. СИСТЕМИ И СОСТАВНИ ДЕЛОВИ

3.1. Општо

Системите на ATM/ANS и составните делови на ATM/ANS со кои се обезбедуваат соодветните информации до и од воздухопловите, како и на земја, правилно се проектираат, произведуваат, вградуваат, одржуваат, заштитуваат од неовластено попречување и со нив правилно се постапува со цел да се обезбеди дека се подобни за нивната планирана намена.

Системите и процедурите особено ги опфаќаат оние кои се потребни за поддршка на следните функции и услуги:

- (а) управувањето со воздушниот простор;
- (б) управувањето со протокот на воздушниот сообраќај;
- (в) услугите на воздушниот сообраќај, особено системите за обработка на податоците за лет, системите за обработка на податоците за надзор и системите со врска човек–машина;
- (г) комуникацијата, вклучувајќи ја и комуникацијата земја–земја/космос и земја-воздух и воздух – воздух/космос;
- (д) навигацијата;
- (ѓ) надзор;
- (е) услугите за воздухопловни информации;
- (ж) метеоролошки услуги.

3.2. Целовитост, ефикасност и сигурност на системите и составните делови

Целовитоста и ефикасноста на системите и составните делови поврзани со безбедноста, без разлика дали се во воздухоплов, на земја или во космос се подобни за нивните предвидени намени. Тие го исполнуваат бараното ниво на оперативна ефикасност за сите предвидливи оперативни услови и за време на целиот нивен работен век.

Системите на ATM/ANS и составните делови на ATM/ANS се проектираат, градат, одржуваат и со нив се работи користејќи ги соодветните и потврдените процедури, на начин со кој се обезбедува непречена работа на Европската мрежа за управување со воздушниот сообраќај (EATMN) во секое време и за време на сите фази од летот. Непречената работа може особено да се изрази во смисла на размената на информации, вклучувајќи ги и соодветните информации за оперативниот статус, заедничко толкување на информациите, ефикасноста за споредување на обработката и придружните процедури со кои се овозможува заедничка оперативна ефикасност која е договорена за целата или за делови на EATMN.

EATMN, нејзините системи и нивните составни делови поддржуваат, врз координирана основа, нови договорени и потврдени концепти на работа со кои се подобрува квалитетот, одржливоста и делотворноста на услугите на воздухопловната навигација, особено во поглед на безбедноста и капацитетот.

EATMN, нејзините системи и нивните составни делови го поддржуваат постепеното спроведување на цивилно–воената координација, до степен кој е потребен за делотворно управување со воздушниот простор и протокот на воздушниот сообраќај и за безбедно и делотворно користење на воздушниот простор од страна на сите корисници, преку примената на концептот за флексибилно користење на воздушниот простор.

За да се постигнат овие цели, EATMN, нејзините системи и нивните составни делови ја поддржуваат навремената размена на точни и доследни информации помеѓу цивилните и воените страни за време на сите фази од летот, без штета по интересите на политиката за обезбедување или одбрана, вклучувајќи ги и условите за доверливост.

3.3. Проектирање на системите и составните делови

3.3.1. Системите и составните делови се проектираат така да ги исполнуваат важечките услови за безбедност и обезбедување.

3.3.2. Системите и составните делови, сметани како целина, засебно и во меѓусебните односи, се проектираат така да постои инверзен однос помеѓу веројатноста дека кој било дефект може да предизвика откажување на целиот систем и сериозноста неговиот ефект врз безбедноста на услугите.

-
- 3.3.3. Системите и составните делови, сметани како целина, поединечно и во комбинација еден со друг, се проектираат така што се земаат предвид ограничувањата кои се однесуваат на човечките можности и ефикасноста.
 - 3.3.4. Системите и составните делови се проектираат така што тие и податоците кои со нив се пренесуваат се заштитени од штетни интеракции со внатрешни и надворешни елементи.
 - 3.3.5. Информациите кои се потребни за производство, инсталација, функционирање и одржување на системите и составните делови, како и информациите за безбедни услови им се доставуваат на персоналот на јасен, доследен и недвосмислен начин.

3.4. Постојано ниво на услугите

Нивоата на безбедност на системите и составните делови се одржуваат за време на давањето на услуги, како и во време на кои било измени на истите.

4. КВАЛИФИКАЦИИ НА КОНТРОЛОРИТЕ НА ЛЕТАЊЕ

4.1. Општо

Лице кое се оспособува за контролор на летање односно за студент-контролор на летање е доволно зрело во образовна, физичка и психичка смисла за да се стекне со, одржи и покаже теоретско познавање и практична оспособеност.

4.2. Теоретско познавање

- 4.2.1. Контролор на летање стекнува и одржува ниво на знаење кое е соодветно на должностите кои ги врши и пропорционално на ризиците кои се поврзани со видот на услугата.
- 4.2.2. Стекнувањето и задржувањето на теоретското знаење се докажува преку континуирано оценување во текот на обуката, или преку полагање на соодветните испити.
- 4.2.3. Треба да се одржува соодветно ниво на теоретско познавање. Тоа се докажува преку редовни проценки или испити. Зачестеноста на испитите е пропорционална на нивото на ризикот кој е поврзан со видот на услугата.

4.3. Практична оспособеност

- 4.3.1. Контролор на летање се стекнува со и одржува практична оспособеност која е соодветна за извршување на неговите функции. Ваквата оспособеност е пропорционална на ризиците кои се поврзани со видот на услугата и ако е соодветно на функциите кои се извршуваат, го опфаќа најмалку следното:

-
- (а) оперативни процедури;
 - (б) аспекти специфични за задачите;
 - (в) невообичаени и опасни ситуации; и
 - (г) човечки фактори.

4.3.2. Контролор на летање ја докажува својата способност да ги извршува односните постапки и задачи со ниво на стручност кое е соодветно на функциите кои ги врши.

4.3.3. Треба да се одржува задоволително ниво на стручност во практичната оспособеност. Исполнувањето се потврдува преку редовни оценувања. Зачестеноста на овие оценувања е пропорционална на сложеноста и нивото на ризиците кои се поврзани со видот на услугата и задачите кои се вршат.

4.1. Познавање на јазик

4.4.1. Контролор на летање ја докажува способноста да го зборува и разбира англискиот јазик до степен кој му овозможува да е способен за ефикасна говорна комуникација (телефон/радиотелефонија), како и во ситуации лице в лице што се однесува на конкретни теми и теми кои се поврзани со работата, вклучувајќи и во опасни ситуации.

4.4.2. Секогаш кога е потребно, во дефиниран обем на воздушен простор и за целите на давање на услуги на воздушниот сообраќај (ATS), контролор на летање треба исто така да поседува и способност да го зборува и разбира националниот јазик (јазици) до степен кој е опишан погоре.

4.5. Уреди за обука (STD)

Кога се користи STD за практична обука за преглед на ситуацијата и човечките фактори или за да се докаже дека оспособеноста е стекната или се одржува, истиот треба да има ниво на ефикасност која дозволува соодветна симулација на работната средина и оперативните ситуации кои се соодветни за обуката која се спроведува.

4.6. Курс за обука

4.6.1. Обуката се врши на курс за обука, кој може да се состои од настава по теоретско познавање и практична настава, вклучувајќи и обука на STD, ако е соодветно.

4.6.2. Курсот се утврдува и одобрува за секој вид на обука.

4.7. Инструктори

4.7.1. Наставата по теоретско познавање ја вршат соодветно квалификувани инструктори. Тие:

- (а) поседуваат соодветно знаење во областа за која се држи настава; и
- (б) ја докажале способноста да користат соодветни техники на подучување.

4.7.2. Наставата по практична оспособеност ја вршат соодветно квалификувани инструктори, кои ги имаат следниве квалификации:

- (а) ги исполнуваат условите за теоретско познавање и за искуство, кои се соодветни за наставата која се спроведува;
- (б) ја докажале способноста да спроведуваат настава и да користат соодветни техники на подучување.
- (в) ги вежбале техниките за подучување за оние процедури за кои се планира да се спроведе настава; и
- (г) редовно одат на обука за обновување на знаењето, со цел да се обезбеди дека се одржува ажурирање на стручноста за подучување.

4.7.3. Инструкторите по практична оспособеност се или порано биле овластени да ја вршат должноста на контролор на летање.

4.8. Испитувачи

4.8.1. Лицата кои се одговорни за оценување на оспособеноста на контролорите на летање:

- (а) ја докажале способноста да ја оценуваат стручноста на, и да спроведуваат испити и проверки на контролорите на летање; и
- (б) одат на редовна обука за освежување на знаењата, со цел да се обезбеди дека се одржува ажурирање на стандардите за оценување.

4.8.2. Исто така, испитувачите на практичната оспособеност се или порано биле овластени да ја вршат должноста на контролор на летање во оние области за кои се врши оценувањето.

4.9. Здравствена способност на контролорите на летање

4.9.1. Сите контролори на летање периодично ја докажуваат здравствената способност за задоволително извршување на своите функции. Тоа се докажува преку соодветна проценка, имајќи ги предвид можните психички и физички влошувања кои се должат на возраста.

4.9.2. Докажувањето на здравствената способност, во која спаѓаат физичката и психичката способност, го опфаќа докажувањето дека не постои никаква болест нити инвалидитет, заради којшто контролор на летање (АТС) не би бил способен:

- (а) правилно да ги извршува своите задачи, кои се потребни за давање на услуги на АТС;
- (б) да ги извршува доделените задачи во секое време, или
- (в) правилно да ја восприема околината.

4.9.3. Ако здравствената способност не може во целост да се докаже, може да се спроведат мерки за ублажување со кои се обезбедува исто ниво на безбедност.

5. ДАВАТЕЛИ НА УСЛУГИ И ОРГАНИЗАЦИИ ЗА ОБУКА

5.1. Услуги на АТС не смее да се даваат, освен ако се исполнети следните услови:

- (а) давателот на услуги, директно или преку договори со трети лица, располага со средствата кои се потребни за големината и опсегот на услугите. Овие средства ги опфаќаат, но не се ограничени на следното: системите, уредите, вклучувајќи го и напојувањето со електрична енергија, раководната структура, персоналот, опремата и нејзиното одржување, документацијата на задачите, одговорностите и процедурите, пристапот до соодветните податоци и водењето на евиденција;
- (б) давателот на услуги изготвува и ажурира прирачници за управување и работење, во врска со давањето на услуги и работењето согласно овие прирачници. Овие прирачници ги содржат сите потребни упатства, информации и постапки за работењето, системот за управување и за оперативниот персонал за извршување на неговите должности;
- (в) во зависност од видот на дејноста која се презема и големината на организацијата, давателот на услуги спроведува и одржува систем за управување со цел да се обезбеди придржување кон битните услови кои се наведени во овој Анекс, управување со ризиците по безбедноста и тежнеее кон постојано подобрување на тој систем;
- (г) давателот на услуги користи само соодветно квалификуван и обучен персонал и спроведува и одржува програми за обука и проверка на персоналот;
- (д) давателот на услуги воспоставува официјални врски со сите заинтересирани страни, кои можат директно да влијаат врз безбедноста на неговите услуги со цел да се обезбеди придржување кон битните услови наведени во овој Анекс;

-
- (f) давателот на услуги утврдува и спроведува план за непредвидени ситуации, во кој се опфатени опасните и невообичаени ситуации, кои може да се појават во врска со давањето на неговите услуги, вклучувајќи и во случај на настани кои предизвикуваат значително влошување или прекин на неговото работење;
 - (e) давателот на услуги воспоставува систем за пријавување на настани како дел од системот за управување спомнат во точка (в), за да придонесе кон целта за постојано подобрување на безбедноста. Системот за пријавување на настани е во склад со важечкото право на Унијата; и
 - (ж) давателот на услуги склучува договори со кои се потврдува дека во секое време се исполнети условите за ефикасност на безбедноста на кој било систем и составен дел со кои тој работат.

5.2. Услуги на АТС не смее да се даваат, освен ако се исполнети следните услови:

- (а) за спречување на замор на персоналот кој дава услуги на АТС се користи систем за распоред на персоналот. Ваквиот систем за распоред на персоналот треба да ги содржи периодите на должност, времето поминато на должност и прилагодените периоди на одмор. Со ограничувањата кои се утврдени во рамките на системот за распоред на персоналот се земаат предвид релевантните фактори кои придонесуваат за уморот, како што се, особено, лишувањето од сон, прекин на 24 часовниот циклус, ноќниот труд, вкупното работно време за дадени периоди и исто така, споделувањето на доделените задачи помеѓу персоналот;
- (б) за спречување на стресот кај персоналот кој дава услуги на АТС се користат образовни програми и програми за заштита;
- (в) давателот на услуги на АТС има утврдено процедури со кои се потврдува дека когнитивните способности на персоналот кој дава услуги на АТС не се нарушени, ниту дека нивната здравствена способност е незадоволителна;
- (г) давателот на услуги на АТС при своето планирање и работа ги зема предвид оперативните и техничките ограничувања, како и принципите на човечкиот фактор.

5.3. Давањето на комуникациски, навигациски и/или надзорни услуги не смее да се врши, освен ако е исполнет следниот услов:

Давателот на услуги навремено ги известува соодветните корисници и единици на АТС за оперативниот статус (и за промена на истиот) на неговите услуги кои се даваат за целите на АТС.

5.4. Организации за обука

Организација за обука која спроведува обука за персонал кој дава услуги на АТС треба да ги исполнува следниве услови:

-
- (а) да ги има сите средства кои се потребни за опсегот на одговорностите кои се поврзани со нејзината дејност. Овие средства се состојат од, но не се ограничени на, следното: објекти, персонал, опрема, методологија, документација на задачите, обврски и процедури, пристап до важни податоци и водење евиденција;
 - (б) во зависност од обуката која се спроведува и големината на организацијата, спроведува и одржува систем за управување за да се обезбеди придржување кон битните услови наведени во овој Анекс, да управува со ризиците по безбедноста, вклучувајќи ги и ризиците кои се однесуваат на влошувањето на стандардите за обука, и да се стреми кон целта запостојано подобрување на овој систем; и
 - (в) склучува договори со други соодветни организации, по потреба, за да се обезбеди континуирано придржување кон битните услови наведени во овој Анекс.

6. ОВЛАСТЕНИ ЛЕКАРИ – ПОЕДИНЦИ ЗА ПРОЦЕНА НА ВОЗДУХОПЛОВНАТА ЗДРАВСТВЕНА СПОСОБНОСТ И ЗДРАВСТВЕНИ УСТАНОВИ ЗА ВОЗДУХОПЛОВНА МЕДИЦИНА

6.1. Овластени лекари - поединци за проценка на воздухопловната здравствена способност

Овластен лекар – поединец за проценка на воздухопловната здравствена способност мора:

- (а) да е квалификуван и да има дозвола за самостојна медицинска пракса;
- (б) да завршил обука по воздухопловна медицина и редовна обука за освежување на знаењето од областа на воздухопловната медицина, за да се обезбеди дека стандардите за проценка се ажурираат; и
- (в) да се стекнал со практично знаење и искуство во врска со условите во кои контролорите ги извршуваат своите задачи.

6.2. Воздухопловно–медицински центри

Воздухопловно–медицинските центри мора да ги исполнуваат следните услови:

- (а) да ги имаат сите средства кои се потребни за опсегот на одговорностите поврзани со нивните права. Овие средства го опфаќаат, но не се ограничени на, следното: објекти, персонал, опрема, алати и материјал, документација за задачите, одговорности и постапки, пристап до битни податоци и водење на евиденција;
- (б) во зависност од видот на активноста која се презема и големината на

организацијата, да спроведуваат и одржуваат систем за управување со цел да се обезбеди придржување кон битните услови наведени во овој анекс, да управуваат со ризиците по безбедноста и да се стремат кон подобрување на овој систем; и

- (в) по потреба да воспоставуваат договори со други соодветни организации за да се обезбеди придржување кон условите наведени во овој анекс.

АНЕКС IX

Битни услови за воздухоплови без екипаж

1. БИТНИ УСЛОВИ ЗА ПРОЕКТИРАЊЕ, ПРОИЗВОДСТВО, ОДРЖУВАЊЕ И РАБОТА НА ВОЗДУХОПЛОВИТЕ БЕЗ ЕКИПАЖ
 - 1.1. Операторот на, и пилотот кој управува на далечина со, воздухопловите без екипаж мора да ги познаваат важечките правила на Унијата и националните правила кои се однесуваат на планираните операции, особено што се однесува на безбедноста, приватноста, заштитата на податоците, одговорноста, осигурувањето, обезбедувањето и заштитата на животната средина. Операторот и пилотот кој управува на далечина мора да се во можност да осигураат безбедност на операцијата и безбедно раздвојување на воздухопловите без екипаж од луѓето на земја и од други корисници на воздушниот простор. Овде се опфатени доброто познавање на упатствата за користење на производителот, сигурното и поволно за животната средина користење на воздухоплови без екипаж во воздушниот простор и на сите релевантни функционалности на воздухопловите без екипаж и важечките правила за летање и процедури на ATM/ANS.
 - 1.2. Воздухоплов без екипаж мора да е проектиран и конструиран така што истиот е соодветен за планираната намена, а неговото управување, прилагодување и одржување може да се врши без да се изложуваат луѓето на ризици.
 - 1.3. Ако е потребно да се ублажат ризиците кои се однесуваат на безбедноста, приватноста, заштитата на лични податоци, обезбедувањето или заштитата на животната средина, а кои произлегуваат од летањето на воздухоплови без екипаж, воздухопловите без екипаж мора да имаат соодветни и посебни карактеристики и функционалности, кои со проектот и стандардно ги земаат предвид начелата за приватност и заштитата на личните податоци. Во зависност од потребите, за овие карактеристики и функционалности мора да се обезбеди лесна идентификација на воздухопловите и на природата и намената на операцијата; и мора да обезбедат придржување кон важечките ограничувања, забрани или услови, особено што се однесува на работата во одредени географски зони, над одредени растојанија од операторот или на одредени висини.
 - 1.4. Организацијата која е одговорна за производството или маркетингот на воздухопловите без екипаж мора да му обезбеди информации на операторот на воздухоплов без екипаж и по потреба, на организацијата за одржување, за видот на операцијата за која е проектиран воздухопловот без екипаж заедно со ограничувањата и информациите кои се потребни за неговата работа, вклучувајќи ја и оперативната ефикасност и ефикасноста на заштитата на животната средина, ограничувањата на пловидбеноста и процедурите за опасни ситуации. Овие информации се даваат на јасен, доследен и недвосмислен начин. Оперативните можности на воздухопловите без екипаж кои може да се користат за операции за кои не се бара уверение нити изјава, мора да дозволуваат можност за воведување на ограничувања кои ги исполнуваат

правилата за воздушниот простор кои се важечки за тие операции.

2. ДОПОЛНИТЕЛНИ БИТНИ УСЛОВИ ЗА ПРОЕКТИРАЊЕТО, ПРОИЗВОДСТВОТО, ОДРЖУВАЊЕТО И РАБОТАТА НА ВОЗДУХОПЛОВИТЕ БЕЗ ЕКИПАЖ СПОМНАТИ ВО ЧЛЕН 56(1) И (5)

Имајќи ги предвид целите наведени во член 1, следните услови мора да се исполнат за да се осигури безбедноста на луѓето на земја и другите корисници на воздушниот простор за време на летањето на воздухопловите без екипаж, земајќи го предвид, по потреба, нивото на ризикот од тие операции.

2.1. Пловидбеност

- 2.1.1. Воздухопловите без екипаж мора да се проектираат на начин на кој, или да содржат карактеристики или детали кои, можат на задоволителен начин да ја демонстрираат безбедноста на лицето кое управува со воздухоплов без екипаж или на трети лица во воздух или на земја, вклучувајќи ја и сопственоста.
- 2.1.2. Воздухопловите без екипаж мора да обезбедат целовитост на производот која е пропорционална на ризикот во сите предвидени услови на лет.
- 2.1.3. Воздухопловите без екипаж мора на сигурен начин да се контролираат и со нив мора сигурно да се маневрира по потреба во сите предвидени услови на работа, вклучувајќи после дефект на еден или, ако е соодветно, на повеќе системи. Должно внимание мора да се посвети на човечките аспекти, особено достапното знаење за факторите кои придонесуваат кон тоа луѓето да можат сигурно да ракуваат со технологијата.
- 2.1.4. Воздухопловите без екипаж и нивните мотори, елиси, делови, невградена опрема и опремата за далечинско управување на истите мора да функционираат како што е предвидено во сите предвидливи услови за работа, во рамките на целиот и доволна над, оперативниот опсег за кој воздухопловот е проектиран.
- 2.1.5. Воздухопловите без екипаж и нивните мотори, елиси, делови, невградена опрема и опремата за далечинско управување на истите, сметани поединечно и во меѓусебниот однос, мора така да се проектирани што веројатноста за состојба на дефект и сериозноста од неговото влијание врз луѓето на земја и другите корисници на воздушниот простор се ублажува врз основа на начелата утврдени во член 4(2).
- 2.1.6. Секоја опрема за далечинско управување на воздухопловите без екипаж која е вклучена во операцијата мора да е таква што со неа се олеснуваат операциите на летање, вклучувајќи ги и средствата со кои се обезбедува свесност за ситуацијата и управување со сите очекувани ситуации и опасни ситуации.
- 2.1.7. Организациите кои учествуваат во проектирањето на воздухоплови без екипаж, мотори и елиси мора да преземат мерки со кои би ги свеле на минимум опасностите кои произлегуваат од условите и внатре и надвор од

воздухопловите без екипажи нивните системи, за кои искуството покажало дека имаат влијание врз безбедноста. Овде е вклучена заштитата од попречување од електронски средства.

- 2.1.8. Со производните постапки, материјали и составните делови кои се користат за производство на воздухоплови без екипаж мора да се добијат соодветни карактеристики или карактеристики кои се повторуваат и перформанси кои се во склад со проектните карактеристики.

2.2. Организации

Организациите кои учествуваат во проектирањето, производството, одржувањето, работата, односните услуги и обуката за воздухоплови без екипаж мора да ги исполнуваат следните услови:

- (а) организацијата мора да ги има сите средства кои се потребни за опсегот на работата и за да обезбедат придржување кон битните услови и делегираните акти спомнати во член 85 и актите за спроведување наведени во член 57, кои се битни за нејзината активност;
- (б) организацијата мора да спроведува и одржува систем за управување со цел да се обезбеди придржување кон битните услови, да управува со ризиците по безбедноста и да тежнее кон постојано подобрување на тој систем. Таквиот систем за управување мора да е пропорционален на видот на дејноста и големината на организацијата;
- (в) организацијата мора да воспостави систем за пријавување на настани, како дел од системот за управување, со цел да придонесе кон целта за постојано подобрување на безбедноста. Таквиот систем за пријавување на настани е пропорционален на видот на дејноста и големината на организацијата;
- (г) организацијата мора да воспостави аранжмани, ако е потребно, со други организации со цел да се обезбеди континуитет на придржувањето кон соодветните битни услови.

2.3. Лица кои се вклучени во операциите на воздухоплови без екипаж

Секое лице кое е вклучено во операција на воздухоплов без екипаж, вклучувајќи го и пилотот кој управува на далечина, поседува знаење и вештини кои се потребни за да се осигури безбедноста на операцијата и кои се пропорционални на ризикот кој е поврзан со видот на операцијата. Исто така, тоа лице ја докажува и здравствената способност, ако е тоа потребно за ублажување на ризиците кои се вклучени во предметната операција.

2.4. Операции

- 2.4.1. Операторот на воздухоплов без екипаж е одговорен за операцијата и мора да

ги преземе сите потребни дејствија за да ја обезбеди безбедноста на операцијата.

- 2.4.2. Лет мора да се врши во согласност со важечките закони, прописи и процедури, кои се однесуваат на извршувањето на нивните должности, препишани за областа, воздушниот простор, аеродромите или локациите кои се планира да се користат и ако е потребно, кои се однесуваат на системите на ATM/ANS.
- 2.4.3. Во операциите со воздухоплови без екипаж мора да се осигури безбедноста на трети лица на земја и на другите корисници на воздушниот простор и да се сведат на најмала можна мерка ризиците кои се резултат од неповолни надворешни и внатрешни услови, вклучувајќи ги и условите на животната средина, со одржување на соодветно растојание во сите фази на летот.
- 2.4.4. Воздухоплов без екипаж мора да се управува само ако е во пловидбена состојба и ако стојат на располагање и се исправни за користење опремата и другите составни делови и услугите кои се потребни за планираната операција.
- 2.4.5. Воздухопловите без екипаж и операциите со воздухоплови без екипаж мора да се придржуваат кон релевантните права кои се гарантираат согласно правото на Унијата.
- 2.4.6. Операторот на воздухоплов без екипаж мора да обезбеди дека воздухопловот ја има потребната опрема за навигација, комуникација, надзор, откривање и избегнување, како и која било друга опрема за која се смета дека е потребна за безбедноста на планираниот лет, имајќи ги предвид природата на операцијата, прописите за воздушен сообраќај и правилата на летање кои се важечки за која било фаза на летот.
- 2.5. Битните услови кои се однесуваат на електромагнетната компатибилност и радио-фреквенцискиот спектар за воздухопловите без екипаж, како и со нив поврзаните мотори, елиси, делови и невградена опрема, за чиј проект постои уверение во согласност со член 56(1) и кои се наменети да работат само на фреквенции кои се доделени согласно прописите на Меѓународната унија за телекомуникации, а кои се однесуваат на радио фреквенциите.
 - 2.5.1. Таквите воздухоплови без екипаж, мотори, елиси, делови и невградена опрема се проектираат и произведуваат на начин со кој, имајќи ги предвид најновите достигнувања, се обезбедува дека:
 - (а) електромагнетните пречки кои ги создаваат не го надминуваат нивото над кое радио и телекомуникациската опрема или другата опрема не може да работата како што е планирано; и
 - (б) тие имаат ниво на отпорност на електромагнетни пречки, кое им овозможува да работат без неприфатливо влошување на нивното планирано користење.
 - 2.5.2. Таквите воздухоплови без екипаж, мотори, елиси, делови и невградена опрема се проектираат и произведуваат на начин со кој, имајќи ги предвид најновите

достигнувања, се обезбедува дека тие делотворно го користат и го подржуваат ефикасното користење на радио–фреквенцискиот спектар со цел да се избегнат штетните пречки.

3. БИТНИ УСЛОВИ ЗА ВОЗДУХОПЛОВИТЕ БЕЗ ЕКИПАЖ
ВО ВРСКА СО ЗАШТИТАТА НА ЖИВОТНАТА СРЕДИНА

Воздухопловите без екипаж се придржуваат кон условите за карактеристиките на животната средина кои се наведени во Анекс III.

4. БИТНИ УСЛОВИ ЗА РЕГИСТРАЦИЈА НА ВОЗДУХОПЛОВИТЕ
БЕЗ ЕКИПАЖ И НИВНИТЕ ОПЕРАТОРИ, КАКО И ЗА ОБЕЛЕЖУВАЊЕ
НА ВОЗДУХОПЛОВИТЕ БЕЗ ЕКИПАЖ

4.1. Без штета по обврските на земјите–членки согласно Чикашката конвенција, воздухопловите без екипаж чие проектирање подлежи на издавање на уверение согласно член 56(1) се регистрираат во склад со актите за спроведување спомнати во член 57.

4.2. Операторите на воздухоплови без екипаж се регистрираат согласно актите за спроведување спомнати во член 57, ако управуваат кој било од следните:

(а) воздухоплови без екипаж кои, во случај на удар, можат да пренесат на човек кинетичка енергија поголема од 80 Џули;

(б) воздухоплови без екипаж чие летање претставува ризик по приватноста, заштитата на личните податоци, обезбедувањето или заштитата на животната околина;

(в) воздухоплови без екипаж чие проектирање подлежи на издавање на уверение согласно член 56(1).

4.3. Ако се применува услов за регистрација согласно точка 4.1 или 4.2, предметните воздухоплови без екипаж поединечно се обележуваат и идентификуваат согласно актите за спроведување наведени во член 57.

АНЕКС X

КОРЕСПОДЕНТСКА ТАБЕЛА

Регулатива (ЕЗ) бр.216/2008	Оваа регулатива
Член 1(1)	Член 2(1) и (2)
Член 1(2)	Член 2(3)
Член 1(3)	Член 2(5)
Член 2	Член 1
Член 3	Член 3
Член 4(1)(а)	Член 2(1)(а)
Член 4(1)(б)	Член 2(1)(б)(i)
Член 4(1)(в)	Член 2(1)(б)(ii)
—	Член 4(1)(б)(iii)
Член 4(1)(г)	Член 2(2)(в)
Член 4(2)	Член 2(2)
Член 4(3)	Член 2(1)(б) и (в)
Член 4(3а)	Член 2(1)(г), (д) и (2)
—	Член 2(4)
—	Член 2(6)
Член 4(3б)	Член 2(7)
Член 4(3в)	Член 2(1)(е) и (2)
Член 4(4) и (5)	Член 2(3)(г)
Член 4(6)	—
—	Член од 2(8) до (11)
—	Член 4
—	Член 5
—	Член 6
—	Член 7
—	Член 8
Член 5(1), (2) и (3)	Член од 9 до 16
Член 5(4)(а) и (б)	Член 18(2)
Член 5(4)(в)	Член 18(1)(б)
—	Член 18(1)(а)
Член 5(5)	Член 17 и 19
Член 5(6)	Член 4
Член 6	Членови 9(2) и 19(3)
Член 7(1) и (2)	Членови 20 и 21
Член 8(4)	Член 22

Регулатива (ЕЗ) бр.216/2008	Оваа регулатива
Член од 7(3) до (7)	Членови од 23 до 28
Член од 8(1) до (3)	Членови 29, 30(1) до (3)
—	Член од 30(4) до (7)
Член 8(5)	Член 31 и 32
Член 8(6)	Член 4
Член од 8а(1) до (5)	Членови од 33 до 39
Член 8а(6)	Член 4
Член од 8б(1) до (6)	Членови од 40 до 47
Член 8б(7)	Член 4
Член од 8в(1) до (10)	Членови од 48 до 54
Член 8в(11)	Член 4
—	Членови од 55 до 58
Член 9	Членови од 59 до 61
Член од 10(1) до (3)	Член 62(1) и (2)
—	Член од 62(3) до (8)
Член 10(4)	Член 62(9)
—	Член од 62(10) до (12)
Член 10(5)	Член од 62(13) до (15)
—	Член 63
—	Член 64
—	Член 65
—	Член 66
Член од 11(1) до (3)	Член од 67(1) до (3)
Член од 11(4) до (5б)	—
Член 11(6)	Член 67(4)
Член 12	Член 68
Член 13	Член 69
Член од 14(1) до (3)	Член 70
Член од 14(4) до (7)	Член 71
Член 15	Член 72
Член 16	Член 73
—	Член 74
Член 17	Член 75
Член 18	Член од 76(1) до (5)
Член 19	Член од 76(1) до (5)
Член 20	Член 77
Член 21	Член 78
Член 22(1)	Член 76(6)

Регулатива (ЕЗ) бр.216/2008	Оваа регулатива
Член 22(2)	Член 76(7)
—	Член 79
Член 22а	Член 80
Член 22б	Член 81
Член 23	Член 82(1) и (2)
—	Член 82(3)
Членови 24 и 54	Член 85
Член 25	Член 84
Член 26	Член 86(1) – (4)
—	Член 86(5)
—	Член 87
—	Член 88
—	Член 89
Член 27	Член од 90(1) до (3)
—	Член од 90(4) до (6)
—	Член 91
—	Член 92
—	Член 93
Член 28(1) и (2)	Член 94(1) и (2)
—	Член 94(3)
Член 28(3) и (4)	Член 94(4) и (5)
Член 29(1)	Член 95(1)
Член 29(2)	Член 98(2)(к) и (6)
Член 29(3)	—
—	Член 95(2)
Член 30	Член 96
Член 31	Член 97
Член 32(1)	Член 119(3)
Член 32(2)	Член 119(6)
Член 33	Член од 98(1) до (5)
Член 34(1)	Член 99(1) и (2)
—	Член 99(3)
Член 34(2) и (3)	Член 99(4) и (5)
Член 35	Член 100
Член 36	Член 101
Член од 37(1) до (3)	Член од 102(1) до (3)
—	Член 102(4)
Член од 38(1) до (3)	Член од 104(1) до (3)
-	—

Регулатива (ЕЗ) бр.216/2008	Оваа регулатива
Член 39	Член 103
Член 40	Член 105
Член 41(1)	—
Член 41(2) и (3)	Член 106(1)
Член 41(4)	—
Член 41(5)	Член 106(6)
Член 42	Член од 106(2) до (5)
Член 43	Член 107
Член 44	Член 108
Член 45	Член 109
Член 46	Член 110
Член 47	Член 111
Член 48	Член 112
Член 49	Член 113
Член 50	Член 114(1), (2) и (4)
Член 51	Член 114(3)
Член од 52(1) до (3)	Член 115
Член 52(4)	Член 76(6)
Член 53(1) и (2)	Член 116
Член 53(3)	Член 76(6)
Член 54	Член 85
Член 55	Член 83
Член 56	Член 117
Член 57	Член 118
Член 58(1) и (2)	Член 119(1) и (2)
—	Член 119(4)
Член 58(3)	Член 119(5)
Член 58(4)	Член 132(2)
Член од 59(1) до (4)	Член од 120(1) до (4)
—	Член 120(5)
Член од 59(5) до (11)	Член од 120(6) до (12)
Член 60	Член 121
Член 61	Член 122
—	Член 123
Член 62	Член 124
Член 63	Член 125
Член 64(1) и (3)	Член 126(4)
Член 64(2)	—
Член 64(4)	Член 126(1)

Регулатива (ЕЗ) бр.216/2008	Оваа регулатива
Член 64(5)	Член 126(2)
—	Член 126(3)
Член 65	Член 127
Член 65а	—
—	Член 128
Член 66	Член 129
—	Член 130
Член 67	—
Член 68	Член 131
—	Член 132(1)
Член 58(4)	Член 132(2)
Член 69	—
—	Член 133
—	Член 134
—	Член 135
—	Член 136
—	Член 137
—	Член 138
—	Член 139
—	Член 140
Член 70	Член 141
